

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014
Jaarverslag en Jaarrekening

Gemeente Neder-Betuwe

**Dodewaard
Echteld
Kesteren
Ochten
Opheusden
IJzendoorn**

Opheusden, 12 mei 2015

INHOUDSOPGAVE JAARSTUKKEN 2014

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	5
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	6
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN	9
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN.	10
FINANCIELE POSITIE, RESULTAATBEPALING EN RESULTAATBESTEMMING	11
FINANCIELE POSITIE.....	12
RESULTAATBEPALING.....	14
RESULTAATBESTEMMING	15
HET JAARVERSLAG	17
INHOUD VAN HET JAARVERSLAG	18
PROGRAMMAVERANTWOORDING	19
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER	20
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID.....	24
PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE	28
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	32
PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING	36
PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR	40
PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN.....	44
PROGRAMMA 8: BOUWEN EN MILIEU.....	50
OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	56
OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES	57
BIJLAGE UITVOERING INBESTEDING BEHEER OPENBARE RUIMTE AAN AVRI.....	58
PARAGRAFEN	59
PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN.....	60
PARAGRAAF 2: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	64
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	70
PARAGRAAF 4: FINANCIERING	76
PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN	80
PARAGRAAF 6: GRONDBELEID	100
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING.....	114
DE JAARREKENING	119
INHOUD VAN DE JAARREKENING.....	120
DE OVERZICHTEN VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING EN DE TOELICHTING	121
OVERZICHT VAN GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA VOOR BESTEMMING	122
OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES PER PROGRAMMA	122
OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING	122
OVERZICHT VAN VERSCHILLEN PER PROGRAMMA	123
OVERZICHT VAN HET VERSCHIL PER PROGRAMMA	123
OVERZICHT VAN DE GEREALISEERDE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	128
OVERZICHT VAN DE AANWENDING VAN ONVOORZIEN	129
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN.....	130
BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN.....	131
DE BALANS	133
BALANS	134
TOELICHTING OP DE BALANS.	135
DE BIJLAGE MET DE VERANTWOORDINGSINFORMATIE OVER SPECIFIEKE UITKERINGEN	151
SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA).....	153
BESLUITVORMING	155
BESLUITVORMING	156
BEGROTINGSWIJZIGING.	157
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING	158

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken over het jaar 2014 aan. Gedurende het hele jaar legden wij verantwoording af aan u en de inwoners van Neder-Betuwe. Dit deden wij onder meer door wijkbezoeken, themabijeenkomst, informatiebijeenkomsten, beantwoording van mondelinge en schriftelijke vragen, via persberichten of persgesprekken en bestuursrapportages. Deze jaarstukken vormen het sluitstuk van de verantwoording over 2014.

Doel jaarstukken 2014

In de begroting 2014 heeft u kaders gesteld. U gaf aan welke plannen er afgelopen jaar gerealiseerd moesten worden en hoeveel middelen u daarvoor beschikbaar stelde. In deze jaarstukken geven wij aan wat er terecht is gekomen van deze plannen. Wij gaan daarbij enerzijds in op de beleidsdoelen en activiteiten in de verschillende programma's (jaarverslag). Anderzijds leggen wij verantwoording af over hoe de budgetten zijn besteed en hoe de gemeente er financieel voor staat (jaarrekening).

De kadernota en begroting 2014 vormden het startpunt van de zogeheten 'planning-en-control-cyclus' (P&C-cyclus) 2014. In deze documenten bepaalde u wat er op hoofdlijnen in 2014 moest gebeuren en hoeveel middelen daarvoor beschikbaar waren. Daarmee gaf u de kaders voor ons college aan. In 2014 hebben wij u via twee bestuursrapportages op de hoogte gehouden van de voortgang en nieuwe ontwikkelingen gemeld. Daarmee was u in de gelegenheid om bij te sturen. Met de jaarstukken 2014 wordt de P&C-cyclus 2014 afgerond. Daarmee stellen wij u in staat invulling te geven aan uw controlerende rol.

De basis voor het samenstellen van de jaarstukken wordt gevonden in artikel 197 van de Gemeentewet. De uitwerking hiervan heeft plaats gevonden met in achtneming van het gestelde in het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). In de jaarstukken 2014 hanteren wij de systematiek en de lay-out zoals deze bij de gehele P&C-cyclus 2014 is gehanteerd. De veranderingen in de opzet van de begroting 2015 (inclusief de inperking van het aantal programma's) is in deze programmaverantwoording 2014 dus niet van toepassing.

De externe accountant zal de jaarstukken voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Korte terugblik op 2014

Ondanks de economische crisis, de bezuinigingen en de in 2014 afgeronde reorganisatie van de ambtelijke organisatie hebben wij getracht om uitvoering te geven aan de door u gestelde doelen. De gestelde doelstellingen voor 2014 zijn grotendeels gehaald. Niet alleen besteden wij in dit document aandacht aan datgene dat is gerealiseerd, maar ook aan datgene dat wij op basis van de begroting voornemens waren te realiseren maar helaas niet in alle gevallen doorgang kon vinden. Voor deze inhoudelijke informatie verwijzen wij u naar het hoofdstuk 'Programmaverantwoording'.

Het jaar 2014 was een jaar waarin het sturen op financieel resultaat zeer belangrijk is gebleken. In de begroting 2014 waren opnieuw bezuinigingen opgenomen die moesten leiden tot structurele besparingen. In het achterliggende jaar hebben wij het overgrote deel van deze bezuinigingen gerealiseerd.

Vanaf 2012 voeren wij uw opdracht uit het coalitieprogramma 2010-2014 uit om bezuinigingen te realiseren op de bedrijfsvoering. Het realiseren van bezuinigingen door het herijken van formatie, het toepassen van efficiëntiemaatregelen en het aangaan van samenwerking was geen sinecure. De uitvoering heeft de nodige zorgvuldigheid gevraagd, omdat een groot deel van deze bezuinigingen gerealiseerd moest worden door herijking van de formatie. Het is mogelijk gebleken om het overgrote deel van deze bezuinigingen te realiseren door middel van natuurlijk verloop en het niet invullen van vacatures. Dit leidde echter ook tot een toename van de werkdruk, omdat het uitvoeren van onze taken wel moest doorgaan. Dit gegeven noopt ons tot de stelling dat extra bezuinigingen op de bedrijfsvoering niet verantwoord zijn en enkel nog worden gerealiseerd indien het aantal of het niveau van onze taken wordt teruggebracht. Dit heeft dan uiteraard maatschappelijke gevolgen.

Hoewel de nadruk in de documenten uit het P&C-instrumentarium de laatste jaren ligt op besturen met minder middelen, heeft de gemeente Neder-Betuwe jaarlijks nog steeds circa € 50 miljoen te besteden. Binnen uw kaders besteedden wij dit geld aan een gevarieerd takenpakket. Enerzijds door het uitvoeren van de vele wettelijke (medebewind)taken, anderzijds door taken die wij uitvoeren vanwege onze eigen Neder-Betuwse autonome beleidskeuzen.

Daarom konden wij in 2014 een sociaal beleid voeren en inwoners voor wie dat nodig was inkomensondersteuning geven.

Er waren in 2014 voorbereidingen nodig om de komende nieuwe zorgtaken vanaf 2015 na behoren te kunnen uitvoeren en zijn in onze dorpen de kernpunten tot stand gekomen.

Wij subsidieerden instellingen die een maatschappelijke of culturele functie vervullen voor zo ver zij bijdroegen aan de door u geformuleerde doelstellingen.

In 2014 werd de overeenkomst getekend waardoor de uitvoering van het beheer van de openbare ruimte overgedragen werd aan de Avri. Zo onderhielden wij het vele groen in de dorpen en hielden wij de straten op een sober niveau schoon.

Ook werd in 2014 de mogelijkheid geboden aan inwoners om gebruikt te maken van startersleningen. Het aanbieden van deze lening kon de ontbrekende schakel zijn voor de aankoop van een nieuwe woning.

Wij promootten in 2014 het levensloopbestendige huis, gebruik van zonnepanelen en het toepassen van spouwmuurisolatie.

Ook zorgden wij ervoor dat het huisvuil werd opgehaald en dat woningbouwontwikkelingen doorgang konden vinden.

Wij leverden een bijdrage aan de ruimtelijke en economische ontwikkeling van onze gemeente.

Burgers werd de mogelijkheid geboden om te trouwen, de geboorte van hun kinderen aan te geven en hun paspoort en rijbewijs in ontvangst nemen.

In deze jaarstukken zijn onze grondexploitaties geactualiseerd. Hoewel op een aantal terreinen voortgang wordt geboekt in de woningbouwontwikkelingen, heeft de economische situatie invloed gehad op de rendementen van de grondposities, zeker op de grondposities die in economisch gunstigere tijden zijn aangekocht. De financiële effecten van deze actualisaties zijn beperkt, er zijn enkele nieuwe verliesvoorzieningen getroffen met een negatief financieel effect van € 164.000 op het eindresultaat. De risico's van diverse grondposities zijn onverminderd hoog en leggen een claim op onze reservepositie. Genoemd wordt onze deelneming in Casterhoven.

Nog steeds geldt dat in deze economisch krappe tijden het beheersen van onze financiële huishouding belangrijk is en blijft. De aandacht hiervoor heeft ook in 2014 zijn vruchten afgeworpen. De jaarstukken 2014 sluiten met een beperkt financieel overschot. Voor de toelichting verwijzen wij u naar het onderdeel 'Resultaatbepaling'.

Financieel resultaat

Bij de tweede bestuursrapportage 2014 (peildatum: 1 september 2014) is aangegeven dat de jaarstukken over het jaar 2014 naar verwachting een overschot van € 78.041 zouden laten zien. In werkelijkheid sluiten wij het boekjaar 2014 af met een overschot van € 664.867.

Het overschot van 2014 wordt voor € 414.000 beïnvloed door het feit dat een aantal budgetten niet geheel in 2014 zijn besteed maar zijn gepland voor 2015. Bijvoorbeeld een bedrijfsverplaatsing, het realiseren van de aansluiting van de Voorstraat te Echteld op de N323, reeds aangevane verplichtingen binnen wijkmanagement, speelplaatsen, jeugd- en jongeren en participatie in het project LTO. Wij stellen u daarom voor om een € 414.000 van het behaalde resultaat te bestemmen voor nog noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden in 2015 die gepland waren voor het jaar 2014.

Verder wordt het resultaat over 2014 voor € 408.000 positief beïnvloed door onderbesteding van de budgetten Wmo. Wij stellen u voor dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'drie decentralisaties'.

Hiertegenover staat dat wij € 186.103 moeten onttrekken uit onze algemene reserve. De onttrekking uit de algemene reserve zorgt voor een lichte daling van onze weerstandscapaciteit.

Voor een uiteenzetting van onze financiële positie over het jaar 2014 verwijzen wij u naar het onderdeel 'Financiële positie'. De toelichting van het behaalde resultaat over 2014 leest u in het onderdeel resultaatbepalingen bij de diverse programma's. Het voorstel over de bestemming van het positieve resultaat 2014 staat beschreven bij het onderdeel 'Resultaatbestemming'.

Ten slotte

Zoals hiervoor gesteld hebben wij de meeste van onze doelstellingen kunnen realiseren. Dit was niet mogelijk geweest zonder de inzet en betrokkenheid van onze maatschappelijke partners. Samen met het bedrijfsleven, verenigingen, kerken, scholen, zorginstellingen en betrokken inwoners werkten en werken wij aan een welvarend en leefbaar Neder-Betuwe. Een woord van dank gaat ook uit richting onze medewerkers en de medewerkers van onze verbonden partijen, omdat zij dagelijks vol enthousiasme werkten aan het bereiken van onze maatschappelijke ambities.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris a.i.,
drs. M.G.J. Nijhuis-Quanjel

De burgemeester,
ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN

Opbouw en indeling van de Jaarstukken

In de begroting 2014 legde u de voornemens voor 2014 vast. In deze jaarstukken leggen wij hierover verantwoording af. De indeling van de jaarstukken sluit daarom aan op de begroting 2014. Na een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie en een uiteenzetting van de resultaatbepaling en resultaatbestemming vindt de verantwoording plaats.

Conform artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten moeten de jaarstukken bestaan uit twee delen: **het jaarverslag** en **de jaarrekening**.

Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de overzichten van baten en lasten in jaarrekening en de toelichting;
- de balans;
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Het jaarverslag

In de programmaverantwoording is per programma aangegeven in hoeverre het programmabeleid en de voortgang van de door u benoemde speerpunten, op basis van het coalitieprogramma 'Realisme in ambitie', gerealiseerd zijn. Tevens wordt aangegeven welke acties, uitgevoerd in 2014, hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van de door u beoogde beleidsdoelen.

Betekenis en toepassing van de kleuren:

In deze jaarstukken 2014 wordt het verkeerslichtenmodel gebruikt om de realisatie van het beleid aan te geven. Per programmaonderdeel stellen we de volgende vragen ten aanzien van resultaat, tijd en middelen:

Resultaat: Is het gelukt om de beleidsinhoudelijke doelstellingen te realiseren?
Tijd: Is het gewenste (deel)resultaat tijdig gerealiseerd?
Middelen: Waren de toegekende middelen toereikend?

Resultaat en tijd

Bij Resultaat en Tijd is de betekenis van de antwoordkleuren als volgt:

	Het resultaat is behaald en de uitvoering verliep volgens planning.
	Het resultaat is deels behaald en de uitvoering verliep niet geheel volgens planning. > De beleidsmatige toelichting waarom het resultaat deels wordt behaald vindt plaats bij het speerpunt zelf.
	Het resultaat is niet behaald en de uitvoering verliep niet volgens planning > De beleidsmatige toelichting waarom het resultaat niet wordt behaald vindt plaats bij het speerpunt zelf.

Middelen

Bij Middelen is de betekenis van de antwoordkleuren als volgt:

	De uitvoering van het resultaat is binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd.
	Niet van toepassing.
	De uitvoering van het resultaat is niet binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. Het budget is overschreden. > De financiële toelichting van de afwijking vindt plaats per programma bij het onderwerp "Wat mag het kosten"

Bij gebruik van de kleuren oranje en rood wordt steeds een toelichting gegeven.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting/jaarstukken, in elke paragraaf gezien vanuit een ander perspectief. Het gaat vooral om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma's. Deze informatie komt in de begroting/jaarstukken veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk. De doelstelling van de paragrafen is dat de gemeenteraad de juiste en integrale informatie krijgt om zijn kaderstellende en controlerende rol ook op de beheersmatige aspecten waar te maken. De kwaliteit daarvan is immers van groot belang voor een continue, effectieve en efficiënte dienstverlening door de gemeente.

Door middel van twee bestuursrapportages en een raadsinformatiebrief bent u tussentijds driemaal geïnformeerd over de voortgang en realisatie van de programma's en paragrafen in 2014.

De jaarrekening

De programmarekening geeft per programma inzicht in de opbouw van het jaarresultaat dat via een 'gezuiverd' exploitatieresultaat (resultaat exclusief de toevoegingen/onttrekkingen aan reserves) vóór bestemming leidt tot een jaarresultaat na bestemming.

Andere onderdelen van de jaarrekening zijn de balans met een toelichting op de balansposten en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Het betreft hier de Single Information Single Audit (SISA)

In het laatste onderdeel treft u de advisering aan over de besluitvorming.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

FINANCIELE POSITIE, RESULTAATBEPALING EN RESULTAATBESTEMMING

FINANCIËLE POSITIE

Begroting voor wijziging

De begroting 2014 voor wijziging sloot met een overschot van € 587.845.

Begrotingswijzigingen

De financiële positie van de begroting 2014 is tussentijds door veertien begrotingswijzigingen in 2014 aangepast. Tevens is de financiële positie 2014 éénmalig aangepast als gevolg van de financiële consequenties die voortvloeiden uit de tweede bestuursrapportage 2013.

De grootste aanpassingen waren:

- Herstructurering Industrierrein Panhuis te Kesteren
- Beschikbaar stellen van startersleningen
- Actualisatie gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)
- Aanpassing ICT budgetten 2014
- Herziening bestemmingsplannen
- Actualisatie wegenbeheerplan
- Nota reserves en voorzieningen
- Organisatieontwikkeling Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR)
- Huisvesting scholengemeenschap Pantarijn
- Invoering Klant Contact Centrum (KCC)
- Bestemming resultaat jaarstukken 2013
- De eerste bestuursrapportage
  - ✚ Incidenteel hogere lasten voor invulling functie gemeentesecretaris/algemeen directeur (P1)
  - ✚ Incidenteel lagere bijdrage aan Regio Rivierenland in verband met jaarstukken 2013 (P1)
  - ✚ Realisatie stelpost onderuitputting kapitaallasten (P1)
  - ✚ Incidenteel extra lasten voor de uitvoering van het speelruimtebeleid 2014 (P3)
  - ✚ Incidenteel hogere uitkering fondsen Industrieschap Medel (P4)
  - ✚ Incidentele hogere baat door verkoop voormalig kinderdagverblijf Ochten (P6)
  - ✚ Eenmalige toevoeging aan de algemene reserve in verband met het eenmalige voordeel Medel (R)
  - ✚ Eenmalige toevoeging aan de algemene reserve in verband met het eenmalige voordeel door verkoop voormalig kinderdagverblijf Ochten (R)
  - ✚ Eenmalige onttrekking aan de reserve speelruimte in verband met uitgave speelruimtebeleid (R)
  - ✚ Eenmalige toevoeging aan de algemene reserve in verband met onderuitputting kapitaallasten (R)
  - ✚ Structureel lagere lasten door afkoop bulkprinter (P1)
  - ✚ Structureel hogere lasten door investering AVRO (P3)
  - ✚ Structureel lagere lasten door vrijval stelpost prijsstijging (P1)
  - ✚ Structurele bijstellingen septembercirculaire 2013 (P7 en AD)
  - ✚ Structurele bijstellingen decembercirculaire 2013 (P8 en AD)
- De tweede bestuursrapportage
  - ✚ Hogere lasten door cao-akkoord 2013-2016
  - ✚ Hogere lasten voor wachtgelden ex-wethouders en urenbreiding college (P1).
  - ✚ Incidenteel hogere leges burgerlijke stand (P1)
  - ✚ Incidenteel hogere last voor vervanging van personeel bij ziekte (P1)
  - ✚ Incidenteel hogere last door eenmalige ophoging voorziening dubieuze debiteuren (P1)
  - ✚ Incidenteel lagere bijdrage aan Regio Rivierenland in verband met bestuursrapportage 2014 (P1)
  - ✚ Incidenteel lagere bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland Zuid in verband met jaarrekening 2013 (P2)
  - ✚ Incidenteel hogere lasten voor het opsporen en ruimen van explosieven (P2)
  - ✚ Incidenteel hogere lasten voor ontsluiting woonwijk de Leede (P3)
  - ✚ Niet behaalde aanbestedingsvoordelen wegen (P2)
  - ✚ Bijstellingen Meicirculaire 2014 (P7 en AD)
  - ✚ Bijstellingen septembercirculaire 2014 (P7 en AD)
  - ✚ Incidenteel hogere leges vrijstelling m.b.t. bestemmingsplannen (P8)
  - ✚ Incidenteel lagere bijdrage aan het laanboompact in verband met BTW-compensatie (P8)
  - ✚ Incidenteel hogere onroerendezaakbelasting (AD)
  - ✚ Eenmalige onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorzieningen in verband met ontsluiting woonwijk de Leede (R).
  - ✚ Eenmalige storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen in verband met bouw woonwijk Casterhoven (R).

Begroting na wijziging.

Na verwerking van de financiële gevolgen van de hierboven genoemde begrotingswijzigingen sloot de begroting na wijziging met een overschot van € 78.041.

Overzicht verloop financiële positie over het jaar 2014				x € 1000
Begrotingspositie begroting 2014 voor wijziging			overschot	-588
Begrotingswijziging	5	14-11-2013	Doorwerking tweede bestuursrapportage 2013	13
Begrotingswijziging	1	31-10-2013	Herstructurering Industrierrein Panhuis te Kesteren	-3
Begrotingswijziging	2	19-12-2013	Beschikbaar stellen van startersleningen	20
Begrotingswijziging	3	19-12-2013	Actualisatie gemeentelijk Riolerings plann (GRP)	-93
Begrotingswijziging	4	19-12-2013	Aanpassing ICT budgetten 2014	-14
Begrotingswijziging	5	30-01-2014	Herziening bestemmingsplannen	30
Begrotingswijziging	6	06-03-2014	Actualisatie wegenbeheersplan	97
Begrotingswijziging	7	30-01-2014	Nota reserves en voorzieningen	0
Begrotingswijziging	8	30-01-2014	Organisatieontwikkeling Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR)	4
Begrotingswijziging	9	30-01-2014	Huisvesting scholengemeenschap Pantarijn	26
Begrotingswijziging	10	06-03-2014	Invoering Klant Contact Centrum (KCC)	37
Begrotingswijziging	11	05-06-2014	Bestemming resultaat jaarstukken 2013	0
Begrotingswijziging	12	00-00-0000	Niet gebruikt	0
Begrotingswijziging	13	10-07-2014	1e bestuursrapportage 2014	382
Begrotingswijziging	14	20-11-2014	2e bestuursrapportage 2014	12
Totaal van de begrotingswijzigingen			Tekort	510
Begrotingspositie begroting 2014 na wijziging			overschot	-78
Werkelijk resultaat 2014			overschot	-665
Verschil begroting na wijziging en werkelijk resultaat			overschot	-587

+ Is tekort - Is overschot

RESULTAATBEPALING

Het resultaat over het jaar 2014

Het werkelijk resultaat over 2014 komt uit op een overschot van € 664.867.

De begroting na wijziging sloot met een overschot van € 78.043. Dit betekende dat wij op basis van de besteding van de budgetten per 1 september 2014 een voordelig jaarrekeningsaldo van € 78.043 verwachtten.

Hieronder volgt een overzicht van het resultaat per programma voor en na bestemming.

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.												
Nr. Programma's	Begroting 2014 voor wijziging			Begroting 2014 na wijziging			Rekening 2014			Verschil		Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	
P1 Bestuur en Burger	4.027	-1.539	2.488	4.660	-1.547	3.113	4.457	-1.673	2.784	-203	-125	-329
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.093	-20	2.073	2.113	-21	2.093	2.090	-36	2.055	-23	-15	-38
P3 Openbare Ruimte	4.274	-350	3.924	5.116	-451	4.665	4.861	-234	4.627	-255	216	-38
P4 Economie	300	-1.074	-774	362	-2.217	-1.855	239	-2.230	-1.991	-123	-12	-136
P5 Scholing en Vorming	3.625	-1.241	2.384	3.649	-60	3.590	3.729	-60	3.669	80	80	80
P6 Welzijn en Cultuur	3.081	-603	2.478	3.233	-830	2.403	3.203	-837	2.366	-30	-8	-37
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.580	-5.518	6.062	12.805	-6.330	6.476	12.349	-6.131	6.218	-456	198	-258
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	17.827	-13.189	4.638	19.706	-14.468	5.238	18.445	-12.916	5.530	-1.260	1.553	292
AD Algemene dekkingsmiddelen	44	-24.754	-24.710	46	-25.829	-25.784	46	-25.961	-25.915		-131	-131
Werkelijk resultaat voor bestemming	46.851	-48.288	-1.437	51.690	-51.753	-63	49.420	-50.078	-658	-2.270	1.675	-595
MR Mutaties in reserves	3.234	-2.385	849	4.502	-4.517	-15	4.522	-4.529	-7	20	-12	8
S Werkelijk resultaat na bestemming + = tekort - = overschot	50.085	-50.673	-588	56.192	-56.270	-78	53.942	-54.607	-665	-2.250	1.663	-587

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarrekening

Hieronder volgt een overzicht van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2014. Het betreft hier afwijkingen groter dan € 25.000. Tevens is er een splitsing gemaakt tussen voordelen en nadelen en een splitsing tussen incidenteel en structureel.

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarrekening zijn:					
	Programma	Bedrag: x € 1.000	Voordeel Nadeel	Incidenteel Structureel	
1	Afkoop pensioenaanspraak wethouders	P1	83	Nadeel	Incidenteel
2	Wijkmanagement	P1	-50	Voordeel	Incidenteel
3	Budget onvoorziene uitgaven	P1	-58	Voordeel	Incidenteel
4	Saldi van kostenplaatsen	P1	-253	Voordeel	Incidenteel
5	Aansluiting Voorstraat - N323 Echteld	P3	-194	Voordeel	Incidenteel
6	Aansprakelijkheidstelling	P3	38	Nadeel	Incidenteel
7	Openbaar groen	P3	-34	Voordeel	Incidenteel
8	AVRI	P3	143	Nadeel	Incidenteel
9	Bedrijfsverplaatsing	P4	-130	Voordeel	Incidenteel
10	Leerlingenvervoer	P5	96	Nadeel	Incidenteel
11	BUIG regelingen	P7	53	Nadeel	Incidenteel
12	Bijzonder bijstand	P7	95	Nadeel	Incidenteel
13	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	P7	-408	Voordeel	Structureel
14	Uren grondexploitatie	P8	-204	Voordeel	Structureel
15	Storting in voorziening verliezen grondexploitatie	P8	164	Nadeel	Incidenteel
16	Storting in voorziening afwaderen grondcomplexen	P8	360	Nadeel	Incidenteel
17	Afvalstoffenheffing	P8	43	Nadeel	Structureel
18	Vergunningverlening	P8	-49	Voordeel	Incidenteel
19	Dwangsommen	P8	-30	Voordeel	Incidenteel
20	GRP uitbesteed AVRI	P8	99	Nadeel	Incidenteel
21	GRP niet uitbesteed AVRI	P8	-56	Voordeel	Incidenteel
22	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	AD	-115	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen		-180	Voordeel	
	+ = tekort - = overschot		-587		

De verklaring van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarrekening zoals deze hierboven in het overzicht zijn opgenomen worden bij de derde W-vraag (wat heeft het gekost) per programma uitvoerig toegelicht.

RESULTAATBESTEMMING

Bij de resultaatbestemming doen wij u een voorstel om het resultaat van de jaarrekening te bestemmen. Bij de resultaatbestemming onderscheiden we het bestemmen van budgetten voor activiteiten waarvan de werkzaamheden nog niet zijn afgerond (budgetoverheveling) en het bestemmen van het overschot of dekking van het tekort.

Aan u wordt een voorstel gedaan om voor de onderstaande activiteiten waarvan de werkzaamheden in 2014 niet zijn afgerond de aangegeven budgetten in 2015 beschikbaar te stellen. Voor deze posten zijn de volgende criteria strikt toegepast:

- De activiteit is niet uitgevoerd in 2014 door niet beïnvloedbare factoren;
- De activiteit kan niet ten laste van het budget voor 2015 worden uitgevoerd.

1. Wijkmanagement (€ 27.500).

In de lijn van de voorgaande jaren is ook in 2014 het beschikbaar gestelde budget voor wijkmanagement niet geheel benut. Dat heeft aan de ene kant te maken met het feit, dat er minder projecten zijn ingediend c.q. zijn gekozen en anderzijds dat bepaalde projecten niet binnen dit kalenderjaar om bepaalde redenen niet konden worden gerealiseerd. Oftewel een aantal projecten is in 2014 reeds ingezet waarvan de afronding en financiële verantwoording in 2015 plaats vindt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 27.500. Wij stellen u voor om € 27.500 te bestemmen voor uitgaven in 2015 op het gebied van wijkmanagement.

2. Personeelsknelpunt griffie (€ 22.488).

Binnen de totale personeelslasten in 2014 is er een voordeel ontstaan van € 22.488. Dit betreft een zeer geringe onderschrijding ten opzichte van de totale personeelslasten. Voorgesteld wordt om het eenmalige voordeel van € 22.488 te bestemmen in 2015 ten behoeve van een personeel knelpunt bij de griffie.

3. Speelplaatsen (€ 10.000).

Binnen het budget speelplaatsen is € 10.000 niet besteed, omdat de voorbereidingen en realisatie niet in 2014 konden worden afgerond. Deze middelen zijn nodig voor het verder realiseren van de 12+plek in Dodewaard in 2015. Voorgesteld wordt om het overschot op het budget speelplaatsen in 2014 te bestemmen voor uitgaven in 2015

4. Jeugd- en jongerenwerk (€ 10.518).

Binnen het budget jeugd- en jongerenwerk is € 10.518 niet besteed. Op 30 oktober 2014 stemde u in met het inkopen van drie extra startersbeurzen voor jongeren uit Neder-Betuwe. De kosten hiervan zouden gedekt worden uit het budget jeugd- en jongerenwerk 2014. Het inkopen heeft in 2014 niet plaatsgevonden. Dit zal vanaf 2015 pas plaatsvinden. Regio Rivierenland gaf aan de kosten van de Startersbeurzen te willen declareren als er een beroep op wordt gedaan. Vooraf Startersbeurzen inkopen door een beschikking in 2014 af te geven is daardoor niet mogelijk. Voorgesteld wordt om het overschot op het budget jeugd- en jongerenwerk in 2014 te bestemmen voor uitgaven in 2015.

5. Aansluiting Voorstraat - N323 te Echteld (€ 193.981)

Er is voor het project om de Voorstraat te Echteld aan te sluiten op de N323 € 243.620 beschikbaar. Het betreft hier een project dat meerdere jaren zal doorlopen. In 2013 is er € 14.000 besteed en in 2014 is er € 35.639 besteed. Het project heeft te kampen met enige vertraging, omdat het langer duurt voordat er stappen kunnen worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de nog niet bestede gelden van € 193.981 te bestemmen voor uitgaven in 2015.

6. Bedrijfsverplaatsing Opheusden (€ 129.672)

In een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en een derde inzake een bedrijfsverplaatsing is opgenomen dat er een subsidie wordt uitgekeerd van € 350.000 (1/3 deel bij onherroepelijk worden omgevingsvergunning, 1/3 deel bij start bouw bedrijfsgebouw, 1/3 deel bij voltooiing bedrijfsverplaatsing). Bij de planning die toen werd voorzien zou er in 2014 een onherroepelijke omgevingsvergunning zijn. Door het later dan verwacht onherroepelijk worden van het bestemmingsplan (in verband met de vertraging in de levering van de gronden) is de omgevingsvergunning nog niet onherroepelijk. Verwacht wordt dat de vergunning op korte termijn als ontwerp gepubliceerd kan worden. Hierdoor schuift het ritme van de betalingen op. Daarom stellen wij u voor om de € 129.672 die als uitgave in 2014 was begroot te bestemmen voor uitgaven in 2015.

7. Deelname aan de Stichting Logistieke Hotspot (€ 3.600)

Er is in 2014 een bedrag van € 3.600 beschikbaar gesteld voor de deelname aan de Stichting Logistieke Hotspot. Afsproken is dat de gemeente pas deelneemt aan de stichting op het moment dat 50% van de certificaten zijn verkocht aan het bedrijfsleven. Aan deze voorwaarde is nog niet voldaan. Het gereserveerde bedrag zal dan ook niet in 2014 worden uitgegeven, maar naar verwachting pas in de eerste helft 2015.

8. Budget voor participatie in de LTO-pilot (€ 16.000)

Het budget voor participatie in de LTO-pilot is in 2014 door vertraging van het project niet besteed. Wij stellen u voor om de niet bestede middelen te bestemmen voor 2015

Tevens wordt aan u een voorstel gedaan om overige zaken en het ontstane tekort als volgt te bestemmen:

9. Overschot op Wet Maatschappelijke Ondersteuning storten in de reserve drie decentralisaties (€ 408.079).

Binnen de Wmo budgetten is sprake van een fors overschot van in totaal € 408.079.

Bij de eerste bestuursrapportage 2015 worden de budgetten van de drie decentralisaties geactualiseerd en worden de structurele overschotten binnen de Wmo ingezet ter dekking van de (mogelijke) tekorten binnen de drie decentralisaties. Wij stellen u voor om het overschot op de Wmo budgetten voor het jaar 2014 toe te voegen aan de reserve drie decentralisaties ter afdekking van de risico's binnen de drie decentralisaties. Zie ook de paragraaf risicomangement.

10. Overschot op uitvoeringskosten precariobelasting storten in de bestemmingsreserve precariobelasting (€ 29.132)

Niet alle beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering van de precariobelasting zijn volledig besteed en komen daardoor ten gunste van het rekeningssaldo van 2014. Omdat nog steeds niet vaststaat of de belastingopbrengst definitief is (en er dus een risico op terugbetaling bestaat), stellen wij voor om deze niet bestede middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve precariobelasting.

11. Onttrekking tekort Jaarstukken 2014 uit algemene reserve (€ 186.103).

Omdat de bestemmingen van middelen bij deze jaarstukken meer zijn dan het aanwezige jaarrekeningoverschot wordt er een deel uit de algemene reserve onttrokken ter dekking van het tekort.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

HET JAARVERSLAG

INHOUD VAN HET JAARVERSLAG

De jaarstukken van een gemeente bestaan volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikel 24 BBV) uit een jaarverslag en een jaarrekening.

De gemeenteraad heeft in het duale stelsel volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taken. Het jaarverslag ondersteunt de gemeenteraad bij deze taken, maar omdat het gaat om een terugblik op een afgesloten boekjaar is daarbij vooral de controlerende rol van de raad aan de orde.

Het jaarverslag bestaat uit een programmaverantwoording en de paragrafen.

Daartoe dient de programmaverantwoording te zijn ingedeeld in overeenstemming met de programma's zoals deze bij de begroting zijn opgenomen. Per programma dienen de gerealiseerde maatschappelijke effecten te worden beschreven evenals de wijze waarop de maatschappelijke effecten zijn nagestreefd en met welke gerealiseerde baten en lasten. Veel programma's kennen een meerjarig karakter. Dit betekent dat een programmaverantwoording ook kan aangeven welke doelstellingen voor een of meerdere begrotingsjaren geleden zijn gesteld. Vervolgens wordt de stand van zaken weergegeven.

In de praktijk wordt het wel als problematisch ervaren dat zowel in het jaarverslag als in de jaarrekening volgens de wettelijke voorschriften ingegaan dient te worden op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde bedragen.

Ter vermindering van dubblures wordt daarom soms gebruik gemaakt van verwijzing naar andere onderdelen van de jaarstukken.

Een ander onderdeel van het jaarverslag bestaat uit de paragrafen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikelen 9 en 26 BBV) zijn er zeven paragrafen verplicht voorgeschreven: (1) Lokale heffingen, (2)

Weerstandsvermogen en risicobeheersing, (3) Onderhoud kapitaalgoederen, (4) Financiering, (5) Verbonden partijen, (6) Grondbeleid en (7) Bedrijfsvoering.

De paragrafen bevatten de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen bij de begroting is opgenomen.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

PROGRAMMAVERANTWOORDING

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER

Algemeen:

Programma-inhoud

Dit programma omvat burgerparticipatie en externe dienstverlening. Daarnaast omvat dit programma de bestuursorganen (raad, commissies, burgemeester, college van burgemeester en wethouders), organisatie en bedrijfsvoering, intergemeentelijke samenwerking, voorlichting (inclusief website) en verkiezingen.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Beleidsnotitie wijkmanagement "Samenwerken voor het resultaat" (Raadsbesluit 30 januari 2008) en Evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011).
- Klanthandvest
- Implementatieplan Klantcontactcentrum (raadsbesluit 6 maart 2014)
- Reorganisatieplan
- Intentieovereenkomst Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal (BNW-)samenwerking

Ontwikkelingen

Dienstverlening

Gemeenten staan de komende jaren voor grote uitdagingen, zoals de decentralisaties, de bezuinigingen, het organiseren van gemeentelijke samenwerking of het moderniseren van de dienstverlening. Dit slaagt alleen als de 'basis op orde' is, dat wil zeggen: als de uitvoering goed is georganiseerd en als de ICT en informatievoorziening op orde zijn. Het overheidsbrede programma i-NUP (Implementatieagenda voor het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid) omvat de implementatie van meer dan 20 ICT-bouwstenen. Deze zijn noodzakelijk om uiterlijk 1 januari 2015 de basis op orde te brengen en de dienstverlening aan burgers en ondernemers sneller, beter en efficiënter te maken. Voorbeelden van de bouwstenen zijn de voorzieningen voor de berichtenbox van MijnOverheid, het gemeentelijk 14+netnummer, eHerkenning, de webrichtlijnen en het Stelsel van Basisregistraties.

Gemeenten geven door het gebruik van een klantcontactcentrum, een website, die voldoet aan de webrichtlijnen en het centrale 14+netnummer sneller en begrijpelijker het juiste antwoord via verschillende kanalen. Bovendien is informatie makkelijker vindbaar. In 2014 zijn we aangesloten op het 014-nummer. Belangrijker nog is de aandacht voor een mensgerichte dienstverlening. Welke randvoorwaarden ook worden geschetst, uiteindelijk staat of valt dienstverlening met de houding en het gedrag van mensen. Mensgericht betekent ook de vraag en behoefte van inwoners centraal stellen. Hiermee wordt de focus verlegd van aanbodoptimalisatie naar het in kaart brengen van de volledige aanvraag. Het gaat dan bijvoorbeeld niet langer om het verlenen van een bouwvergunning, maar om een inwoner die wil verbouwen. Medewerkers van het KCC zijn in 2014 getraind in deze werkwijze. Dit heeft ook zijn weerslag op de inrichting van de organisatie, werkprocessen en op medewerkers.

Klantcontactcentrum

In 2015 is de gemeente de ingang voor nagenoeg alle vragen aan de overheid. Hiervoor is in 2014 een KlantContactCentrum (KCC) ingericht. Een KCC is er op gericht om klanten, burgers, bedrijven en instellingen op eenduidige wijze informatie, diensten en producten te verstrekken, vragen, ideeën, klachten en wensen te behandelen. Het KCC varieert van eenvoudige informatieverstrekking en snelle doorverwijsfunctie tot en met afhandeling van processen en productlevering. Gefaseerd zal steeds meer kennis vanuit de vakafdelingen overgeheveld worden naar het KCC, om meer klantvragen in het 1e contact te kunnen beantwoorden. Om dat te faciliteren is er in 2014 een antwoordportaal (gedeeltelijke) ingericht en in gebruik genomen. Optimalisatie van het gebruik van het antwoordportaal heeft in 2015 de focus.

Het door de raad op 6 maart 2014 vastgestelde implementatieplan vormt de basis voor de verdere uitbouw van het KCC. In deze basis bestaat het KCC uit receptie, telefonie en balie, waarbij medewerkers in verschillende werkstromen inzetbaar zijn. Hier is in het 4e kwartaal van 2014 een start mee gemaakt. In de contacten met de inwoners worden zij zoveel mogelijk naar het digitale kanaal gestuurd.

Wetsvoorstel Digitalisering Burgerlijke Stand (wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand)

Het wetsvoorstel heeft tot doel dat inwoners de mogelijkheid krijgen om aangifte van geboorte, voorgenomen huwelijk en geregistreerd partnerschap almede voor de elektronische verkrijging van uittreksels en afschriften van de daarop betrekking hebbende akten digitaal kunnen aanvragen. Hiervoor is een aantal wetswijzigingen nodig. Er zijn en worden in een aantal gemeenten pilots gehouden om ervaring op te doen met het hele proces van de digitale aangifte van overlijden. Streven is om vanaf 1 juli 2015 te starten met de landelijke uitrol.

Verkiezingen

De organisatie van de verkiezingen van de Gemeenteraad en het Europese Parlement is goed verlopen. Op 1 juli 2014 is de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wet worden gemeenten voor het eerst verantwoordelijk voor het organiseren van stembusverkiezingen voor de leden van het algemeen bestuur van de waterschappen. Ook het Kiesbesluit en de Kiesregeling worden binnenkort gewijzigd. De waterschapsverkiezingen vinden tegelijkertijd plaats met de verkiezingen voor de leden van de Provinciale Staten, op woensdag 18 maart 2015. In de periode 2017 - 2019 vinden nog een drietal verkiezingen plaats (2017: Tweede kamer, 2018: gemeenteraad en 2019: Europees Parlement). In april 2014 is de Wet raadgevend referendum (Wrr) aangenomen. De Wrr legt het initiatief voor een referendum in handen van de burger. Als voldoende mensen een verzoek indienen, wordt er een referendum georganiseerd. Naar verwachting treedt de wet vanaf juli 2015 in werking. Gelet op de wettelijke termijnen kan dan op zijn snelst zes maanden later het eerste referendum plaatsvinden.

Operatie Basisregistratie Personen (BRP)

De komende jaren wordt de gemeentelijke basisadministratie voor persoonsgegevens (GBA) vervangen door de Basisregistratie Personen (BRP). De BRP maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties. De BRP bevat persoonsgegevens van ingezetenen en niet-ingezetenen. De BRP is een volledige digitale voorziening die onder andere plaats onafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt, zeven dagen per week, vierentwintig uur per dag. Het doel van het realiseren van voorzieningen voor de BRP is de kwaliteit van de gegevens en daardoor de dienstverlening te verbeteren. Dit moet leiden tot een efficiënte en betrouwbare manier van invoeren, opslaan, beheren en verstrekken van persoonsgegevens, waarbij persoonsgegevens direct beschikbaar zijn en wijzigingen direct verwerkt worden. Het bijhouden en verstrekken van gegevens wordt sneller, eenvoudiger en goedkoper en plaats onafhankelijke dienstverlening wordt gefaciliteerd. Bovendien sluit de realisatie van de BRP aan op de bestaande en nog te ontwikkelen e-overheidsvoorzieningen. Voor de invoering van de BRP gaan gemeenten meerdere veranderingen tegelijkertijd doorvoeren: verwerven en in gebruik nemen van nieuwe programmatuur, migreren van data en invoeren van nieuwe werkwijzen. Aansluiting op de BRP zal plaatsvinden in de periode 2016 – 2018. In 2014 is een aantal voorbereidende bijeenkomsten geweest, waarin de implicaties voor de in- en externe werkprocessen zijn onderzocht.

Wijkmanagement

Het doel van wijkmanagement was om jaarlijks één of meerdere dorpschouwen te organiseren en inwoners te betrekken bij het verbeteren van de kwaliteit van de eigen woon- en leefomgeving.

In 2012 en 2013 was er sprake van minimale deelname van inwoners aan dorpschouwen en aansluitende bijeenkomsten. De uitzonderingen waren probleemsituaties.

De combinatie dorpschouw/inwonersbijeenkomst vindt vanaf medio 2013 alleen nog plaats indien de gemeente specifieke informatie wil delen met inwoners. Dat heeft zich tot op heden nog niet voorgedaan.

In vervolg op het uitblijven van de belangstelling van inwoners voor de dorpschouwen hebben de SWB en de politie in 2013 besloten om niet meer deel te nemen aan de dorpschouwen. Op dat moment was er alleen sprake van een technische schouw zonder actieve betrokkenheid van de inwoners.

In de tweede bestuursrapportage 2014 hebben wij gemeld dat we bij wijze van proef, in samenwerking met de dorpsstafels een start zou worden gemaakt met een nieuwe vorm van dorpsbezoeken door het college. Kenmerk van deze nieuwe vorm was dat de dorpsstafels tijdens hun bewonersbijeenkomsten een deel van de avond beschikbaar stelden voor het college. De proef heeft tot nu toe plaats gevonden in de dorpen Ochten en Echteld. In 2015 zal dit verder worden opgepakt.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Beleidsplan communicatie

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Verbeteren van gemeentelijke communicatie, intern en extern. Tijdig, afgewogen, helder en (pro)actief om betrokkenheid te vergroten. De communicatie van de gemeente intern en met inwoners (verder) te professionaliseren. Eerst communiceren met de direct betrokken mensen: intern vóór extern, betrokken inwoners vóór pers. Gemeente denkt oplossingsgericht mee met vraagsteller. Goedwerkend klantvolgsysteem en raadsinformatiesysteem. Reactie naar burgers op raadspreekuur binnen 3 weken.	A1.	De opzet van de website vernieuwen waardoor zaken volgens VNG model geordend zijn.		
		A2.	Verdere uitbouw van KCC naar “de overheid geeft antwoord” en van onze dienstverlening conform ons klanthandvest.		
		A3.	In samenwerking met de gemeente Buren en West Maas en Waal invulling geven aan de verdere professionalisering van de communicatie.		
			Toelichting: De professionalisering van de gemeentelijke communicatie zou gebeuren binnen het kader van de beoogde BNW-samenwerking. Op grond van het recente coalitieakkoord is er een nieuw communicatiebeleidsplan opgesteld. Op basis van dit plan zal worden bepaald of en zo ja, hoe de professionalisering van de gemeentelijke communicatie op eigen kracht vorm gegeven wordt, nu de BNW-samenwerking niet doorgaat.		

Arbeidshandicap

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	In dienst nemen van mensen met arbeidshandicap bij gemeente. Inspanning minimaal 5% werk bieden aan mensen met arbeidshandicap.	A1.	Alert inspelen op mogelijkheden om mensen met een arbeidshandicap aan te stellen en als de mogelijkheid (bij kandidaten met een gelijke geschiktheid tijdens een sollicitatieproces) zich voordoet, dan kiezen voor de kandidaat met een arbeidshandicap. Via detachering kunnen wij aan deze doelstelling voldoen.		
		A2.	Ons aanbestedingsbeleid is in 2013 aangepast om deze doelstelling te bereiken (social return).		

Inwonersparticipatie / interactieve beleidsvorming					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Betrekken van burgers, bedrijven, instellingen en andere maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding (en uitvoering) van gemeentelijk beleid. Gemeentelijk beleid wordt begrepen en gedragen. Raad en college bezoeken wijken, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Direct betrokkenen/belanghebbenden krijgen aan het begin van de beleidsvorming een belangrijke stem. De raad beslist. Snelle afhandeling van inspraak. Het weglaten van onnodige regels en controleprocedures beperkt de ambtelijke inzet en vergroot de waardering van de klant.	A1.	De verschillende rollen in het besluitvormingsproces worden duidelijk gemarkeerd en zorgen er voor dat frustraties bij deelnemende inwoners worden voorkomen door vooraf duidelijke kaders voor hun participatie aan te geven.		
		A2.	In startnotities/beleidsnotities zal standaard een paragraaf over de wijze waarop inwoners of organisaties worden betrokken bij de vormgeving van het beleid worden opgenomen.		
		A3.	Het college bezoekt periodiek een bedrijf of maatschappelijke instelling.		
		A4.	Wijkmanagement wordt ingezet om de participatie van inwoners bij de uitvoering van het speelbeleid te bevorderen. Het gaat daarbij vooral om de speelvoorzieningen voor de leeftijdsgroep tot 12 jaar.		
		A5.	Vanuit wijkmanagement worden dorpschouwen georganiseerd met als doel de verantwoordelijkheid voor en de betrokkenheid van inwoners bij de eigen woon- en leefomgeving te bevorderen.		
		Toelichting: De invulling is gewijzigd. Zie verder de toelichting onder de kop "ontwikkelingen". Met betrekking tot de budgetafwijking verwijzen wij u naar de beantwoording onder 'Wat heeft het gekost?'.			

Vermindering van gemeentelijke regelgeving					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Het verminderen en vereenvoudigen van de gemeentelijke regelgeving en meer ruimte geven voor eigen initiatief, waardoor de waardering van de burgers, bedrijven, instellingen en andere maatschappelijke organisaties voor de gemeente stijgt en minimaal een 7,5 bedraagt. Deze norm dient in 2013 of eerder behaald te worden. Verhoging van efficiëntie en beperking van ambtelijke inzet t.b.v. kostenreductie. Daarna zo nodig een nieuwe taakstelling.	A1.	Alle nieuwe beleidsadviezen en verordeningen toetsen op nut en noodzaak. <i>(cijfer is ontleend aan Staat der gemeente; echter de gemeente doet om financiële reden daar niet meer aan mee).</i>		
		A2.	Zoveel als mogelijk de gedereguleerde modelverordeningen van de VNG gebruiken.		

Wat heeft het gekost?

P1 Programma: Bestuur en Burger			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	4.027	4.660	4.457
Baten	-1.539	-1.547	-1.673
Exploitatieresultaat	2.488	3.113	2.784

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershill
P1	Bestuur en Burger			
	Lasten	4.660	4.457	-203
	Baten	-1.547	-1.673	-125
	+ = nadeel - = voordeel	3.113	2.784	-329

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 1

Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) (nadeel € 83.000 incidenteel).

Als gevolg van de verkiezingen in maart 2014 is de samenstelling van ons college veranderd. Daarnaast hebben wij van Loyalis een overzicht ontvangen waaruit blijkt wat het benodigd pensioenkapitaal is op de pensioengerechtigde leeftijd van (oud-)wethouders. Uitgaande van dit bedrag is een premie berekend die wij nu moeten betalen om in de toekomst aan onze pensioenverplichting richting onze (oud-)wethouders kunnen voldoen. Dit resulteert in een nadeel van € 248.603 verdeeld over drie jaren, 2014 tot en met 2016; voor 2014 is dit € 82.868. Bij de eerste bestuursrapportage 2015 worden de bedragen voor 2015 en 2016 verwerkt.

Wijkmanagement (voordeel € 50.000 incidenteel)

In de lijn van de voorgaande jaren is ook in 2014 het beschikbaar gestelde budget voor wijkmanagement niet geheel benut. Het betreft een bedrag van € 50.000. Dat heeft aan de ene kant te maken met het feit, dat er minder projecten zijn ingediend c.q. zijn gekozen en anderzijds dat bepaalde projecten niet binnen dit kalenderjaar om bepaalde redenen niet konden worden gerealiseerd. Oftewel een aantal projecten is in 2014 reeds ingezet waarvan de afronding en financiële verantwoording in 2015 plaats vindt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 27.500. Bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening wordt u daarom voorgesteld een bedrag van € 27.500 te bestemmen voor 2015.

Post onvoorziën (voordeel € 58.000 incidenteel)

De gemeente heeft een budget voor onvoorziene uitgaven van € 86.184. Van dit budget is € 28.140 besteed. De verantwoording hiervan heeft plaatsgevonden in de tweede bestuursrapportage. 2014. 2014. Het restant van dit budget dat niet is ingezet in 2014 bedraagt € 58.044 en valt in deze jaarrekening incidenteel vrij voor 2014.

Saldi van kostenplaatsen (voordeel € 253.000 incidenteel)

In totaliteit is op de (hulp)kostenplaatsen voor het jaar 2014 een incidenteel voordeel behaald van € 253.000. Dit voordeel bestaat uit de volgende onderdelen:

- Renteresultaat (voordeel € 63.000). Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf financiering.
- Verhuuropbrengst werf (voordeel € 40.000). Bij de overgang van de buitendienst naar de Avri is een vooralsnog incidenteel voordeel behaald op de verhuur van de gemeentewerf te Kesteren, (€ 29.000 verhuur aan Avri en € 11.000 verhuur aan de gemeente Buren).
- Overdracht materieel buitendienst (voordeel € 96.000): Bij de overgang van de buitendienst naar de Avri is tractie, materieel en materiaal verkocht aan de Avri. Hiervoor heeft de Avri de gemeente een bedrag betaald. Het verschil tussen boekwaarde van deze tractie en verkoopwaarde van deze tractie levert een incidenteel voordeel voor de gemeente op van € 96.000.
- ICT budget (voordeel € 29.000): Met de in de tweede helft van 2013 opgezette ICT-contractadministratie als basis is in 2014 steeds gezocht naar bezuinigingsmogelijkheden. Een aantal van de in 2013 opgestarte bezuinigingen zorgde eveneens voor vermindering van de ICT kosten in 2014. Door het meer in eigen beheer uitvoeren van systeem technische werkzaamheden kon de inschakeling van externe ondersteuning worden beperkt. Ook werd hierdoor het kennisniveau van de eigen medewerkers verhoogd. Per saldo is een incidenteel voordeel behaald van € 29.000.
- Diverse overige onderdelen (voordeel € 25.000).

Overige kleine verschillen (voordeel € 51.000 incidenteel)

P1 Programma: Bestuur en Burger						
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Geen						
Totaal investeringsbedragen						

PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Algemeen:

Programma-inhoud

Ontwikkeling Veiligheidsbeleid en beleidsadvisering.

In het programma openbare orde en integrale veiligheid staan de twee volgende doelstellingen:

- Het verbeteren van de objectieve veiligheid.
- Het verbeteren van het veiligheidsgevoel (subjectieve veiligheid) van de inwoners van de gemeente

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2010-2014 (Raadsbesluit 9 december 2011)
- Jaarplan Veiligheid 2012
- Plan van aanpak/draaiboek Oud en Nieuw
- Samenwerking Brandweer Neder-Betuwe en Tiel
- Preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet (raadsbesluit 5 juni 2014)
- Rampenplan en Rampenbestrijdingsplannen

Ontwikkelingen

Veiligheidshuis

In het Veiligheidshuis werken instanties op één locatie samen aan opsporing, vervolging, (voorbereiding van) berechting en hulpverlening. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. De ketenpartners signaleren problemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit. Werkprocessen worden op elkaar afgestemd, zodat strafrecht en zorg elkaar aanvullen. Ingezet wordt op gedragsverandering, vermindering risico recidive en verbetering van de kwaliteit van leven van de delinquent.

De gemeente Neder-Betuwe neemt deel aan het Veiligheidshuis. Uit de ingediende begroting van het Veiligheidshuis blijkt dat de bijdrage vanaf 2015 naar € 0.65 per inwoner wordt verhoogd. Dit betekent dat de gemeente met een structurele verhoging te maken krijgt van circa € 9.000. De raad heeft op 5 juni 2014 besloten om te blijven deelnemen aan het Veiligheidshuis en de daaraan gekoppelde verhoogde bijdrage structureel vanaf 2015 in de begroting op te nemen.

Inbraakpreventie

Het voorkomen van inbraken heeft zowel bij justitie, politie en gemeente een hoge prioriteit. Ondanks het feit dat het aantal inbraken in de gemeente fors is gedaald zal de aanpak op hetzelfde niveau worden voortgezet. De hoofddoelstelling van het plan van aanpak Woninginbraken is het creëren van bewustwording bij inwoners over de risico's op woninginbraken en het stimuleren van inwoners om maatregelen te treffen tegen woninginbraak. Daarnaast zal de opsporing en vervolging intensief worden voortgezet.

Voorzetten van veiligheidsbeleid

De Kadernota Veiligheid 2010-2014 is verlengd naar 2014-2018 (raadsbesluit 5 juni 2014). Dit betekent dat het veiligheidsbeleid in de hele breedte wordt voortgezet. Deze opgave is organisatie-overstijgend. Voor gemeenten, politie, justitie en maatschappelijke partners is een intensieve regionale en lokale netwerksamenwerking de manier om een sluitende aanpak te vormen in criminaliteitsbestrijding.

Ontwikkelingen Drank- en Horecawet

Per 1 januari 2014 is de Drank- en Horecawet aangepast: de alcoholgerechtigde leeftijd is op 18 jaar gesteld. Daarnaast was de gemeenteraad verplicht om voor 1 juli 2014 een 'Preventie- en Handavingsplan alcohol' vast te stellen. In de vergadering van 5 juni 2014 heeft de raad het preventie - en handavingsplan Drank en Horecawet vastgesteld. De daarin opgenomen actiepunten zijn en worden uitgevoerd.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Veilige gemeente, integrale aanpak					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	<p>In zijn algemeenheid is Neder-Betuwe een gemeente waar je je veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet.</p> <p>In het bijzonder gaat het daarbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regels en wetten gelden voor iedereen. De politie treedt daadkrachtig op vooral tegen drugshandel. • De gemeente werkt aan preventie en opvoedingsondersteuning, waar ouders tekortschieten. • De gemeente signaleert probleemgedrag waaronder wangedrag, verslaving en vandalisme en criminaliteit van jongeren zo vroeg mogelijk en biedt individueel kansen om via school of werk terug te keren op het rechte pad. Geweld en intimidatie mogen nooit worden beloond. • Terugdringen van inbraak. • Ouders verantwoordelijk stellen, ook financieel, voor schade die hun minderjarige kinderen hebben veroorzaakt. • Voor coffeeshops, bordelen en sekswinkels geldt een nuloptie. • Een kleine groep buurtbewoners veroorzaakt zoveel overlast dat andere buurtbewoners zich onveilig voelen. Deze overlast een halt 	A1.	<p>Door de politie is gericht onderzoek verricht op locaties waarover signalen binnenkomen dat er werd gedeald. Zowel tegen handel in softdrugs als harddrugs werd opgetreden indien door de politie werd geconstateerd dat handel plaatsvond. De aanpak hennepsteelt is in het najaar opnieuw via ons Magazine NB of de RBC onder de aandacht gebracht. Op onze gemeentelijke website is de folder aanpak hennepsteelt gepubliceerd. In deze folder wordt duidelijk op welke wijze inwoners een bijdrage kunnen leveren om verdachte zaken te melden. Het hennepconvenant is eind 2014 getekend. Los van dit convenant trad de politie op indien een hennepkwekerij werd aangetroffen. In 2014 zijn drie hennepkwekerijen door de politie opgerold. Dit waren een grote buitenkweek in Dodewaard, een stekkenkwekerij in Dodewaard en een hennepkwekerij in IJzendoorn.</p>		
		A2.	<p>Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) richtte zich op preventie en opvoedingsondersteuning waar ouders tekortschieten (zie programma 7)</p>		
		A3	<p>Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN), onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin, richtte zich op preventie en de aanpak van psychosociale- en gedragsproblematiek bij jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar, door het bieden van een goede zorgstructuur. Door de oprichting van het JPN werden efficiency en effectiviteit van de hulp aan jeugdigen en hun ouders bevorderd. Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN) werkte in nauwe samenwerking met het Jeugdoverleg Handhaving, interventie- en jongerenwerk, IrisZorg (verslavingszorg) en de politie. De problemen van jeugdigen werden zo vroeg mogelijk gesignaleerd. Indien hulp nodig was werden jongeren aangemeld bij het JPN. De jongeren die zich bezighielden met criminele activiteiten werden via het Veiligheidshuis behandeld.</p>		
		A4.	<p>Er werd uitvoering gegeven aan de regionale aanpak woninginbraken. De hoofddoelstelling van het plan van aanpak was het creëren van bewustwording bij inwoners over de risico's op woninginbraken en het stimuleren van inwoners om maatregelen te treffen tegen woninginbraken. Door burgernet werden vanaf mei 2014 alerteringsbrieven (mails) verstuurd. Burgernet deelnemers (omwonenden waar een inbraak was gepleegd) ontvingen een bericht met daarin de aankondiging dat er in de nabijheid was ingebroken. Tevens stonden hier ook inbraakpreventietips en een verwijzing naar de website van de politie in. Daarnaast plaatste de gemeente elke maand in de RBC een overzicht van de inbraken die hadden plaatsgevonden. Bij dit bericht plaatste de gemeente ook inbraakpreventie tips en een verwijzing naar de gemeentelijke website. Eind 2014 is in de RBC op vier pagina's uitgebreid aandacht besteed aan het voorkomen van woninginbraken. Op de vraag in de krant of er interesse onder de inwoners was om een voorlichtingsbijeenkomst inbraakpreventie bij te wonen hebben slechts twee personen gereageerd. Voortgang buurtpreventie project Waaks: circa 250 inwoners hebben zich aangemeld bij Waaks. Bij de politie zijn enkele meldingen van deelnemers van Waaks binnengekomen. Het streven van de politie was dat zij altijd een terugkoppeling geven aan melder. Niet in alle gevallen is dit gelukt waardoor het lastiger werd om het vertrouwen van deelnemers in de politie goed te houden. De gemeente heeft er bij de politie op aangedrongen dat zij melders altijd een terugkoppeling geven. Alle deelnemers aan Waaks hebben een brief ontvangen waarin uitleg werd gegeven over het verloop van het project Waaks. Deelnemers zijn tevens bedankt voor hun deelname aan Waaks en werden verzocht om verdachte zaken te blijven melden. Ook is in de brief aangegeven dat als er onduidelijkheden waren</p>		

toeroepen met een gezamenlijk optreden van verhuurders, politie, welzijnsinstellingen en de gemeente. Probleemgezinnen in kaart brengen voor een op hen gerichte aanpak.

	over wat er met hun melding was gedaan zij altijd navraag bij de politie of de gemeente konden doen. Projectontwikkelaars kregen van de gemeente bij alle nieuwbouwprojecten het verzoek om volgens het Keurmerk Veilig Wonen (KVV) te bouwen. Corporaties zijn gestimuleerd om hun woningvoorraad op het niveau van het Keurmerk Veilig Wonen te brengen. Particuliere eigenaren van bestaande- en nieuwbouw zijn via artikelen in het Neder-Betuwe Magazine en onze gemeentelijke website gestimuleerd tot beveiliging van de woning met het KVV.		
A5.	Na aanhouding door de politie werden jongeren rechtstreeks aangemeld bij het Openbaar Ministerie. Eventuele schade die was veroorzaakt werd meegenomen in het strafproces. Jongeren die bij Halt in behandeling waren genomen betaalden de veroorzaakte schade via bemiddeling van Halt aan de gemeente of aan derden terug. De gemeente is gestart met het vandalisme offensief. De gemeente deed van alle vernielingen aan gemeente eigendommen aangifte. De aangifte werd voorzien van een schade bedrag en een foto en werd bij de gemeente op zaak geregistreerd. Elke maand werden alle schade gevallen voorzien van foto en bedrag in de RBC gepubliceerd. Daarbij werd een oproep aan de inwoners gedaan om bij de politie melding te doen indien zij meer afwisten van de aangerichte schade. Burgernet verstuurde ook dit soort oproepen. Grote schade die aan gemeente eigendommen waren aangebracht werden voorzien van foto en bedrag en in de RBC gepubliceerd. Daarbij werd een oproep aan de inwoners gedaan om bij de politie melding te doen indien zij meer afwisten van de aangerichte schade. Burgernet heeft in 2014 bij grote schade die was aangericht oproepen aan deelnemers gedaan. De oproepen hebben in geen van de gevallen geleid tot het achterhalen van de daders.		
A6.	Het uitgangspunt m.b.t. vergunningaanvragen voor coffeeshops en sekswinkels was dat deze werden geweigerd. Er zijn geen aanvragen geweest.		
A7.	Bij het Meldpunt Bijzonder Zorg (MBZ) zijn personen aangemeld die overlast veroorzaakten en een gevaar voor zichzelf en voor hun omgeving vormden en/of een bedreiging waren voor de openbare orde. Daarnaast zijn slachtoffers en daders van huiselijk geweld bij het MBZ behandeld. Vanaf eind 2014 werden deze overlast gevende personen aangemeld bij de kernpunten. Kernpunten deden zo nodig melding bij het MBZ of bij meervoudige ernstige problematiek bij het Veiligheidshuis.		
A8.	Buurtinitiatieven om de veiligheid op straat te vergroten werden door de gemeente gestimuleerd en ondersteund. De bereidheid van inwoners om de veiligheid in de woonomgeving te vergroten was er wel (deelname Burgernet, Waaks) maar het initiatief daartoe werd niet door inwoners genomen. In februari/maart hebben alle dorpsstafels een inwonersbijeenkomst gehouden in hun dorp. Bij geen van deze bijeenkomsten is het onderwerp veiligheid, buiten verkeersveiligheid, door de aanwezige bewoners genoemd als punt van aandacht. In de RBC is in november op vier pagina's uitgebreid aandacht besteed aan het voorkomen van woninginbraken. Er is ook een oproep gedaan of inwoners interesse hebben om een voorlichtingsbijeenkomst inbraakpreventie bij te wonen. Slechts twee inwoners hebben aangegeven interesse te hebben in een voorlichtingsbijeenkomst.		
A9.	Deelname aan het project Keurmerk Veilig Ondernemen (Bonegraaf, Het Panhuis. De gemeente nam deel in beide KVO-B projecten. KVO-B is een samenwerking tussen gemeente, ondernemers, brandweer en politie. Bij het KVO-B project de Bonegraaf waren geen ondernemers betrokken. De vraag is bij de ondernemersvereniging uitgezet wie de rol van voorzitter/secretaris/deelnemer in het KVO- project op zich wilde nemen.		

Hulpdiensten					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente blijft er op hameren, dat de aanrijdtijden van de hulpdiensten moeten blijven voldoen aan de landelijke normen. Regionalisering moet leiden tot een doelmatige en doeltreffend kwaliteitslag binnen de bestaande budgetten.	A1.	In 2014 is de opkomsttijd van de ambulance in Neder-Betuwe gestegen naar 91,7%. De trend is positief. (Dodewaard 87,5%, Opheusden 87,3%, Echteld 97,5%, IJzendoorn 93,9%, Kesteren 94%, Ochten 94,5% (gegevens jan t/m dec 14).		
			<u>Toelichting:</u> Gemiddeld was er een verbetering zichtbaar, maar de 95% is voor Neder-Betuwe nog niet gehaald. De 95% norm voor spoedeisende ritten is op het niveau van de veiligheidsregio wel gehaald.		
		A2.	Goede samenwerking tussen hulpverleners om slachtoffers te redden en te verzorgen tijdens een ramp of een groot ongeval.		
		A3.	Met betrekking tot de brandweer werd het volgende opgepakt: Vasthouden en waar mogelijk verbeteren van de aanrijdtijden conform de norm; Uitvoering geven aan het beleidsplan Risicobeheersing (pro-actie, preventie en preparatie) met als doel te voldoen aan de nulmeting brandweezorg van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid; Verder vorm geven aan de samenwerking tussen Tiel en Neder-Betuwe en te participeren als cluster binnen en buiten de veiligheidsregio. De gemiddelde opkomsttijd in 2014 (gegevens jan. tot nov. 14) van de brandweer in het cluster Tiel - Neder-Betuwe lag op 8 minuut 40 seconden. De bandbreedte van de opkomsttijd in de kleine kernen in Neder-Betuwe liep uiteen van 7 minuut 19 (Ochten) tot 11 minuut 33 seconden (Echteld).		

Wat heeft het gekost?

P2 Programma: Openbare Orde en Veiligheid			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	2.093	2.113	2.090
Baten	-20	-21	-36
Exploitatieresultaat	2.073	2.093	2.055

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershill
P2	Openbare Orde en Veiligheid			
	Lasten	2.113	2.090	-23
	Baten	-21	-36	-15
	+ = nadeel - = voordeel	2.093	2.055	-38

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 2

Overige kleine verschillen (voordeel € 38.000 incidenteel)

P2 Programma: Openbare Orde en Veiligheid						
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- bedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Geen						
Totaal investeringsbedragen						

PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE

Algemeen:

Programma-Inhoud

De aanleg en het onderhoud van wegen en straten, openbare verlichting, openbaar groen, speelplaatsen, kunstwerken en waterpartijen, openluchtrecreatie evenals de zorg voor een bereikbaar openbaar vervoer.
Het zorgdragen voor een heldere en veilige verkeersstructuur.

Relevantie beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012);
- Beheerplannen onderhoud wegen, gebouwenbeheer en groen;
- Landschapsontwikkelingsplan (LOP)
- Attractiebesluit speeltoestellen
- Neder-Betuws verkeer- en vervoerplan
- Nota speelruimtebeleid (raadsbesluit van 29 januari 2009) en uitvoeringsplan 2012 (raadsnet 26 maart 2012)

Ontwikkelingen

Speelruimtebeleid

De uitrol van de nota "inspelen op spelen, ruimte voor de jeugd" heeft opgeleverd dat er een beter dekkend aanbod van speelvoorzieningen is voor 0-6 jarigen, 6 tot 12 jarigen en 12+. De speelvoorzieningen in alle kernen zijn eind 2014 op peil gebracht. In 2014 is een start gemaakt met een nieuw beleid- en uitvoeringsplan. M.b.t. jongerenontmoetingsplekken in de openbare ruimte ondernamen wij alleen actie op het moment dat de behoefte was aangetoond en de jongeren een actieve bijdrage wilden leveren aan de realisatie.

Basismobiliteit

Via Regio Rivierenland werd er met de provincie Gelderland nagedacht over nieuwe bestuurlijke samenwerking op gebied van het openbaar vervoer. Dit was mede nodig om tijdig te kunnen anticiperen op bezuinigingen en decentralisatie van vervoertaken naar gemeenten. Er werd gewerkt aan een nieuwe, gezamenlijke visie op de basismobiliteit, waarvan ook het Regiotaxivervoer onderdeel uit maakte. Uit onderzoek bleek dat er veel overlap was tussen de diverse vervoersvormen. (bijvoorbeeld de buslijn, regiotaxi en het leerlingenvervoer reden op hetzelfde traject op dezelfde tijd en vaak ging het om korte ritten). Gelderland zou graag zien dat regiogemeenten een regierol zouden gaan spelen in de lokale vervoersoplossingen, inclusief de regiotaxi. De provincie zou kan zich dan kunnen richten op belangrijke OV-lijnen en de bereikbaarheid van de locaties met de belangrijkste voorzieningen.

Spoorlijn Tiel - Arnhem

De directe treinverbinding Tiel Arnhem is tot nu toe in stand gehouden. De directe verbinding stond voortdurend onder druk omdat het spoorvak Elst - Arnhem overbelast raakte. De lobby kreeg regionaal veel steun van alle gemeenten omdat het ging om behoud van een rechtstreekse verbinding tussen het oostelijk deel van Rivierenland en de provinciehoofdstad.

Lobby A15

De lobby voor de A15 had een groot draagvlak bij veel partijen, omdat het belangrijk was voor de ontwikkeling van de logistieke sector in Rivierenland. Voor de korte termijn werd gestreefd naar verbetering van de verkeersveiligheid.

Fileproblematiek Rijnbrug

De problematiek rond de filevorming stond hoog op de politiek/bestuurlijke agenda van de provincies en omliggende gemeenten. Er werd achter de schermen gewerkt aan het ontwerp, de planning en de overige voorbereiding ten behoeve van een tidal flow (wisselstrook). De bestuurlijke besluitvorming is rond. Inmiddels wordt gewerkt aan het ontwerp en vergunning traject. Door de beoogde aanleg van deze wisselstrook zal de fileproblematiek zo goed mogelijk opgelost worden.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Opgeruimd staat netjes					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Opruimen van zwerfafval, volksergernis nummer één, kan worden aangepakt door inwoners zelf.	A1.	Het geven van voorlichting, in samenwerking met Natuur Milieu en Educatie (NME)–centrum, op lager- en middelbaar onderwijs.		
		A2.	Bevorderen participatie, bijvoorbeeld door te zorgen dat zwerfvuil op de agenda van de verschillende dorpsstafels kwam te staan en bij contacten met inwoners over dit onderwerp hen te stimuleren om gezamenlijk de problematiek aan te pakken.		
		A3.	Deelnemen aan campagne Opgeruimd op vakantie en vuurwerkcampagne (bijv. aanbrengen Banners, extra opruim rondes en voorlichting).		
		A4.	Jaarlijks met scholen en maatschappelijke organisaties (bv jagersvereniging en Agrarische Natuur vereniging) de gemeente van zwerfvuil ontdoen.		
		A5.	Met regelmaat communiceren over het onderwerp zwerfafval.		

Ruimte en groen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Op de uitvoering van het Beheer Groen en Openbare Ruimte bezuinigen zonder concessies te doen aan de kwaliteit. Efficiënt, doelmatig en goedkoper groenbeheer. De gemeente moet wel de regie in handen houden van het onderhoud van de groenvoorziening voor een schone, groene en daardoor prettige leefomgeving met minder kosten.	A1.	Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma zoals is opgenomen in het geactualiseerde groenbeheer programma.		
			<u>Toelichting:</u> Het uitvoerend werk in het groen is per 1 april 2014 overgenomen door de AVRI. Er vond monitoring plaats van zowel de uitvoering als de financiële gevolgen. Voor de budgetafwijking wordt verwezen naar de beantwoording onder 'Wat heeft het gekost?'.		
		A2.	Waar mogelijk stimuleren van verhuur en verkoop van groenstroken door burgers.		

Bescherming landschapskwaliteiten					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Op het gebied van landschapskwaliteit staan centraal: duurzaamheid, maatschappelijke functie, veiligheid en betrokkenheid van agrariërs en bewoners van het buitengebied. Het open karakter van het buitengebied bewaren.	A1.	Waar mogelijk participeren in en stimuleren van projecten van derden ten behoeve de uitvoering van het landschapsonwikkelingsplan (LOP).		
			<u>Toelichting:</u> Zie toelichting hieronder.		
		A2.	Het betrekken van maatschappelijke instanties (agrarisch natuurvereniging, Wildbeheer Nederland, dorpsstafel, historische kring e.d.) bij de uitvoering van het LOP.		
			<u>Toelichting:</u> Zie toelichting hieronder.		
		A3.	Aanwezige landschappelijke kwaliteiten vastleggen en beschermen in bestemmingsplannen voor het buitengebied. (cultuurhistorische waarden kaart).		
		<u>Toelichting:</u> De bewaking van de landschapskwaliteiten zijn vastgelegd in de structuurvisie en de diverse bestemmingsplannen. Door de bezuiniging op de functie landschapscordinator zijn er geen (financiële / ambtelijke) middelen om nieuwe projecten op te pakken.			

Verkeersafwikkeling					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Neder-Betuws Verkeer- en vervoerplan (NBVVP) uitvoeren, verkeersknelpunten N233 (Rijnbrug) en gevaarlijke wegen en punten aanpakken. Ontsluitingsweg Agro Business Centrum (ABC) moet verkeersintensiteit in Opeusden verminderen. Goede verkeersafwikkeling en ontlasting van dorpskernen.	A1.	Starten met het oplossen van de knelpunten vanuit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoersplan op het gebied van de veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid (fysieke maatregelen).		
		A2.	Samenwerken met de provincies Gelderland en Utrecht en aanliggende gemeenten aan een oplossing voor de fileproblematiek rond de Rijnbrug (korte en lange termijn)		
		A3.	Stimuleren en bevorderen van de voorlichting en educatie op het gebied van de verkeersveiligheid (niet infrastructurele maatregelen).		
		A4.	Stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer in de gemeente.		

Recreatie en toerisme					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Economische groei door kansrijke recreatieprojecten in de regio, bijvoorbeeld groen, toerisme en zorgprojecten. Recreatiemogelijkheden en daarmee arbeidsplaatsen scheppen door initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te steunen.	A1.	Uitvoering geven aan de acties in de regionale visie recreatie en toerisme en tevens aan de acties in de lokale visie recreatie en toerisme.		
		A2.	Participeren in platform recreatie en toerisme.		
			<u>Toelichting:</u> Het platform recreatie en toerisme werd voorheen begeleid en georganiseerd door het voormalige NORT Gelderland. Met het opheffen van NORT is het verzoek bij de ondernemers neergelegd om de bijeenkomsten te organiseren en de agenda op te stellen. Incidenteel (bijv. bij het opstellen van nieuw beleid) zou de gemeente het platform bijeenroepen. Voor de reguliere bijeenkomsten diende het initiatief bij de ondernemers te liggen en zou de gemeente participeren maar niet initiëren. Tot op heden is hier geen gehoor aan gegeven, wegens het ontbreken van een kartrekker onder de ondernemers.		
		A3.	Regionaal bureau voor toerisme financieel blijven steunen.		

Wat heeft het gekost?

P3 Programma: Openbare Ruimte			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	4.274	5.116	4.861
Baten	-350	-451	-234
Exploitatieresultaat	3.924	4.665	4.627

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershill
P3	Openbare Ruimte			
	Lasten	5.116	4.861	-255
	Baten	-451	-234	216
	+ = nadeel - = voordeel	4.665	4.627	-38

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 3

Aansluiting Voorstraat/N323 Echteld (voordeel € 194.000 incidenteel)

Er was voor het project aansluiting Voorstraat - N323 Echteld € 243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Het betreft hier een project dat meerdere jaren zal doorlopen. In 2013 is er € 14.000 besteed en in 2014 is er € 35.639 besteed. Het project heeft te maken met enige vertraging omdat het langer dan voorzien duurde voordat er stappen konden worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de nog niet bestede gelden van € 193.981 te bestemmen voor uitgaven in 2015.

Aansprakelijkheidstelling (nadeel € 38.000 incidenteel)

Veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden en niet verhaalbare schades, zoals bijvoorbeeld dumping XTC, diverse boom- en lichtmastschades en olie op de weg.

Openbaar groen (voordeel € 34.000 incidenteel)

Op 1 april is de buitendienst overgegaan naar de Avri. De benodigde projectkosten (zoals projectadvisering) zijn uiteindelijk lager uitgevallen waardoor een incidenteel voordeel is behaald van €17.000. Tevens lag er in het tijdelijk depot op de gemeentewerf nog veel groenafval. Dit groenafval is in het eerste kwartaal 2014 grotendeels afgevoerd met de eigen vrachtauto en is zodoende sprake van minder te betalen stortkosten ad. €17.000. Per saldo is dit een incidenteel voordeel van € 34.000.

AVRI (nadeel € 143.000 incidenteel)

Voor een integrale en uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de bijlage die in deze jaarstukken

Overige kleine verschillen (nadeel € 9.000 incidenteel)

P3 Programma: Openbare Ruimte						
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Lopend Servicebus gebouwenbeheer	2014	40		40		
Totaal investeringsbedragen		40		40		

PROGRAMMA 4: ECONOMIE

Algemeen:

Programma-Inhoud

Het behouden en waar mogelijk versterken van het ondernemersklimaat.

Bevordering werkgelegenheid door voldoende aantrekkelijk aanbod van bedrijfsterreinen.

Voldoende aanbod van winkels in de kernen voor lokale (en regionale) consumenten Het behouden en creëren van winkelconcentratiegebieden.

Door middel van herstructurering c.q. herschikking in stand houden van bedrijventerreinen

Het beheren en in stand houden van de wekelijkse markten.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Speerpunten uit de regionale visie 'Regio Rivierenland: waard om bij stil te staan': recreatie en toerisme, agro business en de logistieke hotspot.
- Sterconvenant
- Gemeenschappelijke regeling Industrieschap Medel

Ontwikkelingen

Biezenburg

In de Regio Rivierenland is op grond van recente onderzoeksrapporten afgesproken te onderzoeken of en zo ja hoe de Biezenburg ontwikkeld kan worden tot een logistieke hotspot. In het begrotingsjaar 2014 zijn door de Logistieke Hotspot Rivierenland verschillende studies afgerond om duidelijkheid te krijgen over de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Biezenburg. Ten aanzien van de ontwikkeling van de Biezenburg zal de gemeente zich faciliterend opstellen en hierbij voortvarend en adequaat te werk gaan. Door de gemeente (en de provincie) is de LHR verzocht om naast de onderzoeken naar de haalbaarheid van een tweede terminal in de Biezenburg, ook de alternatieve locaties Glasfabriek en Medel te beoordelen, zoals in het verleden de andere locaties zijn beoordeeld en de keuze op de Biezenburg is gevallen.

Herstructurering bedrijventerrein Panhuis

Met de uitkomsten uit het Businessplan voor het Bedrijventerrein Panhuis (BBP) is in het begrotingsjaar 2014 een voorstel aangeboden om het BBP uit te voeren met als doel de revitalisering van het bedrijventerrein Panhuis.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Ondernemen en werkgelegenheid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente zet zich blijvend in voor werkgelegenheid en een gezond ondernemersklimaat. Bevordering van particuliere investeringen door duidelijke, eenduidige bestemmingsplannen, efficiënte afhandeling van aanvragen.	A1.	Voortzetting uitgifte bedrijventerreinen Bonegraaf-West en Tolsestraat.		
		A2.	Contacten onderhouden met Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) en ondernemersverenigingen met als doel de werkgelegenheid te stimuleren.		
		A3.	Deelnemen aan een aantal projecten (Regionaal ontwikkelingsbedrijf, logistieke hotspot) van Regio Rivierenland, mede ten behoeve van de regionale speerpunten die ook voor onze gemeente van groot belang zijn.		
		A4.	Bonegraaf-oost en Casterhoven (bedrijventerrein) ontwikkelen		

Industrieterreinen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Afronden van de ontwikkeling van bedrijventerrein Medel 1. Neder-Betuwe houdt met Tiel de regie over Medel afronding. Ontwikkeling bedrijventerreinen. Evenwichtige ontwikkeling van industriële vestiging en werkgelegenheid.	A1.	Afspraken maken met gemeente Tiel betreffende Medel afronding na de grenscorrectie.		
		A2.	Meewerken aan het provinciaal inpassingsplan, dat voor een gedeelte van Medel afronding (waaronder Medel 1a) in procedure is.		

Winkelconcentraties, voorzieningen, leefbaarheid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Afrondende besluitvorming winkelconcentraties in Dodewaard, Kesteren en Ochten. Go/no-go besluit in 2010. Leefbare dorpskernen met goed voorzieningsniveau.	A1.	De besluitvorming over de kern Kesteren is in 2011 en Ochten is in 2012 afgerond.		
		A2.	Verder onderzoek naar winkelconcentratie Dodewaard fase 2 is een private aangelegenheid.		

Agro Business Centrum (ABC)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Agro Business Centrum (ABC) met voorrang tot ontwikkeling brengen, gebruik makend van subsidies van andere overheden, en boomkwekers bestuurlijk stimuleren mee te doen. Go/no-go besluit in 2010.	A1.	De besluitvorming over het Agro-Business Centrum (ABC) is in 2011 afgerond. Dit besluit markeerde een overgang van een actieve naar een faciliterende ontwikkelingsstrategie.		
		A2.	Structuur-/strategische visie opstellen en de businesscase verder uitwerken. In de eerste helft van 2014 is de ontwerp structuurvisie ABC in procedure gegaan.		
		A3.	Na vaststelling structuur-/strategische visie en uitgewerkte plannen ABC mogelijk maken dat ABC (door marktpartijen) tot gefaseerde uitvoering/realisatie kan komen. Waar nodig zal een inspanning worden geleverd om eventuele belemmeringen weg te nemen. Gelijktijdig met het opstellen van de structuurvisie voor het ABC werden gesprekken gevoerd met gegadigden voor vestiging op het ABC.		

Benutten subsidieregelingen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Faciliteit voor het aanboren en benutten van bestaande provinciale en rijkssubsidieregelingen voor gemeente en ondernemers. Gebruikmaken van subsidiemogelijkheden voor gemeente en attenderen van/ doorverwijzen naar ondernemers.	A1.	Samen met de andere gemeenten in Regio Rivierenland uitvoering geven aan opgestelde nieuwe plannen in het kader van het Regiocontract, tevens gebruik maken van de subsidiemogelijkheden van provincie en rijk voor uitvoering van deze en andere plannen.		
		A2.	Benutten subsidiemogelijkheden (Regiocontract en Betuwse bloem).		

Wat heeft het gekost?

P4 Programma: Economie			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	300	362	239
Baten	-1.074	-2.217	-2.230
Exploitatieresultaat	-774	-1.855	-1.991

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Verschil
P4	Economie			
	Lasten	362	239	-123
	Baten	-2.217	-2.230	-12
	+ = nadeel - = voordeel	-1.855	-1.991	-136

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 4

Bedrijfsverplaatsing (voordeel € 130.000 incidenteel)

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en een bedrijf inzake bedrijfsverplaatsing van 14 november 2013 is opgenomen dat er aan het betreffende bedrijf een subsidie zou worden uitgekeerd van €350.000 (1/3 deel bij onherroepelijk worden omgevingsvergunning, 1/3 deel bij start bouw bedrijfsgebouw, 1/3 deel bij voltooiing bedrijfsverplaatsing). Bij de planning die toen werd voorzien zou er in 2014 een onherroepelijke omgevingsvergunning (kunnen) zijn. Door het later dan verwacht onherroepelijk worden van het bestemmingsplan (in verband met de vertraging in de levering van de gronden) is de omgevingsvergunning nog niet onherroepelijk. Hierdoor schuift het ritme van de betalingen op. Daarom wordt voorgesteld de budgettaire ruimte 2014 ad. € 130.000 inzake de bedrijfsverplaatsing te bestemmen voor 2015.

Overige kleine verschillen (voordeel € 6.000 incidenteel)

P4 Programma: Economie						
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Lopend Herstructurering bedrijventerrein Panhuis	2014	1.228	-31	1.259		
Totaal investeringsbedragen		1.228	-31	1.259		

PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING

Algemeen:

Programma-inhoud

Wettelijke taken openbaar onderwijs, de zorg voor de onderwijshuisvesting, de uitvoering van de Leerplichtwet, subsidiering Schoolbegeleiding, het ontwikkelen en uitvoeren van onderwijsachterstandenbeleid, zorg voor bekostiging leerlingenvervoer en zorg voor volwasseneneducatie.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in Ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Verordening leerlingenvervoer en aangenomen motie (raadsbesluit 26 mei 2011).
- Verordening Cliëntenraad Leerlingenvervoer Neder-Betuwe (raadsbesluit 26 mei 2011)
- Beheerplan gebouwenonderhoud basisscholen;
- Actieplan Voor- en vroegschoolse Educatie 2011-2014;
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel
- Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP);
- Statuten Stichting Spoenk.

Ontwikkelingen

Passend onderwijs

Met ingang van 1 augustus 2014 zijn de nieuwe regels van toepassing wat betreft de wijzigingen op het terrein van passend onderwijs. De gemeenten die gelegen zijn in een gebied waar regionale samenwerkingsverbanden actief zijn hebben gezamenlijk overleg met de vier samenwerkingsverbanden over het vast te stellen ondersteuningsplan. Hieraan is tijdig uitvoering gegeven. De verdere uitwerking van de diverse ondersteuningsplannen zal in 2015 en de jaren erna zijn beslag krijgen. In de LEA van juli 2014 is een ontwikkelagenda voor passende zorg voor elk kind vastgesteld, waarin afspraken zijn gemaakt over afstemming en samenwerking op het terrein van zorg door de gemeente, de scholen en overige betrokken partijen. Aan de uitvoering van de ontwikkelagenda zijn drie projecten gekoppeld die in de uitvoering doorlopen tot medio 2015.

Leerplicht

De feitelijke uitvoering van de leerplicht gebeurt door het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), een dienst van Regio Rivierenland. Het RBL verzorgt de leerplichtwerkzaamheden voor de gemeenten Geldermalsen, Buren, Culemborg, Neerijnen, Neder-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. De samenwerking leidt tot kwaliteitsverbetering, continuïteit en efficiency. Een leerplichtambtenaar houdt spreekuur in het gemeentehuis in Neder-Betuwe. De jaarlijkse verantwoording heeft inmiddels plaatsgevonden. Geconstateerd is dat de leerplicht op een alerte en voortvarende wijze werd opgepakt.

Leerlingenvervoer

Met ingang van 1 augustus 2014 is de wetwijziging passend onderwijs van kracht. Door de Wet passen onderwijs verdwijnt de commissie voor de indicatiestelling voor het speciaal onderwijs en worden leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs gelijkgesteld aan leerlingen van het regulier voortgezet onderwijs. Welke consequenties deze wetwijziging voor het leerlingenvervoer geeft, is op dit moment nog in ontwikkeling. Gezien de uitgangspunten van passend onderwijs zou het leerlingenvervoer te zijner tijd moeten afnemen omdat onderwijs dicht bij huis geboden kan worden. In 2014 is het budget voor het leerlingenvervoer door diverse redenen aanzienlijk overschreden. Voor een toelichting wordt verwezen naar de financiële verantwoording van dit programma.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Door het vaststellen van de beleidsnotitie "Voor en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel" en bijbehorende afspraken met partners, versterken we de kwaliteit van Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE). Deze intensivering van VVE klopt met landelijk beleid. In 2012/2013 heeft de Onderwijsinspectie een nulmeting uitgevoerd naar de kwaliteit van VVE in Neder-Betuwe. Hieruit volgt dat we vooral op onderwerpen als doorgaande leerlijn, resultaatmeting en ouderbetrokkenheid het een en ander moeten verbeteren. Na een interactief proces hebben we de Neder-Betuwse Overdracht- en Verwijsprocedure (NBOV) besproken en een programma van eisen opgesteld. Deze aanpak heeft een positief effect gehad. De meting peuters die in 2014 is uitgevoerd (schooljaar 2013-2014) laat zien dat er een forse winst is geboekt tussen het toetsmoment P1 (peuters 3-3,5 jaar) en P2 (peuters 3,5 – 4 jaar). De verdeling van de oudste peuters blijkt sterk overeen te komen met de Cito-norm voor alle kinderen. De peuters die het zwakst scoorden, zijn enorm vooruit gegaan tussen meetmoment P1 en P2. Bij de taaltoets verminderde het aantal peuters met de laagste score met 35% en bij de rekentoets met 40%. Ook zijn van de kleuters (groep 2) in 2014 de scores 2013-2014 (Cito rekenen en taal en Kijk) geïnventariseerd. Conclusie is dat de Cito- en Kijk norm gehaald is wanneer alle kleuters geselecteerd worden en dat deze norm bijna gehaald is wanneer alleen de geïndiceerde doelgroep kleuters geselecteerd worden. Dat is een goed resultaat aangezien doelgroepkinderen doorgaans lager scoren.

Overige ontwikkelingen:

- Uitvoeren Onderwijshuisvestingsprogramma t/m 2014;
- Vervangende nieuwbouw Pantarijn.
- Wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud Primair Onderwijs van gemeente naar schoolbesturen ingaande 2015.
- Wijziging statuten Spoenk in verband met de samenwerking Fluvium in de vorm 'personele unie' ingaande augustus 2013.

Wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud Primair onderwijs van gemeente naar schoolbesturen ingaande 2015

Per 1 januari 2015 wordt het buitenonderhoud primair onderwijs overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Dit betekent een wijziging in verantwoordelijkheid van de gemeente en de schoolbesturen. Eind 2014 is nog onvoldoende duidelijk wat de gevolgen voor scholen zijn. Deze wijziging geeft voor de gemeente een lagere rijksvergoeding en voor de schoolbesturen een hogere rijksvergoeding. In september 2014 is nader uitgezocht welke stappen ondernomen moeten worden, zoals de wijziging van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Tevens is een aanzet gemaakt om nader beleid te bepalen hoe om te gaan met toekomstige aanvragen voor onderwijshuisvesting. Met andere woorden: Wanneer komen aanvragen nog wel voor vergoeding in aanmerking en aan welke voorwaarden moet dan worden voldaan? De nadere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in het eerste halfjaar 2015 en zal worden opgenomen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?**Openbaar onderwijs in alle kernen**

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Openbare basisschool in Ochten, IJzendoorn, Echteld, Kesteren, Dodewaard en Opheusden. In stand houden van kwalitatief goede openbare basisscholen of het aanbieden van kwalitatief goed openbaar basisonderwijs in elke kern.	A1.	Toezicht op het bestuur van de openbare scholen en naleving van wettelijke eisen en gemaakte afspraken.		
		A2.	Toetsen, beoordelen en adviseren van/over de begroting en jaarrekening/-verslag van het bestuur van de openbare scholen.		
		A3.	Minimaal twee keer per jaar overleg met het bestuur van de openbare scholen		
		A4.	Adviseren van het schoolbestuur en beoordelen van aanvragen over het in standhouden van de openbare scholen met als insteek blijvend en goed openbaar basisonderwijs in de kernen Ochten, IJzendoorn, Echteld, Kesteren, Dodewaard en Opheusden.		
		A5.	Adviseren over samenwerking of fusie met schoolbesturen in de regio met de bedoeling om door schaalvergroting tot lagere kosten te komen en borging van de vereiste hoge onderwijskwaliteit te garanderen.		

Brede school

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente staat positief tegenover initiatieven van scholen die er toe leiden dat uiterlijk in 2014 voor twee brede scholen initiatieven zijn gerealiseerd. Daartoe wordt een beleid ten aanzien van brede scholen ontwikkeld. Vergroting van de ontwikkelingskansen van kinderen door het opzetten van brede scholen. Tevens komt er een doorlopende en op elkaar aansluitende opvang voor kinderen.	A1.	Overleggen met alle betrokken partijen over de ontwikkeling van brede scholen waarbij we een relatie leggen met de combinatiefunctie. Het beleid voor de brede scholen wordt per brede school apart ontwikkeld, aangezien elke situatie om maatwerk vraagt. Ook voor de combinatiefuncties is apart beleid ontwikkeld		
		A2.	Samenwerking stimuleren teneinde de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten.		
		A3.	Medewerking verlenen bij initiatieven tot brede scholen, voor zover dit binnen de aanwezige capaciteit van de scholen mogelijk is en dit voor de gemeente geen extra kosten oplevert.		

HAVO-top Pantarijn in Kesteren

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente kiest voor een proactieve rol om de Pantarijn te helpen een HAVO-top te realiseren. Uitbreiding van het aanbod van openbaar middelbaar onderwijs in onze gemeente in een regio waar het opleidingsniveau en gemiddelde inkomen nog steeds tot de laagste van het land behoren.	A1.	De mogelijkheden zijn onderzocht om te komen tot vervangende nieuwbouw in Kesteren, zoals door uw raad in januari 2014 is besloten.		

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente stelt de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) op en zet samen met de scholen het lokaal onderwijsbeleid uit.	A1.	Uitvoering geven aan gezamenlijk overleg Lokaal Educatieve Agenda ca. drie à vier keer per jaar.		
		A2.	Uitvoering geven aan onderwijsachterstandenbeleid		
		A3.	Voldoen aan de eisen van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) en invulling geven aan de beleidsnotitie "Voor en Vroegschoolse Educatie" in een geharmoniseerd stelsel".		
		A4.	Uitvoering geven aan de onderdelen van het CJG, als schoolgericht maatschappelijk werk en Jeugdpreventie netwerk. Tevens uitvoering geven aan schoolbegeleiding.		
		A5.	Inspelen op nieuwe ontwikkelingen (zoals Passend onderwijs) en deze vooraf en samen met de scholen en maatschappelijke organisatie bespreken voordat aan de gemeenteraad wordt gevraagd hier een besluit over te nemen.		
		A6.	Afstemming en samenwerking met CJG (zie verder programma 7).		

Wat heeft het gekost?

P5 Programma: Scholing en Vorming			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	3.625	3.649	3.729
Baten	-1.241	-60	-60
Exploitatieresultaat	2.384	3.590	3.669

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershil
P5	Scholing en Vorming			
	Lasten	3.649	3.729	80
	Baten	-60	-60	
	+ = nadeel - = voordeel	3.590	3.669	80

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 5

Leerlingenvervoer (nadeel € 96.000 incidenteel)

Via de decemberbrief bent u reeds op de hoogte gesteld over een te verwachten overschrijding op het budget leerlingenvervoer. De uiteindelijke overschrijding betrof voor 2014 een bedrag van € 96.000 en viel daarmee hoger uit dan eerder was gemeld. De overschrijding kende diverse oorzaken zoals de mutaties in gecombineerde ritten naar scholen in Nijmegen en mutaties in de lengte van de ritten voor een aantal leerlingen vanwege verplaatsing van het betreffende onderwijs. Aangezien in 2015 een nieuwe aanbesteding plaatsvindt voor het leerlingenvervoer ingaande het nieuwe schooljaar 2015-2016 beschouwen wij het nadeel vooralsnog als incidenteel.

Overige kleine verschillen (voordeel € 16.000 incidenteel)

P5 Programma: Scholing en Vorming						
Beschikbaar gestelde Investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- bedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Lopend Nieuwbouw Pantarijn	2014	4.683		4.683		
Totaal investeringsbedragen		4.683		4.683		

PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR

Algemeen:

Programma-inhoud

Het stimuleren en het in stand houden van voorzieningen op het gebied van cultuur, monumenten, sport, kunst, kinderopvang, jeugd- jongeren- ouderenwerk, peuterspeelzaalwerk, (Algemene) Muzikale vorming, als ook het subsidiëren van activiteiten in het kader van leefbaarheid.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Notitie Welzijnsbeleid spoor II en de daarop gebaseerde subsidieverordening en vastgestelde beleidsregels (raadsbesluit 22 september 2005, raadsbesluit 20 december 2007) en evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011);
- Beheerplan gebouwen;
- Renovatieplan groene sportvelden (raadsbesluit 30 oktober 2008 i.c.m. 7 september 2009);
- Verordening wet Kinderopvang 2010 (raadsbesluit van 7 oktober 2010);
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel (september 2012);
- Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen (raadsbesluit 11 november 2010);
- Scenarioplan Accommodatiebeleid 'Kiezen en Delen' (raadsbesluit 12 november 2009) en Uitvoeringsnotitie Accommodatiebeleid (raadsbesluit 18 september 2014);
- Nota jeugdbeleid Neder-Betuwe 2010 (raadsbesluit 15 oktober 2009 en meeste recente update januari 2014, vastgesteld door B&W op 18 februari 2014);
- Convenant Bibliotheekwerk Rivierenland 2012-2015 (raadsbesluit 26 mei 2011).

Ontwikkelingen

Basisbibliotheek

Er is een nieuw convenant Bibliotheekwerk Rivierenland 2015 – 2018 (zie raadsbesluit 20 november 2014) afgesloten met alle regiogemeenten, behalve Buren (Buren is al eerder uitgetreden). Het convenant werd geactualiseerd vanwege ontwikkelingen binnen het bibliotheekwerk. In Dodewaard en Kesteren wordt gezocht naar een oplossing voor de slechte huisvesting van de bibliotheek. Het streven was om in 2014 een oplossing te hebben. Dit laatste is mede afhankelijk van de ontwikkelingen rondom de dorpshuizen waarin de bibliotheken zich bevinden. Er wordt op dit moment door Spectrum een onderzoek uitgevoerd voor de dorpshuizen, dat medio 2015 klaar zal zijn. De uitkomst van dit onderzoek is mede bepalend voor de locatie van de bibliotheek.

Sport

In het sportbeleid dat we uitvoeren voor het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) is een relatie gelegd tussen gezondheid en bewegen. Naast die projecten heeft de gemeente ook een verantwoordelijkheid om de huidige sportvoorzieningen in stand te houden. De voetbal- en korfbalvelden worden onderhouden volgens de richtlijnen van ISA-Sport. De binnensportaccommodaties vragen ook jaarlijks onderhoud. Daarnaast heeft het Rijk de regeling voor Combinatiefunctionarissen verbreed door de regeling van Buurtsportcoaches op te zetten. In 2014 is in diverse verenigingen, organisaties en wijken gewerkt met buurtsportcoaches. De meerwaarde van deze functionarissen is het leggen van verbindingen tussen inwoners en organisaties en het stimuleren van deelname aan activiteiten.

Accommodatiebeleid

In de raad van 18 september 2014 is de uitvoeringsnotitie accommodatiebeleid vastgesteld. Centraal in de uitvoeringsnotitie staat het streven te komen tot een naar behoefte, passend voorzieningeninfrastructuur per dorp. Vlak na bewuste raadsvergadering is in samenwerking met Spectrum een start gemaakt met het onderzoek in het dorp Dodewaard.

Jeugd en jongeren

In februari 2014 is de update nota jeugdbeleid vastgesteld door het College en gepubliceerd op raadsnet. De nota kijkt terug op de periode maart 2012-december 2013 en kijkt vooruit op de periode 2014 en verder. In het jeugdbeleid staat de visie centraal dat jongeren door zelf te doen en te ervaren hun zelfstandigheid en verantwoordelijkheid vergroten. Zo zijn zij beter voorbereid op de toekomst. Daarnaast zijn doelstellingen dat zij actief participeren, een gezonde levensstijl hebben, een veilige leer, leef en speelomgeving hebben, er verbeterd begrip en communicatie tussen verschillende groepen inwoners is en er een passend aanbod van hulpverlening en zorg is voor jeugd die dat nodig heeft. In samenwerking met onder andere jongerenwerk werd uitvoering gegeven aan bovenstaande aandachtspunten. Het stimuleren van genoemde aandachtspunten is een doorlopend proces.

Peuteropvang

De beleidsnotitie 'Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel' is in september 2012 vastgesteld. Vanaf 1 januari 2013 werken we met een kindgebonden peutersubsidie zodat de peuterarrangementen toegankelijk blijven. Ouders die niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van de Belastingdienst kunnen een beroep doen op deze inkomensafhankelijke peutersubsidie (gemeentelijke subsidie). Om tot peuterarrangementen te komen vormden we het peuterspeelzaalwerk. Dit valt vanaf 1 januari 2013 onder de Wet kinderopvang. We spreken dan ook niet meer van peuterspeelzaalwerk, maar van peuteropvang.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Jongeren aan zet

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Jeugd betrekken bij het beleid. Jongeren laten meedenken over het jeugdbeleid door jaarlijkse jeugdgemeenteraad i.s.m. basisscholen. Jaarlijks jeugddebate voortgezet onderwijs organiseren.	A1.	Vervolg geven aan de Kinder-gemeenteraad.		
		A2.	Organiseren jeugddebate.		
		A3.	De jongerenwebsite Jongin inzetten om jongeren te bereiken, mee te laten doen en meer aandacht te geven aan het aanbod (o.a. door middel van een pilot met buurgemeenten).		
			Toelichting: Met Jongin Neder-Betuwe worden jongeren met gerichte informatie bereikt en hebben zij het lokale (activiteiten) aanbod gevonden. De participatiedoelstelling is echter niet behaald. Wij hebben in september besloten het Jongin-abonnement op te zeggen per 1 januari 2015. Sociale media werden intensiever ingezet om jongeren te informeren en te stimuleren deel te nemen aan participatietrajecten. Hiervan wordt meer resultaat verwacht.		
		A4.	Jongeren worden via jongerenwerk, jeugdverenigingen en dorpsafels betrokken bij het organiseren van activiteiten.		
	A5.	Kinderen en jongeren worden actief betrokken en gevraagd mee te denken over de inrichting van speelplaatsen en jongerenontmoetingsplekken.			

Gezondheid en beweging

	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Investeren in gezondheid door bewegen en voorlichting. Investeren in bewegen draagt bij aan de volksgezondheid. Voorlichting over gezondheid. Sport is een belangrijk sociaal bindmiddel.	A1.	Samenwerking zoeken tussen de professionals van de GSF en Mozaïek. Sportbuurtwerk en jongerenwerk proberen elkaar te versterken en van elkaars kennis gebruik te maken indien dit mogelijk is, zoals bijv. bij Sportzbeats of het organiseren van sportieve activiteiten bij jeugdsozen of groepen hangjongeren.		
		A2.	Samenwerken met sportverenigingen bij het opzetten van activiteiten. We proberen samen met verenigingen activiteiten na schooltijd op te zetten, zoals tijdens de Nationale Sportweek, het promoten van de Sport- en Beweegwijzer of de naschoolse activiteiten van de Buurtsportcoach.		
		A3.	Het sportaanbod laagdrempelig houden door bijv. het uitbrengen van de Sport- en Beweegwijzer, waardoor iedereen op de hoogte is van het sport- en beweegaanbod, het Jeugdsportfonds waardoor jongeren met beperkte financiële middelen toch lid kunnen worden van een sportvereniging en het promoten van sport(verenigingen) tijdens de Nationale Sportweek.		

Dorpshuisvoorziening					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Een dorpshuisvoorziening levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de dorpen. In iedere kern een dorpshuisfaciliteit, die voldoet aan de huidige behoeften.	A1.	De ontwikkelingen in de verschillende kernen actief volgen en op het juiste moment aansluiting zoeken bij en participeren in actuele projecten.		
		A2.	Ontwikkelen van een voorzieningenladder voor de hele gemeente waarbij de dorpshuizen een belangrijke rol spelen.		
		A3.	De ervaringen van de pilot 'Huis van de Buurt' (Elim in Ochten) gebruiken om samen met inwoners en maatschappelijke partners te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om het ook in andere dorpen te implementeren.		

Subsidiebeleid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Subsidiemogelijkheid voor activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn. Bevorderen van activiteiten voor welzijn, sport en cultuur.	A1.	Mede op basis van de Visie op lokaal sociaal beleid en de evaluatie van het subsidiebeleid is in 2012 gestart met de vormgeving van het nieuw subsidiebeleid. Besluitvorming daarover vond in 2013 plaats.		
			<p><u>Toelichting:</u></p> <p>Voortschrijdend inzicht leidt er toe dat het subsidiebeleid in nauwe samenhang met de brede welzijnssector opgepakt moet worden om daadwerkelijk integraal effect te hebben. Dus niet alleen de subsidiespelregels gericht op het bereiken van maatschappelijke effecten. Maar dit in samenhang met ander relevant (te ontwikkelen) beleid zoals speelruimte, jeugdzorg, jeugd, vrijwilligers en mantelzorg.</p> <p>De daarop betrekking hebbende startnotitie "herijking welzijnsbeleid" is op 18 december 2014 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Besloten is deze op die avond niet te behandelen en door te schuiven naar een thema-avond (12 februari 2015) en vervolgens in de raad van 16 april 2015 in behandeling te nemen.</p> <p>Na besluitvorming zal een brede maatschappelijke discussie leiden tot een definitieve nota welzijn- en subsidiebeleid.</p>		

Wat heeft het gekost?

P6 Programma: Welzijn en Cultuur			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	3.081	3.233	3.203
Baten	-603	-830	-837
Exploitatieresultaat	2.478	2.403	2.366

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershil
P6	Welzijn en Cultuur			
	Lasten	3.233	3.203	-30
	Baten	-830	-837	-8
	+ = nadeel - = voordeel	2.403	2.366	-37

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 6

Overige kleine verschillen (voordeel € 37.000 incidenteel)

P6 Programma: Welzijn en Cultuur							
Beschikbaar gestelde Investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investerings- bedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
						Beleidsmatig	Financieel
Lopend	Renovatie voetbalvelden	2009	314	227	87		
Wordt afgelopen	Renteloze lening IJclub de Hoeken	2014	12	12			
Wordt afgesloten	Vervangen bus ouderenvervoer	2014	45	45			
Totaal investeringsbedragen			371	283	87		

PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN

Portefeuillehouder: wethouder V.M. van Neerbos

Algemeen:

Programma-inhoud

Het verstrekken van bijstand en maatschappelijke diensten, het op weg helpen van inwoners naar werk, het bestrijden van armoede, de inburgering van nieuw- en oudkomers en het ontwikkelen c.q. uitvoeren van lokaal zorgbeleid.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in Ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Beleidsnota re-integratie Neder Betuwe 2012 tot 2015
- Samenwerkingsovereenkomst Neder-Betuwe/Tiel m.b.t. werk en re-integratie (raadsbesluit 22 september 2005) en schuldhulpverlening (raadsbesluit 17 december 2009);
- Handreiking bijzondere bijstand en voorzieningen voor minima 2012
- Beleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Verordening en Besluit Wmo;
- Budgetovereenkomst Algemeen Maatschappelijk Werk 2012-2015;
- Nota welzijnsbeleid spoor II en de daarop gebaseerde subsidieverordening inclusief beleidsregels; (raadsbesluit 22 september 2005, raadsbesluit 20 december 2007) en evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011);
- Taakstelling huisvesting vergunninghouders, afspraken met Stichting Woningbeheer Betuwe;
- Uitvoeringsplan Lokaal gezondheidsbeleid (raadsbesluit 12 april 2012)
- Tweede tranche Regiocontract: 'Leren en Werken in Regio Rivierenland';
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Rivierenland.
- Vorming 1loket (collegebesluit 23 oktober 2012)
- Startnotitie Neder-Betuwe Gezond! (raadsbesluit 31 oktober 2013)
- Nota Contouren voor een sociaal Rivierenland (raadsbesluit 31 oktober 2013)
- Kernpunten (raadsbesluit 19 december 2013)
- Beleidskader (nota) sturing, bekostiging en inkoop transitie Jeugdzorg en AWBZ/Wmo (raadsbesluit 24 april 2014)

Ontwikkelingen

Participatiewet

Op 1 januari 2015 zal de Participatiewet in werking treden.

Wie kan werken hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Het is wel de bedoeling dat die groep ook naar vermogen participeert in de samenleving, desnoods met vrijwilligerswerk. In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente grote beleidsvrijheid heeft op welke wijze dit wordt ingezet op de doelgroep. Een groot deel van dit budget zal worden ingezet bij Lander voor de afbouw van de bestaande WSW.

Werkzaam Rivierenland (voorheen Regionale Infrastructuur Werk)

Met de komst van de Participatiewet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld is het voor een kleine gemeente lastig om dit zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te komen tot één uitvoeringsorganisatie (Werkzaam Rivierenland). Deze op te richten Gemeenschappelijke Regeling (GR) zal zorgen voor de inkomensvoorziening (levensonderhoud) en de uitvoering van het re-integratiebeleid voor mensen met een arbeidsvermogen.

Op 20 november 2014 heeft de gemeenteraad besloten om alleen deel te nemen aan de Werkzaam voor de afbouw van de voormalige WSW. Tot 1 januari 2016 zijn deze taken nog belegd bij Lander. Daarna wordt Lander onderdeel van de Werkzaam. De uitvoering op het gebied van werk & inkomen zal vanaf 1 januari 2016 samen met de gemeente Buren worden vormgegeven.

Uitvoering sociale wetgeving

De uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB) en aanverwante regelingen is uitbesteed aan de gemeente Tiel. In de dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over uitvoering en verantwoording. De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de sturing, verantwoording en kwaliteit van de managementinformatie met betrekking tot het re-integratiebeleid. Het was duidelijk dat de verantwoordingsstructuur niet voldeed en de kwaliteit van de managementinformatie onvoldoende was. De conclusies en aanbevelingen zijn door het college overgenomen en bieden goede handvatten om te komen tot verbetering. In de reactie van het college op dit onderzoek kunt u zien op welke manier het college hier invulling aan geeft; de eerste verbeteringen zijn inmiddels doorgevoerd. Ook de dienstverleningsovereenkomst is herzien en aangepast aan de actualiteit en de nieuwe wensen van beide partijen. De samenwerking met Tiel zal op 1 januari 2016 worden beëindigd. Vanaf dan zal worden samengewerkt met de gemeente Buren.

Transities AWBZ, Participatiewet en Jeugdzorg

Het was een bewogen jaar om onze gemeente beleidsmatig en operationeel in te richten, om de transities met ingang van 1 januari 2015 vorm te geven. De laatste maanden verliepen in een stroomversnelling.

Taken waren de overdracht van gegevens over onze inwoners vanuit het rijk en de provincie die al van zorgtrajecten gebruik maakten. Het opstellen en afstemmen van diverse protocollen en werkprocessen op regionaal en lokaal gebied en de afronding van de inkooptrajecten Wmo en Jeugdzorg. Tevens begonnen een twee tal Generalisten met ingang van 1 december 2014 hun werkzaamheden en werd al een start gemaakt met de inrichting van het Sociale Team, het team dat bestaat uit diverse medewerkers uit de verschillende hulpverleningsorganisaties die wij subsidiëren. Parallel aan deze processen werden in november en december diverse avonden in de verschillende kernen georganiseerd om inwoners te informeren over de veranderingen in de zorg. En ook is in de laatste maanden veel informatie verstrekt via een speciaal katern in het huis aan huis blad en via onze website.

Om in de komende jaren de Participatiewet stevig te verankeren en volledig te integreren in onze visie op de Kernpunten (integrale aanpak op diverse levensgebieden, korte lijnen) is het toekomstige samenwerkingsverband van de Werkzaamheid losgelaten en is gekozen voor een samenwerking met de gemeente Buren.

Middels diverse inwonersavonden, mailings, een speciaal krantenkatern en via onze website is in de laatste maanden van het jaar veel informatie uitgewisseld en met inwoners en maatschappelijke partners gesproken over de veranderingen in de zorg en hoe wij deze samen met onze inwoners vorm willen geven.

Versterken rol Adviespunt

Het blijvend verder verbeteren van het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en het versterken van vrijwillige inzet is de komende jaren van groot belang om de gevolgen van landelijk beleid en ontwikkelingen als extra-muralisering en vergrijzing op te vangen. Het Adviespunt Neder-Betuwe speelt hierin een cruciale rol en is de spil in het netwerk van mantelzorg, vrijwilligerswerk, opbouwwerk en sociale activering van mensen die al dan niet tijdelijk aan de kant staan. Medewerkers van het Adviespunt maken sinds januari 2014 deel uit van de Kernpunten. Daarnaast is hun formatie uitgebreid. Hierdoor wordt meer ingezet op 'de Kanteling': inwoners worden meer gewezen op hun eigen mogelijkheden, hun sociale netwerk en ondersteuning vanuit vrijwilligersorganisaties, voordat professionele ondersteuning ter sprake komt. Door het versterken en erkennen van deze spilfunctie van het Adviespunt, versterken we de informele zorg (zie ook Lokaal Sociaal Beleid).

Volksgezondheid

De gemeente geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid met als onderdelen collectieve preventie, infectiebestrijding en jeugdgezondheidszorg. In Neder-Betuwe hebben veel inwoners een laag opleidingsniveau. Landelijk maar ook regionaal blijken er grote verschillen te zijn in gezondheid en leefstijl tussen hoog- en laagopgeleiden. Het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen (SEGV) is het doel van het regionaal gezondheidsbeleid in Rivierenland. De speerpunten van het regionaal gezondheidsbeleid zijn overgewicht, genotmiddelen, depressie en seksuele gezondheid. Het beleid richt zich met name op jeugd en op ouderen.

Op basis van de startnotitie Neder-Betuwe Gezond! richt de gemeente zich op een brede planmatige en doelgerichte aanpak om het gedrag van mensen te veranderen en hun omstandigheden te beïnvloeden met als doel gezondheid te bevorderen of ziekte te voorkomen en daarmee Sociaal Economische Gezondheidsverschillen te verkleinen. Ervaring leert ons dat de problemen hardnekkig zijn en dat we deze alleen op kunnen lossen door een langdurige, integrale en gezamenlijke aanpak. Dit zorgt er ook voor dat in 2014 is gebleken dat op sommige onderdelen een andere richting is gekozen dan in eerste instantie gedacht werd.

Het Regionaal Uitvoeringsprogramma bij de regionale nota gezondheidsbeleid 'Gezond Verder' wordt gebruikt als basis voor een verdere uitwerking van de beoogde resultaten per speerpunt met als paraplu's weerbaarheid en bewegen.

Het alcoholmatigingsprogramma is per 1 januari 2012 gestopt. Per 1 januari 2014 is de nieuwe drank- en horecawet van kracht. Door deze nieuwe wet zijn gemeenten verplicht een zogenaamde 'verordening para commerciële instellingen' te hebben. Dit is opgenomen in het preventie- en handavingsplan Drank en Horecawet dat op 5 juni 2014 is vastgesteld.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Centrum voor Jeugd en Gezin					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Integrale ondersteuning bij opvoedende en vormende taken. Het CJG adviseert en begeleidt ouders en opvoeders/begeleiders bij opvoedkundige en vormende taken, signaleert vroegtijdig welke kinderen risico's lopen in hun ontwikkeling en bevordert de gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.	A1.	Het verder (door)ontwikkelen van het CJG. Dit gebeurt o.a. door nog meer aan te sluiten bij vindplaatsen, het versterken van de 'civil society', het stimuleren van de eigen kracht van mensen en het verstevigen van de samenwerking tussen de deelnemers.		
		A2.	Grote delen (zo niet bijna alles) op het gebied van Jeugdzorg komen over van de rijksoverheid en provincie naar de gemeente. We willen op basis van de CJG-gedachte de hele keten van Jeugdzorg sluitend maken. Daarvoor zullen we regionaal met alle betrokken partijen samenwerken om te zorgen voor een "warme overdracht" en antwoorden formuleren op de nieuwe situatie. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) heeft meerdere functies en bestaat o.a. uit de consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg, begeleiding van jongeren en het schoolmaatschappelijk werk. Wij geven uitgebreid vorm aan deze functies. Een van de functies van het CJG is het geven van informatie en advies. Deze functie geven wij o.a. vorm door de website, het organiseren van inloopspreekuren op peuterspeelzalen en scholen, het organiseren van thematafels op scholen en het aanhaken bij ouderavonden. Ervaring leert dat ouders en jongeren problemen of vragen liever en sneller bespreken met een professional op een plek waar ze toch al komen, dus bijvoorbeeld op school of op het consultatiebureau. Hier spelen we op in door met onze activiteiten aan te sluiten bij al bestaande plekken en activiteiten.		

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente zorgt voor voldoende compenserend aanbod aan voorzieningen, dat alle inwoners in staat stelt zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij. Compenserend aanbod van voorzieningen om zelfstandig te kunnen leven.	A1.	De raad heeft in zijn vergadering van 25 april 2013 een besluit genomen op het Wmo beleids- en uitvoeringsplan 2013-2016. In 2013 zijn ook op basis van actuele wetgeving en jurisprudentie de Wmo-verordening en het Wmo-besluit aangepast.		
			Voor een toelichting op de afwijking van de financiële middelen wordt verwezen naar het onderdeel 'Wat heeft het gekost?'.		
		A2.	Deels regionaal maar ook lokaal verder voorbereiden op de komst van dagbesteding en begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo.		
		A3.	Onder leiding van de lokale projectgroep Transities een scenario uitwerken om invulling te geven aan de Visie op lokaal sociaal beleid: één loket, werken in de buurt/dorp en versterken van het adviespunt.		
		A4.	De uitkomsten van de pilot 'Huis van het Dorp' in Ochten zijn gebruikt om ook in de dorpen Dodewaard, Kesteren, Opheusden en IJendoorn een Huis van het Dorp te realiseren.		

Actief beleid op Sociaal Economische (gezondheids) verschillen (voorheen armoedebeleid)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Het terugdringen en voorkomen van het aantal mensen met een laag inkomen, de bijkomende problematiek en het sociaal isolement.	A1.	In de raadsvergadering van 31 oktober 2013 heeft de raad de startnotitie 'Neder-Betuwe Gezond!' vastgesteld. Op basis van deze meerjarenaanpak richt de gemeente zich op een brede planmatige en doelgerichte aanpak om het gedrag van mensen te veranderen en hun omstandigheden te beïnvloeden, met als doel gezondheid te bevorderen of ziekte te voorkomen en daarmee sociaal-economische gezondheidsverschillen te verkleinen.		
		A2.	We gaan de dienstverlening zo dicht mogelijk bij de inwoner organiseren. Concreet hebben we dit vanaf het najaar 2013 opgepakt		
		A3.	Uitvoering geven aan de beleidsnota 'Handreiking bijzondere bijstand en voorzieningen'		
			<u>Toelichting</u> Door intensivering van de uitvoering van het beleid zijn de kosten voor bijzondere bijstand in 2014 aanzienlijk hoger uitgevallen dan begroot. Voor een toelichting wordt verwezen naar de financiële verantwoording van dit programma de derde W-vraag "Wat heeft het gekost".		
		A4.	Het inrichten van de dienstverlening rondom de schuldhulpverlening.		
			<u>Toelichting</u> Er zijn meerdere signalen dat de dienstverlening door Tiel voor schuldhulpverlening niet voldoet. Daarover zijn we in gesprek gegaan met Tiel en hebben we alternatieven onderzocht. Het contract met de gemeente Tiel loopt op 1 januari 2016 af.		
A5.	Het maken van een communicatieplan om inwoners te stimuleren te werken aan hun gezondheid en hun sociaal economische positie om zo preventief te werken aan het terugdringen van sociaal-economische gezondheidsverschillen.				

Vrijwilligerssteunpunt stageplan					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Oprichten en in stand houden van een steunpunt voor vrijwilligers. Optimaal steun verlenen aan vrijwilligers (organisaties), mantelzorgers enz. Adequaat aanbod van maatschappelijke stages.	A1.	Versterken van de rol van het adviespunt (zie onder ontwikkelingen)		
		A2.	Faciliteren en ondersteunen van (vrijwilligers) organisaties, mantelzorgers, scholen en leerlingen		
		A3.	In stand houden van vacaturebank.		
		A4.	Via communicatie het bestaan van het adviespunt extra onder de aandacht brengen.		

Dagbesteding					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Dagopvang voor vervallen AWBZ-dagopvang. Alternatief voor AWBZ-dagopvang.	A1.	Met de pilot 'Huis van de buurt' wordt een concreet lokaal plan van aanpak en uitvoeringsplan gemaakt om samen slim voorzieningen, accommodaties en activiteiten te delen en te combineren. Doel is om inwoners zelf de regie te geven over het organiseren van activiteiten maar ook om bestaande en nieuwe vormen van dagbesteding te continueren en te ontwikkelen.		
		A2.	Door samenwerking binnen Regio Rivierenland een visie en strategie ontwikkelen om concrete antwoorden te formuleren op de komst van begeleiding en dagbesteding vanuit de AWBZ naar de Wmo.		

Werk					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Werk voor mensen met arbeidsbeperking. Meer werkplekken voor mensen met arbeidsbeperking.	A1.	Bij het Ondernemersplatform zal gevraagd worden om werkplekken beschikbaar te stellen voor mensen met een beperking, mede in relatie tot de invoering van de Participatiewet.		
		A2.	Projectmatige aanpak en maatwerk bieden bij ondersteuning en plaatsing van werkzoekenden. Wij doen dit vanuit een regionaal perspectief in samenwerking met diverse partners (Beursplein Rivierenland, UWV werkbedrijf, ondernemers, WAPR, opleidingsinstituten, Lander, etc.) op basis van ketenbenadering.		
		A3.	Via Regio Rivierenland een regionale infrastructuur ontwikkelen om de uitvoering van de Participatiewet adequaat te organiseren.		
		A4.	Aanpassen van het re-integratiebeleid binnen het kader van het participatiebudget (werk en bijstand, inburgering en educatie) vanwege het verminderen van de beschikbare financiële middelen		

Verslavingszorg					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Actief beleid voor terugdringen van verslaving. Terugdringen van (de nadelige gevolgen van) verslaving en bevorderen van de gezondheid.	A1.	<p>Het terugdringen van sociaal-economische gezondheidsverschillen (SEGV) is het doel van het regionaal gezondheidsbeleid in Rivierenland. De speerpunten van het regionaal gezondheidsbeleid zijn overgewicht, <u>overmatig gebruik genotmiddelen</u>, depressie en seksuele gezondheid, met als paraplu's weerbaarheid en bewegen. Het Regionaal Uitvoeringsprogramma bij de regionale nota gezondheidsbeleid 'Gezond Verder' kan gebruikt worden als basis voor een verdere uitwerking van de beoogde resultaten per speerpunt.</p> <p>De focus ligt op het vergroten van de weerbaarheid. Weerbaarheid heeft een gunstige werking op alle gezondheidsthema's en dus ook op het terugdringen van overmatig gebruik van genotmiddelen. Jongeren leren door houding, gedrag, stemgebruik, balans en uitstraling om te gaan met groepsdruk, waardoor ze grenzen voelen en grenzen stellen als grenzen doorbroken worden.</p>		
		A2.	Inzet van de straathoekwerker.		

Wat heeft het gekost?

P7 Programma: Zorg, Werk en Inkomen			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	11.580	12.805	12.349
Baten	-5.518	-6.330	-6.131
Exploitatieresultaat	6.062	6.476	6.218

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershill
P7	Zorg, Werk en Inkomen			
	Lasten	12.805	12.349	-456
	Baten	-6.330	-6.131	198
	+ = nadeel - = voordeel	6.476	6.218	-258

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening**Programma 7**

(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

BUIG regelingen (nadeel € 53.000 incidenteel)

Binnen het budget inzake de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) is nog steeds sprake van een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden (Wwb, loaw en loaz) van 228 naar 242. De lasten in 2014 kunnen daarom niet opgevangen worden binnen de beschikbare middelen die door het rijk in 2014 beschikbaar zijn gesteld. Daarom is voor 2014, zoals ook in voorgaande jaren heeft plaatsgevonden, rekening gehouden met een incidenteel aanvullende uitkering (IAU). Voor 2014 is de verwachting dat wij € 276.000 aan IAU zullen ontvangen. Hiermee is echter niet het volledige tekort van de BUIG regeling afgedekt. Het restant bedraagt € 26.000, dat ten laste komt van de algemene middelen. Aanvullend is sprake van een stijging van de uitvoeringskosten als gevolg van de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden ad.€ 27.000. In totaal bedraagt het nadeel € 53.000 op het totale BUIG budget voor 2014. Bij de eerste bestuursrapportage 2015 zullen de budgetten voor 2015 en verder worden geactualiseerd (met name de uitvoeringskosten) en de financiële gevolgen van uw besluit omtrent de samenwerking met de gemeente Buren.

Bijzondere bijstand (nadeel € 95.000 incidenteel)

Via de decemberbrief bent u reeds op de hoogte gesteld over een te verwachten overschrijding op het budget bijzondere bijstand. De uiteindelijke overschrijding betreft voor 2014 € 95.000 en valt daarmee hoger uit dan eerder is gemeld. De overschrijding kent diverse oorzaken waaronder de toename van bewindvoeringskosten, maatschappelijke participatie, zwemlessen, inrichtingskosten en overige diensten. Verondersteld wordt dat de toename komt door onder meer extra voorlichting, informatievoorziening en de effecten van de keukentafel-gesprekken. Inhoudelijk gezien is dit positief omdat we op die manier de minder draagkrachtigen beter hebben weten te bereiken.

Wmo (voordeel € 408.000 incidenteel)

Binnen de Wmo budgetten is sprake van een fors overschot van totaal € 408.000 over 2014. Dit overschot kent diverse oorzaken:

- hulp bij huishouding: afname van cliënten van 546 (2013) naar 521 (2014), door een scherpere indicering een verschuiving van HH2 naar HH1, verschuiving van pgb naar zorg in natura. € 72.000
- vervoersvergoedingen: nagenoeg geen wijzigingen in het aantal individuele verstrekkingen, maar wel een kostenreductie richting de leverancier. Daarnaast een afname pgb's en een correctie uit voorgaand jaar. € 93.000
- regiotali; minder gerealiseerde Wmo-zones; mogelijke factoren: kanteling, slechte publiciteit omtrent vervoerder, minder reizen door economische crisis: € 54.000
- woningaanpassingen: geen dure woningaanpassingen (in 2013: 3) € 73.000
- eigen bijdrage CAK; informatie van GAK ontbreekt, maar waarschijnlijk meer ontvangsten door een hogere eigen bijdrage doordat het inkomen hoger is geweest. Komt niet door toename van het aantal cliënten. Dat is afgenomen. € 116.000

Totaal overschot Wmo 2014

€ 408.000

Bij de eerste bestuursrapportage 2015 worden de budgetten van de drie decentralisaties geactualiseerd en wordt voorgesteld om de structurele overschotten binnen de Wmo in te zetten ter dekking van de tekorten binnen de drie decentralisaties om in totaliteit uit te komen binnen het totaal beschikbare budget voor de drie decentralisaties. Via deze jaarrekening wordt u bij de bestemming van het saldo voorgesteld om het overschot Wmo voor het jaar 2014 toe te voegen aan de reserve drie decentralisaties die dient tot afdekking van de risico's binnen de drie decentralisaties. Zie ook de paragraaf risicomangement.

WSW (€ 0 incidenteel)

De rijksbijdrage voor de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is voor 2014 lager uitgevallen dan geraamd. De rijksbijdrage is € 237.000 naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat de bijdrage aan Lander met hetzelfde bedrag is verlaagd zodat per saldo sprake is van een budgettair neutraal effect. Het is echter wel een verklaring voor het verschil in de totale geraamde lasten en baten op programma 7.

Overige kleine verschillen (nadeel € 2.000 incidenteel)

P7 Programma:		Zorg, Werk en Inkomen				
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- bedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Geen						
Totaal Investeringsbedragen						

PROGRAMMA 8: BOUWEN EN MILIEU

Algemeen:

Programma-inhoud

Beleid en uitvoering van milieuzorg, bouw- en woningtoezicht, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en begraafplaatsen.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Bestemmingsplannen
- Diverse beleidsnotities op het gebied van RO (zoals beleidsnota inwoning, beleidsnota vrijkomende agrarische bebouwing)
- Woningbouwprogramma
- Woonvisie
- Nota grondbeleid
- Nota Wonen-Welzijn-Zorg
- Welstandsnota
- Bouwverordening
- Notitie Integraal Handhaven, onderdeel milieu
- Notitie Integraal Handhaven, onderdeel bouw, RO, APV
- Algemene Plaatselijke Verordening
- Nota externe veiligheid
- Geurverordening
- Milieu-uitvoeringsprogramma
- Waterplan gemeente Neder-Betuwe
- Nota begraafplaatsenbeleid
- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
- Nota Duurzaamheid

Ontwikkelingen

Leges bestemmingsplannen

De begrote inkomsten aan leges voor vrijstellingen/ontheffingen bestemmingsplan zijn vastgesteld op € 7.563. Dit bedrag is gebaseerd op ervaringen uit het verleden en is opgebouwd uit de bijdragen voor binnenplanse, kleine buitenplanse en tijdelijke ontheffingen van het bestemmingsplan. Dit bedrag was in het verleden gebaseerd op het gegeven dat we als gemeente ervoor kozen om niet mee te werken aan projectbesluitprocedures, maar als er afgeweken werd van het bestemmingsplan dit met een bestemmingsplanherziening op te lossen. In het afgelopen jaar is steeds meer van deze regel afgeweken. In bepaalde gevallen om snellere voortgang in projecten te hebben, om ondernemers ter wille te zijn en voor projecten waarbij de ruimtelijke impact niet zodanig groot was dat dit een complete bestemmingsplanherziening noodzakelijk maakte.

Vergunningverlening en handhaving van milieu

Per 1 april 2013 hebben wij al onze vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer over gedragen aan de Omgevingsdienst Rivierenland.

De overige WABO taken evenals de Bijzondere Wetten en APV taken zijn in de organisatie gebleven. Per 1 juni 2015 zullen de bouw- en overige WABO-taken aan de ODR worden overgedragen.

Handhaving

De integrale Handhavingsnota Bouwen, RO en APV is op 18 februari 2014 door het college vastgesteld en voor de raadsvergadering van 24 april 2014 ter kennisname geagendeerd. In de nota is vastgelegd wanneer en op welke wijze er gehandhaafd wordt binnen de gemeente Neder-Betuwe. Het betreft uitsluitend handhaving met betrekking tot WABO-taken.

Wonen

De woningmarkt vertoonde grillige trekken. Voorspellingen waren moeilijk te doen. Toch werd van bij de woningmarkt betrokken partijen visie en sturing verwacht. Onze gemeente mag volgens de afspraken die vastgelegd zijn in het Kwalitatief Woningbouw Programma 3 (KWP3) circa 1000 woningen in de periode 2010-2020 bouwen. Om de woningbehoefte en het aanbod van ontwikkelaars op elkaar af te stemmen voerde de gemeente een woningmarktmonitor uit. Elk kwartaal werd marktinformatie verzameld ten aanzien van demografische ontwikkelingen, ontwikkelingen in de woningvoorraad, ontwikkelingen in de koopsector en ontwikkelingen in de huursector. Op deze informatie konden de ontwikkelaars hun product afstemmen. Daarnaast was er ook conform de Woonvisie Neder-Betuwe 2011-2016 aandacht voor de regionale afspraken inzake zorg en wonen. Voor Herenland fase 3 is door de provincie Gelderland een impulssubsidie toegekend. De ontwikkelaar VABO is nu bezig het plan verder gereed te maken en in uitvoering te brengen. Voor IJzendoorn-West is in 2012 een exploitatieovereenkomst afgesloten. Het bestemmingsplan is in 2014 vastgesteld maar vervolgens vernietigd door de Raad van State. Op dit moment voeren we gesprekken met SWB over de vervolgstappen. Voor De Wegwijzer is in 2014 het bestemmingsplan vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is door twee omwonenden beroep aangetekend bij de Raad van State. Na uitspraak van de Raad van State is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Ook voor dit project is een impulssubsidie ontvangen.

Evaluatie welstandsnota

De in 2014 toegezegde evaluatie van de welstandsnota is afgerond.

Gemeentelijk Waterplan en het GRP

In december 2013 zijn zowel het Waterplan als het GRP geactualiseerd. Uitvoeringstaken en financiering zijn hierbij op elkaar afgestemd.

Actualisering Bestemmingsplannen

In 2014 zijn alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Het team RO heeft aan een notitie Beheer RO-data gewerkt. Hierin is ook meegenomen hoe we onze bestemmingsplannen actueel kunnen houden.

Prestatieafspraken SWB

In 2013 zijn de prestatieafspraken met de SWB geactualiseerd. Hierin heeft de SWB drie doelstellingen uit haar ondernemingsplan 'Koersen op Kernen': - woningzoekenden meer garantie bieden op een woning; - klanten langer zelfstandig kunnen laten wonen; - de energiecomponent in de woonlasten voor meer huurders betaalbaar maken en houden, vertaald naar afspraken met de gemeente. In juni 2014 is een nieuw ondernemingsplan verschenen. Het nieuwe ondernemingsplan is een bijstelling van het ondernemingsplan 'Koersen op Kernen'. De kerntaken staan centraal. SWB streeft naar een evenwicht in vraag en aanbod. Daarnaast wordt ingezet op maatwerk en dienstverlening. De betaalbaarheid/het betaalbaar blijven van woningen vormen een belangrijk aandachtspunt. De evaluatie van de prestatieafspraken vindt jaarlijks plaats.

Omgevingsvisie

De provincie Gelderland heeft een nieuwe omgevingsvisie en verordening vastgesteld. Vanuit Rivierenland is een bijdrage geleverd aan deze omgevingsvisie. Op onderdelen is de gemeentelijke bevoegdheid verruimd. Op enkele punten (vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing en intensieve veehouderij) worden nog regionale uitwerkingen van het globale provinciale beleid voorzien.

Nota Externe Veiligheid

In onze gemeente hebben wij in een notitie vastgelegd hoe we binnen de gemeente willen omgaan met risico's ten aanzien van inrichtingen en vervoer van gevaarlijke stoffen. Medio 2014 is de beleidsnotitie Externe Veiligheid geactualiseerd.

Programma zwerfafval

Zwerfafval is een groeiend probleem in veel gemeenten. Tot 2022 krijgt onze gemeente jaarlijks een substantiële subsidie die bestemd is voor een actieprogramma zwerfafval. Jaarlijks geven we invulling aan dit programma, waar mogelijk in samenwerking met Avri en NME.

Nota duurzaamheid

In het begrotingsjaar 2014 hebben we de richting bepaald voor een nieuw uitvoeringsprogramma van de nota duurzaamheid.

Spuitzone

In onze gemeente lopen wij regelmatig bij toekomstige bouwprojecten tegen de problematiek van de spuitzones aan. In samenwerking met verschillende stakeholders is in 2014 jaar onderzoek gedaan naar mogelijkheden om deze zones te verkleinen waardoor verschillende bouwprojecten doorgang kunnen vinden. Het onderzoek dat in gang is gezet richt zich op een meer fundamentele analyse en oplossing voor het samengaan van spuitzones bij bometeelt en fruitteelt en andere functies (woningen, bedrijven) in de omgeving. Dit betekent niet dat, totdat dit onderzoek is afgerond, er geen planologische procedures doorgang kunnen vinden waarbij spuitzones een rol spelen. Per geval wordt er bezien of er tot een verantwoorde situatie kan worden gekomen inclusief de bijbehorende onderbouwing.

Intensieve veehouderij

Rond de intensieve veehouderij zou in afwachting van de vaststelling van de omgevingsvisie annex verordening van de Provincie Gelderland onze structuurvisie op dit beleid worden aangepast. Gelijktijdig zou worden bezien of dit diende te worden vertaald in de bestemmingsplannen van het buitengebied. De vaststelling van de omgevingsvisie en de provinciale verordening hebben vertraging opgelopen.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Betere verdeling woonruimte					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Woningbouw aansluitend op het woonwensenonderzoek en bevolkingsontwikkeling. Voldoende geschikte woningen verspreid over de dorpen.	A1.	De gemeente stuurt aan de hand van het kwalitatief woningbouwprogramma uit hoofdstuk 4 van de Woonvisie 2011-2016 op directe nieuwbouw voor starters en (jonge) gezinnen.		
		A2.	Van het nieuwbouwprogramma 30% gericht inzetten op de realisatie van geschikte woningen voor senioren aansluitend bij het kwalitatief woningbouwprogramma uit hoofdstuk 4. In de Prestatieafspraken 2013-2017 met SWB is vastgelegd dat de woningstichting minimaal 40% van alle nieuwbouw in de sociale huur zal realiseren als levensloopbestendig.		
		A3.	In de geactualiseerde prestatieafspraken is afgesproken dat de gemeente Neder-Betuwe en SWB een nieuw gezamenlijk kwaliteitskader zullen opstellen voor de realisatie van levensloopbestendige woningen.		
		A4.	Na vaststellen van het strategisch voorraadbeleid van SWB concrete afspraken maken over de vernieuwing, aanpassing en waar nodig herstructurering binnen de sociale huurwoningvoorraad van Neder-Betuwe.		
		A5.	Onderzoek doen naar de werking van het huidige toewijzingssysteem en bekijken waar dit aanpassing behoeft.		
		A6.	Uitvoering geven aan onder meer de woningbouwprojecten Triangel, Herenland, Casterhoven, Oranjehof, De Leede, Broedershof en IJzendoornwest om tegemoet te komen aan de woningbehoefte.		

Woon-zorgvoorzieningen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Woon-zorgvoorzieningen: WoZoCo's in de grote en alternatieve voorzieningen in de kleinere dorpen. Ouderen kunnen zo lang mogelijk in eigen dorp blijven wonen.	A1.	De gemeente geeft uitvoering aan haar beleid op het terrein van wonen-zorg-welzijn zoals dit in de nota 'Wonen met zorg, zorgeloos wonen' is opgenomen.		
		A2.	In Opheusden is een WoZoCo opgeleverd, in Kesteren is dit in 2013 gerealiseerd. De overige kernen zullen worden onderzocht in het kader van de nota 'Wonen met zorg, zorgeloos wonen'.		
		A3.	Met het welzijnswerk prestatieafspraken maken over de wijze waarop zij senioren kunnen faciliteren met diensten op het gebied van zorg, welzijn en gemak.		

Agrarische bedrijven					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	In regionaal verband is beleid ontwikkeld rond agrarische bedrijfsgebouwen. Diverse knelpunten hebben een oplossing nodig. Evaluatie en oplossen van knelpunten bij de uitvoering van beleid.	A1.	In regionaal verband vinger aan de pols houden m.b.t. evaluatie van het beleid. In individuele gevallen overleg met de provincie.		

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVNG)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	De gemeente gaat deelnemen in dit fonds. Starters op de woningmarkt, die net niet genoeg hypotheek kunnen krijgen, op gang helpen.	A1.	Een onderzoek naar de mogelijkheden om als gemeente deel te nemen aan SVNG heeft plaatsgevonden. De gemeenteraad heeft per 1 januari 2014 € 450.000 beschikbaar gesteld. Tot en met het vierde kwartaal 2014 zijn 23 leningen verstrekt voor een totaal bedrag van € 316.340.		

Begraafplaatsen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Uitbreiding ruimte op begraafplaatsen. Stimuleren van gebruik van graven van familieleden. Voldoende mogelijkheid voor begraven op korte en middellange termijn.	A1.	Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma begraafplaatsen.		
		A2.	Baten voort komend uit het aantal begravenissen op jaarbasis		
			<u>Toelichting</u> De begroting gaat uit van 120 begravingen op de gemeentelijke begraafplaatsen. In 2014 hebben in totaal 95 begravingen plaatsgevonden. Momenteel loopt het onderzoek naar de terugloop van het aantal begravingen en de relatie tussen kosten en tarief. De resultaten hiervan worden meegenomen in de kadernota 2016.		

Duurzaamheid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Resultaat/tijd	Middelen
A.	Stimuleren milieubewust gedrag. Samen met inwoners, milieuorganisaties en bedrijven een actief milieu en energiebeleid voeren.	A1.	Communiceren over duurzaamheid en energie met burgers, scholen en milieuorganisaties.		
		A2.	Samen met provincie en Regio Rivierenland uitvoeren van projecten t.a.v. energie, o.a. gericht op burgers en bedrijven.		
		A3.	Verdere jaarlijkse activiteiten uit het vierjarige uitvoeringsprogramma van de nota duurzaamheid (2010-2014).		
		A4.	Zonne-energie verder onder aandacht brengen van inwoners en bedrijven en andere maatschappelijke partijen.		

Wat heeft het gekost?

P8 Programma: Bouwen, Milieu, en Ruimtelijke plannen (RO)			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
Lasten	17.827	19.706	18.445
Baten	-13.189	-14.468	-12.916
Exploitatieresultaat	4.638	5.238	5.530

Analyse van het verschil per programma				
Nr.	Programma	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershill
P8	Bouwen, Milieu, en Ruimtelijke plannen (RO)			
	Lasten	19.706	18.445	-1.260
	Baten	-14.468	-12.916	1.553
	+ = nadeel - = voordeel	5.238	5.530	292

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
 (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)
Programma 8**Toerekening ambtelijke uren naar grondexploitaties (voordeel € 204.000 structureel)**

In het verleden heeft u kaders gesteld aan het toerekenen van plankosten aan de diverse projecten. Door het feit dat het aantal nieuwe projecten afnam is het toerekenen van plankosten aan de diverse projecten gemaximaliseerd. Als kader heeft u het volgende gesteld: Voor 2014 maximaal € 160.000, voor 2015 maximaal € 140.000, voor 2016 maximaal € 120.000 en voor de verdere jaren maximaal € 100.000. Het aantal ruimtelijke initiatieven en plannen en onze advisering daarbij neemt echter eerder toe dan af. De beschreven werkwijze zoals is toegelicht in paragraaf 6 Grondbeleid om al onze kosten door te berekenen heeft tot gevolg dat wij niet voldaan hebben aan het door u gestelde kader en dat meer plankosten in 2014 zijn toegerekend aan de diverse projecten. Deze kosten komen dus niet ten laste van de algemene dienst. Door consequent alle plankosten toe te rekenen aan de diverse projecten is er een voordeel ontstaan voor onze algemene dienst van € 204.000. Wij verwachten dat dit voordeel een structureel karakter heeft als we letten op de omvang en toename van de ruimtelijke initiatieven en plannen. Dit structurele voordeel zal worden verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2015.

Dotatie voorziening verliezen grondexploitaties (nadeel € 164.000 incidenteel)

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt een bijdrage ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde) gestort in de voorziening verliezen grondexploitaties. Op deze wijze wordt het verlies meteen afgedekt. Op basis van de actualisaties per 31 december 2014 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.187.487. Dit houdt in dat de voorziening verliezen grondexploitatie moet worden aangevuld met € 164.474. Voor meer informatie over de verwachte verliezen en de aanvullende storting in de voorziening verliezen grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf 6 "Grondbeleid".

Dotatie voorziening afwaardering gronden (nadeel € 360.000 incidenteel)

Tijdens de vergadering van 27 november 2014 is uitvoerig met u gesproken over het extra moeten afwaarderen van grondposities. Hiervoor is naar alle waarschijnlijkheid € 360.000 extra nodig. Het is dan ook noodzakelijk om de voorziening 'afwaarderen grondposities' te verhogen met € 360.000. Zoals aangegeven in de decemberbrief vindt deze extra dotatie plaats in deze jaarrekening.

Afvalstoffenheffing AVRI (nadeel € 43.000 structureel)

De kosten voor het verwijderen van het afval zijn in 2014 ten opzichte van 2013 fors gedaald. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekende dit een voordeel van € 315.000. Omdat het gemiddelde tarief voor de afvalstoffenheffing ook fors is gedaald werd er minder aan afvalstoffenheffing ontvangen. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekent dit een verlaging van de afvalstoffenheffing van € 357.500. Het verschil tussen de lagere lasten en baten bedraagt € 42.500. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een BTW-effect. Nu wij minder afvalstoffenheffing ontvangen is er minder dekking voor de verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds door invoering van het BTW-compensatiefonds. Het betreft hier een structureel nadelig financieel effect zoals ook is gemeld in de decemberbrief.

Vergunningverlening (voordeel € 49.000 incidenteel)

De leges voor de omgevingsvergunning op bedrijvenpark Medel worden conform afspraak in twee termijnen (2013 en 2014) betaald. De tweede termijn, een bedrag van € 156.000, is in 2014 gefactureerd. Conform afspraak moet van dit bedrag nog € 125.000 aan de gemeente Tiel worden overgemaakt. Met inachtneming van de overige meer ontvangen leges voor omgevingsvergunningen is in totaliteit sprake van een incidenteel voordeel van € 49.000 op de vergunningverlening voor 2014.

Dwangsommen (voordeel € 30.000 incidenteel)

In 2014 is daadwerkelijk een bedrag van in totaal € 30.000 aan opgelegde dwangsommen ontvangen. Gelet op de systematiek dat de werkelijke ontvangen dwangsommen niet op voorhand worden geraamd, maar bij oplegging direct gestort worden in de voorziening dubieuze debiteuren dwangsommen, is bij werkelijke ontvangst van een opgelegde dwangsom een incidenteel voordeel te melden ad. € 30.000. Voor meer informatie over de voorziening dubieuze debiteuren dwangsommen wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

GRP wel uitbesteed aan AVRI (nadeel € 99.000 incidenteel)

Voor een integrale en uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de bijlage in deze jaarstukken.

GRP niet uitbesteed aan AVRI (voordeel € 56.000 incidenteel)

Vooraf vanwege de doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2013 naar 2014 is in 2014 meer werk uitgevoerd dan waarmee in eerste instantie in de begroting 2014 rekening was gehouden. Hierover bent u geïnformeerd bij de vaststelling van de jaarstukken 2013. De dekking van de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door de aanspraak op de voorziening GRP. Een bijkomend voordeel van deze extra werkzaamheden in 2014 betreft het BTW voordeel dat ten gunste komt van de algemene middelen. Voor 2014 betrof dit een bedrag van afgerond € 56.000 incidenteel.

Overige kleine verschillen (voordeel € 35.000 incidenteel)

P8 Programma:		Bouwen, Milieu, en Ruimtelijke plannen (RO)					
Beschikbaar gestelde Investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investerings- bedrag x € 1.000	Uitgaven tot 31-12-2014	Restant per 31-12-2014	Voortgang	
						Beleidsmatig	Financieel
Lopend	Startersleningen	2014	450	400	50		
Lopend	Rioolvervang. Hoofdstraat *	2013	200	97	103		
Afgesloten	Voorbereiding/aanleg waterberging 2014 *	2014	262	62	200		
Lopend	Rioleringsmaatregelen De Heuning 2014 *	2014	99	1	98		
Toekomstig	Voorbereiding/aanleg waterberging 2015 *	2015	262		262		
Toekomstig	Rioleringsmaatregelen De Heuning 2015 *	2015	121		121		
Toekomstig	Voorbereiding/aanleg waterberging 2016 *	2016	262		262		
Toekomstig	Rioleringsmaatregelen Panhuis 2016 *	2016	43		43		
Toekomstig	Voorbereiding/aanleg waterberging 2017 *	2017	262		262		
Toekomstig	Voorbereiding/aanleg waterberging 2018 *	2018	262		262		
* Onderdeel van het GRP 2014-2018							
Totaal Investeringsbedragen			2.223	559	1.663		

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Algemeen:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden de algemene dekkingsmiddelen niet als programma weergegeven maar als afzonderlijk overzicht.

De baten uit deze algemene dekkingsmiddelen zijn niet meegenomen bij de diverse programma's, met uitzondering van de lokale heffingen waarvan de lasten met betrekking tot de heffingen gebonden zijn aan de opbrengsten (bijvoorbeeld rioolopbrengsten, marktgeden en leges).

Wat heeft het gekost?

AD Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen			
	Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014
			Rekening 2014
Lasten		44	46
Baten		-24.754	-25.829
Exploitatieresultaat		-24.710	-25.784

Analyse van het verschil per overzicht				
Nr.	Overzicht	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Verschil
AD	Algemene Dekkingsmiddelen			
	Lasten	46	46	
	Baten	-25.829	-25.961	-131
+ = nadeel - = voordeel		-25.784	-25.915	-131

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen AD (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Algemene uitkering (voordeel € 115.000 incidenteel)

In 2014 is een verrekening ontvangen van de algemene uitkering over vorige jaren met per saldo een incidenteel voordeel van € 79.462. Ook is een positief effect voortgekomen uit de decembercirculaire 2014. Deze informatie kunt u terugvinden in de betreffende informatiebrief. Tevens is sprake van een kleine teruggaaf van de VNG inzake activiteiten die voorgefinancierd zijn uit het gemeentefonds ter hoogte van € 5.212. In totaal is voor 2014 sprake van een incidenteel voordeel van € 115.150.

Overige kleine verschillen (voordeel € 16.000 incidenteel)

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES

Algemeen:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden de mutaties in reserves niet als programma weergegeven maar als afzonderlijk overzicht. U ziet hier wat er wordt toegevoegd aan het vermogen van de gemeente (lasten) maar ook wat wordt onttrokken aan het vermogen van de gemeente (baten)

De lasten en baten uit deze mutaties in reserves zijn niet meegenomen bij de diverse programma's.

Wat heeft het gekost?

MR	Overzicht	Mutaties in Reserves		
Bedragen x € 1.000		Begroot voor wijziging 2014	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014
	Lasten	3.234	4.502	4.522
	Baten	-2.385	-4.517	-4.529
	Exploitatieresultaat	849	-15	-7

Analyse van het verschil per overzicht				
Nr.	Overzicht	Begroot na wijziging 2014	Rekening 2014	Vershill
MR	Mutaties in Reserves			
	Lasten	4.502	4.522	20
	Baten	-4.517	-4.529	-12
	+ = nadeel - = voordeel	-15	-7	8

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Overzicht Mutaties in Reserves MR

Overige kleine verschillen (nadeel € 8.000 incidenteel)

BIJLAGE UITVOERING INBESTEDING BEHEER OPENBARE RUIMTE AAN AVRI

Omdat de budgetten van de investering AVRI over de diverse programma's (1, 3 en 8) verspreid zijn en om u de investering AVRI toch als één financieel geheel willen presenteren, hebben wij voor u onderstaand overzicht toegevoegd. Dit is mede gedaan om u duidelijk te laten zien waarom de verwachte besparing op de investering AVRI in totaliteit niet is behaald met de daarbij van toepassing zijnde verklaring.

Uitvoering Investering Avri		
Uitvoering		
Product	Over/onderschrijding	Verklaring
(Klein) onderhoud wegen	48.081	In 2014 heeft Avri € 27.000 meer uitgegeven aan herstelwerkzaamheden van verhardingen. De oorzaak hiervan was extreme wortelopdruk en veiligheidsrisico's die dat met zich meebracht. Hierbij is een relatief hoog onderhoudniveau gerealiseerd maar is er niet op budget gestuurd.
Zwerfvuil/vegen	45.120	Om het benodigde niveau op dit product te behalen heeft Avri meer eigen uren ingezet dan in de begroting was voorzien.
Gladheidsbestrijding	-70.425	Als gevolg van de relatief zachte winter zijn er in 2014 zijn minder strooibeurten uitgevoerd dan waarmee rekening is gehouden in de dienstverleningsovereenkomst.
Openbare verlichting	-33.464	Als gevolg van minder storingen en schade was er in 2014 minder onderhoud noodzakelijk.
Straatmeubilair	34.053	Avri heeft het beleid van de gemeente Neder-Betuwe voortgezet op het gebied van vuurwerkbeschermers (voor de verkeersborden) met als doel de vuurwerkschade te reduceren. De totale aanschaf van vuurwerkbeschermers op dit budget is € 20.000 meer dan waar vooraf rekening mee gehouden was. Dat geldt tevens voor de gemaakte uren voor het plaatsen van de vuurwerkbeschermers op dit budget. Daarnaast zijn er relatief veel nieuwe materialen aangeschaft. Deze materialen staan voor een groot gedeelte nog in opslag en worden de komende periode gebruikt. Er is niet of nauwelijks op budget gestuurd. Hierdoor is een overschrijding van € 33.000,- ontstaan op het budget.
Heesters	-79.722	Er is op het product Heesters minder uren gemaakt dan in de begroting rekening mee is gehouden. Het afgesproken onderhoudniveau is behaald.
Bermen incl watergangen	-39.493	Op het product bermen heeft Avri voor € 32.000 minder uren gemaakt dan in de begroting was voorzien. Daarnaast is er € 8.000 bespaard op uitbesteed werk. Het afgesproken onderhoudniveau is behaald.
GRP Onderhoud	98.476	Ten gevolge van op momenten extreme weersomstandigheden zijn meer storingen verholpen, waardoor op dit gedeelte geen besparing kon worden bereikt. Bovendien zijn tijdens en na de momenten van wateroverlast extra uren gemaakt door de eigen medewerkers die op deze post drukken. Hierbij gaat het met name om de Dalwagenseweg, Hamsestraat en Smachtkamp in Opheusden. Tenslotte is Avri in 2014 geconfronteerd met relatief veel meldingen over defecte huisaansluitingen en kolkaansluitingen, die grotendeels het gevolg waren van wortelgroei.
	14.203	Overig kleine verschillen
Totaal uitvoering:	16.829	
Te realiseren besparingen Avri:		
Groenonderhoud	127.000	Een besparing van circa € 127.000 is niet behaald doordat een aantal contracten in 2014 nog doorliepen. Hierdoor was het niet mogelijk om voor 2014 nieuwe (scherpere) afspraken te maken. Een groot gedeelte van aflopende contracten worden in 2015 door Avri aanbesteed.
Riolering	43.000	De ingeschatte besparing op kolkenzuigen (inzet bij andere gemeenten) is niet gerealiseerd. Reden hiervoor is dat de kolkenzuiger niet is verhuurd omdat aan het opstarten en organiseren van de taken een hogere prioriteit is gegeven.
Gebruik werf Avri	-29.000	Ontvangen huurvergoeding werf Kesteren
Huurvergoeding werf Kesteren	29.000	De Avri betaalt een huurvergoeding voor het gebruik van de werf in Kesteren (29.000 Avri en gemeente Buren van €11.000). De Avri heeft met deze kosten geen rekening gehouden in hun door te berekenen uurtarieven.
	26.000	Overig kleine verschillen
Totaal te realiseren besparingen	196.000	
Totaal aan afwijkingen	212.829	
De hierboven gemelde afwijkingen zijn als volgt per programma verantwoord:		
P1 bestuur en burger	-29.000	
P3 Openbare ruimte	143.000	
P8 Bouw milieu en ruimtelijke plannen	99.000	
	213.000	
+ is een tekort		
- is een overschot		

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1:	LOKALE HEFFINGEN
PARAGRAAF 2:	RISICOMANAGEMENT EN RISICOBEBEERSING
PARAGRAAF 3:	ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN
PARAGRAAF 4:	FINANCIERING
PARAGRAAF 5:	VERBONDEN PARTIJEN
PARAGRAAF 6:	GRONDBELEID
PARAGRAAF 7:	BEDRIJFSVOERING

PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN

Algemeen

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd:

- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen.
- Een totaaloverzicht van lokale heffingen 2014.
- Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen.
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het totale pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit verschillende belastingen/heffingen, die gelegitimeerd worden door een door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordening.

Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar een volledige kostendekking bij leges en andere rechten.
- De opbrengst van leges en rechten niet meer laten stijgen dan met de inflatiecorrectie.

Een totaaloverzicht van lokale heffingen 2014

Totaaloverzicht lokale heffingen 2014				
	Opbrengst Begroot voor wijziging	Opbrengst Begroot na wijziging	Opbrengst Werkelijk	Verschil Begroot na wijz. en werkelijk
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN:				
1 Onroerende-zaakbelastingen:				
OZB eigenaar woningen	3.463.646	3.330.686	3.332.467	-1.781
OZB eigenaar niet-woningen	910.191	1.003.570	1.002.473	1.097
OZB gebruikers niet-woningen	577.408	657.965	654.982	2.983
2 Forensenbelasting	35.000	35.000	16.699	18.301
3 Toeristenbelasting	41.305	38.875	57.681	-18.806
4 Hondenbelasting	120.007	127.414	127.755	-341
5 Precariobelasting	0	500.000	498.355	1.645
HEFFINGEN MET EEN BESTEMMING:				
6 Rioolheffing	1.725.645	1.781.912	1.792.049	-10.137
7 Afvalstoffenheffing	1.726.423	1.726.423	1.368.900	357.523
8 Lijkbezorgingrechten	350.000	350.000	310.186	39.814
9 Staangelden markten en kermissen	7.154	5.614	5.577	37
# Leges:				0
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	388.173	490.473	455.108	35.365
Vergunningen APV	9.000	9.000	17.105	-8.105
Standplaats- en ventvergunningen	11.370	11.370	11.542	-172
Sloopvergunningen	500	500	536	-36
Bouwvergunningen	550.887	600.887	767.279	-166.392
	9.916.709	10.669.689	10.418.696	250.993

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

1. Onroerende-zaakbelasting

Onder de naam 'onroerende-zaakbelasting' worden met betrekking tot binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven. Het betreft hier een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt, en een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en middels een aanslag aan de belastingplichtige wordt opgelegd. Vanaf 2007 wordt er jaarlijks getaxeed.

Percentage Onroerende-zaakbelasting 2014	
Eigenaar woningen	0,1878%
Eigenaar niet-woningen	0,2572%
Gebruikers niet-woningen	0,1900%

In de begroting 2014 is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,6% en een aanvullende stijging van 2% om de werkelijke waardedaling van de WOZ waarden (2013) te compenseren. Na vaststelling van de begroting 2014 is gebleken dat de waarde van de woningen en niet-woningen naar de toestand per 1 januari 2013 is gedaald ten opzichte van de waarde van de woningen en niet-woningen per 1 januari 2012. Om deze daling van WOZ waarden te compenseren, oftewel dezelfde geraamde OZB opbrengst te kunnen blijven realiseren heeft u bij de vaststelling van de verordening OZB 2014 besloten om de OZB tarieven hiermee extra te laten stijgen. De totale opbrengst OZB was geraamd voor 2014 op € 4.992.221. De werkelijke opbrengst OZB voor 2014 bedraagt € 4.989.922. De lagere opbrengst OZB bedraagt € 2.299. Dit resultaat is marginaal en is te verklaren door WOZ-bezwaren welke na de tweede bestuursrapportage 2014 zijn afgehandeld.

2. Forensenbelasting

Met ingang van 2014 heffen we forensenbelasting aan eigenaren van zogenaamde tweede woningen waaronder de chalets op de campings Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten. Deze belasting is bedoeld om eigenaren van deze tweede woningen mee te laten betalen aan de gemeenschapsvoorzieningen in onze gemeente. Bij de begroting 2014 zijn we er vanuit gegaan dat we 150 tweede woningen (waaronder de chalets) in de heffing konden betrekken. Voor 2014 is een opbrengst geraamd van € 35.000. In werkelijkheid is er een opbrengst gerealiseerd van € 16.700. Het structurele tekort in hoofdzaak verband met het feit dat 51 eigenaren van de chalets woonachtig zijn in onze gemeente. Van deze eigenaren kan noch forensen- noch toeristenbelasting geheven worden. Verder kan van rechtspersonen (20) geen forensenbelasting worden geheven. Opgemerkt dient nog te worden dat een deel van de lagere opbrengst forensenbelasting gecompenseerd wordt door een hogere opbrengst toeristenbelasting. Dit heeft te maken met het feit dat 53 chalets niet als tweede woning worden gebruikt maar worden verhuurd. Op grond hiervan is aan de betreffende eigenaren van de chalets geen aanslag forensenbelasting opgelegd maar is een aanslag toeristenbelasting opgelegd (zie ook de toelichting onder "Toeristenbelasting"). Overigens dient nog te worden opgemerkt dat de situatie inzake verhuur en eigen gebruik jaarlijks kan wisselen en dat daarmee ook de opbrengsten forensenbelasting en toeristenbelasting per jaar kunnen verschillen.

3. Toeristenbelasting

Voor het jaar 2014 zijn wij voor de opbrengst toeristenbelasting uitgegaan van een geraamde opbrengst van € 38.875. In werkelijkheid is er € 57.681 aan opbrengst ontvangen. Het voordeel van € 18.806 kan als volgt worden verklaard: In de loop van 2014 heeft een inventarisatie plaats gehad van het gebruik van de chalets bij de campings Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten. Uit de inventarisatie bleek dat er van de 170 chalets er 53 chalets werden verhuurd. Op grond van de verordening toeristenbelasting zijn daarom aan de verhuurders van die chalets zowel over 2014 als over 2013 aanslagen toeristenbelasting opgelegd. De opbrengst over 2013 leverde voor 2014 een eenmalig voordeel op van € 12.280, welke meevaller niet was geraamd voor 2014. Over 2014 zelf bedroeg het voordeel € 6.526. Dit voordeel heeft in hoofdzaak te maken met het feit dat van een aantal chalets van Rijk van Batouwe en Resort Rivierendal aanvankelijk er vanuit werd gegaan dat deze door de eigenaar zelf werden gebruikt en daarom onder de forensenbelasting zouden komen te vallen. Achteraf moet worden geconstateerd dat deze chalets zijn verhuurd en er daarom geen aanslag forensenbelasting maar een aanslag toeristenbelasting is opgelegd, wat voor een hogere opbrengst toeristenbelasting heeft gezorgd.

4. Hondenbelasting

Onder de naam 'hondenbelasting' wordt een directe belasting geheven met betrekking tot het houden van honden binnen de gemeente. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat binnen de gemeente wordt gehouden. Bij de begroting 2014 is rekening gehouden met een opbrengst van € 127.414. In werkelijkheid is een opbrengst gerealiseerd van € 127.755.

5. Precariobelasting

Bij raadsbesluit van 31 oktober 2013 is de 'Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting ter zake van buizen, kabels, draden of leidingen 2013 en 2014 vastgesteld. Voor 2014 is de totale opbrengst geraamd op € 500.000, Er is voor een bedrag van € 498.355 opgelegd. Pas nadat de rechtsmiddelen tegen een aanslag (bezwaar en beroep) zijn uitgeput, staat de belastingopbrengst definitief vast. Gelet op het hiervoor beschreven risico is een bestemmingsreserve Precariobelasting ingesteld. Deze reserve wordt overbodig op het moment dat er voldoende zekerheid is dat de jaarlijkse opbrengst precariobelasting structureel toegevoegd kan worden aan de exploitatie. Het saldo van deze bestemmingsreserve kan dan nader bestemd worden. Het Wetsvoorstel tot afschaffing van precario van nutsbedrijven is nog niet naar de Tweede Kamer gegaan. Het ministerie neemt meer tijd om reële alternatieven te zoeken. Het wetsvoorstel tot afschaffing precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven is daarom aangehouden.

6. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt een recht geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Dit gebeurt om de aanleg en het onderhoud van het rioleringsstelsel te bekostigen. De rioolheffing wordt geheven middels een vast bedrag via de eigenaar. Bij de jaarlijkse tariefaanpassing wordt uitgegaan van de lijn die in het Gemeentelijk Rioleringsplan is vastgelegd.

In 2014 was voor rioolheffingen € 1.781.912 begroot, in werkelijkheid is er € 1.792.049 ontvangen.

Overzicht aantal aansluitingen	Tarieven	Begroot aantal aansluitingen	Werkelijk aantal aansluitingen	Verschil aantal aansluitingen
	203	8.778	8.828	50

Ten opzichte van de tweede bestuursrapportage zijn er per saldo 3 extra aanslagen rioolheffing 2013 opgelegd en 47 extra aanslagen rioolheffing 2014. De hogere structurele opbrengst wordt enerzijds verklaard doordat nieuwe objecten in het systeem zijn opgevoerd na de tweede bestuursrapportage en wordt anderzijds verklaard doordat op grond van de verordening zowel directe als indirecte aansluitingen worden aangeslagen. Van een directe aansluiting is sprake als het afvalwater/hemelwater rechtstreeks vanuit een pand/perceel in de gemeentelijke riolering terecht komt. Van een indirecte aansluiting is sprake als het afvalwater/hemelwater via een ander pand/perceel in de gemeentelijke riolering terecht komt. Een voorbeeld van een indirecte aansluiting is bij een recreatiepark waar een subriolering is aangelegd tussen de recreatiewoningen waarbij het afvalwater/hemelwater vanuit de recreatiewoning via de subriolering in de gemeentelijke riolering terecht komt.

7. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld om het inzamelen van huishoudelijk afval te bekostigen. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing wordt geheel uitgevoerd op regionaal niveau door Afvalverwijdering Rivierenland (AVRI). Afvalstoffenheffing wordt geheven van inwoners die feitelijk gebruik maken van een perceel ten aanzien waarvan als gevolg van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. De heffing wordt per perceel geheven. Het tarief bestaat uit een vast deel (in 2014 € 109 per huishouden) plus een bedrag voor elke keer dat een grijze container wordt geleegd (€ 3,50 voor een container van 140 liter, € 6,00 voor een container van 240 liter).

Afvalstoffenheffing	2014
Basistarief (voor iedereen gelijk)	€ 109,00
Per extra grijze container	€ 50,00
Variabel tarief (per keer)	
- grijze container 140 liter	€ 3,50
- grijze container 240 liter	€ 6,-
- gft-container (140 en 240 liter)	gratis
- papiercontainer (140 en 240 liter)	gratis
- zak plastic verpakkingsmateriaal	gratis
- inworp ondergrondse container	€1,20
- brengcontainers voor glas, papier, textiel, plastic	gratis
- restafval op milieustraat per huisvuilzak (60 liter)	€ 1,70
- voorrijtarief voor aan huis ophalen van grof huishoudelijk afval	€ 20,-

De geraamde afvalstoffenheffing na wijziging bedraagt € 1.726.423, de daadwerkelijk gerealiseerde opbrengst is € 1.368.900. Omdat het gemiddelde tarief voor de afvalstoffenheffing ook fors is gedaald wordt er minder aan afvalstoffenheffing ontvangen. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekent dit een verlaging van de afvalstoffenheffing van € 357.500. De kosten voor het verwijderen van het afval zijn in 2014 ten opzichte van 2013 fors gedaald. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekent dit een voordeel van € 315.000. Het verschil tussen de lagere lasten en baten bedraagt € 42.500. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een BTW-effect. Nu wij minder afvalstoffenheffing ontvangen is er minder dekking voor de verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds door invoering van het BTW-compensatiefonds. In de decemberbrief van 2014 bent u hierover reeds geïnformeerd.

8. Lijkbezorgingrechten

Op basis van een verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaatsen. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Voor 2014 was voor begraafrechten € 350.000 begroot. In werkelijkheid is € 310.186 aan begraafrechten ontvangen. De mindere opbrengst is allereerst te verklaren door het aantal begrafenissen. Uitgangspunt was 120 begrafenissen en in werkelijkheid hebben 94 begrafenissen plaatsgevonden en 1 bijzetting in de urnenmuur. Daarnaast is voor bijna de helft van de begrafenissen gebruik gemaakt van een bestaand graf. Dit is sterk bepalend voor de gemiddelde baat per begrafenis. Bij het gebruik van een bestaand graf ontvangen wij aanzienlijk minder inkomsten. Op de door u in 2012 ingestelde egalisatievoorziening begraafrechten wordt nu het tekort onttrokken ter grootte van € 39.814. Deze voorziening is gevormd bij de jaarstukken 2011 en had toen een beginstand van € 136.000. Na het onttrekken van het tekort over 2014 komt de eindstand van deze voorziening bij de jaarstukken 2014 uit op € 70.087.

9. Staangelden markten en kermissen

Onder de naam 'marktgeld' wordt een recht geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening, daaronder inbegrepen de diensten welke in verband hiermee worden verleend. Het geraamde bedrag voor 2014 was € 5.614, er is € 5.577 ontvangen.

10. Legesverordening

Onder de naam 'leges' wordt een groot aantal verschillende rechten geheven ter zake van namens het gemeentebestuur verstrekte diensten. De rechten worden geheven bij de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend. Uitgangspunt is dat de totale rechten, zoals geheven via deze verordening, in totaliteit 100% kostendekkend zijn. Er vindt voor de leges een jaarlijkse algemene inflatiecorrectie plaats.

In totaliteit is er voor 2014 een bedrag van € 1.112.230 aan opbrengst leges geraamd. De daadwerkelijke opbrengst leges betreft voor 2014 een bedrag van € 1.251.570. Er is dus een bedrag van € 139.340 meer aan leges binnengekomen dan geraamd. Dit voordeel is als volgt te verklaren:

- Minder leges bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	€ 35.365
- Meer opbrengsten vergunningen APV	€ 8.277
- Meer opbrengsten Bouw- en sloopvergunningen	<u>€ 166.428</u>
- Totaliteit meer leges ontvangen dan geraamd	€ 139.340

Het nadeel op de leges bevolkingsregistratie en burgerlijke stand is als volgt te verklaren:

- Doordat er in 2014 meer bruidsparen in onze gemeente elkaar het ja-woord gaven (262) ten opzichte van 2013 (242). Dit resulteert in een voordeel van € 9.882.
- Met betrekking tot de leges bevolkingsregistratie is het nadeel te verklaren doordat er minder paspoorten, ID-kaarten, rijbewijzen en GBA/overige documenten verstrekt zijn dan verwacht bij de tweede bestuursrapportage 2014. Dit resulteert in een nadeel van € 45.247. Hier tegenover staat een lagere afdracht aan het rijk voor paspoorten, ID-kaarten, rijbewijzen en GBA/overige documenten (€ 9.041).

Het voordeel op opbrengsten Bouw- en sloopvergunningen is te verklaren:

- De leges voor de omgevingsvergunning op bedrijvenpark Medel worden conform afspraak in twee termijnen (2013 en 2014) betaald. De tweede termijn betreft een bedrag van € 156.000. Hier tegenover staat conform afspraak een last te betalen aan de gemeente Tiel van € 125.000. In de decemberbrief van 2014 bent u hierover reeds geïnformeerd.

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Bij de kwijtschelding van heffingen wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd.

Voor de overige regels wordt het Rijksbeleid gevolgd. Kwijtschelding wordt verleend voor de hondenbelasting (alleen eerste hond), de rioolheffing en de onroerende-zaakbelastingen. Voor de overige heffingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding				
	2011	2012	2013	2014
Aantal opgelegde aanslagbiljetten	6.536	6.705	6.826	7.039
Aantal dwangbevelen	199	230	234	187
Aantal kwijtscheldingsverzoeken	6	9	17	28

De stijging van het aantal kwijtscheldingen van 2014 ten opzichte van 2013 is voornamelijk te wijten aan de huidige economische recessie.

Gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden Neder-Betuwe

Bron: gegevens COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden)

Gemiddelde belastingdruk meerpersoonshuishouden Neder-Betuwe 2014

Belastingsoort	2014
Onroerende zaak-belasting*	415
Afvalstoffenheffing	193
Rioolrecht	203
Totaal	811

* gemiddelde waarde € 260.000

Positie Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2014

In onderstaand overzicht ziet u de gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden uitgedrukt in euro's en dit in vergelijking met omliggende gemeenten.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	Geldermalsen	Neerijnen	Overbetuwe
811	760	604	739	857	824	635

Rangorde Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2014

In onderstaand overzicht ziet u de gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden uitgedrukt in een nummer van een rangorde van de 403 gemeenten. Ook hierbij zijn de omliggende gemeenten meegenomen ter vergelijking. Nummer 1 heeft hierbij de laagste lasten en nummer 403 heeft de hoogste lasten in Nederland.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	Geldermalsen	Neerijnen	Overbetuwe
344	260	34	239	372	353	67

PARAGRAAF 2: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

Deze paragraaf geeft aan op welke wijze het risicomanagement in 2014 is uitgevoerd, welke vooraf geïdentificeerde risico's zich hebben voorgedaan, de stand van het weerstandsvermogen uitgaande van de weerstandscapaciteit op de balansdatum en de actuele stand van de geïdentificeerde risico's. Hieronder wordt toegelicht welke systeem van risicomanagement Neder-Betuwe hanteert, vervolgens wordt een overzicht gegeven van de weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen, daarna volgt een overzicht van de actuele risico's.

Risicomanagement

Het kader voor de uitvoering van het risicomanagement en de bepaling van het weerstandsvermogen worden gevormd door de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen die door de gemeenteraad op 3 december 2013 is vastgesteld. Risicomanagement is een systematisch en regelmatig terugkerend proces om risico's te identificeren, te analyseren en te beoordelen en op basis daarvan maatregelen te nemen en te evalueren. Daarbij ligt het accent op de financiële risico's, personele en organisatorische risico's, grondexploitatie- en risico's van deelnemingen en verbonden partijen. Risicomanagement beschouwen we hierbij niet als een doel op zich. Doordat we beter inzicht hebben in de risico's in onze gemeentelijke processen is risicomanagement een hulpmiddel bij het bereiken van de gemeentelijke doelen.

Om ook in de toekomst een financieel gezonde organisatie te blijven gaan we verstandig en verantwoord om met risico's. Risico's zijn onlosmakelijk verbonden met de uitvoering van bedrijfsprocessen en kunnen nooit helemaal worden uitgesloten. Als gemeente willen we ons bewust zijn van de risico's die we lopen en van de beheersingsmaatregelen die we kunnen nemen. Bij de beheersing van de risico's hanteren wij als beleidslijn dat er sprake moet zijn van een evenwicht tussen praktische uitvoerbaarheid en effectiviteit en kosten (efficiency) van een maatregel. Wij streven na om geen onnodige risico's te lopen en, mits financieel verantwoord, zoveel mogelijk risico's af te dekken door verzekeringen. Wij hebben verzekeringen afgesloten voor aansprakelijkstelling door derden, schade aan opstallen en tegen risicofraude. Risico's die niet worden afgedekt door een verzekering of een voorziening moeten kunnen worden opgevangen door de beschikbare weerstandscapaciteit.

De definitie van een risico luidt als volgt: De kans op het optreden van een gebeurtenis die zowel negatieve als positieve gevolgen voor de gemeente kan hebben, waarvan de omvang thans onbekend is, maar substantieel kan zijn. Voor het opnemen van een risico hanteren we een ondergrens van € 100.000.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- de beschikbare weerstandscapaciteit: de middelen waarover de gemeente kan beschikken om onverwachte substantiële kosten te dekken;
- de benodigde weerstandscapaciteit: het totaal van de financieel gekwantificeerde risico's die de gemeente loopt (ondanks de beheersmaatregelen).

Deze verhouding wordt uitgedrukt in de 'Ratio weerstandsvermogen'. Voor de waardering daarvan gebruiken we de volgende waarderingstabel:

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Uitgangspunt voor deze raadsperiode is dat we jaarlijks minimaal een ratio van 1.0 bereiken.

In het bestaan van Neder-Betuwe is er overigens een positieve ontwikkeling van deze ratio. Ca. tien jaar geleden was de ratio nog 0,6 en waren we art. 12-gemeente. Daarna is een stijgende lijn ingezet en komen we in deze jaarrekening uit op een ratio van 0,9. Dit getal wordt hierna onderbouwd.

Risicomanagement 2014

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke voorziene risico's zich in 2014 hebben voorgedaan.

Risico	Toelichting	Risicobedrag B. 2014	Werkelijke uitkomst
BNW samenwerking	Eind 2014 is besloten om de beoogde samenwerking niet aan te gaan.	€ 0	De nadelige financiële effecten gaan pas in met ingang van 1-1-2015.
Inbesteding taken openbare ruimte aan Avri	Medio 2014 zijn deze taken overgegaan waarbij een besparing was geprognosticeerd van € 229.000 per jaar	€ 100.000	€ 202.000
Grondexploitaties	-Alg reservering voorziening verliezen grondexploitaties Cfm. paragraaf 6	€ 276.000	€ 165.000
	-Verlies (WC Ochten)		€ 13.000
	-Verlies verzamelgereguleerder		€ 18.000
Leerlingenvervoer	Het betreft een z.g.n. open einde regeling. In 2014 zijn meer uitgaven gedaan dan begroot	€ 100.000	€ 96.000
Bijzondere bijstand	Het betreft een z.g.n. open einde regeling. In 2014 zijn meer uitgaven gedaan dan begroot	€ 100.000	€ 95.000
Totaal			€ 589.000

De risico's die zich in 2014 hebben voorgedaan bedragen 4,8 % van het totaal aan ingeschatte risico's ad. € 12.997.500. De overige risico's hebben zich niet voorgedaan; in een aantal gevallen is er juist een afwijking in positieve zin. Als voorbeeld wordt genoemd de

lagere uitgaven in het kader van de WMO. Hiervoor was een risicoreservering opgenomen van € 100.000 de uitgaven waren € 408.000 lager dan geraamd.

Hieronder volgt een geactualiseerd overzicht van de weerstandscapaciteit en de weerstandsratio.

Berekening weerstandsvermogen en weerstandsratio			
Weerstandsvermogen	Begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Jaarstukken 2014
Reserves:			
Algemene reserve *	-7.215.000	-7.843.000	-9.388.000
Reserve grondexploitaties **	-2.681.000	-2.815.000	-2.616.000
Reserve WMO ***	0	0	-1.130.000
Subtotaal - Reserves	-9.896.000	-10.658.000	-13.134.000
Heffingen:			
OZB x)	0	0	0
Leges en andere heffingen xx)	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0
Onvoorzien			
Onvoorzien algemeen	-86.184	-58.044	0
Saldo onvoorzien	-86.184	-58.044	0
Stand financiële positie			
Begroting 2014 en mjr 2015-2017	-588.000	-588.000	0
Totaal vastgestelde begrotingswijzigingen	0	116.000	0
1e bestuursrapportage 2014	0	382.000	0
2e bestuursrapportage 2014	0	12.000	0
Resultaatbestemming jaarstukken 2014 (algemene reserve)	0	0	186.103
Stand financiële positie	-588.000	-78.000	186.103
Totale weerstandsvermogen	-10.570.184	-10.794.044	-12.947.897
Financiële risico's	2014	2014	2014
Totaal risico's conform paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen	13.013.300	12.997.500	14.577.000
Totale weerstandsvermogen	-10.570.184	-10.794.044	-12.947.897
Saldo weerstandsvermogen minus risico's	2.443.116	2.203.456	1.629.103
Ratio weerstandsvermogen	0,8	0,8	0,9
	Matig	Matig	Matig

De algemene reserve heeft per 1 januari 2014 een stand van € 7.215.000. De algemene reserve heeft bij de jaarstukken 2014 een stand van € 9.388.000.

Het verschil van € 1.545.000 in deze stand is ontstaan door:

+	Toename algemene reserve met	€	628.000	door afroten van het overschot voorziening onderhoud begraafplaatsenbeleid,
+	Toename algemene reserve met	€	495.000	door resultaatbestemming jaarstukken 2013,
+	Toename algemene reserve met	€	55.000	door opheffen reserve woonwagens,
+	Toename algemene reserve met	€	1.981.000	door grenscorrectie en afrekening fondsen Industrieschap Medel,
+	Toename algemene reserve met	€	800.000	door opbrengst verkopen gemeentehuis Ochten,
+	Toename algemene reserve met	€	103.000	door opbrengst verkoop peuterspeelzaal Dolfijn Ochten,
+	Toename algemene reserve met	€	16.000	door overschot jaarstukken 2013 Regionaal archief Rivierenland,
-	Afname algemene reserve met	€	1.500.000	door vormen van een voorziening voor afwaardering grondposities,
-	Afname algemene reserve met	€	30.000	door een bijdrage inzake een bedrijfsverplaatsing,
-	Afname algemene reserve met	€	375.000	door een bijdrage die verleend wordt i.v.m. aanleg rondweg Dodewaard,

**) Toelichting stand en verloop reserve grondexploitatie.

De reserve grondexploitatie heeft per 31 december 2014 een stand van € 2.871.000.

Van dit bedrag is nog een bedrag gereserveerd voor nog te maken kosten van € 255.000 voor de winkelconcentratie Kesteren. Wordt dit bedrag in mindering gebracht op deze stand dan blijft er € 2.616.000 over ter dekking van de risico's op het gebied van grondexploitaties.

***) Toelichting reserve Wmo

De reserve Wmo is toegevoegd aan de weerstandscapaciteit omdat besloten is deze als risicoreservering te beschouwen voor de uitvoering van de nieuwe taken in het sociaal domein met ingang van 1 januari 2015. Deze reserve bedraagt ultimo 2014 € 722.000. Via de bestemming van het resultaat over 2014 is € 408.000 toegevoegd aan de reserve 3 decentralisaties. Het betreft de niet bestede middelen in het kader van de Wmo. In het overzicht van de geïdentificeerde risico's hierna is een inschatting gegeven van het risico mb.t. de uitvoering van de nieuwe taken in het sociaal domein.

X) OZB: Afgezet tegen de art. 12-norm is er geen onbenutte belastingcapaciteit.

XX) Leges en andere heffingen: De gemeente mag niet meer heffen dan 100% van de kosten. Momenteel loopt een onderzoek naar de kostendekkendheid van leges en begraafrechten.

De weerstandsratio ad 0,9 is hoger dan in de begroting was voorzien (0,8). Dit wordt vooral veroorzaakt door de toename van onze algemene reserve en de reserve Wmo.

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000	Begroting 2014	1e bestuursrapp. 2014	Jaarstukken 2014	Vershill	Risicoscore
Grondexploitaties:					
1. Algemene risico's grondexploitaties	1.124.000	1.221.000	945.000	-276.000	Zeer hoog
2. Specifieke risico's grondexploitaties	1.688.000	1.368.000	2.608.000	1.240.000	Zeer hoog
Verbonden partijen:				0	
3. Algemene risico's verbonden partijen	265.300	243.000	237.000	-6.000	Zeer hoog
4. Specifieke risico's verbonden partijen	7.500.000	7.500.000	7.792.000	292.000	Zeer hoog
Openende regelingen:					
5. Uitvoering Wet Maatschappelijke ondersteuning en WWB	200.000	200.000	710.000	510.000	Hoog
6. Uitvoering leerlingenvervoer	100.000	100.000	100.000	0	Hoog
7. Inbesteding beheer openbare ruimte bij de Avri	100.000	100.000	100.000	0	Hoog
Overige risico's:					
8. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)	1.370.000	1.370.000	1.441.000	71.000	Zeer hoog
9. Bodemsanering overdracht woonwagencentra	200.000	200.000	200.000	0	Hoog
10. Ontwikkelingen gemeentefonds	200.000	200.000	200.000	0	Hoog
11. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en	0	140.000	0	-140.000	
12. Overige risico's < € 100.000	266.000	355.500	244.000	-111.500	
Totaal risico's	13.013.300	12.997.500	14.577.000	1.579.500	

Toelichting:

Grondexploitaties

1. Algemene risico's grondexploitaties

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of in de gronduitgifte. Voor de dekking van algemene, niet gespecificeerde risico's die met de huidige exploitaties gelopen worden, is een risico inschatting opgenomen van € 945.000. Deze inschatting is gebaseerd op 10% van de stand van de boekwaarden per 31 december 2014 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG) (€ 4.408.470), de exploitatie overeenkomsten (EO) (€ 2.196.062) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG) (€ 2.848.077). Voor een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar het overzicht "een actuele prognose van de verwachte resultaten diverse grondcomplexen" zoals opgenomen is in paragraaf 6 "Grondbeleid". Opgemerkt wordt dat de verwachte winsten uit de grondexploitaties voorzichtigheidshave niet zijn meegenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen. Voor 2014 is de verwachte winst geraamd op € 1.086.509.

2. Specifieke risico's grondexploitaties

De hier genoemde risico's sluiten aan op de informatie in paragraaf 6. Grondbeleid.

In exploitatie genomen gronden (IEGG).

Het betreft een risico binnen het project Herenland te Opheusden dat geschat is op € 556.000.

Exploitatieovereenkomsten met derden (EO)

Bij de opgenomen risicobepaling voor exploitatieovereenkomsten met derden is rekening gehouden met de mogelijkheid dat een exploitatieovereenkomst niet tot stand komt of niet kan worden afgesloten.

◆ Broedershof in Echteld	€ 20.000
◆ Agro Business Centre	€ <u>1.240.000</u>
◆ Totaal:	€ 1.260.000

Agro Business Centre

In 2014 is besloten tot de realisatie van het Agro Business Centre. De voorinvestering voor de ontwikkeling van het gebied (plankosten, ontsluiting, riolering, rente) ad €3,100.000 wordt uiteindelijk op de grondeigenaren die het gebied tot ontwikkeling brengen verhaald. Er is een risico dat de kosten hoger uitvallen dan verwacht. Dit risico wordt beperkt doordat er verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd om elementen die onverwachte kosten met zich mee kunnen brengen in beeld te brengen (archeologie, bodemkwaliteit). Daarnaast is er een risico dat niet het volledige gebied tot ontwikkeling komt, waardoor er geen volledig kostenverhaal plaatsvindt. Op dat moment blijft de gemeente met kosten zitten. De inschatting van dit risico is daarom op dit moment hoog. Inmiddels is een overeenkomst voor grondaankoop getekend en hebben zich meerdere gegadigden gemeld. De risico-inschatting is nu 40% ad €1.240.000.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Er een risico-inschatting opgenomen voor de nog niet in exploitatie genomen gronden in Herenland-West in Opheusden, Bonegraaf-Oost in Dodewaard, en Oranjehof in Ochten. Rekening is gehouden met een mogelijke afwaardering van de gronden naar landbouwwaarden:

◆ Herenland-West in Opheusden	€ 355.000
◆ Bonegraaf-Oost in Dodewaard	€ 269.000
◆ Oranjehof in Ochten	€ <u>168.000</u>
Totaal	€ 792.000

Verbonden partijen

Overzicht Risico Inschatting Verbonden partijen					
Nr:	Naam partij		Bijdrage per jaar	Algemeen risico inschatting van 10% tegen een kans van 50%	Specifiek risico inschatting
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	GR	1.239.500	61.975	0
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	GR	668.000	33.400	0
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland	GR	170.668	8.533	0
4	Omgevingsdienst Rivierenland	GR	512.423	25.621	0
5	Regionaal archief Rivierenland	GR	215.176	10.759	0
6	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	GR	0		0
7/8	WSW (Lander en Presikhaaf)	GR	1.943.142	97.157	
9	Industrieschap Medel	GR	0		0
10	Casterhoven	PPS	0		7.792.000
11	Waterbedrijf Vitens N.V.	Venn	0		0
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Venn	0		0
	Totaal		4.748.909	237.445	7.792.000

Algemene risico's verbonden partijen

De gemeente Neder-Betuwe heeft te maken met verbonden partijen zoals de gemeenschappelijke regelingen waaraan wij deelnemen. Daarnaast zijn er externe partijen, waarbij de gemeente Neder-Betuwe via het aandelenbezit risico's kan lopen. Bij laatstgenoemde partijen gaat het om fluctuaties in de waarde van de aandelen of het dividend. Bij risico's van een verbonden partij gaat het in hoofdzaak om financiële en bestuurlijke risico's die mede verband houden met de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij.

Voor het algemene risico geldt het uitgangspunt dat 10% van de jaarlijkse bijdrage aan een verbonden partij als maximaal financieel effect wordt opgenomen tegen een kans van 50%. Dit laatste in verband met het beschikbare vrij te besteden eigen vermogen van de verbonden partij dat ook bedoeld is voor het afdekken van risico's.

3. Specifieke risico's verbonden partijen

Industrieschap Medel

Voor het totale project Medel hebben wij in deze begroting geen risico opgenomen. Uit de actuele door het industrieschap Medel opgestelde risicoanalyse blijkt dat het (geprognostiseerde) positieve resultaat uit de grondexploitatie tot op heden groter is dan de benodigde risicoservering.

Casterhoven

Voor het project Casterhoven is bestedingsruimte gefaciliteerd van in totaal € 22 miljoen. Voor de financieringslasten (rente en aflossing) staat de gemeente garant. Indien niet tegen passende voorwaarden en tarieven in de financieringsbehoefte van de CV kan worden voorzien, voorzien de gemeente en marktpartijen naar rato van hun deelname tot een maximum van € 4.500.000 de CV van de benodigde financieringsmiddelen in de vorm van achtergestelde leningen. Tot nu toe zijn achtergestelde leningen verstrekt tot een bedrag van € 875.000. Mocht het feit zich voor doen dat het project Casterhoven op enig moment geen doorgang meer zal vinden dan moeten de drie partijen, conform overeenkomsten, het verlies dragen en nemen. Een derde van het verlies komt voor rekening van de gemeente Neder-Betuwe. Hiervoor heeft een risicoservering plaatsgevonden van € 7.792.000.

Openeindregelingen:

4. Uitvoering Wet maatschappelijke ondersteuning en WWB

In de begroting 2014 is voor de uitvoering van beide regelingen € 200.000 als risicoservering vermeld. Met ingang van 1-1-2015 zijn nieuwe taken in het sociaal domein (Wmo, Jeugd) overgedragen aan de gemeente, met ingang van 1 januari 2016 volgt de implementatie van de Wet Werk en Inkomen. In verband hiermee is besloten om de reserve Wmo te beschouwen als risicoserverie voor de uitvoering van deze drie transitie's en is deze toegevoegd aan het weerstandsvermogen. Daarom is een risico inschatting opgenomen voor de uitvoering van de nieuwe taken. Deze is vooralsnog bepaald op € 716.000. Dit bedrag is gebaseerd op 10% van de extra middelen ad € 7.163.233. In de eerste bestuursrapportage 2015 zal een actualisatie van middelen en risico worden opgenomen.

5. Leerlingenvervoer

De risicoservering voor de kosten van het leerlingenvervoer bedroeg € 100.000. In 2014 is €95.000 uitgegeven.

6. Inbesteding beheer openbare ruimte aan de Avri

Vanaf april 2014 worden de taken van de buitendienst uitgevoerd door de Avri. Deze taken worden verricht op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) Daarin zijn zo concreet mogelijk afspraken gemaakt over de kwaliteit en omvang van de dienstverlening en zijn heldere financiële kaders gesteld. Er was een risicoservering opgenomen van €100.000. De uitkomst van de jaarrekening laat een tekort zien van € 202.000. Omdat 2014 als een opstartjaar gold wordt vooralsnog uitgegaan van € 100.000 als risicoschatting.

Overige risico's

7. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)

Het gaat hier om specifieke risico's, zoals wachtgeld, ontslag/WW-uitkering, pensioen, juridische bijstand, Arbo, aansprakelijkheid van eigen personeel en externe krachten. Door een toenemende complexiteit en noodzakelijke kennis en vaardigheden neemt de afhankelijkheid en daardoor de kwetsbaarheid aanzienlijk toe (onjuist menselijk handelen, brand, hardwarestoringen/servercrash, virussen, hackers enz.). Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van onze doelstellingen in gevaar.

Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden. Nu de samenwerking in BNW verband niet doorgaat vormt de kwaliteit/robuustheid van de bedrijfsvoering een extra risico. Voor deze risico's hebben wij een inschatting gemaakt van € 721.000 (10% van de totale personeelskosten in 2014).

Op 21 maart 2013 heeft de raad financiële middelen beschikbaar gesteld voor frictiekosten en het uitvoeren van een reorganisatie. Reorganiseren brengt risico's met zich mee. Naast het beschikbaar gestelde budget voor de reorganisatie (in de betreffende voorziening is nog € 374.000 beschikbaar) loopt de gemeente risico's bij de uitvoering van de reorganisatie. De basis voor het bepalen van een risicoreservering is € 2,4 miljoen. Een reorganisatie komt op basis van ervaringen in den lande gemiddeld eens in de vijf tot tien jaar voor. Dit betekent volgens de kaders die gesteld zijn in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen een percentage van 30%, dus een risicoreservering van € 720.000.

Bodemsanering, overdracht c.q. groot onderhoud woonwagencentra

Met ingang van 1 november 2007 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal woonwagencentra overgedragen aan de woningcorporatie SWB. Uit bodemonderzoeken blijkt dat op minimaal twee woonwagencentra sprake is van ernstige bodemverontreiniging. Hiervoor blijft de gemeente verantwoordelijk. Voor mogelijke saneringskosten is een risicobedrag opgenomen van € 200.000.

8. Ontwikkelingen Gemeentefonds

De laatste jaren ervaren we dat de uitkeringen uit het Gemeentefonds steeds minder voorspelbaar zijn. Om fluctuaties in de uitkering te kunnen opvangen is een risicobedrag van € 200.000 opgenomen.

9. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en milieu

Voor de mogelijke extra kosten voor de uitvoering van het verbeterplan was een risicoschatting gemaakt van € 140.000. Inmiddels is besloten om deze taken onder te brengen bij de Omgevingsdienst Rivierenland en zijn in de begroting structureel middelen opgenomen. Dit risico is daarom vervallen.

10. Risico's kleiner dan € 100.000 .

Omschrijving risico	Risicoreservering	Risicoscore
De meerjarenraming van Stichting Spoenk heeft aangegeven dat er mogelijk een tekort gaat ontstaan	60.000	Midden
Voor de onzekerheid dat de aansluiting N323/A15 niet binnen de daarvoor ontvangen middelen kan worden gerealiseerd is een risicoreservering opgenomen		
Er wordt uitgegaan van een verwacht tekort van afgerond € 84.000. Voor dit verwachte tekort hebben wij een risicoreservering opgenomen van 50%	42.000	Midden
Voor eventuele rente ontwikkelingen	50.000	Midden
Voor het niet realiseren van onze geraamde leges omgevingsvergunningen	67.000	Midden
Voor het risico van het niet kunnen realiseren van het begrote aanbestedingsvoordeel op het wegenbeheer van € 50.000 is een risicoreservering opgenomen van 50%	25.000	Midden
Totaal	244.000	

PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Algemeen

Artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan dat voor het onderhoud van kapitaalgoederen wordt aangegeven het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de P&C-documenten. Het gaat hierbij tenminste om de volgende groepen kapitaalgoederen waar een voorziening tegen overstaat: wegen, riolering, water, groen en gebouwen. In deze paragraaf gaan wij in op:

- A. Wegen
- B. Riolering
- C. Water
- D. Groen
- E. Begraafplaatsen
- F. Gebouwen
- G. Openbare verlichting
- H. Verkeer en vervoer

Het onderhoud van kapitaalgoederen vergt een substantieel deel van onze middelen, zodat deze kosten veel invloed hebben op onze financiële positie. Uiteraard is ook het aangeven van het gewenste onderhoudsniveau van groot belang. De huidige 'Nota activabeleid' is per 1 januari 2010 in werking getreden en is erop gericht om eenheid te verkrijgen in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven en zodoende een belangrijk beleidskader voor deze paragraaf.

De belangrijkste afspraken die zijn gemaakt in de nota activabeleid zijn:

- Alleen *nieuwe* investeringen met een economisch nut activeren.
- Het grensbedrag op € 25.000 vaststellen voor investeringen met economisch nut.
- Geen bestemmingsreserve meer hanteren voor nieuwe investeringen en de kapitaallasten ten laste laten komen van de exploitatie.
- Vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid dienen middels de investeringsstaat bij de kadernota kenbaar te worden gemaakt. Na accordering van de Raad worden de lasten opgenomen in de begroting.
- Een investeringskrediet dat na twee jaar niet (volledig) is benut aframen. Een investeringskrediet kan alleen langer 'open' blijven indien de noodzaak daartoe voldoende is beargumenteerd.

A. Wegen

Beleidskader

Het wegenbeheerplan is vastgesteld met de volgende uitgangspunten:

1. Voldaan moet worden aan het wettelijk kader, zorgplicht voor het voldoen van wegen aan hun functie.
2. Keus voor minimaal niveau van onderhoud aan wegen.
3. Bepaling van de methodiek voor de minimale eeuwigdurende gemiddelde jaarlijkse beheerkosten (CROW systematiek voor rationeel wegbeheer)
4. Buffer voor onvoorziene werken van € 100.000.
5. Relatie met gemeentelijk rioleringsplan, groenbeheerplan, beheerplan openbare verlichting en verkeersveiligheidsplan voortdurend bezien.

Actualisatie van het plan

Het wegenbeheerplan 2014 – 2017 is in maart 2014 door de gemeenteraad vastgesteld.

Financiële consequenties

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2014	Stand voorziening conf. beheerplan	Verschil
787.566	988.108	701.383	1.074.291	668.106	406.185

Voor elementen is € 240.734 aan onderhoud uitgegeven en voor asfalt € 460.649. Totaal is er in 2014 voor € 701.383 aan onderhoud uitgevoerd.

Het verschil van € 406.185 is te verklaren doordat er een aantal projecten is doorgeschoven naar 2015.

Deze projecten zijn:

- Hoofdstraat Kesteren (buiten centrum) € 126.242 (i.v.m. de ontwikkeling van Casterhoven)
- Hoofdstraat Kesteren (Kern) € 160.000 (wachten op winkelconcentratie Kesteren)
- Asfalt 2014 € 37.926 (restant herstel fietspaden uit 2014)
- Elementen 2014 € 53.231 (restant werkzaamheden uit 2014)
- Reggefiber € 28.786 (restant werkzaamheden uit 2014)

De projecten die in 2014 zijn uitgevoerd zijn:

- Reggefiber: herstel elementen en het herstellen van nazakkingen in het tracé van de glasvezelkabel.
- Elementen 2014; herstellen diverse wegen variërend van plaatselijke reparaties tot volledig herstraten
- Asfaltonderhoud 2014: onderhoud aan de asfaltwegen variërend van bakvriezen tot overlagen.
- Aanbrengen slijtlagen: om de levensduur van diverse wegen te verlengen zijn slijtlagen aangebracht.

B. Riolering

Beleidskader

Het beleidskader vloeit voort uit het actuele Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De belangrijkste punten zijn:

1. Voldoen aan de wettelijke kaders en voldoen aan de algemene zorgplicht voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater (wet milieubeheer).
2. Streven naar volledige aansluiting van alle percelen, mits doelmatig.
3. Het bedrijfszeker houden van de rioleringen, gemalen en andere installaties.
4. Relatie met andere gemeentelijke beheerplannen steeds bezien, (wegenbeheerplan, groenbeheerplan).
5. Streven naar optimale samenwerking met andere waterkwaliteitsbeheerders.
6. Uitvoeren periodieke inspecties, onderzoeken en berekeningen.
7. Streven naar 100% kostendekking uit de rioolheffing.

Actualisatie van het plan

Het Gemeentelijke Rioleringsplan 2014-2018 is op 19 december 2013 door de raad vastgesteld en heeft een looptijd van 5 jaar.

Financiële consequenties

Het GRP geeft per jaar gespecificeerd aan welke investeringen zullen plaats vinden, zodat de kapitaallasten hiervan berekend kunnen worden. Voorts worden de jaarlijkse exploitatiekosten berekend. De overige posten zijn de rioolheffingen en de toevoegingen of beschikkingen over de voorziening riolering. De uitvoering van het gemeentelijk rioleringsplan moet in principe 100% kostendekkend zijn; om dit te bereiken worden verhogingen geleidelijk doorgevoerd.

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen cq rioolheffing - baat	Aanwending (= last + besch.voorz)	Stand voorziening 31-12-2014	Stand voorziening conform beheerplan	Verschil
1.831.387	1.792.049	2.577.690	1.045.746	1.029.828	15.918

Rioolheffing

Ten opzichte van de tweede bestuursrapportage zijn er per saldo 3 extra aanslagen rioolheffing 2013 opgelegd en 47 extra aanslagen rioolheffing 2014. De hogere structurele opbrengst wordt enerzijds verklaard doordat nieuwe objecten in het systeem zijn opgevoerd na de tweede bestuursrapportage en wordt anderzijds verklaard doordat op grond van de verordening zowel directe als indirecte aansluitingen worden aangeslagen. Totaal een voordeel van € 10.000 -/-

GRP Beleid

Opstellen incidentplan is doorgeschoven naar 2015 € 15.000 -/-

GRP Inventarisatie

In juli 2014 is er door eenmalige extreme neerslag wateroverlast opgetreden in de kern Opheusden. In en rondom de Smachtkamp was sprake van een calamiteit. De kosten voor het onderzoek/voorbereiding van maatregelen om de wateroverlast voor de toekomst te voorkomen is ten laste gekomen van het budget GRP Onderzoeken/plannen. Hierdoor is in 2014 onvoorzien € 32.000 extra uitgegeven. Totaal nadeel € 36.000 +

GRP Inspectie / Reiniging

Naar aanleiding van de wateroverlast in Opheusden die is opgetreden in juli 2014 is het afvoersysteem (kolken, aansluitingen en rioolstelsel) geïnspecteerd en waar nodig direct hersteld. Totaal nadeel € 71.000 +

GRP Onderhoud

Reparaties:

In 2014 is in de Jan Steenstraat een rioolstreng bezweken met instorting als gevolg. Onvoorzien vervangingskosten kwamen ten laste van het budget. In de Oranjewijk heeft de woningstichting woningen gerenoveerd. Hierdoor kon gelijktijdig het bestaand riool eenvoudig worden afgekoppeld om het kwaliteitsdoel oppervlaktewater in te vullen en om de capaciteit van het bestaande stelsel te verbeteren. Vanwege aanhoudende stankoverlast rondom wijk Eindakkers in Dodewaard is een perseiding verlegd. Totaal nadeel € 82.000 +

IBA problematiek:

In 2014 zijn 65 Iba's omgebouwd (10 Iba's zijn in 2013 aangepakt), de resterende 50 systemen worden in de periode 2015 januari tot maart omgebouwd. Er is bij de opbouw van het budget in het GRP rekening gehouden met een gefaseerde ombouw over een periode van 4 jaar. Om de overlast te beperken is de ombouw naar voren (2014 -2015) gehaald. De meeruitgaven over het beschikbare budget 2014-2015 worden in de jaren 2016-2018 weer terugverdiend. Nadeel op budget 2014 € 116.000 +

AVRI

Voor een toelichting inzake de investering AVRI verwijzen wij u naar de bijlage uitvoering investering beheer openbare ruimte AVRI. Nadeel € 98.000 +

GRP Basis Rioleringsplan;

Rioleringsmaatregelen de Heuning:

De te boeken uitgaven hebben betrekking op de uitgaven voor voorbereiding en onderzoek de Heuning. In 2014 zijn werkzaamheden (inventarisatie en opsporing van foutaansluitingen en onderzoek naar afkoppelmogelijkheden) uitgevoerd. In 2015 wordt het budget besteed. € 36.000 -/-

De incidentele effecten 2013 en doorgeschoven werkzaamheden 2014 (jaarrekening 2013) zijn niet vrijgevallen en in de voorziening gebleven om eventuele onvoorzien tegenvallers op te kunnen opvangen. € 332.000 -/-

Overige kleine verschillen € 17.000

C. Waterplan

Beleidskader

Het gemeentelijk takenpakket voor het onderhoud van het water op ons grondgebied is zeer beperkt. De Rijn en de Waal vallen onder het beheer van Rijkswaterstaat. Het Waterschap Rivierenland is belast met het onderhoud van de Linge en de belangrijkste overige watergangen (A-watergangen), incl. stedelijk water. De gemeente blijft belast met het onderhoud van geheel of deels in eigen bezit zijnde watergangen (B- en C-watergangen). De hierbij behorende werkzaamheden zijn voor het grootste gedeelte opgenomen in het groenbeheerplan.

Actualisatie van het plan

In samenwerking met het Waterschap Rivierenland is het Waterplan Neder-Betuwe 2014-2018 opgesteld. Het waterplan is gebaseerd op het Europese, landelijke, regionale en lokale beleid op het gebied van water. Dit plan bevat inspanningsverplichtingen (bv. het oplossen van knelpunten en het aanbrengen van verbeteringen) van beide partijen op het gebied van waterbeheer. Voor de komende planperiode betreft dit vooral het (onder)zoeken van mogelijke locaties voor en het realiseren van waterbergingen met als prioriteit Opheusden. De maatregelen uit het Waterplan komen voor 50% voor rekening van de gemeente (andere 50% voor rekening van het Waterschap) en zijn opgenomen in het GRP.

Financiële consequenties

In 2014 was € 18.000 beschikbaar voor Waterplanmaatregelen (excl. de waterbergingen). Doordat een deel van de herberekeningen van de wateropgave door de eigen dienst (WSRL) zijn uitgevoerd is hier minder budget uitgegeven. I.v.m. tekort aan personele bezetting bij het Waterschap worden de overige werkzaamheden doorgeschoven naar 2015.

Doorgeschoven naar 2015.

€ 11.000 -/-

D. Groen

Beleidskader

1. Uitgangspunt is het Groenbeheerplan 2012 waarbij onderhoud volgens CROW op B-niveau wordt uitgevoerd.
2. Uitvoering aan de hand van werkbeschrijvingen met beeldkwaliteit als uitgangspunt.
3. Uitvoering van de werkzaamheden in principe via uitbesteding aan derden voor meerdere jaren.

Actualisatie van het plan:

Het groenbeheerplan is in 2012 geactualiseerd en vastgesteld. Per 1 januari 2013 is er een voorziening gevormd.

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwendig naar Avri	Aanwendig Neder Betuwe	vrijval	Stand voorziening 31-12-2014	Stand voorziening cf beheerplan
24.507	608.154	168.963	446.964	16.734	0	0

Met ingang van 1 april 2014 heeft de Avri de groenbeheertaken overgenomen, zoals in de eerste bestuursrapportage 2014 is aangegeven. De Avri onderhoudt ons gemeentelijk groen op het kwaliteitsniveau zoals omschreven in het Groenbeheerplan. De voorziening is per 1 april 2014 opgeheven het restant valt vrij (€ 16.734).

E. Begraafplaatsen

Beleidskader

In januari 2012 is het Begraafplaatsenbeleidsplan 2012-2015 en het Beheerplan 2012-2030 vastgesteld. In december 2013 is het geactualiseerde Beheerplan 2014-2030 vastgesteld.

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwendig	Stand voorziening 31-12-2014	Stand voorziening conform beheerplan	verschil
44.000	53.500	62.914	34.586	101	34.485

Lagere nutsvoorzieningen aula De Hoef

Het voordeel is ontstaan omdat na de verkoop van de aula de aanpassingen van de nutsvoorziening lager zijn uitgevallen. Momenteel loopt er nog een onderzoek naar de gemiddelde grondwaterstand (GHG) inzake de uitbreiding op begraafplaats de Hoef. In de huidige situatie is de grondwaterstand gemiddeld 80 cm. onder het maaiveld, terwijl er 120 cm. drooglegging moet zijn om aan de wettelijke eisen te voldoen. De kosten van deze maatregelen zullen ongeveer € 23.000 bedragen.

Achterhalen recht en belanghebbenden

In 2013 zijn er bordjes geplaatst bij graven waarvan geen rechthebbende c.q. belanghebbende bekend is. De bordjes zijn op verschillende begraafplaatsen waaronder Dalwagenseweg, Hiensche kerk en de Nedereindsestraat geplaatst. Dit zou in 2014 zijn afgerond. Op de overige begraafplaatsen is dit al eerder uitgevoerd. Echter door omstandigheden zijn de bordjes in maart 2014 geplaatst en ze moeten wettelijk minimaal 1 jaar staan, tot eind maart 2015. Voor het verwerken en aanpassen van de tekeningen zal nog €11.485 nodig zijn.

F. Gebouwen

Beleidskader: Gebouwenbeheerplan

Splitsing in de onderwijsgebouwen en overige gebouwen.

Prognose op korte, middellange en lange termijn.

Uitvoering van de werkzaamheden door derden.

Onderhoud uitvoeren op een sober en doelmatig niveau waarop aan de functie van het gebouw recht wordt gedaan.

De financiële gevolgen van het geactualiseerde beleidsplan zijn op 15 december 2011 vastgesteld door de raad met ingangsdatum 2012 en looptijd tot 2015.

Financiële consequenties

Verantwoording uitgaven voorziening onderhoud gebouwen jaar 2014:

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2014	Stand cnf beheerplan	Verschil
212.148	339.688	223.408	328.428	222.745	105.683

Onderhoud gemeentelijke gebouwen:

Het verschil tussen de geraamde- en de werkelijke bedragen van de onttrekkingen en toevoegingen aan de voorziening is als volgt te verklaren:

Onttrekkingen aan de voorziening:

In de eerste bestuursrapportage 2014 is aangegeven dat het jaarplan 2014 bijgesteld wordt en € 419.000 onttrokken zal worden aan de voorziening voor de uitvoering van het jaarprogramma 2014. In dit bedrag is de uitvoering van groot onderhoud van sporthal De Biezenwei, bouwjaar 1979, opgenomen. Hangende een nog uit te voeren onderzoek accommodatiebeleid is het groot onderhoud van een aantal onderdelen van dit gebouw doorgeschoven in tijd. In tweede bestuursrapportage 2014 is om die reden aangegeven dat een bedrag van € 153.000 minder wordt onttrokken aan de voorziening onderhoud gebouwen dan gepland. Verder bedragen de overige kleine verschillen € 16.000 positief. Daarnaast zijn in het programma 2014 onderhoudshandelingen voor o.a. het politiekantoor en brandweergarages doorgeschoven in uitvoeringsjaar en is € 44.000 minder onttrokken aan de voorziening dan gepland was. Voor de brandweergarages houdt dit verband met de overdracht van de gebouwen in 2015. Per saldo is door de verschuivingen in tijd in 2014 € 213.000 minder onttrokken aan de voorziening dan in de jaarplanning was aangegeven.

Toevoeging aan de voorziening.

In 2014 is een aanvullend bedrag van € 6.113 in de voorziening gestort i.v.m. de wijziging in de BTW-compensatie voor deze gebouwen. Daarnaast is van het Rijk een subsidie ontvangen van € 10.849 voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek onderhoudstoestand/renovatie van De Meeting in Dodewaard. In totaal is € 16.962 meer toegevoegd dan geraamd.

Samenvatting:

- In 2014 minder onttrokken aan de voorziening € 213.000 -/-
- In 2013 reeds uitgevoerde werkz. Inz. kerktorens € 125.000
- In 2014 meer toevoeging aan de voorziening € 17.000 -/-
- Verschil stand voorziening ten opzichte van het beheerplan € 105.000

Verantwoording uitgaven voorziening onderhoud huisvesting onderwijs 2014

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2014	Stand cnf beheerplan	Verschil
79.716	159.215	75.317	163.614	155.360	8.254

Onderhoud scholen.

Het verschil tussen de geraamde- en de werkelijke bedragen van de onttrekkingen en de stand van de voorziening per 31 december 2014 is als volgt te verklaren:

Onttrekkingen aan de voorziening:

In de eerste en tweede bestuursrapportage 2014 is aangegeven dat het jaarplan 2014 bijgesteld wordt en € 83.571 onttrokken zal worden aan de voorziening onderhoud huisvesting onderwijs voor de uitvoering van het jaarprogramma 2014 en afrekening programma 2013.

De werkelijke onttrekking aan de voorziening in 2014 bedraagt € 75.317. Het verschil tussen de ramingen en de werkelijke onttrekking aan de voorziening van € 8.254 is als volgt te verklaren:

- afrekening programma 2013: minder kosten dan geraamd: € 3.663
- afrekening programma 2014: minder kosten dan geraamd: € 4.591

Per saldo is daardoor de stand van de voorziening per 31 december 2014 € 8.254 hoger dan geraamd in het beheerplan.

Door de overheveling buitenonderhoud primair onderwijs van de gemeente naar de schoolbesturen per 1 januari 2015 komen de uitgaven vanaf 2015 voor rekening van de schoolbesturen. Uit onderzoek is gebleken dat de meeste schoolbesturen voldoende rijksmiddelen ontvangen om het totale onderhoud van de scholen te bekostigen. Wanneer een schoolbestuur relatief veel leegstand heeft in combinatie met hoge onderhoudskosten is de rijksvergoeding niet voldoende. Op dit moment is nog niet volledig bekend of dit aan de orde is en het schoolbestuur op dit terrein een probleem heeft. Naar verwachting komt hierover meer duidelijkheid in het schooljaar 2015/2016. De voorziening wordt in afwachting hiervan, alsmede voor de uitgaven voor constructie fouten welke voor rekening van de gemeente blijven, aangehouden. Vooralnog is er voor gekozen om geen jaarlijkse toevoeging te doen ten laste van de begroting.

G. Openbare verlichting

Eind 2009 is het geactualiseerde 'Openbaar verlichtingsplan' vastgesteld. De beleidsuitgangspunten zijn hieronder weergegeven.

Beleidskader

1. De gemeente verlicht de openbare ruimten, die eigendom zijn van de gemeente en waarvan ze wegbeheerder is, met uitzondering van: zelfstandige recreatieve fietspaden en voetpaden die geen belangrijke functie hebben voor het woon-werk verkeer en de laagste categorie wegen buiten de bebouwde kom.
2. Vervanging alleen bij technische afschrijving of bij terugverdien effecten bij lager energie verbruik.
3. De verlichtingsniveaus worden afgestemd op de functie van de te verlichten ruimten. De categorisering uit het verkeersveiligheidsplan is overgenomen in de beleidsnota openbare verlichting.
4. Verlichting van achterpaden is een primaire verantwoordelijkheid van de eigenaren van het pad en de aanliggende panden.
5. De verlichtingsmiddelen, armaturen, lichtmasten en lampen, zullen in hun toepassing de meest efficiënte oplossing zijn. Om de installatie zo doelmatig mogelijk te beheren wordt een standaard materialen pakket samengesteld.
6. Uitgangspunt is het gebruik van groene stroom.

Actualisatie van het plan

Het Openbare Verlichtingsplan is in 2009 vastgesteld. De looptijd van het Openbare verlichtingsplan is tien jaar. Met de intrede van de LED-verlichting blijkt het wenselijk om het beheerplan al eerder te actualiseren om met name duurzame verlichting (LED-verlichting) in te zetten bij 'remplace'. Remplace is het grootschalig (preventief) vervangen van lampen, armaturen en/of masten. De afgelopen jaren is deze LED-verlichting betaalbaar geworden en geeft een zeer groot voordeel in het energieverbruik. In 2015 zal een nieuw beleid- en beheerplan worden opgesteld waarin ook de piek in de vervangingen en de ontstane onderhoudsachterstand is opgenomen. Het nieuwe beleid- en beheerplan wordt ter behandeling in de raadsvergadering van oktober 2015 aangeleverd, waarna het (na besluitvorming) per 2016 van kracht zal zijn. In afwachting hiervan worden enkele investeringen uitgesteld.

Financiële consequenties

Het onderhoud aan de openbare verlichting is in samenwerking met de regio Rivierenland aanbesteed en gegund aan de firma ZIUT. De kosten voor instandhouding, vervanging van lichtmasten en armaturen en het elektriciteitsverbruik zijn opgenomen in het beheerplan. In 2014 is een deel van het uitvoeringsprogramma uitgevoerd. In afwachting van het nieuwe beleid- en beheerplan zijn diverse werkzaamheden doorgeschoven naar 2015. De voorziening voor de openbare verlichting wordt in stand gehouden.

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2014	Stand voorziening conform beheerplan	Verschil
186.569	91.824	41.109	237.284	186.569	50.715

Het verschil van € 50.715 is te verklaren doordat remplace, vervanging en schilderwerk in afwachting van het nieuwe beleid- en beheerplan niet in 2014 is uitgevoerd. Het is nu namelijk nog niet duidelijk hoe zal worden omgegaan met het vervangen van de lichtmasten van veertig jaar en ouder, de armaturen van twintig jaar en oudere en energie-onzuinige verlichting. Uit het nieuwe beleid- en beheerplan zal blijken op welke wijze deze vervanging gaat plaatsvinden.

H. Verkeer en vervoer

Eind 2011 is het nieuwe Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP) vastgesteld. Bij de uitwerking van dit plan is een aantal uitgangspunten gehanteerd. Deze zijn hieronder weergegeven.

Beleidskader

- Een planhorizon tot 2020;
- aandacht voor alle modaliteiten/vervoerwijzen;
- betrokkenheid van alle belanghebbenden en bewoners;
- heldere, realistische en meetbare doelstellingen;
- betrekken van (ruimtelijke) ontwikkelingen en uitgangspunten van het bovenlokale beleid (Rijk, provincie en regio)
- concrete uitwerking in de vorm van integrale maatregelen en activiteiten;
- een indicatief overzicht van de kosten voor gefaseerde uitvoering van de maatregelen.

Het NBVVP bestaat uit de volgende deelplannen:

- verkeer op de juiste plaats (verkeerscirculatie)
- veilig verplaatsen (verkeersveiligheid)
- openbaar vervoer op maat
- fiets vooruit!
- kwaliteit leefomgeving (inclusief parkeren)

Actualisatie van het plan

De gemeenteraad heeft in december 2011 het nieuwe plan vastgesteld. Een actualisatie is nog niet aan de orde.

Financiële consequenties

Jaarlijks wordt een bedrag van € 32.231 gestort in de voorziening verkeersveiligheid.

Stand voorziening 01-01-2014	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2014	Stand voorziening conform beheerplan	Vershil
611.900	47.231	235.704	423.427	133.116	290.311

Er is een verschil van € 290.000 euro ten opzichte van de stand van de voorziening conform het beheerplan (geraamd was € 133.116). Dit wordt als volgt verklaard.

In de voorziening is een bedrag van € 280.000 gestort en gereserveerd ten behoeve van de gemeentelijke bijdrage voor de aansluiting van de N233/N320 te Kesteren (het 'oortje').

Er is een overschrijding van € 21.000 voor de maatregelen op de Parallelweg. Het plan is een aantal keren gewijzigd en uiteindelijk door de gemaakte keuze voor het ontwerp duurder uitgevallen. Daar staat overigens tegenover dat de resterende subsidie van € 10.000 van de provincie nog verwacht wordt na de definitieve afrekening in 2015.

Er zijn drie projecten doorgeschoven:

1. De (inventarisatie)sanering verkeersborden (€ 10.000) wordt in 2015 uitgevoerd. Dit heeft te maken met de overgang van de buitendienst naar de Avri. In verband met deze overgang heeft de Avri eind 2014 alle verkeersborden geïnventariseerd en gedigitaliseerd, om het beheer goed uit te kunnen voeren. Er is op deze inventarisatie gewacht, zodat de uiteindelijke sanering eenvoudiger plaats kan vinden.
2. De aanpassing van voorrangssituaties (fietspaden) in Echteld en Ochten. Er is eind 2014 een inventarisatie geweest van de gewenste maatregelen. Dit wordt nu verder uitgewerkt, waarbij de uiteindelijke uitvoering in 2015 is voorzien, onder voorbehoud van toereikend budget (€ 21.000).
3. Vooruitlopend op de planning voor 2015 is al een gedeelte van de Hamsestraat ingericht als 30 km-gebied. De kosten hiervan bedragen € 33.000. Dit heeft te maken gehad met de asfalteringswerkzaamheden en de schoolzone die zijn gerealiseerd in 2014, waardoor 'werk met werk' is gemaakt. De realisatie van de duurzaam-veilig-projecten van 2014 (omg. Fazantstraat Opheusden) is daarom doorgeschoven naar 2015 (€ 45.000).

Ten slotte is een tweetal toekomstige projecten voorbereid, hetgeen een overschrijding vormt op de reservering voor knelpunten. Het gaat hier om de fietsvoorziening Industrieweg te Kesteren en de fietsoversteek Hoofdstraat te Kesteren. Tevens is er sprake van enkele kleine overschrijdingen van uitgevoerde werkzaamheden. In totaal gaat het daarbij om € 11.000.

PARAGRAAF 4: FINANCIERING

Algemeen

De paragraaf financiering (ook wel treasuryparagraaf genoemd) moet verplicht samengesteld worden bij begroting en jaarstukken. In de toelichting op artikel 13 BBV komt de Wet financiering decentrale overheden (Fido) aan de orde. Voor de financiering vormt de Wet Fido het wettelijk kader. De wet is gesteld in termen van de financieringsfunctie (treasury) van de decentrale overheden.

De intentie van de Wet Fido is het beheersen van risico's, het bevorderen van de kredietwaardigheid van decentrale overheden en het bereiken van transparantie ten aanzien van het treasurybeleid van die decentrale overheden.

Dit uit zich in een aantal bepalingen, te weten:

- Het verplicht stellen van de vervaardiging van een treasurywet en het opnemen van een paragraaf financiering in de programmabegroting en in het jaarverslag van de programmaverantwoording. (Statuut van de gemeente dateert van 1 januari 2010.)
- Deze verplichtingen komen overigens niet rechtstreeks voort uit de Wet Fido maar uit artikel 212 van de Gemeentewet en de artikelen 9, 13 en 26 van het BBV.
- Het stellen van de kwalitatieve voorwaarde dat het opnemen en uitzetten van gelden en verlenen van garanties alleen in het kader van het publieke belang mag plaatsvinden.
- Het stellen van de kwantitatieve voorwaarde in de zin dat uitzetten van overtollige gelden en het aangaan van derivaten een prudent karakter moet hebben.
- Het stellen van kwantitatieve begrenzingen aan het maximale renterisico dat een decentrale overheid in enig jaar mag lopen in het kader van de financiering door middel van korte schulden (bekend als kasgeldlimiet) en lange schulden (bekend als renterisiconorm).

Het doel van deze paragraaf, voor u als gemeenteraad, is om de uitvoering van de treasuryfunctie te kunnen volgen. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van het voorgenomen beleid uit de verschillende beleidsvelden in die zin dat de treasuryfunctie de financiering van het beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn bevat.

Financiering

De financiering van gemeentelijke activiteiten is in principe gebaseerd op integrale financiering. De totale financieringsbehoefte van de gemeente is de graadmeter. De ruimte die de kasgeldlimiet biedt om kort geld aan te trekken voor onder andere voorfinanciering van investeringen wordt optimaal benut.

De renteontwikkeling voor de korte en lange termijn alsmede de ruimte ten opzichte van de kasgeldlimiet zijn belangrijke factoren die meespelen bij het consolideren van kort geld in lang geld ten behoeve van investeringen. De looptijd van de geldleningen wordt afhankelijk gesteld van de aard van de investeringen alsmede van de resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende termijnen van de leningen. Bij het aantrekken van geldleningen wordt bij tenminste twee financiële instellingen een offerte gevraagd.

Gesteld kan worden, dat onze gemeente de financieringsfunctie uitsluitend voor de publieke taak gebruikt.

Onze huisbankier is de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, waarmee een rekening-courantverhouding is afgesloten met automatische afroaming binnen bepaalde grenzen van de saldi naar daggelden ter beperking/ verbetering van de rentelasten/rentebaten. Tevens kan gesteld worden dat het beheer prudent is en dat aan kasgeldlimiet en renterisiconorm voldaan wordt.

Schatkistbankieren

In 2013 is de Wet financiering decentrale overheden (Fido) gewijzigd in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen van decentrale overheden door het Rijk. Op grond van deze wet zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. De deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan. Het verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit voor decentrale overheden heeft als doel het verbeteren van de overheidsfinanciën. .

Rentebeheer:

Verloop financiering over het verslagjaar.

In het onderstaande overzicht wordt inzicht gegeven in het verloop van de financiering over het verslagjaar.

Overzicht renteresultaat		Begroot 2014	Werkelijk 2014	Verschil 2014
Betaalde rente	schuld in rekening-courant			
Betaalde rente	kort lopende geldleningen	30.808	471	30.336
Betaalde rente	langlopende geldleningen	1.316.580	1.316.580	
Bespaarde rente	eigen financieringsmidd.	989.420	989.421	-1
Rente investeringen		82.942	39.746	43.196
Ontvangen rente	kort lopende geldleningen	-11.673	-15.650	3.977
totaal betaalde en ontvangen rente		2.408.077	2.330.568	77.508
Betaalde kosten	i.v.m. financiering	5.902	7.416	-1.514
Totaal betaalde rente en kosten		2.413.979	2.337.985	75.994
Totaal afschrijvingen		1.854.898	1.891.883	-36.984
Totaal door te berekenen rente en afschrijvingen en kosten		4.268.877	4.229.868	39.009
Door berekende kapitaallasten		-4.446.897	-4.470.639	23.742
Rente resultaat		-178.020	-240.772	62.752

In de begroting 2014 na wijziging was uitgegaan van een positief renteresultaat van afgerond € 178.020. Het werkelijk renteresultaat 2014 betreft afgerond € 240.772. Per saldo is hier een incidenteel voordeel op behaald van afgerond € 62.752. Dit voordeel is te verklaren door het feit dat de geraamde middelen voor het betalen van rente voor het aangaan van kortlopende geldleningen voor het overgrote deel niet nodig is geweest. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van € 30.336. Daarnaast hebben er minder bestedingen en ontvangsten plaats gevonden op onze grondexploitaties, exploitatieovereenkomsten en het gemeentelijk rioleringsplan waardoor er minder rente nodig was dan geraamd. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van € 43.196.

Mutaties in portefeuille opgenomen en uitgezette leningen

Onderstaande overzichten geven inzicht in de ontwikkeling van de financiering- en beleggingspositie over 2014.

Informatie portefeuille opgenomen leningen	
	2014
Aantal	22
Oorspronkelijk bedrag	62.083.188
Nieuwe leningen	0
Stand per 1-1-2014	38.493.175
Stand per 31-12-2014	33.536.859
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	1.749.515
Gemiddelde grootte (per 31-12)	1.596.810
Aflossingen regulier	4.956.316
Aflossingen vervroegd	0
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen	4,48
Gemiddeld rentepercentage gewogen	3,64

Informatie portefeuille uitgezette leningen	
	2014
Aantal	11
Oorspronkelijk bedrag	1.668.854
Nieuwe leningen	411.800
Stand per 1-1-2014	819.909
Stand per 31-12-2014	1.138.317
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	185.428
Gemiddelde grootte (per 31-12)	103.483
Aflossingen regulier	93.391
Aflossingen vervroegd	0
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.

Uitzettingen

De uitzettingen bedragen per 31 december 2014 € 1.138.317. De aan Vitens verstrekte achtergestelde lening had een boekwaarde van € 501.243. De overige € 237.072 betreffen de uitzettingen van renteloze leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen. Het risico hierop is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden. Op 19 december 2013 is het besluit genomen ten aanzien van het verstrekken van startersleningen als stimuleringsinstrument voor het Neder-Betuwe woningmarktbeleid. In 2014 is voor een bedrag van € 400.000 uitgekeerd aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN).

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico, valutarisico, debiteurenrisico.

Renterisico

Renterisico is nooit uit te sluiten; voor in de toekomst aan te trekken leningen is de rentevoet afhankelijk van een groot aantal, nauwelijks te beïnvloeden factoren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. De grens waarboven niet met kort geld gefinancierd mag worden. De grens voor kort geld ligt bij één jaar. De kasgeldlimiet op grond van de wet Fido is voor het jaar 2014 vastgesteld op € 4,3 miljoen, zijnde het door het rijk vastgestelde percentage van 8,5 % over ons begrotingstotaal van € 50,5 miljoen. In het jaar 2014 heeft er geen overschrijding plaats gevonden van de kasgeldlimiet.

De gemeente Neder-Betuwe heeft te maken met een financieringsoverschot. Er vinden weinig tot geen investeringen plaats en geplande investeringen lopen vertraging op in de uitvoering. Het olopend rekeningcouranttegoed in een jaar ontstaat door het feit dat er in het vierde kwartaal van een jaar forse aflossingen plaatsvinden op onze langlopende geldleningen.

Kasgeldlimiet 2014				
Bedragen x € 1.000	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1 Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
In bedragen	4.292	4.292	4.292	4.292
2 Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
Schuld in rekening-courant (gemiddelde 4)	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
	0	0	0	0
3 Vlottende Middelen				
Contante gelden in kas	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant (4) gemiddelde	-340	-1.957	-5.267	-6.454
Overige uitstaande gelden <1 jaar				
	-340	-1.957	-5.267	-6.454
4 Toets kasgeldlimiet				
2-3 Totaal netto-vlottende schuld	-340	-1.957	-5.267	-6.454
1 Toegestane kasgeldlimiet	4.292	4.292	4.292	4.292
1-4 Ruimte (-) Overschrijding (+)	-4.632	-6.249	-9.559	-10.746

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet Fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar.

De renterisiconorm wordt evenals de kasgeldlimiet berekend over het begrotingstotaal. Als norm wordt in de Wet 20% van het begrotingstotaal met een minimum van € 2,5 miljoen aangehouden. Dit houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal lasten. Uit onderstaand overzicht blijkt wat de gemeente de komende jaren binnen de gestelde normen mag aflossen aan vaste geldleningen.

Renterisico op vaste schuld	
Bedragen x € 1.000	2014
Renterisiconorm	
1 Stand van totale lasten begroting	50.489
2 Bij ministriële regeling vastgesteld percentage	20%
3 Renterisiconorm	10.098
4a Rente herziening op vaste schuld o/g	0
4b Rente herziening op vaste schuld u/g	0
5 Netto renteherziening op vaste schuld (4a-4b)	0
6a Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	0
6b Nieuw aangetrokken vaste schuld (u/g)	0
7 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (6a-6b)	0
8 Betaalde aflossingen	4.956
9 Herfinanciering (laagste van 7 en 8)	0
10 Renterisico op vaste schuld (5+9)	0
Toets renterisiconorm	
3 Renterisiconorm	10.098
10 Renterisico op vaste schuld	0
Ruimte (-) Overschrijding (+) (10-3)	-10.098

De renterisiconorm is in 2014 niet overschreden. Dit jaar is er geen nieuwe lening aangetrokken. In 2014 hebben er geen renteherzieningen van de vaste schuld plaatsgevonden.

Kredietrisico

Kredietrisico is slechts beperkt aanwezig, omdat kredietverstrekkingen bijna uitsluitend aan plaatselijke verenigingen zijn verleend. Vaak is een verrekening met subsidies mogelijk.

Liquiditeitsrisico

Voor het jaar 2014 hebben zich geen liquiditeitsrisico's voorgedaan.

Koersrisico

Koersrisico wordt niet gelopen, omdat onze gemeente geen beleggingen met koersen meer heeft.

Valutarisico

Valutarisico is door invoering van de Euro nauwelijks meer van belang. Ons treasurystatuut verbiedt het gebruik van derivaten.

Debiteurenrisico

Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren en de overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Hierin worden ook de nog niet geïnde maar wel opgelegde dwangsommen meegenomen.

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De hoogte van deze voorziening wordt als volgt bepaald aan de hand van de openstaande vorderingen:

- 20% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -1
- 30% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -2
- 50% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -3
- 100% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -4.
- 100% van het saldo betrekking hebbend op opgelegde dwangsommen

Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de op het moment van opstellen van de jaarrekening inmiddels ontvangen bedragen en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen.

Voorheen was er geen splitsing zichtbaar in de voorziening voor de belasting- en overige debiteuren en de opgelegde debiteuren dwangsommen. Om meer duidelijkheid te geven over de opbouw van de voorziening is er dit jaar een uitsplitsing gemaakt.

Voorziening	01-01-2014	Toevoeging	Aanwending	31-12-2014
91046 Voorziening dubieuze debiteuren	132.706	69.379	38.694	163.391
91060 Voorziening debiteuren dwangsommen	218.500	36.715	0	255.215
Totaal	351.206	106.094	38.694	418.606

De nog niet geïnde maar wel opgelegde dwangsommen worden in de voorziening debiteuren dwangsommen meegenomen. Hiervoor lopen nog verschillende procedures. Ultimo 2014 staat er nog voor € 255.215 open aan dwangsommen, welke volledig als dubieus worden aangemerkt. Zodra de opgelegde dwangsommen geïnd zijn komen deze ten gunste van de exploitatie.

Over 2006 tot en met 2013 is in totaal € 317.077 nog te ontvangen van belastingdebiteuren en overige debiteuren (exclusief dwangsommen), hiervan wordt minimaal € 163.391 als dubieus aangemerkt.

Bij de tweede bestuursrapportage 2014 was er een toevoeging van € 113.000 voor de voorziening debiteuren dwangsommen en belastingdebiteuren/overige debiteuren geraamd, de uiteindelijke toevoeging bedroeg in 2014 € 106.094. Er is in 2014 een bedrag van € 38.694 aan oninbare debiteuren ten laste van de voorziening gebracht.

PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN

Neder-Betuwe heeft (en had in 2014) twaalf verbonden partijen. In deze paragraaf lichten wij de hoofdlijnen van de ontwikkelingen in 2014 bij onze verbonden partijen eruit. Elke verbonden partij stelt zijn eigen jaarrekening op, waarin zij zelf verantwoording aflegt.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft.

Financieel belang

Een financieel belang is aanwezig als een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement, dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (artikel 1 BBV). Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidies).

Bestuurlijk belang

Een bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie: als de burgemeester, een collegelid, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van een partij terechtkomen.

Verschillen in juridische rechtsvormen van verbonden partijen

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS-constructies). Hieronder wordt in het kort op de juridische verschillen ingegaan.

Publiekrechtelijk

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire gemeentelijke taken met een uitvoerend karakter. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio). De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen. Het risicoprofiel van een gemeenschappelijke regeling is hoog vanwege de financiële aansprakelijkheid. De participerende gemeenten zijn volledig financieel aansprakelijk. Bovendien is de bekostiging van de jaarlijkse activiteiten een verplichte uitgave. De invloed van onze gemeente wordt beperkt doordat meerdere gemeenten deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling.

Privaatrechtelijk

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Het risicoprofiel loopt van laag tot gemiddeld. De gemeente is alleen financieel aansprakelijk voor de verstrekte middelen. Alhoewel de stichting formeel zelf verantwoordelijk is voor exploitatierisico's wordt vaak bij de gemeente aangeklopt als dit risico zich voordoet of als er sprake is van onvoorziene uitgaven. Bestuurders zijn alleen persoonlijk aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid.

Een vennootschap heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van wat daarover in de statuten is bepaald of van de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, cultuur en economie. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend. Het risicoprofiel van een vennootschap ligt vaak hoger dan dat van een stichting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de activiteiten, de omvang en de autonome positie die een vennootschap vaak inneemt. Toch kan het risicoprofiel als gemiddeld worden benoemd, vanwege het feit dat de gemeente alleen risico loopt over het ingebrachte geld.

Publiek-private samenwerking (PPS)

Het publiek- private samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog te noemen. Bij een PPS-constructie loopt de gemeente risico. Hiertegenover staat dat er forse exploitatiewinsten zijn waarin de gemeente kan meedelen.

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke participaties.

Gedachte hierachter is dat in een publiekrechtelijke participatie de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verbonden partijen vindt sinds 2012 zijn basis in de financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2012, waarbij ook het Delegatiebesluit 2004 (inmiddels opgevolgd door het Algemeen delegatiebesluit 2015) van belang is.

Mede door de kleine omvang en de ingrepen vanuit de landelijke overheid (korten van gemeentelijke middelen, decentralisatie van overheidstaken) is onze ambtelijke organisatie kwetsbaar. Daarom ligt samenwerking met andere partijen voor de hand. Een goede sturing op samenwerkingsverbanden (waaronder verbonden partijen) is daarbij cruciaal. In 2012 heeft de rekenkamercommissie een onderzoeksrapportage over het thema 'verbonden partijen' opgesteld. Mede op basis van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie is door raad, college en ambtelijke organisatie een aantal veranderingen/verbeteringen doorgevoerd in de wijze waarop wordt omgegaan met de sturing en monitoring van verbonden partijen. De raad meldde in 2014 dat hij jaarlijks de sturing op de verbonden partijen in (bijvoorbeeld) een thema-avond wil bespreken. De meest recente evaluatie dateert van november 2013 (D/UIT/13/22978). Deze evaluatie vormde de input voor een thema-avond op 9 oktober 2014. Mede aan de hand van de uitkomsten van deze thema-avond ontvangt u in het eerste halfjaar van 2015 een nieuwe rapportage met daarin een uitgebreide vooruitblik.

Net als onze eigen organisatie droegen onze verbonden partijen in 2014 bij aan het realiseren van onze lokale doelen en ambities. Door het deelnemen in een twaalftal verbonden partijen dient de gemeente dus een publiek belang. De gemeente neemt tevens de verantwoordelijkheid om ook de belangen van de verbonden partijen zelf te dienen – deze verantwoordelijkheid ontstaat automatisch door deelname in een derde rechtspersoon.

Hoewel de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en wettelijke plichten, lieten wij dus ook in 2014 voor een groot aantal beleidsterreinen het voorbereiden en/of uitvoeren van beleid over aan onze verbonden partijen. Verbonden partijen maakten dus voor ons beleid of voerden voor ons beleid uit, terwijl wij dat in principe (voor zo ver de wet dat toestaat) zelf hadden kunnen doen. Hier zijn vier redenen voor:

- ◆ via gemeenschappelijke regelingen kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
- ◆ sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie niet kan bieden;
- ◆ het beleggen van taken bij een verbonden partij kan efficiënter/goedkoper zijn dan de taken in de eigen organisatie te beleggen, waardoor voor minder geld minstens dezelfde (maar vaak een hogere) kwaliteit geleverd kan worden;
- ◆ voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een gemeenschappelijke regeling op te richten.

Risico's

Als het gaat om verbonden partijen kunnen we onderscheid maken in twee typen risico's: financiële risico's en bestuurlijke risico's. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij. De belangrijkste soorten verbonden partijen inclusief de mate van bijbehorende risico's zijn hieronder weergegeven:

Belangrijkste soorten verbonden partijen	Rechtsvorm	Risico (Financieel/bestuurlijk)
Stichting	Privaatrechtelijk	Laag
Vennootschap (BV,NV)	Privaatrechtelijk	Middel
Gemeenschappelijke regeling	Publiekrechtelijk	Hoog
Publiek Private Samenwerking (PPS)	Privaatrechtelijk	Hoog

De risico's van gemeenschappelijke regelingen en PPS-constructies zijn relatief hoger dan die van andere verbonden partijen. Bij de gemeenschappelijke regelingen vanwege het feit dat de aangesloten gemeenten volledig financieel aansprakelijk zijn en bij de PPS-constructies vanwege de samenwerking met een private partij met eigen (winst)-doelstellingen.

Overzicht verbonden partijen

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is, zoals hiervoor al is aangestipt, dat de verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten / het budgettaire beslag / de financiële risico's, die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Op onze website staat ons register verbonden partijen. Daarin staan onze verbonden partijen op een rijtje. Per verbonden partij wordt een aantal gegevens vermeld (o.m. deelnemers, vestigingsadres, overgedragen bevoegdheden, tekst van de gemeenschappelijke regeling). Wij zijn wettelijk verplicht dit register op te stellen en bij te houden.

Hieronder is een overzicht van onze verbonden partijen weergegeven. Dit overzicht is geldig voor 2014, maar is nog steeds actueel (afgezien van de gewijzigde indeling en naamgeving van de programma's van onze begroting).

Nummer	Naam partij (soort verbonden partij)	Website	Relatie programma
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (Gemeenschappelijke regeling)	www.vrgz.nl	Openbare orde en veiligheid
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) (Gemeenschappelijke regeling)	www.ggd gelderland zuid.nl	Zorg, werk en inkomen
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.regiorivierenland.nl	Diverse programma's
4	Omgevingsdienst Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.odrivierenland.nl	Bouwen en Milieu
5	Regionaal archief Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.regionaalarchiefrivierenland.nl	Diverse programma's
6	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal (Gemeenschappelijke regeling)		Openbare Ruimte
7	Lander, werk & integratie (Gemeenschappelijke regeling)	www.landergroep.nl	Zorg, werk en inkomen
8	Presikhaaf (Gemeenschappelijke regeling)	www.presikhaaf.org	Zorg, werk en inkomen
9	Industrieschap Medel (Gemeenschappelijke regeling)	www.medel.nl	Economie
10	Casterhoven (Publiek Private Samenwerking)	www.casterhoven.nl	Bouwen en Milieu
11	Waterbedrijf Vitens N.V. (Vennootschap)	www.vitens.nl	Economie
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (Vennootschap)	www.bng.nl	Algemene inkomsten en uitgaven

Doorgaans geldt bij gemeenschappelijke regelingen dat Neder-Betuwe stemrecht heeft in het Algemeen Bestuur. De vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur bestaat meestal uit één of meerdere collegeleden, maar soms ook raadsleden. Op de volgende bladzijden staat bij elke verbonden partij aangegeven uit welk bestuursorgaan er een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur is afgevaardigd.

N.B. Als een bestuurder uit Neder-Betuwe in het Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling zitting heeft, is dat *niet* vermeld. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen is het Dagelijks Bestuur immers samengesteld uit de leden van het Algemeen Bestuur. Een lid van het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigt alle deelnemende partijen gezamenlijk en niet de gemeente waar hij of zij bestuurder is.

Ontbreken financiële gegevens verbonden partijen 2014

Een aanvullende opmerking met betrekking tot de financiële gegevens van de verbonden partijen is het feit dat ten tijde van opstellen van deze paragraaf de jaarstukken 2014 van de afzonderlijke verbonden partijen nog niet waren vastgesteld. De cijfers onder het kopje 'Financiële gegevens' zijn derhalve nog gebaseerd op de jaarstukken 2013 van de betreffende verbonden partij. Bij het opstellen van de begroting 2016 (zomer 2015) worden deze cijfers geactualiseerd aan de hand van de vastgestelde jaarstukken 2014 van de diverse verbonden partijen.

De jaarstukken 2014 en begroting 2016 van de gemeenschappelijke regelingen dienen allemaal, zoals staat opgenomen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, voor 15 juli 2015 te zijn vastgesteld door de respectievelijke algemeen-besturen. In uw raadsvergaderingen van 4 juni en 2 juli 2015 worden deze stukken dan ook voorgelegd, zodat u kunt besluiten welke zienswijzen u indient.

1. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats : Nijmegen

Doelstelling

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De VRGZ zorgt voor een veilige regio, waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden en de inwoners kunnen rekenen op snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweerzorg. Dit doet zij samen met de achttien gemeenten in Gelderland-Zuid, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werkt in de beleidsvelden van de risicobeheersing en de rampenbestrijding en crisisbeheersing veel samen met externe partners. Het gaat dan met name om gemeenten, politie, Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland, Defensie, de provincie Gelderland en de GGD Gelderland-Zuid.

Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid door uitvoering te geven aan:

- ◆ het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en alles wat daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van ongevallen en rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- ◆ het doelmatig organiseren, coördineren en (laten) uitvoeren van het vervoer van zieken en ongevalsslachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg;
- ◆ het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij rampen;
- ◆ het inventariseren en analyseren ten behoeve van de deelnemende gemeenten van gemeentegrensoverschrijdende risico's op het gebied van de fysieke veiligheid;
- ◆ het adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

De sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio)

Sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) draagt zorg voor de advisering, coördinatie en aansturing van de geneeskundige hulpverlening op het gebied van rampenbestrijding & risicobeheersing. De GHOR is evenals het Veiligheidsbureau een netwerkorganisatie die er samen met haar ketenpartners (waaronder ziekenhuizen, huisartsen, ambulancedienst, GGD, GGZ) voor zorgt dat de geneeskundige hulpverlening voor, tijdens en na een ongeval, dreigende crisis of ramp adequaat geregeld is.

Sector Brandweer

De sector Brandweer van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid bestaat uit acht brandweerclusters die de brandweerzorg verrichten in de 18 gemeenten. Daarnaast omvat de sector twee centrale afdelingen: Risicobeheersing en Incidentbestrijding. De afdeling Risicobeheersing van de sector Brandweer richt zich op drie taakvelden: proactie, preventie en industriële veiligheid. Proactie en industriële veiligheid richten zich op het zoveel mogelijk voorkómen en beperken van risico's. Preventie heeft alles te maken met brandrisico's; het voorkomen van brand en het beperken van de gevolgen van brand. De afdeling Incidentbestrijding houdt zich bezig met taken op het gebied van brandweerzorg: opleiden, oefenen, planvorming en materieel. De sector Brandweer staat onder leiding van een regionaal commandant.

Sector Gemeenschappelijke Meldkamer

De sector Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Centralisten van ambulance, brandweer en politie zitten fysiek bijeen en nemen rechtstreeks de meldingen aan die via 112 binnenkomen.

Sector Veiligheidsbureau

In het Veiligheidsbureau werken medewerkers van brandweer, GHOR, gemeenten, politie, Defensie, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland samen aan het ontwikkelen, organiseren, borgen en coördineren van multidisciplinaire plannen en processen die nodig zijn voor een professionele rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie.

Sector Regionale Ambulancevoorziening

Sector RAV (regionale ambulancevoorziening) exploiteert het ambulancevervoer in de regio. De RAV beschikt over ambulances en motoren die zijn gestationeerd op meerdere ambulancestandplaatsen in de regio. Deze worden zo snel en efficiënt mogelijk ingezet voor ambulancehulpverlening. De kosten van de ambulancevoorziening worden volledig gedragen door de zorgverzekeraars.

Financieel belang

De kosten van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden gedragen door bijdragen van het Rijk, bijdragen van Provincie, bijdragen van zorgverzekeraars en bijdragen van gemeenten. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschiedt naar evenredigheid van het aantal inwoners. Zoals u hieronder bij de financiële gegevens kunt zien zijn de bedragen per 2013 fors gestegen. Deze stijging heeft te maken met de regionalisering van de brandweer die per 2013 heeft plaatsgevonden.

Voor 2014 werd er in de begroting van de VRGZ rekening gehouden met een totale gemeentelijke bijdrage van € 27.543.197, waarvan het deel voor Neder-Betuwe een bedrag betreft van € 1.239.500.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	8.336.000	7.114.000
Vreemd vermogen	<u>42.359.000</u>	<u>7.062.000</u>
Totaal	50.695.000	14.176.000

Exploitatieresultaat 2013: € 1.962.000 positief

Ontwikkelingen

Schaalvergroting meldkamers

In 2011 heeft het kabinet besloten tot schaalvergroting van de meldkamers in Nederland. In 2012 is besloten dat terug wordt gegaan naar 10 gemeenschappelijke meldkamers. Voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid betekent dit dat de huidige Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) gaat fuseren met de GMK's van de veiligheidsregio's Twente, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland en Gelderland-Midden (de politieregio Oost-Nederland). Eind 2013 heeft het bestuur van de Veiligheidsregio ingestemd met een transitieakkoord. In dit akkoord werden de belangrijkste uitgangspunten voor de fusie van de meldkamers beschreven, alsmede de financiële consequenties ervan. In 2014 is een 'kwartiermakersorganisatie' in het leven geroepen die uitvoering zal geven aan het transitieakkoord

Tijdelijke Wet Ambulancezorg (Twaz)

Op 1 januari 2013 is de Tijdelijke Wet Ambulancezorg (Twaz) van kracht geworden. In de Twaz is vastgelegd dat de minister van VWS in iedere regio een Regionale Ambulancevoorziening aanwijst. In december 2012 heeft de RAV Gelderland-Zuid deze aanwijzing ontvangen. De Twaz geldt voor een periode van vijf jaar. Een consequentie van de inwerkingtreding van de Twaz is dat het bestaande financieringsstelsel voor de ambulancezorg wordt vervangen door een nieuw financieringsstelsel. Aan dit nieuwe financieringsstelsel is in 2013 vorm gegeven, waardoor het nieuwe stelsel met ingang van 1 januari 2014 van kracht is geworden. Het oude financieringsstelsel had onder andere als grondslag het aantal gereden ambulanceritten. Daarmee was het jaarbudget van een RAV gevoelig voor schommelingen. Het nieuwe financieringsstelsel gaat vooral uit van genormeerde kosten voor het aantal ambulances en personeelsleden dat nodig is om de paraatheid in een regio te garanderen. Daarbij is er naar gestreefd fluctuaties in de budgetten zoveel mogelijk te voorkomen. Voor de RAV Gelderland is dit in belangrijke mate gelukt. De wijziging van het financieringsstelsel betekent een budgetafname van in totaal € 80.000, te realiseren in een termijn van twee jaren

Regionalisering en doorontwikkeling brandweer

Het algemeen bestuur heeft besloten om in overleg met gemeenten er naar te streven dat omwille van eenduidigheid in sturing en beheer in principe alle kazernes (ook die van vóór 2004) overgedragen worden aan de VRGZ. De kazernes van de gemeenten, die vallen onder de herzieningsplicht, doen dit met voorrang (1 januari 2014) om herziening van btw te voorkomen. Over het onderhoud en beheer zijne afspraken gemaakt en datzelfde geldt voor andere lasten die samenhangen met de kazernes, zoals eigenaarslasten, schoonmaak, energie etc.. Deze lasten werden in het voorjaar van 2014 geïnventariseerd waarna dit met ingang van 2015, inclusief de daarbij horende budgetten, wordt overgedragen aan de Veiligheidsregio.. In de komende jaren wordt het 'onderdeel' incidentbestrijding omgevormd tot een flexibel werkende organisatie die op een andere manier dezelfde brandweerzorg kan leveren. Deze zorg wordt afgestemd op brand- en hulpverleningsrisico's, de aard van incidenten en de benodigde slagkracht.

Wet publieke gezondheidszorg

De Wet publieke gezondheid (Wpg) tweede tranche (1 januari 2012) schrijft voor dat de werkgebieden van de GGD'en overeenstemmen met die van de Veiligheidsregio's. De gelijke gebiedsindeling vergemakkelijkt de samenwerking tussen de domeinen Veiligheid en Gezondheid, zowel voor wat betreft planvorming als voor uitvoering. Met de komst van de DPG is er één gezicht van het openbaar bestuur richting de particuliere zorgpartijen, zijn reguliere en opgeschaalde (crisis)zorg dichterbij elkaar en vindt er gezamenlijke planvorming van volksgezondheid en veiligheid plaats. De uitvoeringsverantwoording van een aantal taken, zoals medische milieukunde in de opgeschaalde vorm (Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS)) en Psycho Sociale Hulpverlening (PSH), is van de Veiligheidsregio naar de GGD verlegd. De coördinatie, regie en aansturing hiervan blijven bij de GHOR. De verantwoordelijkheid voor bestrijding van infectieziekten A is van de GGD naar de Veiligheidsregio verlegd.

Regionaal crisisplan

In het regionaal crisisplan wordt onder meer de samenwerking tussen brandweer, politie, GHOR en gemeenten geregeld ten tijde van een crisis. Hiervoor wordt een tijdelijke regionale multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie opgericht. Momenteel zitten we in de implementatiefase. Op 1 januari 2015 is de nieuwe crisisorganisatie in Gelderland-Zuid, zoals beschreven in het crisisplan, operationeel.

Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

In september 2013 leverde de commissie Hoekstra de Evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's op. Zij constateert dat de wet een gunstig effect heeft gehad op de kwaliteit en effectiviteit van de rampenbestrijding. De commissie pleit voor een scherpere afbakening van de taken van de veiligheidsregio en houdt vast aan het principe van verlengd lokaal bestuur in verband met de lokale inbedding. Daarbij is zij voorstander van de huidige schaalgrootte. Zij is van mening dat gemeenteraden verbeterd inzicht dienen te krijgen in de werkzaamheden en de financiering van de veiligheidsregio, in de vorm van een prestatiebegroting. De directeur veiligheidsregio heeft hier een rol in.

Overigens wijzen wij u er nogmaals op dat de financiering van de veiligheidsregio's op dit moment niet evenwichtig is geregeld. Gemeenten met een aantal aparte kernen in een groot plattlandsgebied (zoals Neder-Betuwe) betalen per hoofd van de bevolking netto (met inachtneming van de uitkering uit het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding (B+R) van het Gemeentefonds) een veelvoud van hetgeen 'compacte' gemeenten (weinig kernen op een klein oppervlak) betalen, terwijl de kwaliteitseisen overal in de veiligheidsregio gelijk zijn. In 2015 gaat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onderzoeken of de verdeling van het B+R-onderdeel uit het Gemeentefonds nog in overeenstemming is met de feitelijke uitgaven van de gemeenten.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Nijmegen

Doelstelling

Wie gezond is, leeft meestal prettiger en doet makkelijker mee in de samenleving. En goed kunnen meedoen op het gebied van werk, opleiding, sport of op ander terrein bevordert de gezondheid. Om daar verder op te bouwen moet de basis stevig zijn. Dat wil zeggen: handhaven van een gezonde leefomgeving, voorkomen van ziekten en zorgen dat die zo snel mogelijk worden opgespoord en bestreden. Maar ook samenwerken met anderen buiten het gezondheidsdomein. Zoals met bedrijven en met organisaties actief op het terrein van werk, opleiding en sport. Daarmee is de doelstelling van GGD Gelderland Zuid het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de bewoners in het werkgebied.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage voor 2015 bedraagt € 17.774.202. Voor Neder-Betuwe is rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage ter hoogte van € 577.089. Waarvan Uniform wettelijke taken € 519.489, Maatwerk € 10.530 en Overig facultatief € 47.070. In onze meerjarenraming is een bedrag opgenomen van € 668.000. Voor het verschil van € 90.000 heeft u besloten om € 50.000 structureel te reserveren voor de inkoop dienstverlening preventie & verslavingszorg en € 40.000 structureel te reserveren voor de uitvoering van het vastgestelde SEGV beleid.

De totale gemeentelijke bijdrage voor 2014 bedraagt € 18.846.620. Voor Neder-Betuwe is vooralsnog rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage ter hoogte van €639.653, waarvan Uniform wettelijke taken € 534.568, Maatwerk € 0 en Overige opbrengsten en subsidies van gemeenten € 105.085.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>
Eigen vermogen	1.792.000
Vreemd vermogen	<u>6.011.000</u>
Totaal	7.803.000

Exploitatieresultaat 2013: € 172.000 negatief

Ontwikkelingen

In 2014 heeft de GGD Gelderland Zuid de fusie verder afgerond. De verschillen die er waren tussen de twee regio's zijn bijna allemaal verdwenen. De werkzaamheden van de regio Rivierenland en de regio Nijmegen worden steeds beter op elkaar afgestemd zodat organisatorisch op eenzelfde manier gewerkt wordt. Daarnaast hebben gemeenten voor het eerst zelf de subsidie voor IrisZorg, het RIBW en Indigo voor het jaar 2015 uitgekeerd. Tot nu toe deed de GGD dat, maar dat zorgde ervoor dat de gemeenten niet genoeg konden sturen op deze producten. Mede door de transities is het nu voor gemeenten erg belangrijk om dit wel te doen. Daarom hebben de gemeenten dit nu in eigen hand genomen. Andere belangrijke ontwikkelingen waar hard aan gewerkt is, is de overname van de JGZ 0-4 jaar van de STMG, het opzetten van Veilig Thuis dat vanaf 1 januari 2015 door de GGD uitgevoerd wordt en het doorvoeren van de bezuiniging op de logopedie.

3. Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstellingen

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van tien gemeenten in de Betuwe, de Bommelerwaard en het westen van het Land van Maas en Waal. Op basis van het principe van verlengd lokaal bestuur werken wij via Regio Rivierenland samen op tal van beleidsterreinen. De andere deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Regio Rivierenland heeft een visie vastgelegd in het document 'Verrassend Rivierenland, waard om bij stil te staan', waarin de focus ligt op de speerpunten 'Logistiek', 'Agribusiness' en 'Recreatie en toerisme'. Daarnaast werken we via Regio Rivierenland samen op beleidsterreinen waar wij samenwerking van toegevoegde waarde voor het verwezenlijken van onze lokale ambities zien en op de terreinen waar rijks- of provinciale overheid willen dat wij als gemeenten samenwerken.

Regio Rivierenland werkt aan belangenbehartiging op de volgende beleidsonderwerpen: algemeen bestuur, verkeer, vervoer en waterstaat, economische zaken, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, milieu, onderwijs, cultuur, recreatie, volksgezondheid, sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening. Door samen te werken met de andere Rivierenlandse gemeenten kunnen we:

- (1) grote uitdagingen het hoofd bieden;
- (2) Rivierenland positioneren als een interessant gebied voor (binnen- en buitenlandse) investeerders en toeristen;
- (3) op een krachtige wijze onze Rivierenlandse situatie onder de aandacht van andere overheden brengen;
- (4) efficiënt omgaan met mensen en middelen.

Regio Rivierenland ondersteunt onze gemeente bij beleidsvorming en belangenbehartiging ten aanzien van alle programma's uit de begroting. De samenwerking via Regio Rivierenland valt volledig binnen de kaders die de raad stelt.

Naast beleidsmatige taken richt Regio Rivierenland zich ook op uitvoeringstaken. Dit gebeurt via het onderdeel Contractgestuurde dienstverlening en via de uitvoerende dienst Avri.

Regio Rivierenland heeft een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het Algemeen Bestuur bestaat uit tien leden en wordt voorgezeten door de onafhankelijke Regio-voorzitter die door de gemeenteraden gezamenlijk is benoemd. De AB-leden zijn bestuurders uit de tien colleges. Uit de leden van het Algemeen Bestuur worden de leden van het Dagelijks Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestond in 2014 uit de voorzitter en twee leden van het Algemeen Bestuur.

Op de website van Regio Rivierenland is een onderdeel dat specifiek voor raadsleden is ontwikkeld. Hier leest u de antwoorden op veel door raadsleden gestelde vragen, onder meer over de terreinen waarop de regionale samenwerking plaatsvindt, maar ook over de financiële aspecten en over de rol van de raden in de regionale samenwerking. Uiteraard kunt u zelf ook vragen indienen.

Financieel belang

De bijdragen van de aangesloten gemeenten zijn grotendeels gebaseerd op het inwoneraantal. Voor de bijdrage 2015 is het uitgangspunt de inwoneraantallen per 1 januari 2014. De totale gemeentelijke bijdrage bedraagt voor 2015 € 1.775.904 waarvan het deel voor Neder-Betuwe € 170.668 zal betreffen. Dit is het bedrag exclusief afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten (DVO) zoals bijvoorbeeld de uitbesteding van leerplicht. Vanaf 2014 is de gemeentelijke bijdrage aan Regio Rivierenland fors gedaald als gevolg van de ontvlechting van de GGD en de transitie van het team Milieu naar de ODR. Hier tegenover staat uiteraard de gemeentelijke bijdrage die wij nu betalen aan de GGD Gelderland-Zuid en de ODR.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	4.043.000	4.780.000
Vreemd vermogen	<u>36.720.000</u>	<u>29.818.000</u>
Totaal	40.763.000	34.598.000

Exploitatieresultaat 2013: € 491.000 positief

Het betreft hier gegevens naar aanleiding van de jaarrekening 2013 van Regio Rivierenland. De financiële gegevens over 2014 zijn nog niet vastgesteld.

Ontwikkelingen

Regionale samenwerking wordt herijkt

Regio Rivierenland werkt sinds 2010 met een nieuwe bestuursstructuur. In 2011 is de regionale visie vastgesteld. De concretisering hiervan werd opgepakt door de colleges van de tien gemeenten. Via de vijf programmaraden werkten de portefeuillehouders in de vorige bestuursperiode op hun onderwerpen met elkaar samen.

Na twee jaar werken met een nieuwe bestuursstructuur is in 2012 gestart met een intensief traject om knelpunten te signaleren en verbeteringen door te voeren. Vanaf 2013 zijn ook de raden bij dit traject aangehaakt. Het doel van dit traject is om de intergemeentelijke samenwerking beter te organiseren, met daarbij nadrukkelijk aandacht voor de bestuurscultuur die nodig is om succesvol samen te werken en het 'in positie' brengen van de gemeenteraden. Dit heeft in 2014 geleid tot overeenstemming in de raden over een nieuwe werkwijze waarin de raden 'aan de voorkant' van de besluitvorming op beleidszaken komen te staan. Deze werkwijze is begin 2015 van start gegaan. De wijze van samenwerking tussen de colleges is hierop ook aangepast.

Beleidsmatige samenwerking

Samenwerking op beleid deelden we in 2014 in drie pijlers in: economische thema's, ruimtelijke (fysieke) thema's en sociale thema's. In alle drie de pijlers maakten de deelnemende gemeenten via Regio Rivierenland aanspraak op externe geldstromen. De provincie en andere externe partijen brachten een veelvoud van de gemeentelijke bijdragen in projecten en activiteiten in en helpen daarmee ook onze ambities waar te maken. De grootste subsidiestroom komt via het met de provincie Gelderland afgesloten Regiocontract 2012-2015, waarvan concrete projecten zijn gerealiseerd. De voortgang op projectniveau kunt u via de website van Regio Rivierenland volgen.

Samenwerking op economisch gebied

De drie regionale speerpunten hebben een sterke economische inborst. Onder het speerpunt 'Logistiek' vallen bijvoorbeeld de logistieke hotspot, het bedrijventerreinenbeleid, Regiomarketing, de detailhandelsvisie en breedband. Onder het speerpunt 'Agribusiness' vallen de activiteiten van de Greenport Gelderland en het Laanboompact. En onder het speerpunt 'Recreatie en toerisme' vallen toerismepromotie, een basisinfrastructuur voor wandelen, fietsen en varen en afstemming met het bedrijfsleven over overnachtingsmogelijkheden en dag attracties. Naast deze speerpunten werken we via Regio Rivierenland op economisch gebied ook onder meer samen aan een monitor voor de kantorensector en aan projecten uit het Regiocontract.

Samenwerking op fysiek gebied

Ook vanuit de fysieke invalshoek zijn er in 2014 veel inspanningen voor de regionale speerpunten verricht. Te denken valt aan de lobby voor een betere doorstroming op de A15 en op de N233 en de lobby voor het behoud van de rechtstreekse treinverbinding tussen Tiel en Arnhem, maar ook aan het verduurzamen van de A15, het vervoerberaad met de gedeputeerde en het streven om het fietsgebruik te vergroten. Naast het werk aan de speerpunten en projecten uit het Regiocontract wordt via Regio Rivierenland ook samengewerkt op de volgende thema's: omgevingsvisie, wonen en zorg, woningbouwprogrammering, basismobiliteit, openbaar vervoer, verkeersveiligheid, woningsisolatie en luchtkwaliteit.

Samenwerking op sociaal gebied

De gemeenten krijgen steeds meer verantwoordelijkheden op sociaal terrein. Om deze verantwoordelijkheden waar te kunnen maken is samenwerking noodzakelijk. Via Regio Rivierenland werkten we in 2014 met succes samen aan de grote klus om de transitie in het sociaal domein vorm te geven. Ook is Regio Rivierenland namens de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor de provincie Gelderland als het gaat om subsidies voor activiteiten die gericht zijn op de aansluiting tussen jeugdbeleid en jeugdzorg. Daarnaast stemmen de gemeenten met elkaar af over de toekomst van de relatie tussen wonen en zorg. De transitie in het sociaal domein en de vergrijzing hebben namelijk aanzienlijke consequenties voor deze relatie.

Samenwerking op uitvoeringszaken: contractgestuurde dienstverlening

Regio Rivierenland kan voor gemeenten op een aantal uitvoeringsgebieden een specialistische functie vervullen. De gemeenten beslissen zelf van welke diensten zij gebruik willen maken en in welke mate. Met elke gemeente worden dus maatwerkafspraken (contracten) gemaakt. Deze contractgestuurde dienstverlening heeft betrekking op de volgende vier onderwerpen:

Inkoopbureau

Het Inkoopbureau adviseert over complexe inkoop- en aanbestedingstrajecten (beleid, proces en functie). Het organiseren, begeleiden en uitvoeren van inkopen en aanbestedingen behoort tot de vaste werkzaamheden. Ook derden kunnen gebruik maken van deze dienstverlening.

Leerplicht

Het team Leerplicht beheert voor de deelnemende gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel de gezamenlijke leerplichtadministratie. Ook de uitvoering van de leerplicht en het opmaken van processen-verbaal behoren tot het takenpakket. Daarnaast zijn leerplichtambtenaren met de bevoegdheid van buitengewoon opsporingsambtenaar voor het opmaken van processen-verbaal ingehuurd bij gemeenten die niet deelnemen in de samenwerking. De verdeling van taken is zodanig dat elke gemeente in principe een eigen leerplichtambtenaar heeft; daarnaast is vervanging van elkaar afgesproken.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters

Het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC Rivierenland) heeft als taak voor de deelnemende gemeenten jongeren tussen de 18 en 23 jaar in beeld te krijgen die voortijdig stoppen met school en geen startkwalificatie hebben. Het team RMC biedt hulp om een passende opleiding te vinden. Via RMC Rivierenland werken de gemeenten dus aan de toekomst van jongeren die een extra zetje nodig hebben. Dit team wordt volledig door het Rijk betaald.

Sociale recherche

Het team Sociale recherche vormt een belangrijke schakel in de handavingsketen van de sociale zekerheid. Naast opsporing van fraude op verzoek van de deelnemende gemeenten is het team ook in te zetten bij fraudepreventie. Het team Sociale recherche bestaat uit ervaren en goed opgeleide sociaal rechercheurs die allemaal buitengewoon opsporingsambtenaar zijn. Verder is het team toegerust met een uitgebreid scala aan technische hulpmiddelen.

Samenwerking op uitvoeringszaken: Avri

Avri is een onderdeel van Regio Rivierenland dat op een duurzame wijze regionaal het afval inzamelt en Rivierenland schoon houdt. Daarnaast verzorgt Avri voor een deel van de gemeenten het beheer van de openbare ruimte (voor Neder-Betuwe vanaf 1 april 2014) en/of het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte (niet voor Neder-Betuwe). Avri voert zijn activiteiten uit onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland. In 2015 gaan de raden van de gemeenten in Rivierenland bespreken of zij Avri als een aparte gemeenschappelijke regeling willen organiseren.

Verbonden partijen van Regio Rivierenland

Onze verbonden partij Regio Rivierenland heeft zelf een aantal verbonden partijen:

- ◆ Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN, de afvalverbrandingsinstallatie in Weurt);
- ◆ Avri Realisatie BV te Geldermalsen;
- ◆ Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) te Tiel;
- ◆ Stichting Kringloopbedrijf Rivierenland (SKR) te Tiel.

Voor meer informatie hierover verwijzen wij naar de jaarrekening van Regio Rivierenland

4. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstelling

Rijk, provincie en gemeenten willen de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening en milieu verbeteren. Daartoe is de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) opgericht.

De ODR is eigendom van de tien gemeenten binnen de Regio Rivierenland en de provincie Gelderland. De ODR voert voor de gemeente Neder-Betuwe alle vergunningverlenings-, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer uit.

De nieuwe organisatie is vanaf 1 april 2013 operationeel. Een dienstverleningsovereenkomst, procesafspraken, werkplanning, mandaatbesluit en begroting vormen gezamenlijk de kaders van samenwerking. Jaarlijks moeten deze afspraken tegen het licht gehouden worden, maar in ieder geval moet jaarlijks een werkprogramma worden vastgesteld.

Financieel belang

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan de ODR betreft een bijdrage voor het uitvoeren van alle vergunningverleningstaken, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer. De totale gemeentelijke bijdrage die in de begroting ODR 2014 is opgenomen betreft een bedrag van € 427.597. In werkelijkheid is in 2014 € 512.423,- bijgedragen. Die stijging is geheel te verklaren door de overdracht van provinciale taken naar gemeenten. Gemeenten zijn hiervoor via de algemene uitkering volledig gecompenseerd en die compensatie is voor dat doel ook geheel gereserveerd. De dienst heeft als taakstelling meegekregen om de komende jaren efficiencywinst te genereren. Dat maakt dat de bijdrage per deelnemer de komende jaren licht daalt.

De definitieve vaststelling van de jaarrekening 2014 heeft nog niet plaatsgevonden.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>
Eigen vermogen	868.000
Vreemd vermogen	<u>2.705.000</u>
Totaal	3.573.000

Exploitatieresultaat 2013: € 739.320 negatief

Het betreft hier gegevens naar aanleiding van de jaarrekening 2013 van de ODR. De financiële gegevens over 2014 zijn nog niet vastgesteld.

Ontwikkelingen

De ODR heeft vanaf de start op 1 april 2013 op onderdelen een redelijk koude start gemaakt en er is veel energie gestoken in het opzetten van een nieuw digitaal systeem en het helder krijgen van taken en werkwijzen. Aan de kant van de gemeente was het wennen aan de uit te voeren taken op afstand en de nieuwe rol van opdrachtgever. Tussendoor liepen nog projecten als digitalisering van de dossiers en de zelfevaluatie naar aanleiding van landelijke kwaliteitsnormen. Dit heeft van beide partijen veel gevraagd. Hoewel lang nog niet alles is uitgekristalliseerd, komt men inmiddels langzaam steeds meer in een beheerfase en zal steeds professioneler gewerkt worden. In 2014 is men doorgegaan op de ingeslagen weg en heeft de ODR sterk geïnvesteerd in kwaliteitssystemen en het beter kunnen objectiveren, sturen op en monitoren van geleverde producten/diensten. Verder is een start gemaakt om te onderzoeken hoe de rol van opdrachtgever en opdrachtnemer verder geprofessionaliseerd kan worden, met het uiteindelijke doel om met elkaar zo efficiënt en effectief mogelijk te werken. Vanaf 2015 zal meer gestuurd worden op output-gericht werken. De focus wordt steeds meer gericht op het aantal producten dat wordt afgeleverd in plaats van op het aantal uren dat wordt gemaakt.

In 2014 is de inbreng van alle overige Wabo-taken door de gemeente Neder-Betuwe onderzocht. Besluitvorming hierover vindt begin 2015 plaats. De financiële gevolgen hiervan zijn nog onvoldoende helder en voor de jaarrekening 2014 verder niet relevant.

5. Regionaal Archief Rivierenland (RAR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén college- en één raadslid

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstelling

Het Regionaal Archief Rivierenland is het historisch informatie- en documentatiecentrum voor de gemeenten Tiel, Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen, Neder-Betuwe en per 1 januari 2014 ook Zaltbommel en Maasdriel. Het doel is het gemeenschappelijk beheren van de archiefbewaarpplaats (en) van de deelnemers en van de naar die archiefbewaarpplaats(en) overgebrachte archiefbescheiden, alsmede het toezicht op het beheer van de niet naar die archiefbewaarpplaats (en) overgebrachte archiefbescheiden. Tevens worden diensten verleend aan het publiek van de deelnemende gemeenten.

Financieel belang

De kosten van het Regionaal Archief Rivierenland worden grotendeels gedragen door bijdragen van de deelnemende gemeenten en bijdragen van Waterschap Rivierenland. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschieden naar evenredigheid van het aantal inwoners. In de begroting RAR 2015 is opgenomen een totale gemeentelijke bijdrage ter hoogte van € 1.985.483, waarvan opgenomen als gemeentelijke bijdrage Neder-Betuwe een bedrag van € 215.760. In 2014 is voornamelijk € 215.176 bijgedragen.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	1.350.022	1.966.003
Vreemd vermogen	<u>9.395.449</u>	<u>9.901.341</u>
Totaal	10.745.471	11.867.344

Exploitatieresultaat 2013: € 109.010 positief

Ontwikkelingen

In 2012 is in Tiel de nieuwe locatie in gebruik genomen. Per 1 januari 2014 zijn de archiefdiensten Regionaal Archief Rivierenland en Streekarchief Bommelerwaard (SAB) samengevoegd. Het personeel en de archieven zijn gehuisvest in Tiel. De verplaatsing van de archieven van het SAB verminderde de restcapaciteit in Tiel. Om de capaciteit voor de komende jaren op peil te brengen is het nodig om de archiefdepots uit te breiden. Besluitvorming hierover is eind 2014 genomen. Dit zal geringe gevolgen hebben voor de bijdrage per inwoner.

Er wordt gewerkt aan een nieuwe website waarin de beide websites van het RAR en SAB in zijn verwerkt. Er is een nieuwe voorzitter van het algemeen bestuur aangetreden, de heer M.M.J. Melissen (wethouder uit Tiel). Gestart is met een klein kern-DB met specifieke taken waar o.a. de heer C.W. Veerhoek lid van is. De adviesnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is aangenomen door het Algemeen Bestuur.

6. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Kerk-Avezaath

Doelstelling

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme in het gebied, zulks met bestemming van het landschappelijk karakter. Middels aandeelhouderschap in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied (met handelsnaam Uit@waarde) wordt getracht deze doelstelling te realiseren. Voor alle duidelijkheid; het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is voor de gemeente Neder-Betuwe de verbonden partij en niet de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. De B.V. recreatiemaatschappij is een verbonden partij voor het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.

Financieel belang

De provincie en gemeenten hebben in het kader van de verzelfstandiging die in 1999 heeft plaatsgevonden (ontstaan B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied met handelsnaam Uit@waarde) hun bijdragen in de exploitatietekorten afgekocht met als uitgangspunt dat de nieuwe organisatie zichzelf moet bedruipen.

De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2008 voor de laatste maal een afkoopsom betaald (€ 158.000) aan recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en levert vanaf 2009 geen financiële bijdrage meer.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	6.853	6.853
Totaal	6.853	6.853

Exploitatieresultaat 2013: € 0

Ontwikkelingen

In de jaarrekening van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal zijn uitsluitend nog de waarde van de deelnemingen in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied en Avezaath B.V. verantwoord. Alle operationele activiteiten met financiële consequenties worden door de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied uitgevoerd zodat er in de administratie van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal geen mutaties meer plaatsvinden.

7. Lander, werk & integratie

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Geldermalsen

Doelstelling

Lander behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening en langdurig werklozen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Financieel belang

De gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Lander, werk & participatie is in principe nihil. De 'bijdrage' bestaat namelijk uit de inkoop van de verschillende re-integratietrajecten die ten laste komen van het werkdeel Wwb en de uitvoering van de WSW waarvoor de ontvangen rijksvergoeding 1 op 1 overgedragen wordt aan Lander. Dit blijft ook in 2014 het geval.

De tekorten die Lander in 2014 en 2015 verwacht kunnen vooralsnog opgevangen worden middels de aanwezige reserves, zodat er nog geen sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. De jaarstukken 2014 en 2015 zullen moeten uitwijzen of deze aanname correct is.

Vanaf 2016 houden wij vooralsnog rekening met een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 130.000 per jaar zoals door u in de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017 is besloten.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	9.078.000	9.885.000
Vreemd vermogen	<u>6.111.000</u>	<u>5.867.000</u>
Totaal	15.189.000	15.752.000

Exploitatieresultaat 2013: € 386.000 negatief

Ontwikkelingen

Participatiewet

Vanaf 1 januari 2015 wordt de Participatiewet van kracht. Hierin zijn de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samengevoegd. Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de WSW afgesloten. Er kunnen geen nieuwe personen meer worden toegelaten tot de WSW. Dat betekent voor Lander dat de doelgroep waarvoor ze primair verantwoordelijk is elk jaar kleiner wordt door uitstroom. Om de expertise van Lander te behouden gaat Lander daarom per 1 januari 2016 op in de WerkZaak Rivierenland (WZR).

WZR (WerkZaak Rivierenland)

In 2012 is gestart met een organisatie, waarin gemeenten uit de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander samenwerken. Voorheen was dit genaamd de Regionale Infrastructuur Werk (RIW). Eind 2014 hebben gemeenten besloten over de deelname aan de WZR. Neder-Betuwe heeft – evenals de gemeente Buren – besloten om alleen deel te nemen aan de activiteiten van de WSW die bij Lander zijn belegd.

Gedurende het jaar 2015 wordt de WZR verder voorbereid om op 1 januari 2016 te starten. Neder-Betuwe zal slechts deelnemen voor de werkzaamheden van Lander.

8. Presikhaaf

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Arnhem

Doelstelling

Presikhaaf behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf bedraagt ongeveer € 19.000 op jaarbasis zolang de zittende WSW-werknemers in dienst blijven van Presikhaaf. Voor de gemeente Neder-Betuwe zou de gemeentelijke bijdrage naar beneden bijgesteld moeten worden vanwege de 'uitsterfconstructie'.

De bedrijfsmatige resultaten van Presikhaaf bedrijven zijn echter drastisch verslechterd door enerzijds de economische omstandigheden en anderzijds door het niet meer beschikbaar zijn van de herstructureringsfaciliteit van het rijk. Hierdoor heeft in 2012 een extra gemeentelijke bijdrage plaats moeten vinden en dit betrof voor Neder-Betuwe een bedrag van € 100.500. Ook voor 2013 heeft een extra bijdrage plaatsgevonden en wel een bedrag van € 44.100. In het gevoelen van de gemeenteraad op de jaarrekening en het jaarverslag 2013 in juni 2014 heeft u hierover naar Presikhaaf al een opmerking gemaakt.

Voor 2014 wordt voorsnog rekening gehouden met een aanvullende gemeentelijke bijdrage ter hoogte van € 42.000, voor 2015 met een aanvullende bijdrage van 14.000 en vanaf 2016 met een aanvullende bijdrage van € 13.000 per jaar. Dit heeft u besloten in de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 36.456.000	€ 47.188.000
Totaal	€ 36.456.000	€ 47.188.000

Exploitatieresultaat 2013: € 7.225.000 negatief

Ontwikkelingen

Ondanks het feit dat er sprake is van een 'uitsterfconstructie' maakt de gemeente sinds december 2012 gebruik van het recht op de zetel in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dit omdat we door de grotere bijdragen in het tekort inmiddels anders tegen de uitsterfconstructie aankijken. Eind 2014 zijn er nog 11 inwoners via Presikhaaf bedrijven geplaatst. Momenteel wordt er een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstscenario's van Presikhaaf in verband met het afsluiten van de toegang tot de WSW met de komst van de Participatiewet op 1 januari 2015. In het voorjaar van 2015 moet hier meer duidelijkheid over komen. Voor Neder-Betuwe wordt daarbij nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden om uit te treden, met respect voor de voorwaarden van de WSW voor de geplaatste inwoners.

9. Industrieschap Medel

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester, één wethouder en twee raadsleden

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstelling

Het industrieschap Medel heeft als doel de economische ontwikkelingen in de regio en onze gemeente te bevorderen door middel van het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijventerrein Medel. Deze ontwikkeling wordt vormgegeven in gezamenlijkheid met de gemeente Tiel binnen de Gemeenschappelijke Regeling Industrieschap Medel middels het participeren, voorbereiden en ondersteunen in het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het Industrieschap, alsmede toetsen en beoordelen van ontwikkelingen die ons grondgebied raken.

Financieel belang

De gemeenten Tiel en Neder-Betuwe participeren in principe op gelijke basis. Indien door het Algemeen Bestuur van industrieschap Medel een batig of een nadelig saldo over enig jaar ten goede aan, dan wel ten laste van de deelnemers wordt gebracht, dan geschiedt dit voor gelijke delen. Per 1 november 2013 is Industrieschap Medel een geldlening aangegaan bij de Nederlandse Waterschapsbank N.V. ter grootte van € 2.500.000,=, met een looptijd tot 1 november 2023. De beide deelnemende gemeenten staan hiervoor – conform de gemeenschappelijke regeling – ieder garant voor 50%. Voor de overige door Medel aangegane leningen is geen garantstelling afgegeven.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	2.165.072	2.165.072
Vreemd vermogen	<u>46.853.312</u>	<u>27.404.111</u>
Totaal	49.018.384	29.569.183

Exploitatieresultaat 2013: € 0

Ontwikkelingen

Jaarlijks vindt actualisatie van de grondexploitatie van Industrieschap Medel plaats. De grondexploitatie wordt jaarlijks na instemming door het Dagelijks Bestuur aan de raad aangeboden om zijn gevoelens kenbaar te maken, waarna deze door het Algemeen Bestuur – rekening houdend met het gevoelens van de raad – wordt vastgesteld. In 2012 is overeenstemming bereikt tussen beide gemeenten over de voorwaarden waaronder een grenscorrectie zal plaatsvinden tussen Tiel en Neder-Betuwe omtrent Medel. In de raadsvergadering van 15 januari 2013 heeft de gemeenteraad van Neder-Betuwe hiermee ingestemd, en de raad van Tiel op 16 januari 2013. In september 2013 heeft de provincie het besluit tot grenscorrectie genomen. Deze grenscorrectie is per 1 januari 2014 geëffectueerd.

In 2013 heeft tevens – als onderdeel van de afspraken tussen beide deelnemende gemeenten – overdracht van de in het verleden aangekochte gronden plaatsgevonden die vervolgens binnen de grondexploitatie zijn geactiveerd. Het betreft hierbij gronden die zowel door Medel als door de beide gemeenten waren aangekocht. Vandaar dat de totale boekwaarde is gestegen van € 29,5 miljoen tot € 49 miljoen. In 2013 door de provincie Gelderland een Provinciaal InpassingsPlan (PIP) in procedure gebracht. Met het PIP wordt het mogelijk gemaakt om een deel van de uitbreiding – na vaststelling door PS – te realiseren. In 2014 is het PIP door de provincie vastgesteld, hiertegen is bezwaar aangetekend bij de Raad van State. De uitkomst hiervan is bij het schrijven van deze paragraaf nog niet bekend.

De uitbreiding van Medel is hiermee in 2 fasen geknipt. Voor de 2e fase zal in 2015 een stedenbouwkundig plan worden opgesteld en wordt de bestemmingsplanprocedure voorbereid. Ten behoeve van de ontwikkeling van de 2e fase zijn in 2014 verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd.

Voor Medel zijn in 2014 twee grondexploitaties opgesteld en aangeboden. Een grondexploitatie betreft het bestaande Medel; daarnaast zal een grondexploitatie voor het uitbreidingsgebied worden opgesteld. Hoewel het hier om twee gescheiden grondexploitaties gaat, kunnen deze niet los van elkaar worden gezien. In de grondexploitaties wordt dit nader uitgelegd. Nadat de raad gelegenheid heeft gehad om zijn gevoelens kenbaar te maken worden beide grondexploitaties door het Algemeen Bestuur van Medel vastgesteld.

Aan de exploitatie van een dergelijk groot bedrijvenpark zijn over het algemeen risico's verbonden. Deze risico's zijn voor Medel 1 voornamelijk afhankelijk van de afzetnelheid, grondprijzen, fasering van de uitgaven en eventuele kostprijsstijgingen en/of rentestijgingen. Voor de uitbreiding van Medel zijn naast de genoemde risico's voor Medel 1 ook nog risico's te verwachten met betrekking tot archeologisch onderzoek. Voor de uitbreiding is een haalbaarheidsstudie/GREX uitgevoerd die inmiddels door het Algemeen Bestuur van Medel is vastgesteld. Op het moment dat het stedenbouwkundig plan voor de uitbreiding meer duidelijkheid geeft zal de haalbaarheidsstudie/GREX gedetailleerder worden opgezet, waarmee ook de risico's beter in beeld gebracht zullen worden.

10. Casterhoven (CV)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Aandeelhouder (BV): Burgemeester
Commandiet (CV) : Wethouder met portefeuille financiën

Vestigingsplaats : Geffen

Doelstelling

De opgerichte vennootschap Casterhoven (Gemeente Neder-Betuwe / Bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV / Van Grootheest Projekten BV) heeft ten doel: het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied Kesteren-Zuid, door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijp maken van gronden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen (waaronder begrepen: appartementsrechten) en andere bebouwing en overdracht van binnenwijkse voorzieningen aan de gemeente

Financieel belang

De drie partijen (gemeente Neder-Betuwe, bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV en Van Grootheest Projekten BV) participeren op gelijke basis. De winsten of verliezen worden derhalve ook gelijkmatig over de drie partijen verdeeld.

Om de totale financieringsbehoefte van Casterhoven zekerheid te geven heeft de gemeente Neder-Betuwe een garantstelling afgegeven tot maximaal € 22 miljoen. Dit bedrag is aangetrokken bij de BNG. Binnen Casterhoven is begin 2013 een liquiditeitsprobleem ontstaan, waardoor Casterhoven niet meer aan haar betalingsverplichtingen kon voldoen. Om dit op te lossen is door alle drie de aandeelhouders een rentedragende lening aan Casterhoven uitgezet. Derhalve heeft het college medio 2012 besloten om – conform de gesloten samenwerkingsovereenkomst – een bijstorting te doen van maximaal € 500.000 in de ontwikkeling van Casterhoven. Het ontstane tekort in de financiering wordt onder de drie aandeelhouders gelijk verdeeld. De gemeente heeft een bedrag van € 291.819 aan Casterhoven geleend. Casterhoven beschikt momenteel nog niet over voldoende financiële middelen om deze lening te kunnen aflossen. Het college heeft derhalve besloten deze lening te verlengen tot 31 december 2015. Jaarlijks wordt bekeken of deze lening nog verlengd moet worden.

Per 31 december 2013 heeft er binnen de CV Casterhoven voor € 18.708.693 aan investeringen plaatsgevonden (exclusief rentekosten van € 4.068.998). De totale investeringskosten bedragen samen € 22.777.691.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	4.087.400 -/-	3.428.601 -/-
Vreemd vermogen	<u>22.857.737</u>	<u>22.423.961</u>
Totaal	18.770.337	18.995.360

Exploitatieresultaat 2013: € 658.799 -/-

Ontwikkelingen

Het project Casterhoven kent na het aantrekken van een financiering haar eigen financiële afwikkeling. Deze is vastgelegd in de grondexploitatie. Het uiteindelijke resultaat zal conform de financiële verhoudingen over partijen worden verdeeld.

Overall in Nederland staan grondexploitaties zwaar onder druk vanwege dalende VON (vrij op naam) prijzen en dalend afzettempo. De meest recente grondexploitatie van Casterhoven van mei 2011 kent nog een positieve winstverwachting. In 2015 zal de grondexploitatie worden geactualiseerd en naar verwachting worden vastgesteld door de aandeelhouders. Zodra deze grondexploitatie is vastgesteld, zal de gemeenteraad op de gebruikelijke wijze hierover worden geïnformeerd.

In 2012 is het bestemmingsplan voor het eerste deel van Casterhoven vastgesteld, waarbinnen ca. 123 woningen kunnen worden gerealiseerd. Het eerste deel van Casterhoven wordt gefaseerd ontwikkeld. De woningen in de eerste fase zijn inmiddels opgeleverd en bewoond; dit deel is ook al woonrijp gemaakt. Het merendeel van de woningen in deze eerste fase is reeds verkocht. De laatste woningen staan momenteel te koop. Om deze reden is in 2014 het bestemmingsplan voor fase 1C vastgesteld. De eerste serie woningen binnen deze fase is in verkoop gebracht. Naar verwachting wordt medio 2015 gestart met de bouw van de eerste serie woningen binnen deze fase. In 2015 zal voor fase 2 het bestemmingsplan in procedure worden gebracht.

De verkoop van de woningen loopt binnen Casterhoven – naar marktomstandigheden – goed door. Om de positieve verkoopstroom in gang te houden is in 2014 het bestemmingsplan voor fase 1C in procedure gebracht en wordt het bestemmingsplan voor fase 2 medio 2015 in procedure gebracht.

11. Waterbedrijf Vitens N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats : Velp

Doelstelling

De klanten (o.a. inwoners van Neder-Betuwe) voorzien van kwalitatief goed drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

Financieel belang

De gemeente Neder-Betuwe bezit, na omzetting van de preferente aandelen in een achtergestelde lening, 16.023 (0,28%) gewone aandelen van € 1 nominaal.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	438,3	386,1
Vreemd vermogen	<u>1.273,5</u>	<u>1.296,5</u>
Totaal	1.711,8	1.682,6

Exploitatieresultaat 2013: € 39,3 positief
(bedragen in miljoenen €o's)

Ontwikkelingen

Over 2013 is voor een bedrag van € 124,2 miljoen (2012: € 112,9 miljoen) aan investeringen, exclusief bijdragen derden, gerealiseerd. Belangrijke projecten die in 2013 zijn afgerond zijn onder andere duurzame inzet methaan Spannenburg en de nieuwbouw van productielocaties Kolff, Holten en Tull en 't Waal. Vitens verwacht voor de periode 2014-2018 eenzelfde hoog investeringsniveau van jaarlijks circa € 125 miljoen. Als gevolg van het hoge investeringsniveau van Vitens en herfinanciering van aflopende leningsovereenkomsten is de komende jaren sprake van een blijvend hoge financieringsbehoefte. Een belangrijk deel hiervan zal moeten worden ingevuld met het aantrekken van vreemd vermogen. In het huidige economisch klimaat is het aantrekken van nieuwe financieringen niet langer een vanzelfsprekendheid. Niet alleen de opslagen die banken verlangen zijn hoger en leningen met lange looptijden worden in veel mindere mate verstrekt, maar ook de continuïteit van bankinstellingen is niet langer een vanzelfsprekendheid. Voor Vitens is het van belang om de marktontwikkelingen nauwlettend te volgen en de consequenties hiervan naar de eigen onderneming te vertalen. Belangrijke aandachtsgebieden daarbij zijn het beschikbaarheids-, liquiditeits- en tegenpartijrisico en kijken naar alternatieve manieren van financiering. Voor de jaren 2014 en 2015 heeft Vitens voldoende kredietfaciliteiten om aan de verwachte financieringsbehoefte te voldoen.

Klanten van Vitens gaan in 2015 hetzelfde betalen voor hun drinkwater. Daarmee hebben de aandeelhouders van drinkwaterbedrijf Vitens op 21 november 2014 tijdens de aandeelhoudersvergadering ingestemd. De gemiddelde rekening van een particuliere klant van Vitens blijft in 2015 daarmee € 123 exclusief alle belastingen. Ondanks de inflatie zijn de prijzen van het drinkwater van Vitens sinds 2008 niet verhoogd.

12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats : Den Haag

Doelstelling

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Financieel belang

Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50.
Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	3.430	2.752
Vreemd vermogen	<u>127.753</u>	<u>139.476</u>
Totaal	131.183	142.228

Exploitatieresultaat 2013: € 283 positief
(bedragen in miljoenen euro's)

Ontwikkelingen

BNG Bank is in 2014 ruimschoots geslaagd voor de balans- en stresstest van de Europese toezichthouders. De beoordeling van activa, de zogenaamde Asset Quality Review (AQR), heeft geleid tot een beperkt aantal aanpassingen. De AQR en stress test leiden in het basisscenario tot een kapitaalbuffer (CET1-ratio) van 21,3%, ruim 2,5 keer het vereiste minimum van 8%. Onder het meest ongunstige scenario resulteert een CET1-ratio van 17,3%, ruim driemaal het vereiste minimum van 5,5%.

De Europese Centrale Bank stelt dat een stresstest niet moet worden beschouwd als een voorspelling van verwachte uitkomsten. De meest ongunstige scenario's moeten worden gezien als 'wat-als' situaties met geloofwaardige maar extreme veronderstellingen, waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze ook werkelijkheid zullen worden. BNG Bank wijst erop dat de uitkomsten van de balans- en stresstest mede zijn bepaald door de sterk gestandaardiseerde benadering die de Europese toezichthouders hebben gekozen. De specifieke kenmerken van een publieke sectorbank als BNG Bank en van de markten waarin zij opereert komen daarbij in voorkomende gevallen, met name in de stresstest, minder goed tot uitdrukking.

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Uit het in september 2014 gepubliceerde jaaroverzicht van het gerenommeerde blad *Global Finance* blijkt dat BNG Bank de veiligste bank van Nederland is en in de top 5 staat van veiligste banken ter wereld. Het door BNG Bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AA+ van Standard & Poor's, Aaa van Moody's en AAA van Fitch. BNG Bank behoort vanaf 4 november 2014 tot de groep van grotere Europese banken die rechtstreeks onder toezicht staan van de Europese Centrale Bank.

PARAGRAAF 6: GRONDBELEID

Inleiding

In paragraaf 6 'Grondbeleid' wordt aangegeven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om haar bestuurlijke doelen te bereiken. Conform artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en gemeenten (BBV) en de toelichting daarop stelt de gemeente de volgende onderdelen verplicht.

- ✚ Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing;
- ✚ Een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie;
- ✚ Een onderbouwing van de geraamde winst- en verliesnemingen;
- ✚ De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing

Het gemeentelijke grondbeleid is één van de belangrijkste instrumenten om ruimtelijke beleidsopgaven en ambities in de praktijk te realiseren. De raad heeft in zijn vergadering van 30 juni 2011 de Nota Grondbeleid gemeente Neder-Betuwe vastgesteld. Bij de realisatie van de gewenste uitvoering van het grondbeleid, dat zich vertaalt in een juiste invulling van de diverse functies ten aanzien van het grondgebruik, gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- het bereiken van gestelde visie/doelen in het ruimtelijk ordeningsbeleid en overige beleidsterreinen,
- met de gewenste ruimtelijke kwaliteit
- op de gewenste tijd en plaats
- op een efficiënte wijze
- met een verantwoord financieel-economisch resultaat.

Het grondbeleid dient hiermee als middel om bepaalde doelstellingen te bereiken in het ruimtelijke ontwikkelingsproces waarbij het grondbeleid een afgeleide is van het totale ruimtelijk beleid. Dit geldt ook ten aanzien van de werkvelen Volkshuisvesting, Economische ontwikkelingen en Openbare ruimte (infrastructuur, recreatie en natuur). De Nota Grondbeleid van de gemeente Neder-Betuwe is gericht op facilitair grondbeleid waarbij het uitgangspunt is dat alle ambtelijke kosten en alle externe kosten gemaakt door de gemeente Neder-Betuwe ten behoeve van het initiatief worden verhaald bij in initiatiefnemers/ ontwikkelende partijen. Hiermee geeft de gemeente aan geen actief grondbeleid te willen voeren. Dit betekent dat de gemeente niet actief strategische gronden aan de markt onttrekt voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen onder de regie van de gemeente. Deze stelling is van toepassing op woningbouw, bedrijventerreinen, kantoorlocaties en alle andere locaties ten behoeve van verschillende functies. Actief grondbeleid wordt alleen toegepast indien de gemeente Neder-Betuwe volledig eigenaar is van de grond en deze als zodanig in ontwikkeling gaat nemen. De gemeente kan besluiten de ontwikkelingen van een locatie ter hand te nemen indien uit financieel planeconomisch onderzoek blijkt dat de risico's binnen de bestuurlijk vastgestelde bandbreedte blijven. Hierover zijn in de vigerende Nota Grondbeleid richtlijnen aangegeven. Deze zijn ook nader toegelicht in de op 30 januari 2014 vastgestelde Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen.

Een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie

Administratieve eenheden

De grondcomplexen zijn in verschillende categorieën ('administratieve eenheden') ingedeeld. Dit is van belang voor de status die de complexen hebben en de wijze waarop kredieten worden toegekend en afgedekt.

We hanteren de volgende indeling:

- *In exploitatie genomen gronden (IEGG):*
Dit zijn grondcomplexen waarvoor de ruimtelijke ontwikkeling in planvorming en programma is vastgelegd. Deze complexen, hebben een actieve grondexploitatiebegroting waarbij actief grondbeleid wordt uitgeoefend omdat de gemeente 100% regie en dus verantwoordelijkheid heeft bij deze complexen voor de ruimtelijke ontwikkeling en financiële afwikkeling. Deze complexen noemt men 'onderhanden werken'.
- *Exploitatieovereenkomst (Expl.OVK):*
Bij deze complexen is de gemeente geen grondeigenaar maar ligt het eigendom bij particuliere, private, partijen. De gemeente faciliteert de initiatiefnemer vanuit haar publiekrechtelijke rol. Met de initiatiefnemer wordt een exploitatieovereenkomst waarin nadere afspraken en voorwaarden zijn vastgelegd inclusief het gemeentelijk kostenverhaal, een en ander passend binnen de richtlijnen en uitgangspunten van de Wet ruimtelijke ontwikkeling (Wro).
- *Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG):*
In het verleden heeft de gemeente Neder-Betuwe gronden aangekocht ten behoeve van toekomstig te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen. Met noemt deze gronden daarom strategische gronden waarvoor de planvorming is opgestart dan wel zich in een onderzoeksfase bevindt. Voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen zijn nog niet ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgesteld en dus ook niet vastgesteld. Het voornemen bestaat echter wel.

Rapportage financiële positie

De ingezette trend in 2011 met betrekking tot monitoring en het 'in control' krijgen en houden van de exploitatiebegrotingen van onze grondcomplexen vond ook zijn vervolg in 2014. Thans bestaat door vereende inzet van betrokken disciplines meer grip op de financiën, risico's en kredietverlening met betrekking tot gekozen uitgangspunten van de grondexploitatiebegrotingen. Gezien het grote belang van een actueel inzicht is in 2014 **drle maal gerapporteerd** over de uitvoering en voortgang van de diverse complexen:

- *Presentatie In de jaarstukken over 2013 en de resultaten van de exploitatiebegrotingen actualisatie per 1 januari 2014 NCW.*
- *Presentatie in de eerste bestuursrapportage 2014 van de resultaten van exploitatiebegrotingen actualisatie waarin verwerkt de mutaties tot aan de eerste bestuursrapportage indien zich grote afwijkingen voordoen.*
- *Presentatie in de bestuursrapportage 2014 van de resultaten van exploitatiebegrotingen actualisatie indien zich substantiële afwijkingen voordoen.*

In deze paragraaf wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de voortgang en realisatie van de binnen onze gemeente aanwezige grondcomplexen. Voor uitgebreide informatie over onze grondexploitaties verwijzen wij u naar het 'Jaarverslag Grondexploitaties per 31 december 2014' dat vertrouwelijk ter inzage wordt gelegd. Thans ligt voor u de presentatie van de jaarstukken 2014 en de actualisaties van de diverse grondcomplexen per 31 december 2014.

In deze presentatie zijn de volgende elementen verwerkt, te weten de:

- actuele boekwaarden per 31 december 2014 inclusief een vergelijking met de boekwaarde per 31 december 2013.
- actualisatie van de diverse grondcomplexen per 31 december 2014 inclusief een vergelijking met het resultaat van de actualisatie per tweede bestuursrapportage 2014 (september 2014).

Verbonden partijen

Aangezien de projecten Medel en Casterhoven als deelneming onderdeel zijn van "Verbonden partijen" zijn deze beide projecten niet in de beschrijving van de exploitatiebegrotingen (IEGG, Expl.OVK, en NIEGG) per 31 december 2014 opgenomen. Voor meer informatie over Medel en Casterhoven verwijzen wij u naar de Paragraaf 5 "Verbonden Partijen".

Overige projecten

In deze paragraaf wordt ook ingegaan op een aantal andersoortige projecten. In het kader van monitoring en het in control brengen en houden van de financiële resultaten, risico's en kredietverlening hebben wij gemeend ook een aantal projecten in beeld te brengen die van belang zijn voor de financiële positie van de gemeente. Het gaat hierbij om een viertal projecten, te weten:

- Aansluiting N323/A15,
- Rondweg Dodewaard,
- Verzamelcomplex.

In het in deze paragraaf opgenomen financieel overzicht zijn deze projecten opgenomen onder "Overige projecten".

Actualisatie complexen

De grondexploitatiebegrotingen van de IEGG-, Expl.OVK- en de NIEGG-complexen zijn per 1 januari 2015 geactualiseerd waarbij een nieuwe beoordeling heeft plaatsgevonden van de te verwachten kosten en opbrengsten alsmede de te hanteren fasering. Ook zijn de te hanteren parameters opnieuw beoordeeld. Hieruit blijkt dat de parameter rente-inkomsten en -uitgaven van 4% in 2014 1 januari 2015 gehandhaafd kan blijven. De parameter kostenstijging is gelijk gebleven aan 2014 (2%); dit geldt ook voor de opbrengstenstijging (0%). Met betrekking tot de complexen, opgenomen in het financieel overzicht verderop in deze paragraaf, heeft afstemming plaatsgevonden met betrokken projectleiders.

IEGG.

Dit zijn complexen die de gemeente onder eigen regie ontwikkelt conform actief gemeentelijk grondbeleid. Dat wil zeggen dat deze complexen traditioneel voor rekening en risico van de gemeente worden uitgevoerd. De gemeente koopt grond, maakt deze bouwrijp en verkoopt bouwrijpe grond aan afnemers en richt het openbaar gebied in.

Afdrachten ten laste van de gemeentelijke grondexploitatiebegroting (hierna te noemen: GREX) bij verkoop van grond aan de Reserve Bovenwijkse voorzieningen vanuit de IEGG heeft in 2014 niet plaatsgevonden. Het project Casterhoven (Deelneming) heeft wel bijgedragen.

Ten behoeve van de GREX-actualisatie IEGG heeft een beoordeling van de civiele kostenramingen plaatsgevonden en is daar waar nodig bijgesteld aan het prijspeil per 1 januari 2015. De geactualiseerde ramingen zijn verwerkt in de geactualiseerde GREXEN per 1 januari 2015. De jaarlijkse actualisatie van de civieltechnische ramingen is enerzijds van belang om een goede koppeling te hebben met wat er buiten "in het veld" gebeurt en anderzijds worden grote schommelingen binnen de grondexploitaties zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast komen grondexploitaties beter in control en worden mogelijke financiële risico's beperkt.

Expl.OVK.

Met betrekking tot de af te sluiten Expl.OVK. worden voorwaarden en afspraken over kostenverhaal vastgelegd in een exploitatieovereenkomst (anterieure overeenkomst). Gemeentelijke apparaatskosten en overige te verwachten kosten die de gemeente moet maken als gevolg van haar faciliterende rol worden via deze overeenkomst verrekend met de initiatiefnemer. Uitgangspunt is dat Expl.OVK. de gemeente niets mag kosten, alle kosten komen voor rekening en risico van initiatiefnemer. Actualisatie van kosten is dan ook niet of nauwelijks aan de orde.

Kosten die worden gemaakt door de gemeente nádat de overeenkomst zijn officiële juridische status door ondertekening van beide partijen heeft gekregen komen conform de Wro- richtlijnen voor rekening van de gemeente. Navorderen bij de initiatiefnemer laat de wetgever niet toe bij posterieure overeenkomsten maar bij anterieure overeenkomsten zijn er wel mogelijkheden om nadere afspraken hierover te maken.

Bestaande exploitatieovereenkomsten.

Bij de gemeente Neder-Betuwe zijn projecten met een exploitatieovereenkomst over het algemeen verliesgevend. De oorzaak hiervan is dat, bij het opstellen van de exploitatieovereenkomsten voorafgaand aan het afsluiten van de overeenkomsten, in het verleden sprake was van onvoldoende inschatting van de te verwachten risico's. Dit geldt met name voor de doorlooptijden van de projecten. Als gevolg van de marktomstandigheden lopen de projecten thans achter bij de gecalculerde doorlooptijden met gevolgen voor de te verwachten plankosten.

Geconstateerd wordt dat, als gevolg van een vertragende ontwikkeling van particuliere initiatieven en ondanks extra inspanning door de gemeente in een aantal plannen om de ontwikkeling toch mogelijk te maken en vlot te trekken, de resultaten achterblijven bij de eerdere verwachtingen als gevolg van de extra kosten. Door invloed van economische omstandigheden in de afgelopen jaren en daardoor de ontstane vertraging in de ontwikkelingen van plannen is onder andere sprake van toename van de kostenpost Plankosten.

Over de kosten die niet worden afgedekt door de te betalen bijdrage door initiatiefnemer(s) vindt langer bijschrijving van rentekosten (kapitaallasten) over gerealiseerde kosten plaats waardoor het resultaat van deze projecten met een Expl.OVK. nadelig wordt beïnvloed. Deze extra kosten zijn niet verhaalbaar omdat hierover geen afspraken met initiatiefnemers zijn gemaakt.

Nieuwe exploitatieovereenkomsten.

In de tweede helft van 2014 is de gemeente gestart met een nieuw te volgen werkwijze voor de behandeling van nieuwe initiatieven door particulieren/ontwikkelaars met eigen grond. Met betrekking tot de nieuw te volgen werkwijze worden met initiatiefnemers/ontwikkelaars partijen vanaf ultimo 2014 bij nieuwe initiatieven nieuwe afspraken gemaakt over het te volgen proces. Kernpunten zijn: mate van wenselijkheid en kansrijkheid. Via de toepassing van een plankostenscan met demarcatielijst worden de plankosten bepaald. Afgesproken wordt wie wat doet. Met 'wie' wordt de initiatiefnemer en de gemeente bedoeld. Vervolgens wordt een bijdrage bij initiatiefnemer in rekening gebracht ter afdekking van de eerste ambtelijke kosten via een intentieovereenkomst, een vorm van anterieure overeenkomst, opgesteld tussen de gemeente en initiatiefnemer. Bij het doorgaan van het plan volgt een definitieve anterieure overeenkomst met verrekening van de eerste bijdrage.

Is het initiatief niet kansrijk en dus niet uitvoerbaar dan stoppen de werkzaamheden en is de eerste betaalde bijdrage voor de gemeente, restitutie vindt niet plaats. Doel van deze werkwijze is dat op zo'n manier de ambtelijke kosten in ieder geval gedekt zijn. Hierbij geldt dat, indien er geen betaling plaats vindt door initiatiefnemer, de gemeente geen werkzaamheden verricht. Deze werkwijze vormt een onderdeel van het nieuwe werkwijze wat in 2015 verder wordt vorm gegeven.

In het verleden heeft u kaders gesteld aan het toerekenen van plankosten aan de diverse projecten. Door het feit dat het aantal nieuwe projecten afnam is door u het toerekenen van plankosten aan de diverse projecten gemaximaliseerd. Als kader heeft u het volgende gesteld. Voor 2014 maximaal € 160.000 voor 2015 maximaal € 140.000 voor 2016 maximaal € 120.000 en voor de verdere jaren maximaal € 100.000.

De hiervoor beschreven nieuwe werkwijze heeft tot gevolg dat wij het door u gestelde kader willen gaan bijstellen en alle gemaakte plankosten in 2014 ook daadwerkelijk in 2014 zijn toegerekend aan de diverse projecten en ook daadwerkelijk gedragen worden door de diverse projecten en niet meer door de algemene dienst. Door consequent alle plankosten toe te rekenen aan de diverse projecten is er in 2014 een voordeel ontstaan voor de algemene dienst van € 204.000. De verantwoording van dit voordeel vindt plaats in de jaarstukken 2014. Dit voordeel heeft een structureel karakter. Wij stellen dan ook voor om dit structurele voordeel voor onze algemene dienst te verwerken in de eerste bestuursrapportage 2015.

NIEGG

Deze projecten, die ook wel aangemerkt worden als strategische vastgoed (gronden en/of panden) zijn per 1 januari 2014 niet geactualiseerd. Voor deze gronden is wel een prijs per m² bruto terrein berekend die gelijk staat aan de boekwaarde van de complexen per m². De boekwaarde bestaat uit de verwervingsprijs plus de jaarlijkse bijschrijving van rente over de boekwaarde vanaf het moment dat deze gronden zijn verworven. Door de jaarlijkse bijschrijving van rente neemt de boekwaarde per m² bruto terrein ook toe. In 2015 wordt een aanvang genomen met het verlagen van de boekwaarde van het gebied Herenland met € 1 miljoen conform besluitvorming bij de vaststelling van de jaarrekening over het boekjaar 2013.

Het onderbouwing van de geraamde winstnemingen

Gelet op het saldo van de boekwaarde per 31 december 2014 wordt gesteld dat vroegtijdige winstneming niet aan de orde is.

De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt, conform richtlijnen van de BBV, een voorziening ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde per 1 januari 2015) gevormd en gestort in de "Voorziening verliezen grondexploitatie" waarmee het te verwachten verlies is afgedekt. Op basis van de actualisatie per 31 december 2014 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.219.471. Bij de actualisatie ten behoeve van de eerste bestuursrapportage in 2014 bedroeg het totaal aan verwachte verliezen € 2.023.013 (incl. € 1 miljoen te verwachten verlies Herenland-West NIEGG). Verschil derhalve € 196.458. Hierbij is rekening gehouden met een dotatie (totaal € 663.674) aan de project WC Ochten ten laste van de Algemene reserve grondexploitatie.

Risico's

In het totaal financieel overzicht per 1 januari 2015 van de projecten (IEGG, Expl.OVK. en NIEGG) is onderscheid gemaakt in enerzijds de algemene risico's conform de uitgangspunten van de "Nota risicomangement en weerstandsvermogen" ter grootte van € 945.261 (eerste bestuursrapportage 2014 € 1.220.722) en anderzijds project specifieke risico's ter grootte van € 10.150.000 (eerste bestuursrapportage 2014 € 8.924.000). Verschil derhalve € 1.225.500.

De totale inschatting van de algemene en project specifieke risico's binnen de genoemde projecten bedraagt per 31 december 2014 € 11.095.261. Bij de eerste bestuursrapportage 2014 was dit bedrag ingeschat op € 10.145.222. Ten opzichte van de eerste bestuursrapportage 2014 is per saldo sprake van een toename met € 950.038. In het totale overzicht in deze paragraaf zijn de algemene en project specifieke risico's per project weergegeven. Voor het bepalen van de algemene risico's is conform de Nota Risicomangement en weerstandsvermogen 10% van de huidige boekwaarde opgenomen als risicobedrag.

Voor een totaaloverzicht van de algemene risico's en de project specifieke risico's verwijzen wij naar het "totaaloverzicht" en naar paragraaf 2 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van de Jaarstukken 2014. De algemene risico's en de specifieke risico's die worden gelopen binnen de diverse grondcomplexen bedragen in totaliteit per 31 december 2014 € 11.095.261 hetgeen een toename ten opzichte van 31 december 2013 is van € 950.038. De dekking voor deze risico's wordt gevonden in de reserve grondexploitatie. Het totaal van de reserve grondexploitatie bedraagt per 31 december 2014 circa € 2.871.347 Hieruit blijkt dat de reserve grondexploitatie voldoende is om de algemene en project specifieke risico's van grondexploitatie af kunnen dekken. Voor een nadere toelichting en het compleet beeld van alle risico's en de benodigde dekking verwijzen wij naar paragraaf 2 'Weerstandsvermogen en risicomangement' van de Jaarstukken 2014.

Aanvullende kredieten

Ten behoeve van een aantal projecten is geen aanvullende investeringskrediet nodig. Basis voor de berekening van het benodigde krediet is het totaal investeringsniveau (kostenkant) van de GREX. Hierop worden de beschikbaar gestelde kredieten tot en met 2013 in mindering gebracht. Tot en met 31 december 2014 is € 10.072.718 beschikbaar gesteld. Het extra benodigde krediet ten opzichte van 31 december 2013 bedraagt € 1.131.556. De kapitaalrente is buiten beschouwing gelaten.

RESUMÉ TABEL ACTUELE PROGNOSE VAN DE VERWACHTEN RESULTATEN COMPLEXEN.

Jaarlijkse rentecorrectie boekwaarden.

Als gevolg van het toepassen van de jaarlijkse rente in de grondexploitatiebegrotingen – nadelige boekwaarden worden belast met rentekosten en bij voordelige boekwaarden wordt rente vergoed aan het betreffende complex - vindt jaarlijks een correctie op de boekwaarde plaats.

Resumé tabel.

De boekwaarde per 31 december 2014 van de IEGG- Expl.OVK.- en NIEGG-projecten ad € 9.484.593 laat een daling zien ten opzichte van de boekwaarde per 31 december 2013 ad € 12.207.224 ter grootte van € 2.722.631.

Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een lagere boekwaarde op de IEGG-complexen (€ 2.528.141) als gevolg van ontvangen opbrengsten op met name Herenland (IEGG) en Bonegraaf-west per 31 december 2014. Hier staat anderzijds tegenover een hogere boekwaarde voor de Expl.OVK. (€ 594.629), grotendeels veroorzaakt door o.a. de rentebijdrage en de vorming van nieuwe projecten. Tot slot is de boekwaarde per 31 december 2013 met betrekking tot de NIEGG-complexen afgenomen met € 257.263 als gevolg van het feit dat voor de Rondweg Dodewaard gronden zijn aangekocht ten gunste van het NIEGG complex Fructus waardoor enerzijds een verlaging van de boekwaarde kan worden gerealiseerd en anderzijds, als gevolg van rentebijdrage, de boekwaarde per saldo wordt afgesloten per 31 december 2014 met een verlaging van de boekwaarde van € 355.191. De andere NIEGG-complexen sluiten met een hogere boekwaarde als gevolg van rentebijdrage op de projecten.

Het verwachte ingeschatte verlies op de contante waarde van de grondexploitatieprojecten IEGG, Expl.OVK. en NIEGG per 1 januari 2014 bedraagt, rekening houdende met een dotatie ad € 663.674 ten laste van de Algemene reserve grondexploitatie, € 2.219.471. Per 1 januari 2013 bedroeg het gecalculerde verlies € 2.023.013 op de grondexploitatie-complexen. Dit betekent in verslechtering van het verlies ter grootte van € 196.458. Onderdeel van dit verlies is het nadelige eindsaldo van WC Ochten (€ 13.217) en het nadelige resultaat op Verzamelcomplex ad € 18.767.

De algemene risico's op de projecten zijn met circa € 197.000 toegenomen als gevolg van het feit dat de boekwaarde per 31 december 2014 lager is uitgevallen door de ontvangsten op de IEGG-projecten. De project specifieke risico's zijn ten opzichte van 2013 toegenomen met € 1.225.500. Dit komt door een mogelijk risico op het project ABC Structuurvisie als gevolg van mogelijk te verwachten tegenvallende ontwikkelingen. Jaarlijks dient kritisch te worden beoordeeld of dit saldo naar beneden kan worden bijgesteld. Per saldo zijn de algemene en specifieke projectrisico's met circa € 959.038 toegenomen.

Tot slot is voor de NIEGG-projecten de gemiddelde kostprijs (op basis van de boekwaarde per 31 december 2014) per m² bruto terrein in beeld gebracht. De gemiddelde kostprijs per m² is gestegen als gevolg van bijdrage van rente op de NIEGG-complexen. Dit geldt voor vrijwel alle NIEGG-projecten behalve voor Fructus waar een verlaging heeft plaats gevonden doordat gronden zijn overgedragen aan de Rondweg Dodewaard. In de toelichting op diverse complexen wordt hierna kort ingegaan op de bijzonderheden per project. In het jaarverslag Grondexploitatie 2014 treft u een uitgebreide toelichting op de projecten aan.

Het saldo van het benodigde kredietbedrag dekt de investeringen die nodig zijn om het project te realiseren. Het bedrag van de kredieten die beschikbaar zijn gesteld per 31 december 2014 plus het aanvullende benodigde kredietbedrag omvatten het saldo van de gerealiseerde boekwaarde inclusief de nog te realiseren investeringen per 1-1-2015. Hierop is in mindering gebracht het reeds beschikbaar gestelde krediet per 31 december 2014. Het restantbedrag is het aanvullend benodigde kredietbedrag.

KORTE TOELICHTING VAN DE "IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (IEGG)".

"In exploitatie genomen gronden" zijn gronden waarvoor een actieve GREX is opgesteld. Deze GREX is ten behoeve van de herziening en actualisatie per 1 januari 2015 aangepast aan de actuele stand van zaken met betrekking tot de gerealiseerde boekwaarde per 31 december 2014 en de "in het veld" nog uit te voeren civiel technische werken vanaf 1 januari 2015. Algemeen kan worden gesteld dat de resultaten onder druk staan door een verhoging van het interne tarief per uur van € 100 naar € 112.

Herenland Opheusden

Het project Herenland is gelegen aan de westkant van Opheusden en wordt aan de oostkant begrensd door de Smachtkamp, aan de noordkant door de Hamestraat en aan de zuidzijde door sportvelden van DFS. Het plangebied is opgedeeld in vijf fases. Per fase is hierna de stand van zaken weergegeven.

Fase 1: is geheel ontwikkeld en verkocht.

Fase 2: één kavel dient nog verkocht te worden, op dit moment is er nog géén zicht op verkoop van deze kavel.

Fase 3: wordt ontwikkeld en gerealiseerd door een ontwikkelaar. Het eerste deelplan is inmiddels gerealiseerd. Ook binnen dit plangebied is sprake van achterblijvende verkopen. Om die reden is door de ontwikkelaar – in nauw overleg met de gemeente – gekozen om de strook met 9 negen vrijstaande woningen langs het westelijk deel van de Viergeverstraat te herontwikkelen. In december 2013 is het bestemmingsplan vastgesteld, de omgevingsvergunning voor de bouw van 16 zestien woningen is verleend en inmiddels is met de bouw van eerste woningen begonnen. Direct grenzend aan fase 3 ligt een perceel van een boomkwekerij. Als gevolg van de activiteiten van de boomkwekerij ligt een spuitzone over een deel van fase 3 waardoor woningbouw daar vooralsnog niet mogelijk is. Om de ontwikkeling van fase 3 een impuls te geven heeft de gemeente Neder-Betuwe van de Provincie Gelderland subsidie ontvangen om een aangepast woningbouwprogramma mogelijk te maken, zodat de ontwikkeling sneller plaats kan vinden. De startdatum was 1 september 2014. Subsidievoorwaarden geven aan dat het plan binnen drie jaar na de ingangsdatum gerealiseerd moet zijn. Dit betekent verwerving van het perceel met de spuitzone, opstellen en in procedure brengen van het bestemmingsplan en de bouw van de woningen. Dit vraagt de nodige inspanningen van zowel de ontwikkelaar als de gemeente.

Fase 4: Inmiddels zijn alle percelen verkocht. De laatste woning is in aanbouw. Woonrijpmaken is vrijwel klaar.

Fase 5: Deze fase wordt in drie delen voor rekening en risico door de ontwikkelaar ontwikkeld. Voor de eerste twee delen zijn inmiddels de gronden overgedragen aan de ontwikkelaar en het inrichtingsplan is klaar. Inmiddels is vergunning verleend voor 18 seniorenwoningen en 18 eengezinswoningen, deze zijn in aanbouw. Voor fase 5 geldt dat de grondoverdracht voor het laatste deel naar verwachting ultimo december 2015 plaatsvindt. In 2015 wordt een nader onderzoek gedaan naar de bestemming, gelegen in de noord-oost hoek van fase 3, en haalbaarheid van de gronden daarvan in de spuitzone (circa 5.000 m²) die 50 m bedraagt. Een ontwikkelaar is bezig met het uitvoeren van een onderzoek om te bezien of er mogelijkheden zijn om toch woningbouw te plegen. Gelet op de tijdsdruk van ontwikkeling dient uiterlijk ultimo december 2014 meer duidelijkheid te bestaan over de mogelijkheden zodat uiterlijk 1 september 2017 het project gereed kan worden opgeleverd conform de Impulssubsidie richtlijnen. Dan mag niets tegenzitten. Indien dit onderzoek niet uiterlijk in december 2014 voor elkaar komt is sprake van heroverweging hoe om te gaan met deze gronden vanaf 1 januari 2016. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met één jaar verlengd van ultimo 2016 naar ultimo 2017. Het gevolg hiervan is dat de sommige kosten een jaar langer doorlopen maar ook dat, indien de grondexploitatie positief is, de renteopbrengsten voor de grondexploitatiebegroting één jaar langer doorlopen. De GREX Herenland laat per 1 januari 2014 een positief resultaat zien van € 428.379 (NCW), per 1 januari 2015 bedraagt dit NCW resultaat positief € 386.164 hetgeen t.o.v. 1 januari 2014 een resultaatvermindering betekent ter grootte van € 42.215. Voor geheel Fase 3, waarbinnen ook de gronden in de spuitzone zijn gelegen, is een impulssubsidie van de Provincie Gelderland ontvangen. Met deze subsidie kunnen ook de gronden in de spuitzone verder in ontwikkeling worden genomen. Gesprekken hierover vinden plaats. Omdat nog niet zeker is of een en ander gunstig uitvalt met betrekking tot de ontwikkeling is vooralsnog rekening gehouden met een afwaardering naar landbouwwaarde. Voor deze problematiek is een risico-inschatting opgenomen ter grootte van € 556.000.

Tolsestraat Opheusden

De gemeente heeft de voormalige sportvelden in Opheusden herontwikkeld tot kleinschalig bedrijventerrein. Het was de bedoeling deze kavels aan ondernemers uit de gemeente Neder-Betuwe te verkopen. Alle woon-werk kavels zijn verkocht. Momenteel is nog 3.848 m² bouwgrond te koop. De verwachting is dat, rekening houdend met de huidige marktvraag, deze kavels zijn verkocht ultimo 2018. Na verkoop ultimo 2018 wordt, na definitieve afwerking van het openbaar gebied, deze grex afgesloten. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met twee jaar verlengd van ultimo 2016 naar ultimo 2018. Het gevolg hiervan is dat de plankosten een jaar langer doorlopen maar ook dat, indien de grondexploitatie positief is, de renteopbrengsten voor de grondexploitatiebegroting twee jaar langer doorlopen. De GREX Tolsestraat laat per 1 januari 2014 een positief resultaat zien van € 484.298 (NCW). Per 1 januari 2015 bedraagt dit NCW resultaat positief € 516.208 hetgeen t.o.v. 1 januari 2014 een resultaatverbetering betekent ter grootte van € 31.910. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door uitgestelde investeringen.

Bonegraaf-West Dodewaard

De gemeente ontwikkelt in Dodewaard dit bedrijventerrein als uitbreiding op het bedrijventerrein Bonegraaf. Op dit bedrijventerrein bevinden zich naast reguliere bedrijvenkavels ook enkele woon-werk kavels. De verkopen in 2014 zijn, gelet op de huidige markt voor bedrijventerreinen, achtergebleven bij de verwachting. In 2014 is de bestaande woning aan de Matensestraat 66 met bedrijfsgrond verkocht. Voor de komende jaren wordt verwacht dat de geplande verkoop vertraagd plaats gaat vinden en de verwachting is dat de uitgifte van 23.635 m² gerealiseerd is ultimo 2018. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met één jaar verlengd van ultimo 2017 naar ultimo 2018. Het gevolg hiervan is de plankosten één jaar langer doorlopen maar ook dat, indien de grondexploitatie positief is, de renteopbrengsten voor de grondexploitatie begroting één jaar langer doorlopen. Als gevolg van achterblijvende verkopen is het resultaat naar beneden bijgesteld. Was per 1 januari 2014 de verwachting dat een voordelig resultaat kon worden behaald ten grootte van € 197.126, thans is op basis van NCW het verwachte voordelige resultaat € 157.612. Dit is circa € 40.000 minder dan was voorzien per 1 januari 2014 en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door kapitaallasten ad € 120.000 en uitvoering van werkzaamheden. Daarnaast zijn de opbrengsten minder dan geraamd per 1-1-2014 als gevolg van het feit dat een subsidiebedrag ad € 61.000 per abuis dubbel opgenomen was bij de actualisatie per 1-1-2014. Dat is nu gecorrigeerd. Als gevolg van een langere looptijd komen meer rente- en inflatiekosten en plankosten ten laste van het resultaat waardoor het NCW resultaat uiteindelijk uitkomt op voordelig circa € 157.600.

ABC gemeentelijke gronden.

De gemeente heeft grondeigendom binnen het Agro Business Centre Opheusden. Deze gronden worden na vaststelling van de Structuurvisie ABC in ontwikkeling gebracht. De gronden in gemeentelijk eigendom worden voor verschillende doeleinden aangewend. Een deel wordt ingezet als openbaar gebied ABC ten behoeve van wegen en water. Er wordt een perceel gereserveerd voor de aanleg van het toekomstige "Laanboomgebouw". Daarnaast zijn er gronden die in exploitatie kunnen worden genomen; hier kunnen zich bedrijven binnen het ABC vestigen. Er lopen gesprekken met bedrijven die zich op het ABC willen vestigen (op gemeentelijke gronden en op gronden van derden). Een eerste koopovereenkomst is gesloten. Vervolgens dient, nadat is gecontracteerd per bedrijfsvestiging, een planologische procedure (projectafwijkingbesluit) te worden doorlopen om bedrijfsvestiging planologisch mogelijk te maken. De grex per 1 januari 2015 laat een voordelig verwacht saldo zien ad € 1.097.765. Tot en met 31 december 2014 is € 43.500 grotendeels uitgegeven aan voorbereidings- en rentekosten.

KORTE TOELICHTING COMPLEXEN MET EEN "EXPLOITATIEOVEREENKOMST (EXPL.OVK.)".

Dit zijn projecten waarbij, op basis van particulier initiatief, een locatie nader wordt ontwikkeld. De gemeente is bij deze locatieontwikkelingen geen ontwikkelingspartner omdat de gronden niet in eigendom zijn van de gemeente Neder-Betuwe. Het uitgangspunt is dat de gemeente in deze ontwikkelingen geen risico neemt maar slechts een faciliterende rol vervult bij de (her)ontwikkeling van deze locaties. Op basis van haar faciliterende rol, die enerzijds is verwoord in het vigerend grondbeleid en anderzijds in de richtlijnen zoals vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening en de toelichting hierop in het Besluit ruimtelijke ordening van 1-7-2008 (Wro/ Bro), verhaalt de gemeente de door haar te verwachten te maken kosten op de initiatiefnemer.

Zoals eerder is aangegeven maken wij onderscheid in de Exploitatieovereenkomsten die per 1-1-2014 waarvoor al overeenkomsten in het verleden zijn afgesloten en de overeenkomsten die met name in het 4^e kwartaal van 2014 zijn afgesloten die conform de eerder benoemde nieuwe werkwijze worden behandeld (zie hierna onder "Nieuwe exploitatieovereenkomsten"). De eerste categorie exploitatieovereenkomsten, waarbij de gemeente slechts een faciliterende rol heeft, zijn overeenkomsten die al langlopend zijn en veel historische kosten bevatten. De historische kosten bevatten hoofdzakelijk plankosten. Deze overeenkomsten lopen al vele jaren en overschrijding van de kosten, voornamelijk gemeentelijke plankosten, zijn als gevolg van het gestelde in de Wro/Bro per 1-7-2008 niet meer verhaalbaar bij initiatiefnemers. Op deze lopende contracten bestaat een grondexploitatiebegrotingstekort ter grootte van circa € 811.355 op NCW, dit in tegenstelling tot 31 december 2013 waar toen een tekort per saldo was van € 753.359. Wij achten het van belang om met voortvarendheid in 2015 meer aandacht aan deze projecten te geven om een en ander tot een goed einde te brengen dan wel om met initiatiefnemers nader in overleg te treden om de juiste stand van het project te kunnen bepalen. Het verschil tussen € 811.355 per 31 december 2014 en € 753.359 per 31 december 2013 bedraagt € 58.000 hetgeen veroorzaakt wordt door rentekosten (circa € 30.100), door extra te besteden plankosten om de projecten weer vlot te trekken en door verhoging van het intern uurtarief.

Nieuwe exploitatieovereenkomsten.

In de tweede helft van 2014 is de gemeente gestart met een nieuw te volgen werkwijze wat betreft de behandeling van nieuwe initiatieven door private partijen met eigen grond. De gemeente is, zoals wij hiervoor hebben aangegeven, geen partij in de ontwikkeling behoudens de faciliterende rol die zij daarin vervult. Een principeverzoek wordt door de private partij ingebracht, de initiatiefnemer betaald leges voor het in behandeling nemen van dit verzoek. Onderzocht wordt of dit verzoek wenselijk (bestuurlijk) en kansrijk (haalbaar en uitvoerbaar) wordt geacht. Indien dit het geval is wordt toegewerkt naar een intentieovereenkomst om de eerste belangrijke zaken uit te zoeken.

Nieuwe werkwijze

Met betrekking tot de nieuw te volgen werkwijze worden met private partijen bij nieuwe initiatieven afspraken gemaakt over het te volgen proces. Via de toepassing van een plankostenscan (ministeriële regeling) worden de plankosten bepaald die de initiatiefnemer betaalt. Afsgesproken wordt via een zogenaamde demarcatielijst welke werkzaamheden door de private partij en de gemeente worden verricht in het voortraject om te komen tot een overeenkomst; dus wie doet wat. Vervolgens wordt een bijdrage bij initiatiefnemer in rekening gebracht ter afdekking van de eerste ambtelijke kosten via een intentieovereenkomst, een vorm van anterieure overeenkomst waarin partijen vrijwillig en privaatrechtelijk afspraken vastleggen, opgesteld tussen de gemeente en initiatiefnemer. Bij het doorgaan van het plan volgt een definitieve anterieure overeenkomst met verrekening van de eerste bijdrage. Is het initiatief niet kansrijk en dus niet uitvoerbaar dan stoppen de werkzaamheden en is de betaalde bijdrage voor de gemeente; restitutie vindt niet plaats. Doel van deze werkwijze is dat op zo'n manier de ambtelijke kosten in ieder geval gedekt zijn en het de gemeente per definitie geen geld kost. Het uitgangspunt geldt dat, indien er geen eerste betaling plaats vindt door initiatiefnemer, de gemeente geen werkzaamheden verricht. Deze werkwijze vormt een onderdeel van het nieuwe werken dat in 2015 verder wordt vorm gegeven.

Nachtegaallaan Dodewaard

De exploitatiebijdrage op basis van de geldende exploitatieovereenkomst, in 2007 door partijen ondertekend, is volledig ontvangen en verwerkt in de boekwaarde per 31 december 2014. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan in 2010 is met de verkoop van de percelen gestart. De verkoop voldoet niet aan de verwachting als gevolg van de markttechnische omstandigheden. Van deze vier kavels heeft de grondeigenaar zelf één kavel bebouwd. De verkoop van de percelen is gestart maar loopt vanwege de markt niet goed. Een kavel, met de bestaande woning er op, is door initiatiefnemer verkocht. Per ultimo december 2014 stonden de drie andere bouw kavels nog steeds te koop. Mogelijk worden deze kavels binnenkort ook met een bouwplan voor een woning aangeboden. In tegenstelling tot wat gebruikelijk is bij exploitatieovereenkomsten heeft de gemeente in opdracht en voor rekening van de particulier de grond bouwrijp gemaakt en koopt zij grond aan ten behoeve van het openbaar gebied van de particulier. Het openbaar gebied wordt naar verwachting in 2015 door de gemeente woonrijp gemaakt. Indien blijkt dat ná verkoop en realisatie van de drie andere kavels schade ontstaat aan de dan inmiddels woonrijp gemaakte omgeving, dan dienen hierover vóór aanvang van de werkzaamheden in 2015 nadere afspraken met de initiatiefnemer voor herstel te worden gemaakt. Verwacht wordt een nadelig resultaat ter grootte van circa € 9.700 NCW per 1 januari 2015. Per 1 januari 2014 was dit nadelig circa € 5.000 NCW. Het verschil wordt met name veroorzaakt door een stijging van plankosten als gevolg van te verwachten plankosten ten behoeve van de begeleiding van dit project.

Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 191.803.

Wegwijzer Kesteren

De gemeente heeft na een selectieprocedure in mei 2011 een koop- en exploitatieovereenkomst gesloten met de hoogsteieder. Op basis van gesprekken met een klankbordgroep/omwonenden is het opgestelde plan door de ontwikkelaar aangepast. Eind

2012 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met een nieuw bijgestelde ontwikkelingsplan (maximaal 8 in plaats van 10 woningen). Tevens worden meer parkeerplaatsen gerealiseerd alsmede extra groen en een speelplek. De oude school is gesloopt en betreffende gronden zijn geleverd aan de ontwikkelaar. Het bestemmingsplan is vastgesteld door de gemeenteraad en tegen dit besluit is beroep aangetekend bij de Raad van State. De Raad van State heeft uitspraak gedaan inzake de bezwaren tegen het plan door belanghebbenden en omdat de bezwaren ongegrond zijn verklaard is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Ten behoeve van dit plan is tevens een Impulssubsidie aangevraagd en gehonoreerd. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met één jaar verlengd van ultimo 2015 naar ultimo 2016. Het gevolg hiervan is de plankosten één jaar langer doorlopen. Het verwachte voordelige resultaat op basis van NCW per 1 januari 2015 bedraagt € 200.506 NCW. Ten opzichte van de herziening per 1 januari 2014 van een positief NCW € 236.727 betekent dit een vermindering van het NCW resultaat ter grootte van circa € 36.200. Met name heeft dit te maken met de extra ambtelijke inspanning en overleggen waardoor extra plankosten zijn gemaakt. Daarnaast speelt, net als bij de andere projecten, de tariefstijging in de plankosten een kostenverhogende rol. Als gevolg van de langere bestemmingsplanprocedure is de afronding van het project één jaar opgeschoven. Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 166.039.

Triangel Ochten

Triangel, gelegen aan de westzijde van Ochten, wordt begrensd door de Burg. Houtkoperlaan, 44 R.I. Straat en de Cuneraweg. Het totale bouwplan beslaat circa 216 woningen binnen verschillende categorieën.

Grenzend aan het plangebied ligt de nieuwbouw van twee scholen en de nog te ontwikkelen kerklocatie. Het betreft een locatieontwikkeling die wordt uitgevoerd door twee ontwikkelaars die beiden eigenaar zijn van binnen het plangebied gelegen gronden. Eind november 2011 is het bestemmingsplan Triangel in werking getreden. Door de ontwikkelaar is de eerste fase inmiddels gerealiseerd (69 woningen) en de tweede fase (21 woningen) is door de ontwikkelaar in verkoop gebracht en deels in aanbouw genomen. De scholen en de kerk zijn ook gereed. Ten behoeve van de realisatie van extra parkeerplaatsen is een overeenkomst tussen kerk, scholen, gemeente en ontwikkelaar voor aankoop van gronden gesloten. De aanpassing van het bestemmingsplan ten behoeve van realisatie hiervan is door de kerk opgestart. De plankosten voor verdere ontwikkeling om en nabij de kerk, die buiten het plangebied van de Triangel ligt, zijn ten laste van de Triangel geboekt. De gerealiseerde opbrengsten in het project zijn verwerkt in de boekwaarde per 31 december 2013. In welk tempo de ontwikkeling van de grond gaat is met name afhankelijk van de situatie op de woningmarkt. Een makelaar is gevraagd zijn visie op dit plan te formuleren en afhankelijk daarvan vindt verdere planvorming plaats waar de ontsluiting van het plan onderdeel van uitmaakt. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met één jaar verlengd van ultimo 2015 naar ultimo 2016. Het gevolg hiervan is dat de plankosten één jaar langer doorlopen. Het berekende nadelige resultaat bedroeg per 1 januari 2014 € 204.153, per 1 januari 2015 bedraagt het NCW resultaat € 226.787 hetgeen een verslechtering van het resultaat per 1 januari 2015 betekent van circa € 22.500. De oorzaak hiervan is enerzijds de toename van de plan- en rentekosten en anderzijds de aanpassing van het openbare gebied nabij de buiten dit gebied gelegen kerk.

Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 473.000.

Irenelaan Dodewaard (nieuw project)

In opdracht van de woningcorporatie SWB zijn aan de Irenelaan 10 woningen gesloopt. Op deze locatie worden negen multi-categorale huurwoningen gerealiseerd. Deze woningen zijn geschikt voor meerdere doelgroepen zoals senioren, mensen met een lichamelijke beperking of gezinnen. De gemeente en de SWB hebben hiervoor in maart 2014 een exploitatieovereenkomst gesloten. Het bestemmingsplan is gereed. Op 29 januari 2015 is het bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld en ligt momenteel ter inzage tot 18 maart 2015. Uitgaande van een voorspoedige bestemmingsplanprocedure hoopt de SWB de woningen na de zomer van 2015 gereed en opgeleverd te hebben. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 9.156. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden.

Voor de benodigde werkzaamheden is een krediet benodigd.

Boveneindsestraat Kesteren

De locatie van het voormalige Van Lodenstein College is door de nieuwbouw van de nieuwe school in De Leede vrijgekomen als inbreidingslocatie binnen Kesteren, bedoeld voor woningbouw. De locatie wordt voor rekening en risico ontwikkeld door een ontwikkelaar. Naast een grondopbrengst worden, conform de koop-/realisatie-overeenkomst, ook de gemeentelijke publiekrechtelijke kosten bij de ontwikkelaar verhaald. De koop-/realisatie-overeenkomst met de Ontwikkelaar is op 18 juli 2013 getekend. Het voorontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen van 12 juni tot en met 23 juli 2014. Er zijn enkele inspraakreacties binnengekomen. Het ontwerp bestemmingsplan ligt ter inzage van 25 september tot en met 5 november 2014. Inmiddels heeft het college in haar B&W-vergadering van 16-12-2014 het bestemmingsplan vastgesteld. Overdracht van de gronden is in 2 fasen contractueel vastgelegd, te weten

Fase 1: 9 maanden na onherroepelijk bestemmingsplan

Fase 2: wordt overgedragen binnen 2 jaar na onherroepelijk bestemmingsplan

elke fase voor circa 50%.

Gelijktijdig met de overdracht van de gronden vindt betaling door ontwikkelaar aan de gemeente plaats. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met vier jaar verlengd van ultimo 2015 naar ultimo 2019. Het gevolg hiervan is dat de plankosten vier jaar langer doorlopen. Op basis van doorrekening van de grondexploitatiebegroting ontstaat op basis van de Netto Contante Waarde methode (NCW) een tekort per 1 januari 2015 ad € 663.320. Deze toename van het nadelig resultaat heeft met name te maken met de berekende rentekosten over de boekwaarde. Na de actualisatie per 1 januari 2014 ontstond een nadelig NCW resultaat ter grootte van € 613.195. Ten opzichte van 2014 is de nadelige NCW dus gestegen circa € 50.613 als gevolg van grotendeels rentekosten en nog te besteden uren aan dit project. De opbrengsten, bestaande uit de nog te ontvangen verkoopwaarde en vergoeding voor plankosten, worden vanaf 2015 ontvangen. Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 1.335.546. Voor dit project is nog een aanvullend krediet nodig ter grootte van € 50.613.

Broedershof Echteld.

Broedershof is een particuliere woningbouwontwikkeling. De gronden zijn deels eigendom van een ontwikkelaar en deels eigendom van een particulier. Over een deel van deze gronden liggen hinderzones van een naastgelegen bedrijf, spuitzones van gewasbestrijdingsmiddelen en hoogspanningskabels waardoor woningbouw bemoeilijkt wordt. Ook heeft deze locatie gedeeltelijk een

hogere archeologisch waarde. De gemeente heeft op 4 november 2013 een overeenkomst (Expl.OVK.) gesloten met een ontwikkelaar. Het betreft een overeenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd over kostenverhaal ten behoeve van onder meer de gemeentelijke begeleiding van de bestemmingsplanprocedure. De ontwikkelaar heeft de benodigde stukken ten behoeve van de ruimtelijke procedure aangeleverd. Hierbij wordt rekening gehouden met archeologie, hinderzones van een naastgelegen bedrijf, spuitzones van gewasbestrijdingsmiddelen en hoogspanningskabels, waarvan woningbouw hinder kan ondervinden. Inmiddels heeft de ontwikkelaar een concept bestemmingsplan aangeleverd. Momenteel wordt dit concept door de gemeente beoordeeld op inhoud. Vanwege de discussie die speelt over de juiste toepassing van de zgn. Ladder voor Duurzame Verstedelijking wordt vervolgens in nauw overleg met de ontwikkelaar de daadwerkelijke start van de procedure bepaald. Op dit moment ziet het er naar uit, dat het bestemmingsplan begin 2015 in procedure kan worden gebracht. Afhankelijk van een eventuele beroepsprocedure zal dan in het derde kwartaal van dit 2015 of begin 2016 gestart kunnen worden met de uitvoering. Van belang is ook dat hierbij ook de problematiek van de ladder duurzame verstedelijking aan de orde komt.

Van belang is de uitwerking bij het project IJzerdoorn. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met vijf jaar verlengd van ultimo 2013 naar ultimo 2018. Het gevolg hiervan is dat de plankosten vijf jaar langer doorlopen. Per 1 januari 2014 bestond een nadelig resultaat ter grootte van € 193 NCW dat bij de herziening per 1 januari 2015 is gestegen naar nadelig € 15.111. Met name heeft dit te maken met de extra ambtelijke inspanningen die dit project heeft gevraagd en nog vraagt waardoor de plankosten zijn toegenomen.

Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 78.032. Voor de nog uit te voeren werkzaamheden is per 31 december 2014 een aanvullend krediet nodig ter grootte van € 197.337.

IJzerdoorn West

In de kern IJzerdoorn heeft de corporatie SWB het initiatief genomen om aan de westkant een plan van circa 45 woningen te ontwikkelen in zowel het huur- als koopsegment. Met de corporatie heeft de gemeente een akkoord bereikt over plankosten en de exploitatieovereenkomst. Deze overeenkomst is in het voorjaar van 2012 door partijen getekend. Het benodigde bestemmingsplan is op 19 december 2013 door de raad vastgesteld, maar in september 2014 vernietigd door de Raad van State. Door de SWB is momenteel een nieuw plan ingediend met inachtneming van de opmerkingen van de Raad van State. Van belang hierbij was met name dat de problematiek van de "Ladder duurzame verstedelijking" aan de orde komt. Dit heeft onder meer geleid tot bijstelling van het aantal woningen naar 25. De looptijd van dit project is met één jaar verkort van ultimo 2017 naar ultimo 2016. Het gevolg hiervan is een vermindering van de plankosten over één jaar. Het nadelige resultaat is van € 88.488 NCW per 1 januari 2014 toegenomen tot € 94.736 NCW. De plankosten, de juridische kosten en de kapitaalslasten veroorzaken het tekort dat nu op NCW is ontstaan. Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 231.000.

WoZoCo Opheusden

WoZoCo Opheusden betreft een binnenstedelijke herontwikkeling van een appartementencomplex met 31 zorgwoningen /appartementen en medische voorzieningen (huisarts, apotheek, fysiotherapie), evenals de bibliotheek, 14 seniorenwoningen, 22 rijwoningen en 10 tweekappers. Begin 2010 is een exploitatieovereenkomst gesloten tussen de gemeente Neder-Betuwe en corporatie. Het appartementencomplex, de medische voorzieningen en de bibliotheek zijn inmiddels opgeleverd. In verband met de nieuwe wettelijke regels voor corporaties gaat de corporatie in de tweede fase alleen nog woningen realiseren in de huursector. De benodigde gronden ten behoeve van de realisatie van de geplande koopwoningen zijn overgedragen aan een ontwikkelaar/ bouwster die inmiddels de eerste woningen heeft opgeleverd. De SWB is nog niet gestart met de bouw van de grondgebonden huurwoningen. De SWB heeft de wethouder geïnformeerd over de startbouw. Deze zal naar verwachting plaats vinden in de loop van 2015. Ook wordt het gebied woonrijp worden gemaakt. De tweede fase wordt aansluitend na afronding van de eerste fase door de corporatie opgepakt. Zo ontstaat een continue bouwstroom. Ook het openbare gebied rondom het appartementengebouw wordt door en voor rekening van corporatie ingericht. Wanneer het openbaar gebied gereed is wordt dit 'om niet' aan de gemeente in eigendom worden overgedragen. De te verwachten opbrengsten zijn gerealiseerd en verwerkt in de gerealiseerde boekwaarde tot en met 31 december 2013. De looptijd van dit project is met één jaar verkort van ultimo 2017 naar ultimo 2016. Het gevolg hiervan is een vermindering van de plankosten over één jaar. Het resultaat bedroeg per 1 januari 2014 € 738 NCW voordelig, per 1 januari 2015 is dit NCW resultaat gestegen naar voordelig € 18.650. Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 185.567.

Veilingterrein Kesteren

De eerder beoogde ontwikkelaar voor het totale veilingterrein is in 2012 failliet gegaan. Hierdoor moesten de drie eigenaren van het gezamenlijke terrein op zoek naar een nieuwe ontwikkelaar. De eigenaar van de eerste fase (corporatie) is het gelukt een ontwikkelaar te vinden die de grondgebonden woningen wilde realiseren. De uitbreiding van "De Schutse" de kerk en het woonzorgcomplex en een deel van de woningen zijn opgeleverd. Dit deel van het terrein is al woonrijp gemaakt. De laatste woningen worden in oktober 2014 opgeleverd, waarna dit deel woonrijp zal worden gemaakt. De eerste fase is dan, op de invulling van twee kavels voor een vrijstaande woning na, klaar. De particuliere eigenaren van fase 2 van het veilingterrein hebben nog geen ontwikkelaar gevonden om hun terrein te ontwikkelen. De planning is dat einde van dit jaar de eerste fase (op de twee vrije sectorkavels na) is afgerond. De verwachting is dat in de loop van 2015 het accountantskantoor met zijn nieuwbouw van start gaat. Op dit moment is er nog geen zicht op wanneer de tweede fase van het project tot ontwikkeling gaat komen. Vooralsnog wordt gestreefd naar voltooiing van het project Veilingterrein ultimo 2016. Omdat de beoogde infrastructuur hierdoor niet kan worden aangelegd en er alternatieven moeten worden bedacht en de eigenaren ook niet mee willen werken aan oplossingen kost dit project extra inspanning. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met één jaar verlengd van ultimo 2015 naar ultimo 2016. Het gevolg hiervan is dat de plankosten één jaar langer doorlopen. Het nadelig resultaat bedraagt per 1 januari 2014 was € 112.020 NCW, per 1 januari 2015 bedraagt het nadelig resultaat € 102.314 wat een lichte verbetering van het nadelige resultaat is met circa € 10.000. Dit heeft met name te maken met scherp calculeren van de plankosten in de komende jaren. Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 384.800.

Aldi Ochten

Na de raadsvergadering van december 2012 is door het college de overeenkomst ten behoeve van de verkoop en de door de ontwikkelaar te betalen exploitatiebijdrage getekend. Door de ontwikkelaar is een voorontwerpbestemmingsplan opgesteld om de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling (vestiging van een Aldi) mogelijk te maken. Inmiddels heeft het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen en heeft in december 2013 een informatieavond plaatsgevonden. Er zijn enkele inspraakreacties ontvangen. Het ontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen van 4 september 2014 tot en met 15

oktober 2014. Daarnaast worden de bouwplannen verder uitgewerkt. Het bestemmingsplan wordt in januari 2015 vastgesteld, de omgevingsvergunning kan dan worden aangevraagd. Als gevolg van markttechnische omstandigheden is dit project met één jaar verlengd van ultimo 2015 naar ultimo 2016. Het gevolg hiervan is dat de plankosten één jaar langer doorlopen. Per 1 januari 2014 is het exploitatieresultaat nihil, per 1 januari 2015 bedraagt het saldo NCW nadelig circa € 75.000. Dit heeft met name te maken een nog niet geboekte opbrengstwaarde voor het oude gemeentehuis ter waarde van € 725.000 die in 2015 wordt ontvangen en ten gunste van dit project wordt geboekt. Daarnaast worden, als gevolg van de hogere boekwaarde ad € 750.631 rentekosten ingeboekt (€ 30.025) en extra juridische kosten (€ 25.000). Omdat dit project langer duurt, er een juridisch probleem ligt en er dus ook extra plankosten worden verwacht zijn de kosten ten opzichte van 31 december 2013 toegenomen. Als gevolg van juridische perikelen schuift de realisatie van dit project derhalve één jaar op. Rekening houdende met de hoge boekwaarde is voor dit project een aanvullend krediet nodig ter grootte van € 63.200. Tot en met 31 december 2014 was al een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 776.000

Lingedael.

Dit is een particuliere ontwikkeling van een landgoed t.b.v. realisatie drie wooneenheden en het langer in bedrijf laten van de sorteerinstallatie Lingemeer, in combinatie met natuur en landschapontwikkeling. Er is een exploitatieovereenkomst ondertekend door de ontwikkelaar. Voor de gemeente is het uitgangspunt het realiseren van het volledige kostenverhaal. Einddatum van het project volgens de huidige planning is 31 december 2015. Het NCW resultaat per 1 januari 2013 bedroeg voordelig € 14.540, thans is het NCW resultaat voordelig € 0. Dit is een verslechtering van € 14.540 als gevolg van gerealiseerde plankosten vanwege de begeleiding van dit project. Voor dit project is tot en met 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 44.595.

ABC Bedrijfsverplaatsing (Nieuw project)

De gemeente heeft op 14 november 2013 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het bedrijf Kegelaar over een bedrijfsverplaatsing. Betreffende bedrijf betaalt een exploitatiebijdrage ter afdekking van de door de gemeente te maken kosten van € 40.000. Hiervan is in 2013 reeds 50% ontvangen, resteert nog te ontvangen € 20.000 in 2015 (contractueel na vaststelling bestemmingsplan; 18-12-2014). Gemeente en Provincie Gelderland stellen een subsidie voor de bedrijfsverplaatsing beschikbaar van in totaal € 350.000 op het moment dat bedrijfsverplaatsing concreet wordt (omgevingsvergunning, bouw, oplevering). De provincie neemt hiervan € 240.000 voor haar rekening, het bijbehorende subsidiebesluit is inmiddels genomen. De gemeente neemt totaal € 110.000 voor haar rekening. Daarnaast zijn kosten te verwachten voor het herstellen van de inrit van de betreffende locatie aan de Hamsestraat op het moment dat de bedrijfsverplaatsing is afgerond (op basis van een overeenkomst uit 2004). De verwachting is dat een en ander civieltechnisch gereed is ultimo 2015. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 405.000.

ABC Structuurvisie

Dit terrein is gelegen in de nabijheid van het station in Opheusden. In het kader van de ontwikkeling van het ABC terrein te Opheusden zijn kosten gemaakt. Deze kosten bestaan met name uit plankosten, BRM en kapitaalslasten. Totaal is circa € 54.700 gerealiseerd. Het voordelig NCW resultaat van deze grondexploitatie bedraagt circa € 47.820. Er is een risico dat samenhangt met de wijze van ontwikkeling. Op het moment dat niet alle gronden binnen tien jaar in ontwikkeling worden genomen vindt er geen volledig kostenverhaal plaats en blijft de gemeente met kosten zitten. Bij vaststelling van de Structuurvisie en Nota kostenverhaal ABC werd dit risico ingeschat op 50%. Er is inmiddels een eerste koopovereenkomst gesloten voor de vestiging van een bedrijf op gemeentelijke gronden binnen het ABC. Gesprekken met diverse gegadigden (voor vestiging op gemeentelijke gronden en particuliere gronden) lopen. Daarom wordt het risico verlaagd tot 40% van de te verwachten opbrengsten. Derhalve is een risicobedrag voor projectrisico's opgenomen ter grootte van € 1.240.000. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 3.100.000.

Van Tuijl Kesteren (nieuw project)

Het diervoederbedrijf P.C. van Tuijl B.V. te Kesteren (Batterijenweg 17) voorziet in de toekomst een groeiende markt en wil daarom uitbreiden. Op 20 maart 2012 heeft Witteveen+Bos hiervoor, namens Van Tuijl, een principeverzoek ingediend. In 2012 werd gesteld, dat uitbreiding naar het naastgelegen percelen om diverse redenen niet mogelijk is en dat daarom uitbreiding in de hoogte werd gevraagd: een volume-uitbreiding op eigen perceel van 40 meter hoog. Het momenteel geldende bestemmingsplan biedt daar geen mogelijkheden voor.

Op 21 juli 2014 heeft het college aangegeven via een bestemmingsplanherziening mee te willen werken aan dit verzoek, nadat dit in mei 2014 was aangevuld met een beeldkwaliteitsplan. Daarna zijn de onderhandelingen gestart voor de benodigde anterieure overeenkomst en is er door Van Tuijl een eerste vergoeding voor de dekking van de eerste ambtelijke kosten, vooruitlopend op de definitieve overeenkomst, betaald.

Op 23 december 2014 diende Witteveen+Bos een gewijzigd principeverzoek in. Dit verzoek betreft niet alleen vergroting van de opslagcapaciteit, maar ook van de productiecapaciteit. Dit verzoek is in behandeling genomen ter beoordeling. Als beide partijen daarmee instemmen kan met hen een (afzonderlijke) anterieure overeenkomst gesloten worden om de dekking voor de gemeentelijke plankosten te verzekeren. Het streven is medio 2015 vergunningverlening. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 0. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet nodig ter grootte van € 28.298.

Aldi Opheusden (nieuw project)

In Opheusden heeft een vastgoedontwikkelaar plannen om een nieuwe Aldi supermarkt te realiseren. De plannen zijn recent met welstand besproken en binnenkort worden de plannen voor definitieve goedkeuring aan welstand voorgelegd. De Aldi zal in de toekomst aansluiten op het parkeerterrein bij de Albert Heijn supermarkt. Dit parkeerterrein wordt vergroot en krijgt een tweede ontsluitingsmogelijkheid achter de brandweerkazerne op de Hamsestraat. Ook wordt er een nieuwe langzaam verkeerverbinding tussen de Hamsestraat en het parkeerterrein aangelegd (langs de school De Notenbalk).

Vanwege omliggende agrarische gronden is er sprake van een spuitzone langs deze percelen op het terrein waar de Aldi zich wil vestigen. Een winkel zoals de Aldi is een spuitgevoelige functie en mag zich dus niet zonder meer in deze zone vestigen. Vanwege het ontbreken van wetgeving is er een in de praktijk (als gevolg van jurisprudentie) gegroeide vuistregel ontstaan die aangeeft dat er een afstand van 50 meter tussen de agrarische gronden met open teelten en een voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelig object in acht genomen moet worden. De universiteit van Wageningen heeft in 2009 de publicatie "Driftblootstelling binnen 50 meter van de perceelgrens bij bespuitingen van een boomteeltperceel" opgesteld. Deze publicatie gaat in op de vraag op welke afstand woningbouw en bijbehorende erven nog verantwoord zijn in verband met plaatselijke bespuitingen van gewasbeschermingsmiddelen. Omdat de detailhandelsbestemming een gevoelige functie is, is deze publicatie relevant voor onderhavige situatie. Het aan de publicatie ten grondslag liggend onderzoek toont aan dat door de aanleg van een bladhoudende drifthaag van 3 meter hoog de spuitvrijzone kan worden teruggebracht naar 10 meter. In het voorontwerp bestemmingsplan is deze publicatie gevolgd en wordt voorgeschreven dat de Aldi een bladhoudende windhaag dient aan te leggen van drie meter hoog daar waar de Aldi aan het agrarisch gebied grenst. Verder wordt op de aanliggende agrarische percelen een spuitvrijzone opgenomen van 10 meter. De aangrenzende agrariërs worden door deze spuitvrijzone beperkt in hun bedrijfsvoering. De projectontwikkelaar is met deze agrariërs/grondeigenaren in overleg getreden en heeft overeenstemming bereikt met de partijen. De gesloten overeenkomsten houden in dat de gebruikers/eigenaren schadeloos worden gesteld en geen bezwaar hebben tegen de spuitvrijzone op hun grond. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 17.600. Dit heeft met name te maken met de te verwachten exploitatiebijdrage en de te ontvangen vergoeding van de brandweer. Een deel van de exploitatiebijdrage is reeds in 2013 ontvangen en is verwerkt in de boekwaarde per 31 december 2014. Door de juridische perikelen rondom de vaststelling van het bestemmingsplan is dit project een jaar opgeschoven. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet beschikbaar gesteld ter grootte van € 61.000. Aanvullend is nog een krediet benodigd ter grootte van € 10.422.

Supermarkt Kesteren

In december 2011 is het Masterplan Centrum Kesteren vastgesteld door de gemeenteraad. In dit plan is in voorkeursmodel Noord de realisatie van een supermarkt opgenomen. De huidige supermarkt (Spar, Hoofdstraat 29) heeft een oppervlakte van circa 600 m² en zal worden verplaatst naar de hoek van de Stationsstraat en de Hoofdstraat en circa 1.200 m² gaan bestrijken.

Het initiatief ligt bij de marktpartijen om invulling te geven aan de kansen die het masterplan biedt. Het masterplan is een richtinggevend kader dat enerzijds aan initiatiefnemers aangeeft waar ontwikkelingen mogelijk zijn en anderzijds hoe daaraan op hoofdlijnen uitvoering dient te worden gegeven. Door Bogor Projectontwikkeling is in september 2014 een principeverzoek om (planologische) medewerking en instemming met een aantal uitgangspunten voor de realisatie van een Plus supermarkt op de hoek van de Hoofdstraat-Stationsstraat ingediend. Het principeverzoek zal beoordeeld worden en een haalbaarheids-onderzoek wordt uitgevoerd, waarna een principebesluit kan worden genomen. Tevens worden de onderhandelingen dan opgestart om tot een anterieure overeenkomst te komen met de projectontwikkelaar. Haalbaarheids-onderzoek, opstellen overeenkomst en concept voorontwerpbestemmingsplan: eind 2014/begin 2015. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 0. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet nodig ter grootte van € 25.336.

De Heuning Oost/Bedrijfsverplaatsing Hatro

Reeds jaren speelt het initiatief van (familie Van den Hatert), Bonegraafseweg 5 te Ochten, voor verplaatsing van het bedrijf "Hatro Ochten" naar een locatie aansluitend op het bedrijventerrein de Heuning (Heuning Oost). Het gebied De Heuning Oost beslaat 4 ha, waarvan 3 ha kunnen worden ingevuld door bedrijven die lokale binding hebben. Maximaal 1 ha daarvan kan worden benut door Hatro Ochten, de overige 2 ha kunnen worden uitgegeven, waarbij het uitgangspunt is dat bedrijfskavels in beginsel niet groter mogen zijn dan 0,5 ha per bedrijfsvestiging (conform regionaal beleid). Eind 2013 is namens het bedrijf een principeverzoek ingediend om te komen tot een ruimtelijke procedure die deze verplaatsing mogelijk moet maken. Op 18 maart 2014 heeft het college ingestemd met het ingediende principeverzoek. Aangezien de ter plaatse geldende Structuurvisie niet voorzorg in bedrijfsvestiging is deze gewijzigd. Op 24 april 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met een daartoe benodigde wijziging van de Structuurvisie. In het collegebesluit van 18 maart 2014 is ook aangegeven dat voor het verhaal van kosten, die de gemeente maakt voor de gewenste ontwikkelingen, een anterieure overeenkomst gesloten wordt met de initiatiefnemer. Onderhandelingen met de firma Hatro en diens adviseurs hebben tot nu toe niet geleid tot het daadwerkelijk sluiten van een anterieure overeenkomst. Aangezien de familie Van den Hatert eigenaar is van de betreffende gronden heeft, vooruitlopend op het sluiten van een definitieve anterieure overeenkomst, de gemeente daarom met initiatiefnemer, familie Van den Hatert, een zogenaamde pré-anterieure overeenkomst gesloten. Het als gevolg daarvan door initiatiefnemer betaalde bedrag wordt gebruikt ter dekking van de reeds uitgevoerde en de nog te verwachten kosten als gevolg van werkzaamheden die de gemeente heeft uitgevoerd en nog gaat uitvoeren. Deze werkzaamheden hangen samen met het beoordelen van de aangeleverde plannen, het begeleiden van de gevoerde procedure voor de doorgevoerde wijziging in de structuurvisie en het sluiten van de definitieve anterieure overeenkomst. Naar verwachting komt de definitieve anterieure overeenkomst in maart 2015 tot stand. Het is de bedoeling het voor de bedrijfsverplaatsing benodigde voorontwerp bestemmingsplan medio mei 2015 ter inzage te leggen (inspraak en overleg). De benodigde vaststellingsprocedure kan dan kort na de zomervakantie plaatsvinden. Vaststelling door de gemeenteraad kan dan nog in 2015 gebeuren.

Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 0. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet nodig ter grootte van € 138.029.

De Smachtkamp

Het project Smachtkamp is gelegen aan de westkant van Opheusden. Het plan wordt aan de oostkant begrensd door bestaande woningen aan De Smachtkamp, aan de overige drie zijden door Herenland fase 5. Op 3 maart 2014 heeft het college een principebesluit genomen om medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van 14 starterswoningen achter de Smachtkamp nabij Herenland fase 5 in Opheusden. Dit een initiatief betreft een initiatief van een lokale ontwikkelaar die zeer goedkope woningen (rug-aan rug) wil realiseren. Inmiddels is met de ontwikkelaar een intentieovereenkomst gesloten met een exploitatiebijdrage ter afdekking van de eerste gemeentelijke kosten die samenhangen met de uit te voeren werkzaamheden. Begin 2015 wordt op basis van het voorliggende woningbouwontwerp beoordeeld of de voorgestane ontwikkeling haalbaar is. Indien dit het geval is volgt wordt in de loop van 2015 de definitieve anterieure overeenkomst, waarin tevens de definitieve exploitatiebijdrage wordt vastgesteld, tussen de initiatiefnemer en de gemeente ondertekend. Eerste kwartaal beoordeling voorontwerp bestemmingsplan en besluit go/no-go. Na beoordeling of de ontwikkeling haalbaar en wenselijk is zal een exploitatie-overeenkomst gesloten moeten worden. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 0. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet nodig ter grootte van € 28.235.

Vlastuin Kesteren

Door Vlastuin Onroerend Goed is in het verleden het verzoek neergelegd om medewerking te verlenen aan haar plannen voor uitbreiding van haar bedrijfsactiviteiten. Dit wordt gecombineerd met maatregelen uit het Businessplan voor de Bedrijfsomgeving Panhuis Kesteren. De uitbreiding en maatregelen uit het Businessplan betreffen: de bouw van een bedrijfshal, het realiseren van openbaar toegankelijke parkeergelegenheid, een parkeerterrein voor trailers en vrachtwagens en personeel parkeren en een verbetering van de groenstructuur en watergangen. De plannen passen goed in het Businessplan. Er wordt invulling gegeven aan de ervaren knelpunten in thema 2: Parkeren personen en thema 3: Parkeren trailers. Met Vlastuin Onroerend Goed zijn onderhandelingen gevoerd over een anterieure overeenkomst die op 26 september 2014 is getekend. In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt over bovengenoemde zaken en is een bijdrage opgenomen ter dekking van gemeentelijk te maken plankosten. Het voorontwerpbestemmingsplan is inmiddels in concept gereed. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatie-begroting NCW € 0. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet nodig ter grootte van € 28.974.

Van Dam Rijnbandijk Opheusden

In Opheusden nabij de kruising van de Rijnbandijk en de Dorpsstraat is een voormalige meubelwinkel (met 2 woningen) aanwezig (Van Dam, Rijnbandijk 14+16) met daarnaast een woning met bijbehorende gronden (Van Noort, Rijnbandijk 12). Grebbezicht treedt op als ontwikkelaar van deze locatie (ten oosten van de Dorpsstraat). Door Grebbezicht is in juli 2014 een principeverzoek om medewerking aan haar plan voor de realisatie van appartementen en eengezinswoningen ingediend. Het plan wordt momenteel beoordeeld. Door de gemeente is een programma van eisen en wensen opgesteld ten aanzien van de ontwikkeling van deze locatie. Aan Grebbezicht is een pré-anterieure overeenkomst op 16 oktober 2014 ondertekend. Na ondertekening van de overeenkomst en betaling van de bijbehorende factuur kan een vervolg worden gemaakt met de planontwikkeling. In het kader van een kwaliteitsverbetering van de dorpsentree zal dit gebied en de directe omgeving getransformeerd worden. Tegelijkertijd doet zich het dijkverbeteringsproject Rijswijk-Opheusden voor. Hierdoor verdwijnen drie dijkwoningen (Rijnbandijk 4, 6 en 18 (wordt herbouwd)). Voor de woningen aan de Rijnbandijk 18 en 20 (ten westen van de Dorpsstraat) is inmiddels een separaat omgevingsvergunningstraject doorlopen en zijn de vergunningen verleend. De eerste onderzoeken in het kader van het bestemmingsplan zijn in de maak. De onderhandelingen over de anterieure overeenkomst kunnen worden opgestart. Per 1 januari 2015 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 0. Deze ontwikkeling zal minimaal budgettair neutraal plaatsvinden. Voor dit project is per 31 december 2014 een krediet nodig ter grootte van € 61.425.

KORTE TOELICHTING VAN DE "NIET IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (NIEGG)".

Onder NIEGG zijn complexen ondergebracht waarvoor onroerende goederen (gronden en panden) tot en met 2012 zijn aangekocht die mogelijk in de toekomst nodig kunnen zijn om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Planvorming voor deze complexen is nog niet vastgesteld door de raad. Voor deze complexen bestaat geen actieve grondexploitatiebegroting en is er geen kostprijsberekening.

Herenland West Opheusden

Voor een deel van dit project is het niet zeker of er een ontwikkeling gaat plaatsvinden. De ruimtelijke beperking is dat dit gebied buiten de rode contour ligt. Ten behoeve van de mogelijke uitbreiding van de woningbouw Herenland-West zijn twee percelen buiten de rode contour aangekocht. Echter deze locaties zijn als een potentiële ontwikkellocatie aangemerkt. Overleg met de provincie is daarom van groot belang, zeker in het kader van het provinciaal beleid betreffende de woningbouw in de regio Rivierenland. Wij hebben van u de opdracht gekregen met de provincie in overleg te treden om te trachten een ontwikkeling in Herenland -West mogelijk te maken. Op het terrein staat een woning. Afhankelijk van de uitkomst van de gesprekken met de provincie zal deze woning separaat van een ontwikkeling verkocht worden of in een mogelijke ontwikkeling betrokken worden. Vooralnog bedraagt de boekwaarde € 23,62/m² bruto terrein. Dit bedrag is bepaald nadat de reservering ter grootte van € 1,0 miljoen in mindering is gebracht op de boekwaarde 31 december 2014. In de begroting 2015 is opgenomen € 1,0 miljoen in mindering te brengen op de boekwaarde. Dus in 2015 wordt de boekwaarde van dit NIEGG-project aanmerkelijk verlaagd. Een extra krediet ter grootte van € 464.434 is nodig om de opgebouwde rentekosten af te dekken. Er was tot en met 31 december 2014 reeds € 397.911 krediet beschikbaar gesteld.

Acaciastraat Opheusden

Deze locatie betreft de voormalige gemeentewerf. De tijdelijke huisartsenpost, die in 2013 is verhuisd naar het WoZoCo-complex in Opheusden, is inmiddels gesloopt. Op deze locatie bestaan naar verwachting mogelijkheden voor realisatie van starterswoningen vanwege inbreng van gemeentelijke gronden. Dit onderzoek dient nog plaats te vinden. De corporatie heeft haar woningen aan de zuidkant van de Acaciastraat gesloopt en is voornemens om de locatie van de voormalige gemeentewerf op te nemen in haar plannen voor de bouw van in totaal circa 45 woningen met mogelijk eventueel commerciële ruimten. Een particulier is voornemens binnen deze locatie een deel van zijn gronden te ontwikkelen voor woningbouw. Hij overweegt tevens het perceel van zijn burens aan te kopen om dit bij zijn voorgenomen ontwikkeling te betrekken. Zodra een ontwikkelingsplan is opgesteld wordt dat voorgelegd aan de gemeente. Afhankelijk van de invulling van de locatie beslist de gemeente om al dan niet de ontwikkeling van de particulier te faciliteren met verrekening van gemeentelijke kosten via exploitatieovereenkomst. Vooralnog zijn het Nog niet in exploitatie genomen gronden. De boekwaarde bedraagt per 1 januari 2014 € 3,24/m² bruto-terrein. Er was tot en met 31 december 2014 reeds € 29.165 krediet beschikbaar gesteld.

Fructus Dodewaard gronden gemeente

Aan de westkant van Dodewaard ligt plan Fructus, een potentiële woningbouwlocatie. De gronden in dit plan zijn grotendeels eigendom van ontwikkelaars en ook de gemeente heeft circa 3,3 hectare in eigendom. Het grondbezit van de gemeente omvat 33.580 m². Hiervan zijn twee percelen van samen 24.410 m² gereserveerd voor de aanleg van de verbindingsweg Dodewaard. Ten behoeve van de Rondweg Dodewaard heeft grondoverdracht in 2014 plaats gevonden. Deze gronden zijn inmiddels uitgenomen en ondergebracht in een aparte kosten- batenanalyse `Dodewaard Rondweg`. Hiervoor is een opbrengst in dit NIEGG- complex geboekt ter grootte van € 375.000. Hiermee is de boekwaarde verlaagd tot circa € 300.000 NCW nadelig oftewel een prijs per m² ter grootte van € 32,71 bruto terrein per 1 januari 2015. Resteert een totaal bruto oppervlakte van circa 9.000 m². Deze oppervlakte is bestemd voor woningbouw. Er is tot en met 31 december 2014 reeds € 796.540 krediet beschikbaar gesteld.

Bonegraaf Oost

Dit gebied grenst aan het huidige bedrijventerrein. Een aantal investeerders heeft in het aanpalende gebied grondposities verworven. Ook de gemeente heeft grondeigendom in het aanpalende gebied. Door de Regio rivierenland is de hele locatie (particulier en gemeente grond) meegenomen in het EPO/ RPB voor de toekomstige ontwikkeling voor uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein. Het EPO/RPB is leidraad voor de provincie om al dan niet mee te werken aan de ontwikkeling. De gemeente zal haar gronden inbrengen en de ontwikkeling faciliteren conform haar grondbeleid indien hiervan sprake is. De boekwaarde bedraagt per 1 januari 2014 circa € 22,16/m² bruto terrein. Er is tot en met 31 december 2014 reeds € 446.540 krediet beschikbaar gesteld.

Oranjehof Ochten

In de omgeving van de Oranjestraat in Ochten ligt een aantal percelen van diverse eigenaren. Ook de gemeente heeft hier een perceel (het huidige trapveld). Vanaf begin 2000 is de gemeente met een projectontwikkelaar in gesprek om deze locatie te (her)ontwikkelen. Oorspronkelijk zou ook de woningcorporatie participeren in dit project maar deze heeft afgezien van gezamenlijke ontwikkeling en heeft een plan ingediend voor de herstructurering van haar woningen in dit gebied.

De projectontwikkelaar vertegenwoordigt twee particuliere eigenaren in het gebied. Een derde particuliere eigenaar is heeft zich terug getrokken omdat hij (een) andere koper(s) voor zijn perceel heeft, met instemming van de gemeente Neder-Betuwe. In de huidige markt geeft de gemeente geen prioriteit aan de ontwikkeling van haar deel van het perceel. Andere locaties, waar grotere belangen spelen, hebben op dit moment voorrang. De SWB heeft besloten om de eigen woningen te herstructureren. De bestaande woningen zijn inmiddels gesloopt en er is een omgevingsvergunning afgegeven voor vervangende nieuwbouw van 28 woningen. De boekwaarde per 1 januari 2014 bedraagt circa € 52,92/m² bruto terrein. Er is tot en met 31 december 2014 reeds € 246.504 krediet beschikbaar gesteld.

KORTE TOELICHTING VAN DE "OVERIGE PROJECTEN"

Aansluiting N323 – A15 Echteld

Hier betreft de aansluiting tussen de Voorstraat te Echteld en de N323/A15. Wij hebben in het verleden van ProRail middelen ontvangen voor de grondverwerving, juridische kosten onteigeningsprocedure en plankosten. Hiervan is nog € 243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Er dienen nog gronden te worden verworven van één grondeigenaar. Daarnaast dient er rekening te worden gehouden met planschade en plankosten. Het is duidelijk dat er bij een ongewijzigd plan een tekort is. Verklaring hiervoor is dat, door het sneuvelen van het bestemmingsplan bij de Raad van State, opnieuw plankosten moeten worden gemaakt en dat de planschade niet langer kan worden ondergebracht bij de regeling nadeelcompensatie Betuweroute. Voorsnog is rekening gehouden met een risicoreservering ad € 42.000 om extra kosten af te dekken mochten deze zich voor gaan doen. Er wordt naar mogelijkheden gekeken om het plan / bestek te optimaliseren waarbij kosten worden bespaard, onder meer door de huidige ('tijdelijke') carpoolplaats aan de Meersteeg definitief te maken. Er wordt in overleg met Prorail/ministerie en Grontmij getreden om te bezien in hoeverre de besparing voor de gemeente daadwerkelijk te realiseren is. Het geld voor de uitvoering is immers in handen van Grontmij. Daarnaast wordt er naar een integrale verkeersoplossing voor de N323 met op- en afritten A15, kruising N323-Meersteeg in relatie tot Medel en de aansluiting van de Voorstraat gekeken. Ook Medel, Rijkswaterstaat en de provincie Gelderland zijn hierin partij en hebben belang hierbij. Ook met deze partijen wordt het gesprek gevoerd. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan is duidelijk of zich er daadwerkelijk een tekort zal voordoen en zo ja hoe groot dit tekort is. De verwachting is dat een en ander civieltechnisch gereed is ultimo 2017.

Verbindingsweg Dodewaard

In Dodewaard wordt de aanleg van een verbindingsweg tussen de Waalbandijk en de Matensestraat voorbereid. De weg dient mede als ontsluiting van de bedrijfslocatie de Waalwaard, waarvoor de provincie de komst van het bedrijf De Beijer BV voorbereidt. De bestemmingsplannen voor de aanleg van de weg zijn inmiddels onherroepelijk. Er is van zeven grondeigenaren grond nodig; inmiddels zijn de gronden van vijf eigenaren verworven. Met twee eigenaren zijn de onderhandelingen nog niet afgerond. Er is inmiddels een titel (besluit van de Kroon) om tot onteigening over te gaan. Het uitgangspunt blijft om minnelijk tot overeenstemming te komen. Lukt dit niet (of niet tijdig en tegen redelijke voorwaarden) dan wordt het instrument van onteigening ingezet. De financiële afspraken hierover zijn opgenomen in de tussen de gemeente en provincie gesloten samenwerkingsovereenkomst (d.d. 12-12-2012). Van de provincie Gelderland is subsidie ontvangen voor de plan- en verwervingskosten, voor rekening en risico van de provincie. In februari 2015 heeft de provincie besloten aanvullende middelen hiervoor beschikbaar te stellen. Binnen het gestelde subsidiebedrag wordt op dit moment gewerkt. Voor de aanleg van de weg is een subsidie van de provincie Gelderland gereserveerd. Dit subsidiebedrag dekt de aanlegkosten op basis van de in opdracht van de gemeente opgestelde kostenraming. De gemeentelijke inbreng wordt gevormd door het beschikbaar stellen van de gronden in gemeentelijk eigendom. Subsidieverrekening vindt achteraf plaats op basis van werkelijke investeringen. Op het moment dat een positief saldo wordt gerealiseerd wordt de subsidie vanuit de provincie lager vastgesteld. Als de aanlegkosten hoger uitvallen dan verwacht, is er een risicoreservering beschikbaar, eveneens opgenomen in de opgemaakte samenwerkingsovereenkomst. De verwachting is dat het project voor de gemeente budgetneutraal verloopt. De laatste stand van zaken is dat de Provincie Gelderland en De Beijer BV overeenstemming hebben bereikt en ondertekening van het contract heeft plaats gevonden op 19 december 2014. De planning van de provincie Gelderland is er op gericht dat de Beijer medio 2016 op de Waalwaard van start gaat. Op basis van bovenstaande is de verbindingsweg tijdig, dus voordat de Beijer zijn bedrijfsactiviteiten start, gereed.

KORTE TOELICHTING VAN DE AFGESLOTEN PROJECTEN.

Winkelconcentratie Ochten

Al enige jaren heeft de gemeente het voornemen om op het Mr. Van Drielplein een winkelconcentratie te realiseren om zo de leefbaarheid van Ochten te vergroten en te stimuleren. In 2012 heeft de gemeenteraad ingestemd met beëindiging van de in 2008 opgestarte prijsvraagselectie, tevens heeft de gemeenteraad kennis genomen van de voorgenomen plannen van een ontwikkelaar die in december 2012 het voormalig gemeentehuis heeft gekocht. Hier is sprake van een tweedeling, te weten Aldi ontwikkeling Ochten en afwikkeling financiële kant van het voormalig gemeentehuis/-winkelconcentratie project. De financiële afhandeling betreft de overdracht en levering van het gemeentehuis. Op dit moment loopt er een dagvaarding van MKB Vastgoed Plan tegen de gemeente Neder-Betuwe. De rechtbank doet hierover naar verwachting in 2015 uitspraak. Dit project is per 31 december 2014 afgesloten met een tekort ter grootte van € 676.981. Dit tekort wordt gedekt door de Reserve grondexploitatie voor een bedrag ter grootte van € 663.674. Het verschil ter grootte van € 13.217 wordt gedekt door de algemene middelen. De mogelijk nog te maken kosten voor advies en begeleiding met betrekking tot de lopende rechtszaak worden ten laste gebracht van het project Aldi Ochten. Over de uitspraak en de mogelijke gevolgen hiervan voor de gemeente wordt u separaat geïnformeerd.

Verzamelcomplex IEGG

Dit complex bevat de gebieden Bonegraaf- Noord en De Leede. Om de complexen niet te zwaar te belasten met kapitaallasten is besloten de betreffende grondexploitaties administratief af te sluiten en de restgebieden waar nog uitgifte plaats vindt dan wel civiel en cultuurtechnisch werk verricht wordt over te hevelen naar één grondexploitatie "Verzamelcomplex". Onderdeel "De Bonegraaf Noord" is per 31 december 2013 financieel administratief afgesloten. Enkele civieltechnische restwerkzaamheden moeten nog worden uitgevoerd. Voor het gebied De Leede geldt in feite hetzelfde. Dit project is per 31 december 2013 financieel administratief afgesloten. Enkele civieltechnische werkzaamheden moeten nog worden uitgevoerd. Één onverkochte kavel is onder strategische gronden gebracht maar blijft wel in verkoop voor geïnteresseerden. Tot slot zijn ook archeologische kosten voor de Walenhoekseweg ten laste van dit complex gebracht. De boekwaarde van de verzamelgrex komt jaarlijks direct ten laste van het jaarrekeningresultaat en loopt niet mee in de voorziening verliezen grex..

PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Algemeen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie voor 'bedrijfsvoering': "Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan." Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze doelstellingen te bereiken. Onze organisatie beleeft door de dynamiek in het openbaar bestuur hectische tijden en het ziet er naar uit dat deze hectiek permanent zal zijn. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Beleid ten aanzien van onze bedrijfsvoering

De overheid vraagt steeds meer zelfredzaamheid van inwoners en de gemeente is steeds meer één van de maatschappelijke partijen dan een orgaan dat van bovenaf bepaalt wat goed is. Ons takenpakket verandert steeds, terwijl de financiële mogelijkheden beperkt zijn. Een 'blik naar buiten', flexibiliteit, een sterk strategisch en tactisch vermogen, slim samenwerken, integraal werken, klantgerichtheid en resultaatgerichtheid helpen onze organisatie om de door de raad bepaalde doelen toch te bereiken. Deze uitgangspunten staan dan ook centraal in de besturings- en managementfilosofie van de organisatie die eind 2013 door het college is vastgesteld en waar de organisatieontwikkeling zich in 2014 op is gaan richten.

Onze organisatiestructuur is een afgeleide van het zogenoemde directiemodel. De organisatie stond in 2014 onder algemene leiding van de gemeentesecretaris die tevens algemeen directeur is. Op 21 maart 2013 besloot de raad financiële middelen beschikbaar te stellen om een reorganisatie door te voeren. Een groot deel van 2013 werkten we aan het doorvoeren van de reorganisatie. Per 3 februari 2014 is de reorganisatie afgerond. Sindsdien bestaat de ambtelijke organisatie uit drie afdelingen: afdeling Fysieke pijler, afdeling Sociale pijler en afdeling Bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er twee stafeenheden: Concernstaf en Control. Het kleine aantal afdelingen betekent een klein en slagvaardig managementteam (gevormd door de gemeentesecretaris en de afdelingsmanagers, die geadviseerd worden door de controller en de directiesecretaris), dat stuurt op de integraliteit en samenhang van de vele belangrijke strategische dossiers. Onze afdelingen hebben naast afdelingsmanagers, die de medewerkers die werken op de strategische dossiers aansturen, ook adjunct-afdelingsmanagers; zij richten zich voornamelijk op het coachen en begeleiden van onze medewerkers die werken op de tactische en operationele dossiers en helpen op die manier de organisatie zich steeds verder te verbeteren. De gekozen organisatiestructuur is het gevolg van de genoemde reorganisatie die uitgevoerd is om het management 'in positie' te brengen om: (1) strategische en tactische beleids- en bedrijfsvoeringsdossiers in samenhang op de juiste manier op te kunnen laten pakken; (2) snel en passend te kunnen inspelen op alle ontwikkelingen die de komende jaren op ons af komen en (3) medewerkers te coachen en begeleiden bij het uitvoeren van hun taken en hen te helpen bij hun ontwikkeling.

Achterliggende doelen c.q. gewenste effecten zijn onder meer:

- ◆ een goede anticipatie op de veelheid aan ontwikkelingen in de samenleving en de veelheid aan nieuwe taken die we krijgen;
- ◆ een goede sturing op onze verbonden partijen;
- ◆ een verbetering van het integraal werken;
- ◆ eenduidig leiderschap binnen de organisatie;
- ◆ een gezonde (bestuurs- en) organisatiecultuur waarin lef, professionaliteit, samenwerken, resultaat, klantgerichtheid en plezier kernbegrippen zijn;
- ◆ het aanbrengen van kwaliteitsverbeteringen in de prestaties van onze organisatie, onder meer doordat elke medewerker 'het beste uit zichzelf' haalt (daarbij stellen we zowel vakinhoudelijke kwaliteit als onze kerncompetenties resultaatgerichtheid, klantgerichtheid en samenwerken centraal).

In 2014 waren de eerste resultaten hiervan zichtbaar. Op 16 december 2014 stuurde het college hierover de raad een eerste rapportage (D/UIT/14/36972). Een uitgebreide evaluatie staat gepland voor (uiterlijk) oktober 2015.

Samenwerken: noodzaak en kans tegelijk

Voor elke gemeente, maar zeker voor een relatief kleine gemeente als Neder-Betuwe, is intergemeentelijke samenwerking een noodzaak. In samenwerkingsverbanden kunnen we niet alleen intergemeentelijke vraagstukken, maar ook vraagstukken die te 'groot' zijn voor onze organisatie beleggen. Zeer belangrijke beleidsuitdagingen zoals de transities op het sociaal domein, logistiek, transport, agribusines, recreatie en toerisme hebben we dan ook samen met de negen andere gemeenten in Rivierenland opgepakt. Binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werken we aan een veilige leefomgeving en bereiden we ons voor op eventuele rampen en crisissituaties. Ook efficiëntieoverwegingen spelen een rol om voor samenwerking met andere gemeenten te kiezen. Daarom organiseerden we onder meer de afvalinzameling (Avri/Regio Rivierenland), de sociale werkvoorziening (Lander en Presikhaaf) en ons archief (Regionaal Archief Rivierenland) samen met andere gemeenten. Binnen al deze samenwerkingsverbanden werken specialisten mee aan het bereiken van de politiek-bestuurlijke doelstellingen van Neder-Betuwe.

De afgelopen jaren zijn raad, college en ambtelijke organisatie zich steeds meer het belang van een goede sturing en monitoring van onze samenwerkingsverbanden (verbonden partijen) gaan realiseren, maar ook nog meer gaan inzien dat samenwerken volop kansen biedt. Daarom investeren wij in kennis over verbonden partijen bij onze medewerkers. De organisatie hanteert sinds 2013 heldere afspraken over de interne procesgang en verantwoordelijkheden ten aanzien van al onze verbonden partijen. Ook zijn vanaf 2013 binnen de organisatie diverse activiteiten ontplooid om de sturing en monitoring van verbonden partijen te verbeteren. Denk hierbij aan activiteiten gericht op bewustwording en kennis bij medewerkers te stimuleren, afstemming tussen collegeleden en medewerkers over de gewenste advisering, goede afstemming met griffie t.a.v. planning P&C-stukken van verbonden partijen. In onze organisatieontwikkelingsplannen hebben deze aspecten in 2014 wederom een prominente rol gekregen. Separaat ontvangt de raad in de eerste helft van 2015 een brief van het college over verdere verbeteringen als het gaat om de sturing op en monitoring van onze verbonden partijen.

Toekomstige organisatie Wabo- en BAG-taken

We hebben in 2014 onderzocht hoe we de organisatie van onze taken op het gebied van vergunningverlening, handhaving en toezicht (in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) het meest toekomstbestendig kunnen organiseren. Tevens hebben

we onderzoek gedaan naar het al dan niet onderbrengen van onze belastingtaken en de BAG bij de Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR). Deze onderzoeken vormen de basis voor besluitvorming in 2015.

BNW-samenwerking

Niet alleen als het gaat om beleidsvraagstukken en uitvoeringsaangelegenheden wilden wij de kansen van samenwerking met andere gemeenten benutten, ook als het ging om onze eigen bedrijfsvoering waren we van plan om samen te werken met Buren en West Maas en Waal.

Eind 2014 is besloten om de samenwerking BNW niet door te laten gaan. Er waren teveel onzekerheden op het gebied van financiën en ICT. Daarnaast lagen de standpunten van de drie gemeenten op een aantal cruciale zaken te ver uiteen om tot elkaar te komen. Hierover hebben wij u separaat geïnformeerd. Begin 2015 zal een plan van aanpak worden opgesteld over de vraag of en zo ja hoe we onze bedrijfsvoeringstaken kunnen blijven uitvoeren.

Inbesteding beheer openbare ruimte bij de Avri

Uit een in 2013 gehouden onderzoek bleek dat de Avri, een onderdeel van Regio Rivierenland, ten opzichte van onze eigen organisatie beter in staat was om kwetsbaarheden te beperken, beter voorbereid was om de kwaliteit van het onderhoud te borgen en aanzienlijkere besparingen en extra inkomsten wist te onderhouden en leek te kunnen realiseren. Door de raad is besloten om per 1 april 2014 de taken op het gebied van integraal beheer van en onderhoud aan de openbare ruimte in te besteden bij de AVRI. Dit is gerealiseerd.

Toelichting totale personeelslasten opgenomen in de exploitatie

Hieronder treft u de totale personeelslasten over 2014 aan waarbij een splitsing is aangebracht tussen personeelslasten van bestuur, (burger)raad en griffie en de personeelslasten van de ambtelijke organisatie. Ook de onderdelen inhuur derden (vacature ruimte), overige personeelslasten, ziekteverzuim, voorziening reorganisatie en het aanbieden van werk aan mensen met een arbeidshandicap worden hier nader toegelicht.

Personeelslasten (burger)raadsleden, college en griffie

In 2014 is er een minimale onderschrijding te melden op de betreffende kostenplaatsen van de raadsleden, burgerraadsleden, college en griffie. Dit behoeft geen verdere toelichting in dit document.

Personeelslasten (burger)raadsleden, college en griffie 2014	
Begroting	-711.974
Werkelijke personeelslasten	697.840
Verschil (onderschrijding)	-14.134

Personeelslasten ambtelijke organisatie

In de begroting 2014 is een bedrag opgenomen van € 7 miljoen. De werkelijke personeelslasten in 2014 zijn € 5,96 miljoen. Dit houdt in dat er een voordeel van € 1,04 miljoen is ontstaan (vrijval vacaturegelden, zijnde het budget inhuur derden), dit heeft betrekking op niet ingevulde vacatures binnen de organisatie. Intern is men kritisch op het structureel invullen van vacatures, mede door het ingezette cultuurveranderingstraject, de diverse ontwikkelingen in samenwerkingsverbanden en bezuinigingen binnen de organisatie.

Personeelslasten ambtelijke organisatie 2014	
Begroting	-7.008.618
Werkelijke personeelslasten	5.965.887
Verschil (vrijval vacaturegelden)	-1.042.731

Vrijval vacaturegelden.

In veel gevallen wordt de keuze gemaakt om vacatures anders in te vullen dan structureel iemand in dienst te nemen (inhuur, detachering enz.). Met name op het gebied van detacheringen van personeel van en naar een andere gemeente wordt steeds meer gebruik gemaakt. Hierdoor ontstaat een vaste kern (medewerkers in dienst) en een flexibele schil (inhuur, detachering, enz.).

Budget Inhuur derden

Het budget inhuur derden voor 2014 bedraagt - € 1.265.115 en wordt gevormd door drie onderdelen:

- vrijval vacaturegelden
- bijgeeraamd budget bij een bestuursrapportage of bestemming resultaat jaarrekening 2013
- extra budget op basis van inkomsten uit detacheringen van eigen personeel

Het bijgeeraamd budget ten bedrage van € 126.399 in 2014 heeft betrekking op de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor verlenging van de inhuur van de interim-gemeentesecretaris (- € 84.570 eerste bestuursrapportage 2014) en ten behoeve van een knelpunt personeel bij het team Vergunningverlening & Handhaving (- € 41.829 bestemming resultaat jaarrekening 2013).

Budget Inhuur derden 2014	
Vrijval vacaturegelden	-1.042.731
Bijgeraamd budget bij eerste bestuursrapportage	-126.399
Inkomsten uit detachering	-95.985
Totaal budget	-1.265.115

Uitgaven inhuur derden

In totaal is er een bedrag van € 1.239.981 besteed aan inhuur van derden in 2014. Dit heeft betrekking op diverse soorten van inhuur: op basis van detacheringen vanuit een andere gemeente, via detacheringbureaus, op basis van Payroll, via uitzendbureaus, stagiaires, enz. Per saldo is er in 2014 een onderschrijding ontstaan ter hoogte van - € 25.134.

Uitgaven inhuur derden 2014	
Budget inhuur derden	-1.265.115
Uitgaven inhuur derden	1.239.981
Verschil (onderschrijding)	-25.134

Overige personeelslasten

In de begroting 2014 is een bedrag van € 675.749 opgenomen voor overige personeelslasten. Dit betreft o.a. de secundaire arbeidsvoorwaarden van het personeel, juridische advisering, verzekeringen, ARBO, wachtgelders, ontvangsten van derden, enz.. In 2014 is er een overschrijding ter hoogte van € 16.780. Dit behoeft geen verdere toelichting in dit document.

Overige personeelslasten 2014	
Begroting	-675.749
Werkelijke overige personeelslasten	692.529
Verschil (overschrijding)	16.780

Toelichting totale personeelslasten

Per saldo is er een voordeel ontstaan ter hoogte van € 22.488 (- € 14.134 - € 25.134 + € 16.780) binnen de totale personeelslasten in 2014. Dit betreft een zeer geringe onderschrijding ten opzichte van de totale personeelslasten. Voorgesteld wordt om het eenmalige voordeel van - € 22.488 te bestemmen in 2015 ten behoeve van een personeel knelpunt bij de griffie.

Ziekteverzuim

Het gemiddelde verzuim van de organisatie was in 2014 6,16%. Dit percentage werd voor een belangrijk deel veroorzaakt door ernstige en relatief langdurige fysieke aandoeningen en voor een deel door uitval vanwege overbelasting/te hoge werkdruk (met name bij de sociale pijler als gevolg van de extreem grote werkdruk vanwege de voorbereiding van de transitie). Ten opzichte van het verzuimcijfer in 2013 (4,90%) is dit een stijging van 1,26%. Het landelijke verzuimcijfer binnen de sector gemeenten in 2013 was 5,2%. Voor 2014 is het landelijke verzuimcijfer nog niet bekend gemaakt. Verzuim betekent vaak (deels) afwezigheid van de betreffende medewerk(st)er. Indien dit een langdurig karakter heeft is het budget Vervanging personeel bij ziekte (- € 201.700) beschikbaar om vervanging in te schakelen. Daarnaast ontvangen we vanuit het UWV een compensatie op het moment dat iemand met zwangerschapsverlof is hetgeen ter dekking kan worden ingezet voor de vervanging van de medewerkster. Per saldo is er in 2014 een onderschrijding ter hoogte van € 18.604. Dit behoeft geen verdere toelichting in dit document.

Vervanging personeel bij ziekte 2014	
Begroting 2014	-201.700
Werkelijk saldo inkomsten/uitgaven 2014	183.096
Verschil (onderschrijding)	-18.604

Voorziening reorganisatie

U heeft in uw raadsvergadering van 21 maart 2013 een budget van € 1.267.000 beschikbaar gesteld. De kosten ten behoeve van de boventallig verklaarde managers, waaronder de 'van werk naar werk' trajecten, vormen de grootste uitgaven die ten laste van deze voorziening worden geboekt. Hieronder treft u een overzicht aan van de stand van de voorziening op 31 december 2014.

Stand voorziening reorganisatie	
Begroot	-1.267.000
Werkelijke uitgaven	892.705
Verschil	-374.295

Over de voorziening reorganisatie rapporteren wij u separaat. Op dit moment dateert de laatst verzonden brief van 16 december

2014 (D/UIT/14/36972). De in die brief genoemde informatie is nog actueel.

Arbeidshandicap

In het coalitieprogramma 2010-2014 is als speerpunt opgenomen dat voor 5% van de totale formatie de inspanning wordt verricht voor het aanbieden van werk aan mensen met een arbeidshandicap. Verdeeld over de organisatie en inclusief de medewerkers van Lander is het percentage in 2014 6,36. De doelstelling is hiermee behaald.

Bezuinigingen op de ambtelijke organisatie

Ten aanzien van bezuinigingen op formatie geldt dat steeds op lange termijn gekeken moet worden welke inzet wel/niet nodig is, zodat daar tijdig op ingespeeld kan worden. Verzilvering moet dan ook bij voorkeur op natuurlijke momenten plaatsvinden. Ook in 2014 hebben we deze werkwijze gehanteerd.

Daarbij zijn we ons ervan bewust dat gedwongen ontslagen zo duur zijn dat dit niet haalbaar is (de gemeente is namelijk zelfrisicodragend als het gaat om ww, bovenwettelijke en nawettelijke ww).

Bovendien leiden bezuinigingen op formatie naast anders uitvoeren ook tot het schrappen van taken. We kijken daarom op strategische wijze welke taken we over enkele jaren minder of niet meer hoeven uit te voeren en welke extra taken daarvoor in de plaats komen en zoeken in ons lange-termijn-personeelsbeleid daar de aansluiting bij. Er ligt een taakstellende bezuiniging van € 700.000 vanaf 2015 waarvan € 500.000 betrekking heeft op reducering van de bedrijfsvoeringslasten, € 50.000 op samenwerking en € 150.000 op efficiency.

	2014	2015	2016	2017
Te reduceren bedrijfsvoeringslasten	-550.000	-700.000	-700.000	-700.000
Al gerealiseerde bezuinigingen bedrijfsvoeringslasten voorgaande jaren	540.000	645.000	645.000	645.000
Gerealiseerde bezuinigingen in 2014	10.000	55.000	55.000	55.000
Nog te realiseren op efficiëntie	0	0	0	0

Bij de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017 was de stand van de nog te realiseren bezuinigingen op bedrijfsvoeringslasten voor 2014 nog € 10.000 en dit liep op naar € 55.000 in 2017. Wij hadden ons als doel gesteld om het nog te realiseren bedrag aan bezuinigingen gerealiseerd te hebben bij het aanbieden van de jaarstukken 2014. Hierbij kunnen wij u melden dat deze stelpost in zijn geheel is gerealiseerd.

Gebruik open standaarden

Waar mogelijk wordt binnen het ICT vakgebied gebruik gemaakt van de open standaarden van de "pas toe of leg uit lijst" zoals o.a. StuF koppelingen; Webrichtlijnen; SEPA Standaarden; PDF/A-1/2 etc. Voor wat betreft kantoorautomatisering wordt binnen de gemeente het ODF formaat (open document formaat) niet gebruikt, maar de Microsoft standaard bestandsformaten. Waar nodig kan (en zal) de gemeente voor uitwisseling met derden het ODF formaat toepassen.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

DE JAARREKENING

INHOUD VAN DE JAARREKENING

De jaarstukken van een gemeente moeten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikel 24 BBV) bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening.

De jaarstukken, waarvan de jaarrekening deel uit maakt, dienen een document te zijn waarmee de gemeenteraad kan sturen. De gemeenteraad heeft in het duale stelsel de kaderstellende budgetbepalende en controlerende taken. De jaarrekening ondersteunt de gemeenteraad bij deze taken.

Volgens de BBV moet een jaarrekening ten minste bestaan uit een overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting, de balans en de toelichting en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De overzichten van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

De overzichten van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting moet bestaan uit een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten en het saldo per programma, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van gerealiseerd resultaat voor bestemming, een overzicht van de werkelijke mutaties in reserves en een overzicht van het gerealiseerde resultaat na bestemming. De overzichten van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting bevat voor de hierboven genoemde onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijzigingen (artikel 27 BBV).

Tevens bevat de overzichten van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorziën, een overzicht van de incidentele baten en lasten en een overzicht vanuit publieke middelen gefinancierde topinkomens (artikel 28 BBV).

De balans

De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen van de gemeente. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum tevens de cijfers van de balans van het vorige jaar opgenomen (artikel 30 BBV). Verder geeft het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeente indelingsvereisten aan waaraan de balans moet voldoen.

De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

In deze legt de gemeente in het kader van de Single Information Single Audit (SISA) verantwoording af over de van andere overheidslichamen ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor te hanteren modellen worden bij Algemene Maatregel van Bestuur (MvB) vastgesteld en gepubliceerd.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

DE OVERZICHTEN VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING EN DE TOELICHTING

OVERZICHT VAN GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA VOOR BESTEMMING.

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.												
Nr. Programma's	Begroting 2014 voor wijziging			Begroting 2014 na wijziging			Rekening 2014			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
P1 Bestuur en Burger	4.027	-1.539	2.488	4.660	-1.547	3.113	4.457	-1.673	2.784	-203	-125	-329
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.093	-20	2.073	2.113	-21	2.093	2.090	-36	2.055	-23	-15	-38
P3 Openbare Ruimte	4.274	-350	3.924	5.116	-451	4.665	4.861	-234	4.627	-255	216	-38
P4 Economie	300	-1.074	-774	362	-2.217	-1.855	239	-2.230	-1.991	-123	-12	-136
P5 Scholing en Vorming	3.625	-1.241	2.384	3.649	-60	3.590	3.729	-60	3.669	80	80	80
P6 Welzijn en Cultuur	3.081	-603	2.478	3.233	-830	2.403	3.203	-837	2.366	-30	-8	-37
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.580	-5.518	6.062	12.805	-6.330	6.476	12.349	-6.131	6.218	-456	198	-258
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	17.827	-13.189	4.638	19.706	-14.468	5.238	18.445	-12.916	5.530	-1.260	1.553	292
AD Algemene dekkingsmiddelen	44	-24.754	-24.710	46	-25.829	-25.784	46	-25.961	-25.915		-131	-131
Werkelijk resultaat voor bestemming	46.851	-48.288	-1.437	51.690	-51.753	-63	49.420	-50.078	-658	-2.270	1.675	-595

OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES PER PROGRAMMA

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.									
Nr. Programma's	Begroting 2014 na wijziging			Rekening 2014			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
MR Mutaties in reserves	4.502	-4.517	-15	4.522	-4.529	-7	20	-12	8

OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES PER PROGRAMMA.									
Nr. Programma's	Begroting 2014 na wijziging			Rekening 2014			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
P1 Bestuur en Burger	816		816	816		816			
P2 Openbare Orde en Veiligheid									
P3 Openbare Ruimte		-629	-629		-629	-629			
P4 Economie	1.982	-30	1.952	1.982	-30	1.952			
P5 Scholing en Vorming	283	-480	-197	283	-480	-197			
P6 Welzijn en Cultuur	104		104	104		104			
P7 Zorg, Werk en Inkomen	198	-40	158	198	-40	158			
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	100	-2.164	-2.064	120	-2.176	-2.056	20	-12	8
D Algemene dekkingsmiddelen	1.019	-1.174	-155	1.019	-1.174	-155			
Totalen van mutaties in reserves									
+ = tekort - = overschot	4.502	-4.517	-15	4.522	-4.529	-7	20	-12	8

Programma 1. Structureel wordt jaarlijks € 50.000 gestort in de algemene reserve. Het betreft hier de onderuitputting op kapitaallasten.

Programma 5. De storting en onttrekking hebben een structureel karakter. Het betreft hier de storting van rente en de onttrekking van de jaarlijkse kapitaallasten (Van Lodenstein College).

De overige onttrekkingen en toevoegingen hebben een incidenteel karakter

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.												
Nr. Programma's	Begroting 2014 voor wijziging			Begroting 2014 na wijziging			Rekening 2014			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
Werkelijk resultaat voor bestemming	46.851	-48.288	-1.437	51.690	-51.753	-63	49.420	-50.078	-658	-2.270	1.675	-595
MR Mutaties in reserves	3.234	-2.385	849	4.502	-4.517	-15	4.522	-4.529	-7	20	-12	8
S Werkelijk resultaat na bestemming	50.085	-50.673	-588	56.192	-56.270	-78	53.942	-54.607	-665	-2.250	1.663	-587
+ = tekort - = overschot												

OVERZICHT VAN VERSCHILLEN PER PROGRAMMA

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.												
Nr: Programma's	Begroting 2014 voor wijziging			Begroting 2014 na wijziging			Rekening 2014			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
P1 Bestuur en Burger	4.027	-1.539	2.488	4.660	-1.547	3.113	4.457	-1.673	2.784	-203	-125	-329
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.093	-20	2.073	2.113	-21	2.093	2.090	-36	2.055	-23	-15	-38
P3 Openbare Ruimte	4.274	-350	3.924	5.116	-451	4.665	4.861	-234	4.627	-255	216	-38
P4 Economie	300	-1.074	-774	362	-2.217	-1.855	239	-2.230	-1.991	-123	-12	-136
P5 Scholing en Vorming	3.625	-1.241	2.384	3.649	-60	3.590	3.729	-60	3.669	80	80	80
P6 Welzijn en Cultuur	3.081	-603	2.478	3.233	-830	2.403	3.203	-837	2.366	-30	-8	-37
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.580	-5.518	6.062	12.805	-6.330	6.476	12.349	-6.131	6.218	-456	198	-258
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	17.827	-13.189	4.638	19.706	-14.468	5.238	18.445	-12.916	5.530	-1.260	1.553	292
AD Algemene dekkingsmiddelen	44	-24.754	-24.710	46	-25.829	-25.784	46	-25.961	-25.915		-131	-131

OVERZICHT VAN HET VERSCHIL PER PROGRAMMA

In opdracht van onze accountant vermelden wij hier nogmaals de verschillen per programma.

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 1

Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) (nadeel € 83.000 incidenteel).

Als gevolg van de verkiezingen in maart 2014 is de samenstelling van ons college veranderd. Daarnaast hebben wij van Loyalis een overzicht ontvangen waaruit blijkt wat het benodigd pensioenkapitaal is op de pensioengerechtigde leeftijd van (oud-)wethouders. Uitgaande van dit bedrag is een premie berekend die wij nu moeten betalen om in de toekomst aan onze pensioenverplichting richting onze (oud-)wethouders kunnen voldoen. Dit resulteert in een nadeel van € 248.603 verdeeld over drie jaren, 2014 tot en met 2016; voor 2014 is dit € 82.868. Bij de eerste bestuursrapportage 2015 worden de bedragen voor 2015 en 2016 verwerkt.

Wijkmanagement (voordeel € 50.000 incidenteel)

In de lijn van de voorgaande jaren is ook in 2014 het beschikbaar gestelde budget voor wijkmanagement niet geheel benut. Het betreft een bedrag van € 50.000. Dat heeft aan de ene kant te maken met het feit, dat er minder projecten zijn ingediend c.q. zijn gekozen en anderzijds dat bepaalde projecten niet binnen dit kalenderjaar om bepaalde redenen niet konden worden gerealiseerd. Oftewel een aantal projecten is in 2014 reeds ingezet waarvan de afronding en financiële verantwoording in 2015 plaats vindt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 27.500. Bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening wordt u daarom voorgesteld een bedrag van € 27.500 te bestemmen voor 2015.

Post onvoorziën (voordeel € 58.000 incidenteel)

De gemeente heeft een budget voor onvoorziene uitgaven van € 86.184. Van dit budget is € 28.140 besteed. De verantwoording hiervan heeft plaatsgevonden in de tweede bestuursrapportage. 2014. Het restant van dit budget dat niet is ingezet in 2014 bedraagt € 58.044 en valt in deze jaarrekening incidenteel vrij voor 2014.

Saldi van kostenplaatsen (voordeel € 253.000 incidenteel)

In totaliteit is op de (hulp)kostenplaatsen voor het jaar 2014 een incidenteel voordeel behaald van € 253.000. Dit voordeel bestaat uit de volgende onderdelen:

- Renteresultaat (voordeel € 63.000). Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf financiering.
- Verhuuropbrengst werf (voordeel € 40.000). Bij de overgang van de buitendienst naar de Avri is een vooralsnog incidenteel voordeel behaald op de verhuur van de gemeentewerf te Kesteren, (€ 29.000 verhuur aan Avri en € 11.000 verhuur aan de gemeente Buren).
- Overdracht materieel buitendienst (voordeel € 96.000): Bij de overgang van de buitendienst naar de Avri is tractie, materieel en materiaal verkocht aan de Avri. Hiervoor heeft de Avri de gemeente een bedrag betaald. Het verschil tussen boekwaarde van deze tractie en verkoopwaarde van deze tractie levert een incidenteel voordeel voor de gemeente op van € 96.000.
- ICT budget (voordeel € 29.000): Met de in de tweede helft van 2013 opgezette ICT-contractadministratie als basis is in 2014 steeds gezocht naar bezuinigingsmogelijkheden. Een aantal van de in 2013 opgestarte bezuinigingen zorgde eveneens voor vermindering van de ICT kosten in 2014. Door het meer in eigen beheer uitvoeren van systeem technische werkzaamheden kon de inschakeling van externe ondersteuning worden beperkt. Ook werd hierdoor het kennisniveau van de eigen medewerkers verhoogd. Per saldo is een incidenteel voordeel behaald van € 29.000.
- Diverse overige onderdelen (voordeel € 25.000).

Overige kleine verschillen (voordeel € 51.000 incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 2

Overige kleine verschillen (voordeel € 38.000 incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 3

Aansluiting Voorstraat/N323 Echteld (voordeel € 194.000 Incidenteel)

Er was voor het project aansluiting Voorstraat - N323 Echteld € 243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Het betreft hier een project dat meerdere jaren zal doorlopen. In 2013 is er € 14.000 besteed en in 2014 is er € 35.639 besteed. Het project heeft te maken met enige vertraging omdat het langer dan voorzien duurde voordat er stappen konden worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de nog niet bestede gelden van € 193.981 te bestemmen voor uitgaven in 2015.

Aansprakelijkheidstelling (nadeel € 38.000 Incidenteel)

Veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden en niet verhaalbare schades, zoals bijvoorbeeld dumping XTC, diverse boom- en lichtmastschades en olie op de weg.

Openbaar groen (voordeel € 34.000 Incidenteel)

Op 1 april is de buitendienst overgegaan naar de Avri. De benodigde projectkosten (zoals projectadvisering) zijn uiteindelijk lager uitgevallen waardoor een incidenteel voordeel is behaald van €17.000. Tevens lag er in het tijdelijk depot op de gemeentewerf nog veel groenafval. Dit groenafval is in het eerste kwartaal 2014 grotendeels afgevoerd met de eigen vrachtauto en is zodoende sprake van minder te betalen storkosten ad. €17.000. Per saldo is dit een incidenteel voordeel van € 34.000.

AVRI (nadeel € 143.000 Incidenteel)

Voor een integrale en uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de bijlage die in deze jaarstukken

Overige kleine verschillen (nadeel € 9.000 Incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 4

Bedrijfsverplaatsing (voordeel € 130.000 Incidenteel)

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en een bedrijf inzake bedrijfsverplaatsing van 14 november 2013 is opgenomen dat er aan het betreffende bedrijf een subsidie zou worden uitgekeerd van €350.000 (1/3 deel bij onherroepelijk worden omgevingsvergunning, 1/3 deel bij start bouw bedrijfsgebouw, 1/3 deel bij voltooiing bedrijfsverplaatsing). Bij de planning die toen werd voorzien zou er in 2014 een onherroepelijke omgevingsvergunning (kunnen) zijn. Door het later dan verwacht onherroepelijk worden van het bestemmingsplan (in verband met de vertraging in de levering van de gronden) is de omgevingsvergunning nog niet onherroepelijk. Hierdoor schuift het ritme van de betalingen op. Daarom wordt voorgesteld de budgettaire ruimte 2014 ad. € 130.000 inzake de bedrijfsverplaatsing te bestemmen voor 2015.

Overige kleine verschillen (voordeel € 6.000 Incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 5

Leerlingenvervoer (nadeel € 96.000 Incidenteel)

Via de decemberbrief bent u reeds op de hoogte gesteld over een te verwachten overschrijding op het budget leerlingenvervoer. De uiteindelijke overschrijding betrof voor 2014 een bedrag van € 96.000 en viel daarmee hoger uit dan eerder was gemeld. De overschrijding kende diverse oorzaken zoals de mutaties in gecombineerde ritten naar scholen in Nijmegen en mutaties in de lengte van de ritten voor een aantal leerlingen vanwege verplaatsing van het betreffende onderwijs. Aangezien in 2015 een nieuwe aanbesteding plaatsvindt voor het leerlingenvervoer ingaande het nieuwe schooljaar 2015-2016 beschouwen wij het nadeel vooralsnog als incidenteel.

Overige kleine verschillen (voordeel € 16.000 Incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 6

Overige kleine verschillen (voordeel € 37.000 Incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 7

BUIG regelingen (nadeel € 53.000 Incidenteel)

Binnen het budget inzake de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) is nog steeds sprake van een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden (Wwb, loaw en loaz) van 228 naar 242. De lasten in 2014 kunnen daarom niet opgevangen worden binnen de beschikbare middelen die door het rijk in 2014 beschikbaar zijn gesteld. Daarom is voor 2014, zoals ook in voorgaande jaren heeft plaatsgevonden, rekening gehouden met een incidenteel aanvullende uitkering (IAU). Voor 2014 is de verwachting dat wij € 276.000 aan IAU zullen ontvangen. Hiermee is echter niet het volledige tekort van de BUIG regeling afgedekt. Het restant bedraagt € 26.000, dat ten laste komt van de algemene middelen. Aanvullend is sprake van een stijging van de uitvoeringskosten als gevolg van de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden ad.€ 27.000. In totaal bedraagt het nadeel € 53.000 op het totale BUIG budget voor 2014. Bij de eerste bestuursrapportage 2015 zullen de budgetten voor 2015 en verder worden geactualiseerd (met name de uitvoeringskosten) en de financiële gevolgen van uw besluit omtrent de samenwerking met de gemeente Buren.

Bijzondere bijstand (nadeel € 95.000 Incidenteel)

Via de decemberbrief bent u reeds op de hoogte gesteld over een te verwachten overschrijding op het budget bijzondere bijstand. De uiteindelijke overschrijding betreft voor 2014 € 95.000 en valt daarmee hoger uit dan eerder is gemeld. De overschrijding kent diverse oorzaken waaronder de toename van bewindvoeringskosten, maatschappelijke participatie, zwemlessen, inrichtingskosten en overige diensten. Verondersteld wordt dat de toename komt door onder meer extra voorlichting, informatievoorziening en de effecten van de keukentafel-gesprekken. Inhoudelijk gezien is dit positief omdat we op die manier de minder draagkrachtigen beter hebben weten te bereiken.

Wmo (voordeel € 408.000 Incidenteel)

Binnen de Wmo budgetten is sprake van een fors overschot van totaal € 408.000 over 2014. Dit overschot kent diverse oorzaken:

- hulp bij huishouding: afname van cliënten van 546 (2013) naar 521 (2014), door een scherpere indicering een verschuiving van HH2 naar HH1, verschuiving van pgb naar zorg in natura. € 72.000
- vervoersvergoedingen: nagenoeg geen wijzigingen in het aantal individuele verstrekkingen, maar wel een kostenreductie richting de leverancier. Daarnaast een afname pgb's en een correctie uit voorgaand jaar. € 93.000
- regiotali; minder gerealiseerde Wmo-zones; mogelijke factoren: kanteling, slechte publiciteit omtrent vervoerder, minder reizen door economische crisis: € 54.000
- woningaanpassingen: geen dure woningaanpassingen (in 2013: 3) € 73.000
- eigen bijdrage CAK; informatie van GAK ontbreekt, maar waarschijnlijk meer ontvangsten door een hogere eigen bijdrage doordat het inkomen hoger is geweest. Komt niet door toename van het aantal cliënten. Dat is afgenomen. € 116.000

Totaal overschot Wmo 2014

€ 408.000

Bij de eerste bestuursrapportage 2015 worden de budgetten van de drie decentralisaties geactualiseerd en wordt voorgesteld om de structurele overschotten binnen de Wmo in te zetten ter dekking van de tekorten binnen de drie decentralisaties om in totaliteit uit te komen binnen het totaal beschikbare budget voor de drie decentralisaties. Via deze jaarrekening wordt u bij de bestemming van het saldo voorgesteld om het overschot Wmo voor het jaar 2014 toe te voegen aan de reserve drie decentralisaties die dient tot afdekking van de risico's binnen de drie decentralisaties. Zie ook de paragraaf risicomangement.

WSW (€ 0 Incidenteel)

De rijksbijdrage voor de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is voor 2014 lager uitgevallen dan geraamd. De rijksbijdrage is € 237.000 naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat de bijdrage aan Lander met hetzelfde bedrag is verlaagd zodat per saldo sprake is van een budgettair neutraal effect. Het is echter wel een verklaring voor het verschil in de totale geraamde lasten en baten op programma 7.

Overige kleine verschillen (nadeel € 2.000 Incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 8

Toerekening ambtelijke uren naar grondexploitaties (voordeel € 204.000 structureel)

In het verleden heeft u kaders gesteld aan het toerekenen van plankosten aan de diverse projecten. Door het feit dat het aantal nieuwe projecten afnam is het toerekenen van plankosten aan de diverse projecten gemaximaliseerd. Als kader heeft u het volgende gesteld: Voor 2014 maximaal € 160.000, voor 2015 maximaal € 140.000, voor 2016 maximaal € 120.000 en voor de verdere jaren maximaal € 100.000. Het aantal ruimtelijke initiatieven en plannen en onze advisering daarbij neemt echter eerder toe dan af. De beschreven werkwijze zoals is toegelicht in paragraaf 6 Grondbeleid om al onze kosten door te berekenen heeft tot gevolg dat wij niet voldaan hebben aan het door u gestelde kader en dat meer plankosten in 2014 zijn toegerekend aan de diverse projecten. Deze kosten komen dus niet ten laste van de algemene dienst. Door consequent alle plankosten toe te rekenen aan de diverse projecten is er een voordeel ontstaan voor onze algemene dienst van € 204.000. Wij verwachten dat dit voordeel een structureel karakter heeft als we letten op de omvang en toename van de ruimtelijke initiatieven en plannen. Dit structurele voordeel zal worden verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2015.

Dotatie voorziening verliezen grondexploitaties (nadeel € 164.000 Incidenteel)

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt een bijdrage ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde) gestort in de voorziening verliezen grondexploitaties. Op deze wijze wordt het verlies meteen afgedekt. Op basis van de actualisaties per 31 december 2014 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.187.487. Dit houdt in dat de voorziening verliezen grondexploitatie moet worden aangevuld met € 164.474. Voor meer informatie over de verwachte verliezen en de aanvullende storting in de voorziening verliezen grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf 6 "Grondbeleid".

Dotatie voorziening afwaardering gronden (nadeel € 360.000 Incidenteel)

Tijdens de vergadering van 27 november 2014 is uitvoerig met u gesproken over het extra moeten afwaarderen van grondposities. Hiervoor is naar alle waarschijnlijkheid € 360.000 extra nodig. Het is dan ook noodzakelijk om de voorziening 'afwaarderen grondposities' te verhogen met € 360.000. Zoals aangegeven in de decemberbrief vindt deze extra dotatie plaats in deze jaarrekening.

Afvalstoffenheffing AVRI (nadeel € 43.000 structureel)

De kosten voor het verwijderen van het afval zijn in 2014 ten opzichte van 2013 fors gedaald. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekende dit een voordeel van € 315.000. Omdat het gemiddelde tarief voor de afvalstoffenheffing ook fors is gedaald werd er minder aan afvalstoffenheffing ontvangen. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekent dit een verlaging van de afvalstoffenheffing van € 357.500. Het verschil tussen de lagere lasten en baten bedraagt € 42.500. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een BTW-effect. Nu wij minder afvalstoffenheffing ontvangen is er minder dekking voor de verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds door invoering van het BTW-compensatiefonds. Het betreft hier een structureel nadelig financieel effect zoals ook is gemeld in de decemberbrief.

Vergunningverlening (voordeel € 49.000 incidenteel)

De leges voor de omgevingsvergunning op bedrijvenpark Medel worden conform afspraak in twee termijnen (2013 en 2014) betaald. De tweede termijn, een bedrag van € 156.000, is in 2014 gefactureerd. Conform afspraak moet van dit bedrag nog € 125.000 aan de gemeente Tiel worden overgemaakt. Met inachtneming van de overige meer ontvangen leges voor omgevingsvergunningen is in totaliteit sprake van een incidenteel voordeel van € 49.000 op de vergunningverlening voor 2014.

Dwangsommen (voordeel € 30.000 incidenteel)

In 2014 is daadwerkelijk een bedrag van in totaal € 30.000 aan opgelegde dwangsommen ontvangen. Gelet op de systematiek dat de werkelijke ontvangen dwangsommen niet op voorhand worden geraamd, maar bij oplegging direct gestort worden in de voorziening dubieuze debiteuren dwangsommen, is bij werkelijke ontvangst van een opgelegde dwangsom een incidenteel voordeel te melden ad. € 30.000. Voor meer informatie over de voorziening dubieuze debiteuren dwangsommen wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

GRP wel uitbesteed aan AVRI (nadeel € 99.000 incidenteel)

Voor een integrale en uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de bijlage in deze jaarstukken.

GRP niet uitbesteed aan AVRI (voordeel € 56.000 incidenteel)

Vooraf vanwege de doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2013 naar 2014 is in 2014 meer werk uitgevoerd dan waarmee in eerste instantie in de begroting 2014 rekening was gehouden. Hierover bent u geïnformeerd bij de vaststelling van de jaarstukken 2013. De dekking van de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door de aanspraak op de voorziening GRP. Een bijkomend voordeel van deze extra werkzaamheden in 2014 betreft het BTW voordeel dat ten gunste komt van de algemene middelen. Voor 2014 betrof dit een bedrag van afgerond € 56.000 incidenteel.

Overige kleine verschillen (voordeel € 35.000 incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen AD
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Algemene uitkering (voordeel € 115.000 incidenteel)

In 2014 is een verrekening ontvangen van de algemene uitkering over vorige jaren met per saldo een incidenteel voordeel van € 79.462. Ook is een positief effect voortgekomen uit de decembercirculaire 2014. Deze informatie kunt u terugvinden in de betreffende informatiebrief. Tevens is sprake van een kleine teruggaaf van de VNG inzake activiteiten die voorgefinancierd zijn uit het gemeentefonds ter hoogte van € 5.212. In totaal is voor 2014 sprake van een incidenteel voordeel van € 115.150.

Overige kleine verschillen (voordeel € 16.000 incidenteel)

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening Overzicht Mutaties in Reserves MR
(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Overige kleine verschillen (nadeel € 8.000 incidenteel)

OVERZICHT VAN DE GEREALISEERDE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Overzicht van Algemene Dekkingsmiddelen		2014		
	Opbrengst Begroot voor wijziging	Opbrengst Begroot na wijziging	Opbrengst Werkelijk	
Lasten				
Vaste lasten politiegebouw en overige gemeentelijke gebouwen	36	36	34	
Overige vaste lasten	9	10	12	
	44	46	46	
Baten				
Lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden is)				
OZB eigenaar woningen	-3.464	-3.331	-3.332	
OZB eigenaar niet-woningen	-910	-1.004	-1.002	
OZB gebruikers niet-woningen	-577	-658	-655	
Forensenbelasting	-35	-35	-17	
Toeristenbelasting	-41	-39	-58	
Hondenbelasting	-120	-127	-128	
Precariobelasting	-500	-500	-498	
	-5.148	-5.694	-5.690	
Algemene Uitkering				
Algemene uitkering gemeentefonds	-18.582	-19.000	-19.115	
	-18.582	-19.000	-19.115	
Dividend				
- BNG	-32	-23	-23	
	-32	-23	-23	
Saldo Financieringsfunctie				
- Rente uitkering verstrekte lening Vitens	-40	-37	-44	
	-40	-37	-44	
Saldo compensabele btw en uitkering uit het BTW compensatiefonds				
compensabele BTW compensatiefonds	2.392	2.392	2.392	
uitkering uit BTW compensatiefonds voor eigen rekening	-2.392	-2.392	-2.392	
Overige baten algemene dekkingsmiddelen				
Bespaarde rente eigen financieringsmiddelen	-891	-1.013	-1.013	
Verhuur Politiegebouw en overige gemeentelijke gebouwen	-60	-60	-61	
Overige baten (diensten voor derden, pachten)	-3	-3	-14	
	-953	-1.075	-1.088	
	-24.710	-25.784	-25.915	

OVERZICHT VAN DE AANWENDING VAN ONVOORZIEN

In de jaarstukken moet inzicht worden gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorziene uitgaven (artikel 25 en 28 BBV). De uitgaven die ten laste van onvoorziene uitgaven worden gebracht dienen in principe te voldoen aan de volgende criteria: incidenteel, onontkoombaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

De aanwending van deze stelpost kan uitsluitend plaatsvinden door middel van een begrotingswijziging.

In de begroting is in programma 1 een budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad. € 86.184.

Ten aanzien van de hoogte van het budget onvoorziene uitgaven wordt als richtlijn gehanteerd een bedrag van € 3,78 per inwoner (22.800).

Bestedingen ten laste van het budget onvoorziene uitgaven:

Op de post onvoorzien is in 2014 aanspraak gemaakt. Derhalve resteert nog het bedrag van € 58.044.

De besteding van onvoorzien is als volgt ontstaan:

Bestedingen en verloop van het budget onvoorziene uitgaven:				
	Begroting 2014 voor wijziging	Begroting 2014 na wijziging		Besteed budget
Budget 2014	-86.184	-58.044		28.140

Programma:	Begrotingsw. in raadsvergadering d.d.	Bedrag:	Onderwerp:	
Programma 3	Gemeenteraad	20-11-2014	19.000	Onderhoud bruggen
Programma 3	Gemeenteraad	20-11-2014	9.140	Kandelaberen Carpinus Lindelaan Opheusden
		Totaal:	28.140	

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Overzicht van incidentele baten en lasten ten opzichte van de begroting na wijziging				x € 1000
			Lasten	Baten
1	Afkoop pensioenaanspraak wethouders	P1	83	
2	Wijkmanagement	P1	-50	
3	Budget onvoorziene uitgaven	P1	-58	
4	Saldi van kostenplaatsen	P1	-253	
5	Aansluiting Voorstraat - N323 Echteld	P3	-194	
6	Aansprakelijkheidstelling	P3	38	
7	Openbaar groen	P3	-34	
8	AVRI	P3	143	
9	Bedrijfsverplaatsing	P4	-130	
10	Leerlingenvervoer	P5	96	
11	BUIG regelingen	P7	53	
12	Bijzonder bijstand	P7	95	
15	Storting in voorziening verliezen grondexploitatie	P8	164	
16	Storting in voorziening afwaderen grondcomplexen	P8	360	
18	Vergunningverlening	P8		-49
19	Dwangsommen	P8	-30	
20	GRP uitbesteed AVRI	P8	99	
21	GRP niet uitbesteed AVRI	P8	-56	
22	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	AD		-115
			326	-164

BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

Organisaties die voor een groot deel met overheidsgeld worden gefinancierd, zijn verplicht om de bezoldigingen van topfunctionarissen openbaar te maken. Dit op basis van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), die per 1 januari 2013 de voormalige Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) vervangt.

Gemeenten dienen als gevolg van de nieuwe wet niet alleen meer de topinkomens op te geven die een door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) vastgestelde normbedrag overschrijden, maar dienen de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening openbaar te maken. Voor de gemeenten wordt onder de topfunctionarissen verstaan de gemeentesecretaris en de griffier. Het bezoldigingsmaximum is voor 2014 bepaald op € 230.474.

Leidinggevende topfunctionarissen¹

bedragen x € 1	M.G.J. Nijhuls-Quanjel	N.A. de Groot	J.C. Bouwman
Functie(s)	Gemeentesecretaris	Voormalig Gemeentesecretaris	Griffier
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris? ²	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking? ³	nee	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging			
Beloning	€ 199.999	€ 117.562	€ 82.207
Belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	€ 2.850	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 199.999	€ 120.412	€ 82.207
Toepasselijk WNT-maximum ⁴	230.474	230.474	230.474
Motivering indien overschrijding: zie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

¹ Deze tabel is bedoeld voor de topfunctionarissen (en gewezen topfunctionarissen) met executieve taken, d.w.z. de leden van het hoogste uitvoerende orgaan en de daaraan ondergeschikte(n), en degene(n) belast met de dagelijkse leiding van de gehele rechtspersoon.

² Van een gewezen topfunctionaris is sprake indien de functionaris in het verleden - maar na 1 januari 2013 - een functie als topfunctionaris heeft bekleed, en bij beëindiging van deze functie vervulling bij dezelfde instelling of rechtspersoon een functie als niet-topfunctionaris is gaan vervullen. Gedurende deze periode van functie vervulling in de andere functie kwalificeert de functionaris als 'gewezen topfunctionaris'.

³ Indien 'ja': afzonderlijke looncomponenten vermelden; indien 'nee': alleen totaal honorarium (excl. BTW) vermelden bij Totaal bezoldiging (het gaat om een extern ingehuurd functionaris)

⁴ $y = \frac{x \cdot a \cdot b}{365}$ waarbij: x = voor instelling geldend WNT-bezoldigingsmaximum, a = deeltijdfactor (maximaal 1,0 fte) en b = functieduur in kalenderdagen

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

DE BALANS

BALANS

Bedragen x € 1.000					
Balans gemeente Neder-Betuwe					
ACTIVA			PASSIVA		
Omschrijving	31-12-14	31-12-13	Omschrijving	31-12-14	31-12-13
Vaste activa			Vaste passiva		
Immaterieel			Eigen vermogen		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio			Algemene reserve	9.388	7.843
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief			Bestemmingsreserves tbv tariefegalisatie		
			Overige bestemmingsreserves	11.747	12.181
			Nog te bestemmen resultaat	665	1.119
				21.800	21.142
			Voorzeningen		
			Voorz. voor verplichtingen/verliezen/risico's	1.952	871
			Egalisatievoorzeningen	3.377	3.842
			Voorz. uit van derden verkregen middelen		
				5.330	4.712
Materieel			Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Investerings met economisch nut	35.486	37.472	Obligatieleningen		
Investerings met economisch nut (heffingen)	13.196	13.522	Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
Investerings met maatschappelijk nut	189	302	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	33.533	38.489
	48.871	51.296	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
Financieel			Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	83	83	Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Aan gemeenschappelijke regelingen			Door derden belegde gelden		
Aan overige verbonden partijen			Waarborgsommen	4	4
Leningen aan woningbouwcorporaties				33.537	38.493
Aan deelnemingen				60.667	64.348
Aan overige verbonden partijen					
Overige langlopende geldleningen	1.138	820			
Overige uitzettingen met en rentetypische looptijd van één jaar of langer					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	51	63			
	1.272	965			
Totaal vaste activa	50.143	52.262	Totaal vaste financieringsmiddelen	60.667	64.348
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Voorraden			Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Grond- en hulpstoffen niet in exploitatie genomen bouwgronden	1.848	2.105	Kasgeldleningen		
Grond- en hulpstoffen overige			Banksaldi		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	5.527	8.079	Overige schulden	2.684	2.573
Gereed product en handelsgoederen				2.684	2.573
	7.375	10.184			
Overlopende activa	3.382	3.591	Overlopende passiva	1.915	1.689
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar					
Vorderingen op openbare lichamen		23			
Verstekte kasgeldleningen	292	292			
Rekening-courantverhouding met het Rijk	2.697				
Overige vorderingen	634	939			
	3.623	1.254			
Liquide middelen					
Kas- en banksaldi	743	1.320			
Totaal vlottende activa	15.123	16.349	Totaal vlottende passiva	4.599	4.263
Totaal generaal	65.265	68.611	Totaal generaal	65.266	68.611
Vorderingen Sociale zaken	1.645	1.673	Gewaarborgde geldleningen	55.326	55.673

TOELICHTING OP DE BALANS.

ALGEMENE WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. De jaarrekening is dan ook opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het BBV geeft.

In de financiële verordening zijn, met verwijzing naar de nota activabeleid 2010, nadere kaders opgenomen voor de waardering van vaste activa. Deze nota is per 1 januari 2010 in werking getreden en is er op gericht om eenheid te verkrijgen in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

GRONDSLAGEN VASTE ACTIVA

Vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Immateriële vaste activa

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Het saldo van agio en disagio wordt lineair gedurende maximaal de looptijd van een geldlening afgeschreven. Afsluitkosten voor geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa met economisch nut

Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis. De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Activa	Afschrijvingstermijn
Gebouwen (nieuw)	40 jaar
Gebouwen (renovatie)	20 jaar
Technische installaties	15 jaar
Sanitair	20 jaar
Gronden	Niet toegestaan
Riolering en pompen riolering	Conform GRP worden diverse termijnen gehanteerd
Transportmiddelen (auto's)	07 jaar
Transportmiddelen (vrachtwagens / aanhangwagens)	10 jaar
Transportmiddelen (Brandweer)	15 jaar
Automatisering (pc's, servers, printers, software)	03 jaar
Kantoormeubilair / schoolmeubilair (nieuwe inrichting)	10 jaar
Immateriële vaste activa (kosten onderzoek en ontwikkeling)	05 jaar
Aankoop bestaande gebouwen / tweede hands materiaal	Resterende technische levensduur

De ten behoeve van bepaalde investeringen (met economisch nut) gevormde bestemmingsreserves worden aan de passiefzijde van de balans verantwoord. Jaarlijks worden de kapitaallasten van die investeringen van deze reserves afgeboekt, ten gunste van het overzicht mutaties in reserves op de rekening van baten en lasten. Uitgangspunt van de gemeente is om de bestemmingsreserves tot een minimum te beperken en de kapitaallasten zoveel mogelijk te laten dragen door de exploitatie.

Investeringsruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringsruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden niet geactiveerd. Bij raadsbesluit kan hiervan worden afgeweken en toch tot activering worden overgegaan.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs dan vindt afwaardering plaats.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

GRONDSLAGEN VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden en verspreide gronden worden opgenomen op basis van de reeds uitgegeven kosten van grondaankopen, voorbereidingen en dergelijke. De boekwaarden van de gronden worden vermeerderd met het jaarlijks bij te schrijven nadelig exploitatiesaldo en, indien noodzakelijk, verminderd met een bijdrage uit de algemene reserve grondexploitaties.

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. Producten gereed worden, indien aanwezig, gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren en de overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. De hoogte van deze voorziening wordt getoetst aan de hand van de volgende kader/richtlijnen voor openstaande vorderingen:

- 20% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -1
- 30% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -2
- 50% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -3
- 100% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -4.
- 100% van het saldo betrekking hebbend op opgelegde dwangsommen

Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de op het moment van opstellen van de jaarrekening inmiddels ontvangen bedragen en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen.

De voorziening wordt in mindering gebracht op het totaalbedrag van de vorderingen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

GRONDSLAGEN PASSIVA

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen uit van derden verkregen middelen (met uitzondering van de door Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren) worden gewaardeerd na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten.

In 2008 zijn de BBV voorschriften met betrekking tot het reserveren van door derden verkregen gelden gewijzigd. In artikel 49b wordt gesteld dat de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren niet meer in een voorziening worden gestort, maar op de balans worden opgenomen als vooruit ontvangen bedragen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

De schuldrestanten per het einde van het boekjaar van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen en garantstellingen zijn, buiten de balanstelling opgenomen. Nadere informatie is onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER - ONDERDEEL ACTIVA
(bedragen in de overzichten x € 1.000,-)

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-14	Boekwaarde per 31-12-13
Investerings met economisch nut	35.486	37.472
Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut	189	302
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	13.196	13.522
Totaal	48.871	51.296

Investerings met economisch nut

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-14	Boekwaarde per 31-12-13
Gronden en terreinen	2.854	3.203
Woonruimten	1	3
Bedrijfsgebouwen	30.199	31.254
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	394	423
Vervoersmiddelen	68	242
Machines, apparaten en installaties	1.015	1.137
Overige materiële vaste activa	956	1.210
Totaal	35.486	37.473

Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-14	Boekwaarde per 31-12-13
Gronden en terreinen		
Woonruimten		
Bedrijfsgebouwen		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.196	13.522
Vervoersmiddelen		
Machines, apparaten en installaties		
Overige materiële vaste activa		
Totaal	13.196	13.522

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 01-01-14	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-14
Gronden en terreinen	3.203		350			2.854
Woonruimten	3			2		1
Bedrijfsgebouwen	31.254		79	977		30.199
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.945	95		449		13.590
Vervoersmiddelen	242	45	136	84		68
Machines, apparaten en installaties	1.137		54	68		1.015
Overige materiële vaste activa	1.210			253		956
Totaal	50.994	140	619	1.833		48.683

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan de investering.

Het onderstaande overzicht geeft de investeringen en desinvesteringen weer die plaats hebben gevonden in 2014 (bedragen x € 1000).

Gronden en terreinen

Desinvesteringen:

Gronden IJzendoorn	€	350
--------------------	---	-----

Bedrijfsgebouwen

Desinvesteringen:

Verkoop Eikenlaan 29 te Ochten	€	79
--------------------------------	---	----

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Investeringen:

Riolvervanging Hoofdstraat Kesteren	€	62
Vorbereiding/aanleg waterberging 7942m2 2014	€	32
Rioleringsmaatregelen De Heuning 2014	€	1
Totaal van vermeerderingen grond, weg- en waterbouwkundige werken	€	95

Vervoersmiddelen

Investeringen:

Vervoersvoorziening ouderen 2014	€	45
----------------------------------	---	----

Desinvesteringen:

Overdracht vervoersmiddelen aan de AVRI	€	136
---	---	-----

Machines, apparaten en installaties

Desinvesteringen:

Overdracht machines aan de AVRI	€	54
---------------------------------	---	----

Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-14	Boekwaarde per 31-12-13
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	189	302
Totaal	189	302

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut weer:

	Boekwaarde 01-01-14	Investe- ringen	DesInves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-14
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	302	13		48	79		189
Totaal	302	13		48	79		189

De investering ad € 13.000 in 2014 heeft betrekking op de renovatie van voetbalvelden.

De bijdrage van derden ad € 79.000 betreft de subsidie ontvangst € 44.000 van de provincie Gelderland voor de revitalisering van bedrijventerrein Het Panhuis en de gemeentelijk bijdrage van € 35.000 uit de voorziening Verkeer en Vervoer voor hetzelfde project.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-14	Investe- ringen	DesInves- teringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-14
Kapitaalverstrekingen aan:						
deelnemingen		83				83
Leningen aan:						
overige verbonden partijen						
overige langlopende geldleningen	820	412		93		1.138
bijdragen aan activa in eigendom van derden	63			12		51
Totaal	965	412		105		1.272

Leningen

Overige langlopende leningen

De verstrekte langlopende geldleningen betreffen een aan Vitens verstrekte achtergestelde geldlening van € 573.000 en € 247.000 verstrekte leningen aan diverse verenigingen. In 2014 is er een kapitaalverstreking aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (startersleningen) van € 400.000 gedaan en een renteloze lening van € 12.000 aan een vereniging. De in rekening gebrachte aflossingen op deze leningen bedroegen in 2014 € 93.000.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Onder de bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn voornamelijk bijdragen opgenomen voor de verbouw van clubhuizen, dorpshuizen. In 2014 werd € 12.000 op deze activa afgeschreven.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31-12-14	Vorzieningen complexen	Gecorr.saldo 31-12-14	Gecorr.saldo 31-12-13
Grond- en hulpstoffen (niet in exploitatie bouwgronden)	2.848	1.000	1.848	2.105
Grond- en hulpstoffen (overige)				
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	6.714	1.187	5.527	8.079
Gereed product en handelsgoederen				
Totaal	9.562	2.187	7.375	10.184

Grond- en hulpstoffen (niet in exploitatie genomen bouwgronden)

Onder de gronden niet in exploitatie zijn ook de zogenaamde verspreide percelen opgenomen.

Van de niet in exploitatie genomen bouwgronden kan het navolgende overzicht worden gegeven. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op programma 8 Bouwen, Milieu en ruimtelijke ontwikkelingen en de paragraaf 6 Grondbeleid.

	Boekwaarde 01-01-14	Investering	Inkomsten	Winst ultname	Boekwaarde 31-12-14	Vorziening verlies complexen	Balans waarde 31-12-14	Boekwaarde per m2
Herenland West	1.791	72	1		1.862	1.000	862	24
Fructus Dodewaard	655	27	382		300		300	33
Acaciastraat Zuid	27	1			28		28	3
Industrieterrein Oost-Dodewaard	407	17			424		424	22
Oranjehof Ochten	225	9			234		234	53
Totaal	3.105	126	383		2.848	1.000	1.848	

Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie kan navolgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-14	Investering	Inkomsten	Saldo	Winst ultname	Boekwaarde 31-12-14	Vorziening verlies complexen	Balans waarde 31-12-14
Grondexploitatie:								
Herenland Opheusden	4.099	362	2.733	-2.370		1.729		1.729
Tolsestraat Opheusden	-269					-269		-269
Bonegraaf West	3.106	164	365	-201		2.905		2.905
ABC terrein		43		43		43		43
Subtotaal	6.937	570	3.098	-2.528		4.408		4.408
Exploitatieovereenkomsten:								
Nachtegaallaan Dodewaard	-23	4		4		-19	10	-29
ABC terrein SV	12	55	10	45		57		57
Wegwijzer Kesteren	62	81	384	-303		-240		-240
Irenelaan		12	20	-8		-8		-8
Van Tuijl		13	10	3		3		3
Triangel Ochten	84	29		29		113	227	-114
Boveneindsestraat Kesteren	1.383	83		83		1.466	664	802
Winkelconcentratie Ochten	564		564	-564				
Broedershof Echteld	13	7		7		20	15	4
Ijzendoorn West	107	27		27		134	95	40
WoZoCo Opheusden	-53	6		6		-47		-47
Veilingterrein Kesteren	48	18	2	16		65	102	-37
Aldi Opheusden	-11	23		23		12		12
Aldi Ochten	-22	772		772		751	75	676
Supermarkt Kestern		10	15	-5		-5		-5
Hatro Heuningten		28	17	11		11		11
Smachtkamp		2	10	-8		-8		-8
Lingedael	-1	26	28	-2		-3		-3
Vlastuin		21	14	8		8		8
Van Dam Rijnbanddijk		11	15	-4		-4		-4
Subtotaal	2.165	1.228	1.088	140		2.306	1.187	1.118
Totaal generaal	9.102	1.798	4.186	-2.388		6.714	1.187	5.527

De bovengenoemde projecten zijn allen per balansdatum geactualiseerd. Voor inzage in deze actualisaties verwijzen

wij u naar het boekwerk "jaarverslag grondexploitatiebegrotingen" (verantwoording 2014 en actualisatie per 1 januari 2015).

Dit boekwerk ligt vertrouwelijk ter inzage. Uit bovenstaande overzichten blijkt dat er voor projecten die worden afgesloten met een verlies een voorziening is gevormd. Dit houdt in dat er voor de verliesgevende projecten het gecalculerde verlies is afgedekt door een voorziening "verliezen grondexploitatie" (€ 2.187.487).

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op programma 8 Bouwen en Milieu en de paragraaf 6 Grondbeleid.

In de volgende tabel wordt de boekwaarden, een actuele prognose van de verwachte resultaten, de risico's en de investeringskredieten van de diverse grondcomplexen weergegeven:

Projecten	Boekwaarden							Verwachte resultaten op contante waarden				Opgenomen als risico						Investeringskrediet		Afsluiting		Oppervl. m ² bruto terrein	Boekw. per m ² bruto terrein				
	Gereiseerd			Nog te realiseren		Totaal		Bestuursrapportage I		Jaarstukken 2014		Verschil		Bestuursrapportage I		Jaarstukken 2014		Verschil		Verschil				Beschikbaar gesteld	Beschikbaar aanvullend	2013	2014
	Boekwaarde 31-12-2013	Boekwaarde 31-12-2014	Verschil t.o.v. 31-12-2013	Lasten per 1-1-2015	Baten per 1-1-2015	Nomin. per 1-1-2015 - = winst	Eindwaarde looptijd - = winst	winst	verlies	1-1-2015 winst	1-1-2015 verlies	winst	verlies	Algemene risico's	Project spec. risico's	Algemene risico's 1-1-2015	Project spec. risico's 1-1-2015	Algemene risico's	Project spec. risico's	Algemene risico's	Project spec. risico's						
Herenland	4.099.192	1.728.911	-2.370.281	828.281	2.954.180	-396.988	-549.632	-428.379	0	-386.164	0	42.215	0	409.919	556.000	172.891	556.000	-237.028	0	0	0	0	0	2016	2017	nvt	nvt
Tolstraat	-268.863	-269.024	-161	245.458	510.050	-533.616	-734.725	-484.298	0	-516.208	0	-31.910	0	-26.886	0	-26.902	0	-16	0	0	0	0	0	2016	2018	nvt	nvt
Bonegraaf West	3.106.282	2.905.127	-201.155	335.201	3.665.338	-425.010	-224.331	-197.126	0	-157.612	0	39.514	0	310.628	0	290.513	0	-20.116	0	0	0	0	0	2017	2018	nvt	nvt
ABC Gem.gronden	0	43.456	43.456	1.840.373	3.263.825	-1.379.696	-1.562.462	0	0	-1.097.765	0	-1.097.765	0	0	0	4.346	0	4.346	0	0	0	0	0	n.v.t.	2023	nvt	nvt
Sub-totaal	6.936.611	4.408.470	-2.528.141	3.249.313	10.393.093	-2.735.310	-3.071.150	-1.109.903	0	-2.187.749	0	-1.047.946	0	693.961	556.000	440.847	556.000	-252.814	0	0	0	0	0				
Overzicht van exploitatie met een "Exploitatie overeenkomst (Exp. OVK.)"																											
Nachtegaalaan	-22.905	-19.096	3.809	29.359	0	10.263	13.797	0	5.004	9.693	0	4.689	-2.290	0	-1.910	0	381	0	191.803	0	0	0	2015	2015	nvt	nvt	
Wegwijzer	62.480	-240.345	-302.825	89.843	29.060	-179.562	-285.382	-236.727	0	-200.506	0	36.221	6.248	0	-24.035	0	-30.282	0	166.039	0	0	0	2015	2016	nvt	nvt	
Irenetaan Dodewaard	0	-7.969	-7.969	17.956	24.758	0	-21.374	0	0	-15.017	0	-15.017	0	0	0	-797	0	-797	0	9.987	0	0	n.v.t.	2016	nvt	nvt	
Triangel	83.954	112.676	28.722	118.509	0	231.185	322.789	0	204.153	0	226.787	0	22.634	8.395	11.268	0	2.872	0	473.000	0	0	0	2016	2017	nvt	nvt	
Bovenindestraat	1.383.345	1.466.236	82.891	80.077	927.506	618.808	944.111	0	613.195	0	663.808	0	50.613	138.338	0	146.624	0	8.289	0	1.335.546	50.613	0	0	2015	2019	nvt	nvt
Broedershof	12.620	19.510	6.890	255.859	255.750	19.619	21.508	0	193	0	15.111	0	14.918	1.262	20.000	1.951	20.000	689	78.032	197.337	0	0	2013	2018	nvt	nvt	
Ijzendoorn	107.401	134.498	27.097	47.814	87.765	94.547	134.839	0	88.448	0	94.736	0	6.288	10.740	0	13.450	0	2.710	0	231.000	0	0	0	2017	2016	nvt	nvt
WoZoCo	-52.575	-46.994	5.581	29.476	0	-17.518	-26.545	-738	0	-18.650	0	-17.912	0	-5.257	0	-4.699	0	558	0	185.567	0	0	0	2017	2016	nvt	nvt
Veiligter.Kesteren	48.462	64.899	16.437	38.776	0	103.675	145.625	0	112.020	0	102.314	0	-9.706	4.846	0	6.490	0	1.644	0	384.800	0	0	0	2015	2016	nvt	nvt
Aldi Ochten	-21.588	750.631	772.219	67.070	755.000	62.701	106.802	-50	0	75.038	50	75.038	-2.159	0	75.063	0	77.222	0	776.000	63.289	0	0	2015	2016	nvt	nvt	
Lingedael	-1.117	-2.760	-1.643	2.813	0	53	0	-14.540	0	0	0	14.540	0	-112	0	-276	0	-164	0	44.595	0	0	0	2015	2015	nvt	nvt
ABC Bedrijfsverplaatsing	0	-107.246	-107.246	394.366	285.000	2.120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-10.725	0	-10.725	0	405.000	0	0	0	n.v.t.	2015	nvt	nvt
ABC Structuur Visie	12.426	54.707	42.281	2.567.430	3.091.379	469.242	-68.063	0	0	-47.820	0	-47.820	0	1.243	14.500	5.471	1.240.000	4.228	1.225.500	3.100.000	0	0	n.v.t.	2024	nvt	nvt	
Van Tuji Kesteren	0	3.311	3.311	24.987	28.164	134	0	0	0	0	0	0	0	0	331	0	331	0	0	28.298	0	0	n.v.t.	2016	nvt	nvt	
Aldi Opheusden	-11.072	12.200	23.272	59.222	70.000	1.422	0	-17.600	0	0	0	17.600	0	-1.107	0	1.220	0	2.327	0	61.000	10.422	0	0	2015	2017	nvt	nvt
Supermarkt Kesteren	0	-5.352	-5.352	30.688	50.000	-24.664	0	0	0	0	0	0	0	0	-535	0	-535	0	0	25.336	0	0	n.v.t.	2016	nvt	nvt	
Heining (HATRO)	0	11.146	11.146	116.883	128.339	-310	0	0	0	0	0	0	0	0	1.115	0	1.115	0	0	128.029	0	0	n.v.t.	2016	nvt	nvt	
Smachikamp (nabij Herenland)	0	-7.829	-7.829	36.064	27.516	720	0	0	0	0	0	0	0	0	-783	0	-783	0	0	28.235	0	0	n.v.t.	2016	nvt	nvt	
Vlaustun	0	7.651	7.651	21.323	29.370	-396	0	0	0	0	0	0	0	0	765	0	765	0	0	28.974	0	0	n.v.t.	2016	nvt	nvt	
Van Dam Rijnbanddijk	0	-3.812	-3.812	65.237	60.936	489	0	0	0	0	0	0	0	0	-381	0	-381	0	0	61.425	0	0	n.v.t.	2017	nvt	nvt	
Sub-totaal	1.601.493	2.196.082	594.629	4.093.752	5.850.843	439.273	1.288.104	-269.654	1.023.013	-281.993	1.187.487	-12.339	164.474	160.143	34.500	219.608	1.260.000	59.463	1.225.600	7.432.392	631.946	0	0				
Overzicht van "Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)"																											
Herenland West	1.791.376	1.862.345	70.968	0	0	1.862.345	1.862.345	0	1.000.000	0	1.000.000	0	0	179.138	355.000	186.234	355.000	7.097	0	397.911	464.434	0	0	n.v.t.	n.v.t.	36.505	24
Acaciastraat	26.832	27.927	1.095	0	0	27.927	27.927	0	0	0	0	0	0	2.683	0	2.793	0	109	0	29.165	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	8.612	3
Fructus gronden gemeente	655.106	299.915	-355.191	0	0	299.915	299.915	0	0	0	0	0	0	65.511	0	29.991	0	-35.519	0	796.540	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	9.170	33
Bonegraaf Oost	407.337	423.989	16.652	0	0	423.989	423.989	0	0	0	0	0	0	40.734	269.000	42.399	269.000	1.665	0	446.540	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	19.130	22
Oranjehof	224.689	233.902	9.213	0	0	233.902	233.902	0	0	0	0	0	0	22.469	168.000	23.390	168.000	921	0	246.504	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	4.420	53
Sub-totaal	3.105.340	2.848.077	-257.263	0	0	2.848.077	2.848.077	0	1.000.000	0	1.000.000	0	0	310.834	792.000	284.808	792.000	-25.727	0	1.916.880	464.434	0	0				
Overzicht van "Deelnemingen" (Verbonden partijen)																											
Casterhoven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7.500.000	0	7.500.000	0	0	0	0	0	0	2020	2028	nvt	nvt
Medel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2022	2022	nvt	nvt
Sub-totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7.500.000	0	7.500.000	0	0	0	0	0	0				
Overzicht van "Overige projecten"																											
Aansluiting N323/A15	0	0	0	243.620	243.620	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42.000	0	42.000	0	0	0	0	0	0	2.017	2.017	nvt	nvt
Dodewaard Rondweg	0	0	0	4.075.000	4.075.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.017	2.017	nvt	nvt
Sub-totaal	0	0	0	4.318.620	4.318.620	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42.000	0	42.000	0	0	0	0	0	0				
Totaal lopende projecten	11.643.384	9.452.609	-2.190.775	11.661.685	20.562.256	552.040	1.065.032	-1.379.457	2.023.013	-2.439.742	2.187.487	-1.060.285	164.474	1.164.338	8.924.500	945.261	10.150.000	-219.078	1.225.600	9.349.042	1.096.379	0	0				
Overzicht van "Afgesloten projecten"																											
WC Ochten	563.841	13.217	-550.624	0	0	0	0	-5.596	0	0	13.217	5.596	13.217	56.384	0	0	0	-56.384	0	723.674	0	0	0	2015	2014	nvt	nvt
Verzamelgriex	0	18.767	18.767	35.177	0	53.944	53.261	0	0	0	18.767	0	18.767	0	0	0											

RESUMÉ TABEL ACTUELE PROGNOSE VAN DE VERWACHTEN RESULTATEN COMPLEXEN.

Jaarlijkse rentecorrectie boekwaarden.

Als gevolg van het toepassen van de jaarlijkse rente in de grondexploitatiebegrotingen – nadelige boekwaarden worden belast met rentekosten en bij voordelige boekwaarden wordt rente vergoed aan het betreffende complex - vindt jaarlijks een correctie op de boekwaarde plaats.

Resumé tabel.

De boekwaarde per 31 december 2014 van de IEGG- Expl.OVK.- en NIEGG-projecten ad € 9.484.593 laat een daling zien ten opzichte van de boekwaarde per 31 december 2013 ad € 12.207.224 ter grootte van € 2.722.631.

Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een lagere boekwaarde op de IEGG-complexen (€ 2.528.141) als gevolg van ontvangen opbrengsten op met name Herenland (IEGG) en Bonegraaf-west per 31 december 2014. Hier staat anderzijds tegenover een hogere boekwaarde voor de Expl.OVK. (€ 594.629), grotendeels veroorzaakt door o.a. de rentebijdrage en de vorming van nieuwe projecten. Tot slot is de boekwaarde per 31 december 2013 met betrekking tot de NIEGG-complexen afgenomen met € 257.263 als gevolg van het feit dat voor de Rondweg Dodewaard gronden zijn aangekocht ten gunste van het NIEGG complex Fructus waardoor enerzijds een verlaging van de boekwaarde kan worden gerealiseerd en anderzijds, als gevolg van rentebijdrage, de boekwaarde per saldo wordt afgesloten per 31 december 2014 met een verlaging van de boekwaarde van € 355.191. De andere NIEGG-complexen sluiten met een hogere boekwaarde als gevolg van rentebijdrage op de projecten.

Het verwachte ingeschatte verlies op de contante waarde van de grondexploitatieprojecten IEGG, Expl.OVK. en NIEGG per 1 januari 2014 bedraagt, rekening houdende met een dotatie ad € 663.674 ten laste van de Algemene reserve grondexploitatie, € 2.219.471. Per 1 januari 2013 bedroeg het gecalculerde verlies € 2.023.013 op de grondexploitatie-complexen. Dit betekent in verslechtering van het verlies ter grootte van € 196.458. Onderdeel van dit verlies is het nadelige eindsaldo van WC Ochten (€ 13.217) en het nadelige resultaat op Verzamelcomplex ad € 18.767.

De algemene risico's op de projecten zijn met circa € 197.000 toegenomen als gevolg van het feit dat de boekwaarde per 31 december 2014 lager is uitgevallen door de ontvangsten op de IEGG-projecten. De project specifieke risico's zijn ten opzichte van 2013 toegenomen met € 1.225.500. Dit komt door een mogelijk risico op het project ABC Structuurvisie als gevolg van mogelijk te verwachten tegenvallende ontwikkelingen. Jaarlijks dient kritisch te worden beoordeeld of dit saldo naar beneden kan worden bijgesteld. Per saldo zijn de algemene en specifieke projectrisico's met circa € 959.038 toegenomen.

Tot slot is voor de NIEGG-projecten de gemiddelde kostprijs (op basis van de boekwaarde per 31 december 2014) per m² bruto terrein in beeld gebracht. De gemiddelde kostprijs per m² is gestegen als gevolg van bijdrage van rente op de NIEGG-complexen. Dit geldt voor vrijwel alle NIEGG-projecten behalve voor Fructus waar een verlaging heeft plaats gevonden doordat gronden zijn overgedragen aan de Rondweg Dodewaard. In de toelichting op diverse complexen wordt hierna kort ingegaan op de bijzonderheden per project. In het jaarverslag Grondexploitatie 2014 treft u een uitgebreide toelichting op de projecten aan.

Het saldo van het benodigde kredietbedrag dekt de investeringen die nodig zijn om het project te realiseren. Het bedrag van de kredieten die beschikbaar zijn gesteld per 31 december 2014 plus het aanvullende benodigde kredietbedrag omvatten het saldo van de gerealiseerde boekwaarde inclusief de nog te realiseren investeringen per 1-1-2015. Hierop is in mindering gebracht het reeds beschikbaar gestelde krediet per 31 december 2014. Het restantbedrag is het aanvullend benodigde kredietbedrag.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

	2014	2013
Vooruitbetaalde bedragen	523	114
Nog te ontvangen bedragen	406	893
Overige overlopende activa	2.453	2.584
Totaal	3.382	3.591

Van de overige overlopende activa heeft € 2.316.000 betrekking op de verrekening met de belastingdienst die moet plaatsvinden in het kader van het BTW compensatiefonds (BCF). Deze gelden worden door de belastingdienst, conform de regelgeving, altijd overgemaakt in de laatste week van juni (voor 1 juli) van het jaar volgende op het begrotingsjaar.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-14	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-14	Gecorrigeerd saldo 31-12-13
Vorderingen op openbare lichamen				23
Verstrekte kasgeldleningen	292		292	292
Rekening-courantverhouding met het Rijk	2.697		2.697	
Overige vorderingen	1.052	419	634	939
Totaal	4.042	419	3.623	1.254

Van het totale bedrag aan overige vorderingen heeft € 250.000 betrekking op vorderingen wegens gemeentelijke belastingen. In 2014 zijn voor het grootste deel van de openstaande vorderingen invorderingsprocedures opgestart.

Het bedrag van 2.697.000 betreft een vordering op het Rijk. Gemeenten zijn sinds eind 2013 verplicht om overtollige liquide middelen boven een bepaalde grens te beleggen bij het Rijk (Schatkistbankieren). Voor de gemeente Neder-Betuwe was deze grens in 2014 € 379.000. Dagelijks wordt automatisch het meerdere boven dit saldo automatisch afgeroomd naar de rekening-courantverhouding met het Rijk. De gemeente Neder-Betuwe heeft geen middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2014	2013
Kas- en banksaldi	743	1.320
Totaal	743	1.320

Op 31-12-2014 heeft er geen automatische afroming plaatsgevonden van het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Hierdoor is het saldo hoger dan de toegestane € 379.000.

Overige

Het totaalbedrag aan vorderingen voor sociale zaken bedraagt ultimo 2014 € 1.645.000 (ultimo 2013 € 1.673.000). Dit bedrag wordt volledig door de gemeente Tiel geregistreerd. Na ontvangst van deze vorderingen moet een deel met het rijk worden verrekend, in veel gevallen 90%. Het restant is na ontvangst een baat voor de gemeente.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER - ONDERDEEL PASSIVA
(bedragen in de overzichten x € 1.000,-)

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2014	2013
Algemene reserves	9.388	7.843
Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven		
Overige bestemmingsreserves	11.747	12.181
Nog te bestemmen resultaat	665	1.119
Totaal	21.800	21.142

In de hierna opgenomen overzichten wordt een uitsplitsing gegeven van de per soort opgenomen reserves. Hierbij worden, per reserve, de totale toevoegingen, onttrekkingen, resultaatbestemming en verminderingen ter dekking van kapitaallasten opgenomen.

Algemene Reserves

Het verloop van de algemene reserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 01-01-14	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat volg jaar	Vermindering ter dekking van kapitaallasten	Saldo 31-12-14
Algemene reserve	7.843	2.955	1.905	495		9.388
Totaal	7.843	2.955	1.905	495		9.388

Algemene reserve (90001)

De algemene reserve dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd, ofwel het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers. Aan de algemene reserve wordt geen rente toegevoegd.

De toevoegingen aan de algemene reserve betreffen (bedragen x € 1.000);

“Verkoop” gemeentehuis Ochten aan project: Winkel Concentratie Ochten	€	800
Jaarstukken RAR 2013 (eerste bestuursrapportage 2014)	€	16
Grenscorrectie Medel	€	899
Overdracht fondsen Medel (eerste bestuursrapportage 2014)	€	1.082
Opheffen bestemmingsreserve woonwagens/standplaatsen (Nota reserves en voorz. 2014)	€	55
Verkoop Eikenlaan 29, Ochten (eerste bestuursrapportage 2014)	€	<u>103</u>
	€	2.955

De onttrekking aan de algemene reserve betreffen (bedragen x € 1.000):

“Aankoop” grond Fructus t.b.v aanleg rondweg Dodewaard	€	375
Toevoeging aan Voorziening afwaarderen grondposities	€	1.500
Bijdrage gemeente inzake bedrijfsverplaatsing	€	<u>30</u>
	€	1.905

Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven

Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek hoeven te worden besteed. In de gemeente Neder-Betuwe zijn (nog) geen reserves met dit doel gevormd.

Overige bestemmingsreserves

Het verloop van de overige bestemmingsreserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht per reserve vermeld. Aan de met activa verbonden reserves (in deze categorie overige bestemmingsreserves) is 4% rente toegevoegd.

	Saldo 01-01-14	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat volg jaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo 31-12-14
Algemene reserve grondexploitatie	3.734		862			2.871
Reserve bovenwijkse voorzieningen	569		100	12		657
Reserve huisvesting Van Lodenstein College	7.109		283		480	6.912
Reserve woonwagens/standplaatsen	55		55			
Reserve Speelruimte	56		56			
Reserve WMO	564		50	148		722
Reserve Precariobelasting	95		470			565
Reserve Fonds Ruimtelijke Inrichting			20			20
Totaal	12.181	923	1.025	148	480	11.747

Naar doelstelling of bestemming kunnen de bestemmingsreserves als volgt worden weergegeven.
De belangrijkste mutaties zijn toegelicht.

Reserve grondexploitatie (90010)

De algemene reserve grondexploitatie dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van - in principe - onvoorziene tegenvallers in de bouwgrondexploitatie.

De onttrekkingen in 2014 bestaat uit:

- € 199.000 conform de tweede bestuursrapportage 2013 voor de aanleg aansluitingsweg N233 & N320
- € 664.000 conform de actualisatie grondexploitaties 2014 voor de dekking van het tekort van het project Winkel Concentratie Ochten.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (90011)

Het doel van de reserve is het kunnen uitvoeren van (infrastructurele) werken, die op meer dan één plangebied betrekking hebben, zoals ontsluitingswegen, bruggen, viaducten, bufferzones e.d. In 2014 is een bijdrage van Casterhoven ontvangen van € 100.000 vanwege grondverkoop binnen dit project. Er is een bedrag van € 12.000 overgeheveld naar de reserve Fonds Ruimtelijke Investerings. Het betreft hier ontvangsten van derden die in het verleden zijn gestort in deze reserve.

Reserve Huisvesting Van Lodenstein College (90018)

De reserve Huisvesting van het Van Lodenstein College (VLC) is gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw van het VLC en dekking van de kapitaallasten van de voor het VLC gepleegde investeringen. De toevoeging van de rente en de onttrekking ter dekking van de kapitaallasten zij conform de begroting..

Reserve woonwagens/standplaatsen (90036)

Doel van de reserve is om de kosten verbonden aan de overdracht van woonwagenlocaties te dekken. De hiervoor gemaakte en nog te maken kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve Woonwagens. Deze reserve is met het vaststellen van de Nota Reserves en Voorzieningen 2014 opgeheven. Het saldo is toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Reserve Wmo (90043)

In 2012 heeft u ingestemd om een bestemmingsreserve Wmo in te stellen. In 2014 is een bedrag toegevoegd van € 50.000 Conform de tweede bestuursrapportage 2013 is er een bedrag van € 40.000 onttrokken in 2014. Bij de bestemming van deze jaarstukken 2014 wordt u voorgesteld om het overschot Wmo 2014 (een bedrag van € 408.000) aanvullend te storten in de reserve Wmo.

Reserve Speelruimte (90042)

Conform raadsbesluit 20 mei 2010 is de reserve gevormd. Tot en met 2009 was er een voorziening speelplaatsen, maar deze is door het ontbreken van een beheerplan omgezet in een reserve.

In 2014 is er conform de eerste bestuursrapportage 2014 € 56.000 onttrokken voor de uitvoering van het speelruimtebeleid.

Reserve Precariobelasting (90045)

Deze bestemmingsreserve is gevormd op basis van invoering precariobelasting in 2013. Doel is het afdekken van de financiële risico's. In 2014 is een bedrag toegevoegd van € 470.000 Er zijn geen onttrekkingen geweest in 2014

Reserve Fonds Ruimtelijke Investerings (90046)

In 2010 is een nota voor bovenwijkse voorzieningen opgesteld waarin ruimtelijke investeringen geïntegreerd is. In tegenstelling tot een bijdrage voor Bovenwijkse voorzieningen, die verhaalbaarheid van kosten mogelijk maakt via een anterieure (privaatrechtelijk) en een posterieure (publiekrechtelijk) overeenkomst bij particuliere ontwikkelingen, is een bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen alléén van toepassing op anterieure overeenkomsten. Voorwaarde voor het afspreken van zo'n bijdrage is dat de ruimtelijke ontwikkeling in een Structuurvisie is vastgelegd. Dit is dus een belangrijk verschil met de bijdrage voor Bovenwijkse voorzieningen.

Tot 2014 zijn de bijdragen voor Bovenwijkse voorzieningen en Ruimtelijke investeringen in één reserves ondergebracht, de reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Gezien het karakter van beide producten (Bovenwijkse voorzieningen en Ruimtelijke ontwikkelingen) is het verstandiger gebleken beide producten niet in één reserve onder te brengen maar te splitsen in twee reserves. Er is een bedrag van € 12.000 overgeheveld van de Reserve Bovenwijkse voorzieningen. Daarnaast hebben er ontvangsten van derden plaatsgevonden € 8.000

Nog te bestemmen resultaat

De op 31 december nog te bestemmen resultaten waren als volgt:

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Nog te bestemmen resultaat	665	1.119
Totaal	665	1.119

Het nog te bestemmen resultaat bij de jaarrekening 2013 is conform raadsbesluit bestemd. Voor het nog te bestemmen resultaat bij de jaarrekening 2014 is aan u een voorstel gedaan (zie hoofdstuk resultaatbepaling en resultaatbestemming).

Voorzieningen

In de volgende overzichten wordt het verloop per hoofdgroep en per voorziening weergegeven. Hierbij worden, per voorziening, de totale toevoegingen, vrijval ten gunste van het resultaat en de aanwendungen opgenomen. Onder deze overzichten wordt per voorziening de doelstelling of bestemming ervan vermeld. Tevens wordt globaal toegelicht hoe de toevoegingen en aanwendungen zijn samengesteld.

Voorzeningen voor verplichtingen/verlezen en risico's

	Saldo 01-01-14	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-14
Voorziening opleiding en cursussen	10	169		137	42
Voorziening afwaarderen grondposities		1.860		324	1.536
Voorziening reorganisatie	861			486	374
Totaal	871	2.029		947	1.952

Voorziening opleiding en cursussen (91018)

Het doel van de voorziening is het dekken van gelden voor verplichtingen aan personeel ten behoeve van het volgen van diverse opleidingen en cursussen, zoals opgenomen in de diverse persoonlijke ontwikkelplannen (POP's). In 2014 is € 169.000 (ten laste van de exploitatie) toegevoegd. Voor het volgen van diverse cursussen is rechtstreeks aan de voorziening een totaalbedrag onttrokken van € 137.000.

Voorziening afwaarderen grondposities (91020)

Bij de begroting 2014 is besloten om 1,5 miljoen te storten in een voorziening afwaarderen grondposities Deze voorziening is bedoeld als dekking voor het moeten afwaarderen van gronden. In 2014 zijn uit deze voorziening de diverse bijstortingen voldaan die nodig waren bij de verkoop van woningen in de PPS constructie Casterhoven.

Voorziening reorganisatie (91059)

U heeft in uw raadsvergadering van 21 maart 2013 een budget van € 1.270.000 beschikbaar gesteld. De kosten ten behoeve van de boventallig verklaarde managers, waaronder de 'van werk naar werk' trajecten, vormen de grootste uitgaven die ten laste van deze voorziening worden geboekt. In 2013 is er een onttrekking geweest van € 409.000 en in 2014 € 486.000.

Egalisatievoorzieningen

	Saldo 01-01-14	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-14
Voorziening onderhoud wegen	788	988		701	1.074
Voorziening onderhoud gebouwen	212	340		223	328
Voorziening riolering	1.831		786		1.046
Voorziening onderhoud huisvesting onderwijs	80	159		75	164
Voorziening verkeer en vervoer	612	47	35	201	423
Voorziening vervanging openbare verlichting	187	92		41	237
Voorziening begraafplaatsen	44	54		63	35
Voorziening egalisatie begraafplaatsen	64	46	40		70
Voorziening groenbeheer	25	161	17	169	
Totaal	3.842	1.887	877	1.474	3.377

Voorziening onderhoud wegen (91008)

Het doel van de voorziening is het periodiek kunnen uitvoeren van (groot) onderhoud aan openbare wegen, volgens het wegenbeheersplan 2014 - 2017. Het huidige beheerplan is in maart 2014 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2014 is er € 988.000 gestort in de voorziening. Het aanbestedingsvoordeel van 150.000 is volgens het kader dat werd gesteld niet gehaald. Dit is in de 1^e en tweede bestuursrapportage 2014 gemeld. Voor elementen is € 240.734 aan onderhoud uitgegeven en voor asfalt € 460.649. Totaal is er in 2014 voor € 701.383 aan onderhoud uitgevoerd.

Voorziening onderhoud gebouwen (91042)

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen (exclusief scholen, zie hiervoor de volgende voorziening) volgens het beheerplan onderhoud gebouwen. In 2014 is er naast de geraamd storting van € 323.000 een aanvullend bedrag van € 6.000 in de voorziening gestort i.v.m. de wijziging in de BTW compensatie voor deze gebouwen. Daarnaast is van het Rijk een subsidie ontvangen van € 11.000 voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek onderhoudstoestand/renovatie van De Meeting in Dodewaard. In totaal is € 17.000 meer toegevoegd dan geraamd.

Voorziening riolering (91043)

Het doel van de voorziening is het opvangen van afwijkingen tussen de baten en lasten van het rioolbeheer volgens het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2013 - 2018. Een bedrag van € 786.000 is onttrokken ter dekking van het exploitatie tekort in 2014.

Voorziening onderhoud huisvesting onderwijs (91044)

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor onderhoud en vervanging van de schoolgebouwen voor het openbaar en bijzonder basisonderwijs. De toevoeging van € 159.000 is gebaseerd op het beheerplan onderhoud gebouwen. In december 2011 heeft u ingestemd met de actualisatie van het beheerplan onderhoud gebouwen 2012 - 2031. In 2014 is in totaal € 75.000 conform beheerplan onderhoud gebouwen aan de voorziening onttrokken.

Voorziening verkeer en vervoer (91051)

Het doel van de voorziening is het dekken van de kosten van uitvoering van het in 2010 vastgestelde Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan. In totaal is er in 2014 een bedrag van € 47.000 toegevoegd aan de voorziening. Voor uitgaven volgens het vervoerplan is er in totaal € 201.000 aan kosten onttrokken aan deze voorziening. Verder is er conform het raadsbesluit van 31 oktober 2013 een bedrag van € 35.000 aan de voorziening onttrokken als bijdrage aan het krediet voor de Herstructurering van bedrijventerrein Het Pannhuis.

Voorziening vervanging openbare verlichting (91053)

Het doel van de voorziening is het dekken van de kosten van uitvoering van het vervangingsplan voor de openbare verlichting. Conform de primaire begroting is er een bedrag van € 92.000 toegevoegd aan de voorziening. Wegens vervanging van oude lichtmasten is een bedrag van € 41.000 aan de voorziening onttrokken.

Voorziening begraafplaatsen (91057)

Het doel van de voorziening begraafplaatsen is het dekken van de kosten van uitvoering van de in 2012 vastgestelde Nota begraafplaatsenbeleid 2012-2015 (geüpdatet in december 2013). Conform de primaire begroting is een storting van € 54.000 toegevoegd.

In 2014 is er een bedrag aangewend van € 63.000 voor de diverse werkzaamheden welke zijn opgenomen in de nota begraafplaatsenbeleid

Egalisatie begraafplaatsen (91058)

De egalisatievoorziening begraafplaatsen is bij de bestemming van het rekeningresultaat 2011 gevormd om de fluctuaties in de leges opbrengsten van de grafrechten binnen de exploitatie te nivelleren. In 2014 is conform de door de gemeenteraad vastgestelde resultaatbestemming 2013 een bedrag van € 46.000 toegevoegd. Voor het jaar 2014 is er een onttrekking van € 40.000 geboekt ten gunste van de exploitatie.

Voorziening groenbeheer (91094)

Om eventuele fluctuaties in de aanbestedingen van de bestekken gelijkmatig in de exploitatiebegroting op te kunnen nemen is, conform het raadsbesluit van 13 september 2012, met ingang van 2013 een voorziening groenbeheer gevormd. In 2014 is een bedrag van € 161.000 gestort en € 169.000 aangewend. Sinds 1 april 2014 is het beheer van de Openbare Ruimten inbesteed aan de AVRI. Hierdoor is mag de gemeente niet langer een voorziening in stand houden voor dit soort kosten. Het saldo € 17.000 is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Vaste schulden met looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2013	2012
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	33.533	38.489
Waarborgsommen	4	4
Totaal	33.537	38.493

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2014.

	Saldo 01-01-14	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-14
Onderhandse leningen	38.489		4.956	33.533
Waarborgsommen	4			4
Totaal	38.493		4.956	33.537

De saldi van de onderhandse geldleningen per 31 december 2014 van in totaal € 33.533.000 zijn in overeenstemming met de van de financieringsinstellingen ontvangen saldo-overzichten.

De totale rentelast over 2014 voor de langlopende geldleningen bedroeg € 1.316.580.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	2014	2013
Overige schulden met looptijd korter dan 1 jaar	2.684	2.573
Overlopende passiva	1.915	1.689
Totaal	<u>4.599</u>	<u>4.263</u>

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2014	2013
Overige schulden met looptijd korter dan 1 jaar	2.684	2.573
Totaal	<u>2.684</u>	<u>2.573</u>

De overige schulden bestaan voornamelijk uit crediteuren, maar ook uit nog in de eerste maanden van 2015 af te dragen loonheffing en sociale lasten. Vrijwel alle overige schulden op balansdatum zijn in het nieuwe jaar vereffend.

De belangrijkste overige schulden per 31 december 2014 betreffen (bedragen x € 1.000):

Afdracht loonheffing gemeente	€ 341
Afdracht sociale lasten	€ 89
Betalingen onder weg (WMO)	€ 183
Overige schulden	€ <u>2.071</u>
Totaal van de overige schulden	€ 2.684

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	2014	2013
Vooruit ontvangen bedragen	1	
Nog te betalen bedragen	1.299	989
Nog te besteden gelden Rijk	616	700
Totaal	<u>1.915</u>	<u>1.689</u>

De belangrijkste nog te betalen bedragen per 31 december 2014 betreffen (bedragen x € 1.000):

Transitorische rente	€ 389
Bijdragen zorg	€ 304
Overige nog te betalen bedragen	€ <u>606</u>
Totaal van nog te betalen bedragen	€ 1.299

Nog te besteden gelden Rijk

In 2008 zijn de BBV voorschriften met betrekking tot het reserveren van door derden verkregen gelden gewijzigd. In artikel 49b wordt gesteld dat de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren niet meer in een voorziening worden gestort, maar op de balans worden opgenomen als vooruit ontvangen bedragen.

	Saldo 01-01-14	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-14
96000 Centrum Jeugd en Gezin	295		295	
96002 Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid	16		16	
96004 Onderwijskansenplan OBO	3		3	
96008 Stimuleringsbijdragen woningbouw	27			27
96013 Schuldhulpverlening	3			3
96015 NASB 2010-2014	96		96	
96017 Zwerfafval (Nedvang)	21	22		43
96018 Milieusubsidies	117		55	62
96019 Project combinatiefunctie	36			36
96020 Opruiming explosieven	85	56		141
96021 Bijdrage speelplein		4		4
96022 Romeinse Toren		18		18
96023 Rondweg Dodewaard		262		262
96024 Accomodatiebeleid		20		20
Totaal	<u>700</u>	<u>381</u>	<u>465</u>	<u>616</u>

Centrum Jeugd en Gezin (96000)

De ontvangen gelden zijn bedoeld voor de verplichtingen ten aanzien van invoering van een Centrum voor Jeugd en Gezin, het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex. De gelden bestaan uit niet bestede rijksbijdragen uit de Brede doeluitkering CJG. Afhankelijk van de rechtmatigheid van de bestedingen kan een eventuele terugbetaling aan het rijk aan de orde zijn. In 2014 is een bedrag van € 295.000 besteed.

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (96002)

Het doel van de uitkering is het kunnen beschikken over gelden voor de uitvoering van onderwijs aan inwoners van Neder-Betuwe in achterstandsituaties. In 2014 is een bedrag van € 16.000 besteed.

Onderwijskansenplan openbaar basisonderwijs (96004)

Het doel van de uitkering is het beschikbaar hebben van gelden voor de uitvoering van het onderwijskansenplan. In 2014 is een bedrag van € 3.000 besteed

Stimuleringsbijdragen woningbouw (96008)

Van de provincie is een bijdrage ontvangen voor het diverse woningbouwprojecten. Voor deze ontvangen middelen is in 2007 een voorziening gevormd.

Schuldhulpverlening (96013)

Het kabinet heeft in verband met de economische crisis incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2009, 2010 en 2011 voor schuldhulpverlening. Met deze extra middelen dienen de gemeente het volgende te realiseren: Opvang van de extra toeloop op schuldhulpverlening; Brede toegankelijkheid van de schuldhulpverlening; Beperking van de wacht- en doorlooptijden. De middelen 2009 en 2010 worden via de zogenaamde meeneemregeling aan gemeenten beschikbaar gesteld. De ontvangen middelen die nog niet zijn ingezet zijn vooralsnog geparkeerd in deze derdengelden en dienen beschikbaar te blijven voor een mogelijke afrekening.

NASB 2010-2014 (96015)

In de periode van 2010 - 2014 nemen wij deel aan het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Doel van dit project is om alle burgers meer te laten bewegen. De overheid subsidieert dit project op basis van co-financiering. In 2014 is € 96.000 ten gunste van de exploitatie gekomen om de gemaakte kosten te dekken.

Zwerfafval (96017)

Subsidie voor het gemeentelijk zwerfafvalfonds wordt jaarlijks gevuld wanneer de gemeente een aanvraag indient. Iedere gemeente kan voor zwerfafvalacties een subsidiebedrag aanvragen van € 1,19 per inwoner.

In december 2013 is voor het eerst met terugwerkende kracht een aanvraag voor 2013 ingediend. Dit bedrag is gelabeld en een restant dient elk jaar één op één worden doorgezet naar een volgend jaar. Het recht op een jaarlijkse subsidie ter hoogte van dit bedrag loopt tot 2020. Het overschot ad. € 22.000 dat in 2014 niet is besteed is geparkeerd in deze derdengelden.

Milieusubsidies (96018)

De provincie Gelderland heeft in drie tranches subsidiegelden ter beschikking gesteld voor een gemeentelijke isolatieregeling om isolatiemaatregelen aan woningen te stimuleren. De beschikking 2010 bedroeg € 25.000, 2011 € 100.000 en in 2013 € 120.000. Per woning is de subsidie een derde van de gemaakte kosten met een maximum van € 500. De gemeentelijke subsidieverordening is in 2013 opnieuw vastgesteld nadat we een bevestiging van de provincie ontvangen hebben voor de voortzetting van de regeling. In 2014 heeft er een afrekening plaatsgevonden met de provincie over 2011. De niet bestede middelen ad € 20.000 zijn terugbetaald. Verder is er € 35.000 geboekt ten gunste van de exploitatie.

Project combinatiefunctie (impuls brede scholen, sport en cultuur) (96019)

Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren: in dit geval onderwijs, sport en/of cultuur. Met combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen sectoren versterkt. Hierdoor wordt het binnen- en buitenschoolse onderwijs-, sport en culturaanbod verrijkt en beter op elkaar afgestemd. In Neder-Betuwe is besloten om in 2011 een pilotjaar te starten, de uitvoering vond plaats in 2012. In 2012 heeft u besloten dat het project vooralsnog voortgezet diende te worden.

Opruimen Explosieven (96020)

Vanaf 2010 ontvangt Neder-Betuwe via het gemeentefonds een bijdrage voor de kosten rond het opsporen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Deze bijdrage ontvangt Neder-Betuwe op basis van een vast bedrag per opgeleverde nieuwbouwwoning. Over enkele jaren zullen de daadwerkelijke verantwoorde uitgaven door het Rijk worden geëvalueerd. Om een risico van terugbetaling ten laste van de algemene middelen te voorkomen, wordt het overschot van deze middelen voorlopig veilig weggezet als zijnde derdengelden. In 2013 is € 56.000 niet besteed en toegevoegd aan deze gereserveerde gelden.

Bijdrage speelterrein (96021)

In verband met de verhuizing van de peuterspeelzaal de Dribbel naar de nieuwe locatie in Het Palet, heeft de gemeente gelden ontvangen voor de buiteninrichting waarbij deze gelden in overleg en met instemming besteed mogen worden. Daarom is het restant, wat nog niet is gebruikt in 2014, geormerkt.

Romeinse Toren (96022)

Van de provincie Utrecht is een bijdrage ontvangen voor het project 'Romeinse wachttoren' van € 18.000. Deze gelden zijn geormerkt door de provincie en daarom gereserveerd.

Rondweg Dodewaard (96023)

Door de provincie Gelderland is een subsidie toegekend voor de aanleg van de rondweg Dodewaard. Inmiddels zijn alle toegekende subsidietermijnen ontvangen. Het deel dat nog niet is besteed (€ 262.000) is gereserveerd.

Accommodatiebeleid (96024)

In het kader van het programma Leefbaarheid en Gemeenschapsvoorzieningen is voor de uitvoering van het project 'Verankering en verbreding accommodatiebeleid Neder-Betuwe' door de provincie Gelderland een subsidie toegekend van € 20.000. Deze gelden zijn geormerkt door de provincie en daarom gereserveerd.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden (bedragen x € 1.000):

Waarborgen en garanties

	Saldo per 2014	Saldo per 2013
Bouw woningen *		
Bouw woningen SWB/Woningstichting Dodewaard *	25.954	26.644
Bouw woningen Stichting woonzorg Nederland *	2.597	2.597
Bouw woningen C.V. Casterhoven	22.000	22.000
Aanleg waterleiding	164	191
Aanschaf veerpont	176	187
Medel	2.500	2.500
Gemeenschappelijk regeling Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.)	502	
Subtotaal	53.893	54.119
Hypotheken particulieren	1.434	1.554
Totaal	55.326	55.673

* Medegaranties Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

* Garantie gemeente blijft beperkt tot zg. achtervangfunctie.

In 2014 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens de verleende borg- en garantstellingen.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

Leasecontracten

1. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op het gemeentehuis gedurende 15 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 46.166,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2014 nog een bedrag open van € 39.153,= excl. BTW.
2. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op de brandweergarage te Kesteren gedurende 10 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 18.775,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2014 nog een bedrag open van € 16.596,= excl. BTW.
3. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op de brandweergarage te Ochten gedurende 10 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 21.610,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2014 nog een bedrag open van € 19.096,= excl. BTW.
4. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op de sporthallen in Dodewaard, Kesteren en Ochten gedurende 10 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 145.493,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2014 nog een bedrag open van € 145.493,= excl. BTW.

Huurcontracten

1. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2012 voor de duur van 4 jaar. Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 18.593 excl. BTW.
2. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2013 voor de duur van 4 jaar. Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 71.244 excl. BTW.
3. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2014 voor de duur van 4 jaar. Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 26.034 excl. BTW.
4. Ricoh huur printers/kopieermachines, startdatum overeenkomst 1 maart 2011 voor de duur van 5 jaar. Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 39.115 excl. BTW.
5. Ricoh huur printers/kopieermachines, startdatum overeenkomst 1 november 2012 voor de duur van 5 jaar. Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 28.885 excl. BTW.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

DE BIJLAGE MET DE VERANTWOORDINGSINFORMATIE OVER SPECIFIEKE UITKERINGEN

SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		 OCW		 E&M		 SZW	
Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015							
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</i>	
			€ 145,286	€ 0	€ 0	€ 0	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01</i> 1 2013-000767	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02</i> 1 € 55,145	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03</i> 1 € 55,145	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05</i>
			1 2013-000767	1 € 55,145	1 € 55,145	1	1
			Kopie beschikingsnummer Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06</i>	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09</i>	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10</i>
			1 2013-000767	1 € 56,420	1 € 56,420	1	1 Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01</i> 0,00	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02</i> Nee			
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01</i> 1 61740 Neder-Betuwe		Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02</i> 76,25	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03</i> 9,46	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 06</i>	
			€ 3.189.042 Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 07</i>	€ 43.868 Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 08</i>	€ 216.549 Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G2 / 09</i>	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatummer: G2 / 10</i>	€ 61.168 € 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente e 2014 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 06</i>	
			€ 21.093 Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 07</i>	€ 30.000 Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G3 / 08</i>	€ 2.291 Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatummer: G3 / 09</i>	€ 100.873 € 18.450 € 0	€ 0 € 0 Ja		
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoordelijkheid af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoordelijkheid kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07 <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatummer: G5 / 01</i>						
			241 Besteding (jaar T) participatiebudget <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G5 / 02</i>	Waaraan besteding (jaar T) van educatie bij roc's <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G5 / 03</i>	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G5 / 04</i>	Waaraan baten (jaar T) van educatie bij roc's <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G5 / 05</i>	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatummer: G5 / 06</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatummer: G5 / 07</i>	€ 211.603 € 31.333 € 4.040 € 0 € 0 Ja

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

BESLUITVORMING

BESLUITVORMING

De raad van de gemeente Neder-Betuwe:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV) en de Algemene Wet bestuursrecht;

BESLUIT:

1. in te stemmen met de jaarstukken 2014 van de gemeente Neder-Betuwe conform voorliggend ontwerp;
2. de overschrijdingen op de programma's en kredieten te sanctioneren;
3. het resultaat na bestemming van de jaarstukken 2014 vast te stellen op een overschot van € 664.867;
4. in te stemmen om van het overschot van de jaarstukken 2014, de volgende bedragen te bestemmen:
  - a. € 27.500 te bestemmen voor Wijkmanagement;
  - b. € 22.488 te bestemmen voor het oplossen van een knelpunt op het gebied van personeel;
  - c. € 10.000 te bestemmen voor het verder realiseren van de 12+plek in Dodewaard;
  - d. € 10.518 te bestemmen voor het inkopen van drie extra startersbeurzen voor jongeren uit Neder-Betuwe;
  - e. € 193.981 te bestemmen voor verdere uitvoering Aansluiting Voorstraat-N323 Echteld;
  - f. € 129.672 te bestemmen voor verdere uitvoering van een bedrijfsverplaatsing;
  - g. € 3.600 te bestemmen voor deelname aan de Stichting Logistieke Hotspot;
  - h. € 16.000 te bestemmen voor participatie in de LTO-pilot;
  - i. € 408.079 te storten in de reserve 3 decentralisaties;
  - j. € 29.132 te storten in de bestemmingsreserve precariobelasting
5. in te stemmen om het overblijvende tekort, zijnde € 186.103 te onttrekken uit de algemene reserve.
6. in te stemmen met de in jaarstukken opgenomen begrotingswijziging omtrent de bestemmingen.
7. in te stemmen met de in deze jaarstukken 2014 opgenomen actualisatie van de grondexploitaties per 31 december 2014.
8. in te stemmen met het beschikbaar stellen van een aanvullend krediet van € 1.131.556 op basis van de actualisatie van de grondexploitaties per 31 december 2014.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 4 juni 2015

de griffier,

de voorzitter

B. van Asperdt

ir. C.W. Veerhoek

BEGROTINGSWIJZIGING

BEGROTINGSWIJZIGING						
Gemeente Neder-Betuwe		Provincie Gelderland		begrotingsjaar		2015
						nr. 4
De raad van de gemeente Neder-Betuwe besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar te wijzigen als volgt:						
Programma		Omschrijving programma	LASTEN Bedrag van de		BATEN Bedrag van de	
			nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming
I. Wijziging van de ramingen van het dienstjaar						
P1		Bestuur en Dienstverlening	49.988			
P2		Openbare Orde en Veiligheid				
P3		Fysieke Leefomgeving	203.981			
P4		Economie	133.272			
P5		Sociaal Domein	26.518			
		Algemene dekkingsmiddelen			413.759	
		Mutaties reserves				
		Saldo van rekening				
		Totalen	413.759	0	413.759	0
Volnummer	Categorie	Omschrijving	verhoging van het beschikbaar gestelde krediet	verlaging van het beschikbaar gestelde krediet	verhoging van de te verwachten baten	verlaging van de te verwachten baten
II. Investingen/Balansmutaties						
90001	460044	Bestemming rekeningresultaat 2014	186.103			
90043	560040	Bestemming rekeningresultaat 2014			408.079	
90045	560040	Bestemming rekeningresultaat 2014			29.132	
90999	460042	Bestemming rekeningresultaat 2014	664.867			
Toelichting op de begrotingswijziging						
Begrotingswijziging behorende bij de jaarstukken 2014						

OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING

AB	:	Algemeen Bestuur
ABC	:	Agro Business Centrum
AMvB	:	Algemene maatregel van bestuur
APV	:	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	:	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVRI	:	Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	:	Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BAG	:	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	:	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	:	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	:	BTW-compensatiefonds
BDU	:	Brede Doeluitkering
BDUR	:	Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	:	Bestuursrapportage
BNG	:	Bank Nederlandse Gemeenten
BNW	:	Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal
BRP	:	Basisregistratie Personen
BSR	:	Belasting Samenwerking Rivierenland
BTW	:	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	:	Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeente
CAO	:	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	:	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	:	Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	:	Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	:	Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
DPG	:	directeur Publieke Gezondheid
DVO	:	diensverleningsovereenkomsten
EMU	:	Economische en Monetaire Unie
Expl.OVK	:	exploitatieovereenkomst
Fido	:	Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	:	Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	:	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	:	Gemeentelijke Basis Administratie
GBP	:	Gemeentelijk Basisadministratie Persoonsgegevens
GF	:	Gemeentefonds
GGD	:	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	:	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	:	Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GOA	:	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GR	:	Gemeenschappelijke regeling
GREX	:	Grondexploitatie
GRP	:	Gemeentelijk Riolerings Plan
GSF	:	Gelderse Sport Federatie
Halt	:	Het alternatief
IAU	:	incidenteel aanvullende uitkering
ICT	:	Informatie Communicatie Technologie
IEGG	:	In exploitatie genomen gronden
IOAW	:	Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	:	Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
ISA	:	Instituut voor Sport Accommodaties
JGZ	:	Jeugd Gezondheid Zorg
JPN	:	Jeugd Preventie Netwerk
KCC	:	KlantContactCentrum
KVW	:	Keurmerk Veilig Wonen
KWP3	:	Kwalitatief Woningbouw Programma 3
LEA	:	Lokaal Educatieve Agenda
LHR	:	Logistieke Hotspot Rivierenland
LOP	:	Landschap Ontwikkelings Plan
LWL	:	Leerwerk Loket
MBZ	:	Meldpunt Bijzondere Zorg

MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NASB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water
NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland
OEM	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
P&O	: Personeel en Organisatie
PDF	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget
POR	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SiSa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
StER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
Wet Arhi	: Wet Algemene regles herindeling
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
WVG	: Wet Voorziening Gehandicapten
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen

AMENDEMENT

Voorstel nr. 15/01853

Onderwerp: agendapunt 25. Bestemming saldo Jaarstukken 2014

De raad van de gemeente Neder-Betuwe in vergadering bijeen d.d. 04 juni 2015

overwegende dat:

- Er tot en met begrotingsjaar 2014 een door de raad vastgestelde WMO reserve bestond met een plafond van € 700.000
- De raad bij de behandeling van de begroting 2015 heeft besloten de WMO-reserve vanaf (begrotingsjaar) 2015 om te zetten naar reserve 3 Decentralisaties en de maximale bovengrens van € 700.000 vanaf 2015 te laten vervallen.
- We bij het huidige agendapunt de bestemming van het resultaat over het begrotingsjaar 2014 bespreken.
- Deze bestemming nog betrekking heeft op het begrotingsjaar 2014
- De voorgestelde bestemming van € 408.079 aan deze WMO-reserve ingaat tegen de door de raad gestelde kaders over het begrotingsjaar 2014, aangezien de bestemming het door de raad ingestelde plafond overschrijdt van € 700.000.

BESLUIT:

- Punt 1i te schrappen uit voorgesteld besluit
- Punt 2 als volgt te wijzigen: "In te stemmen om het overblijvende deel van het overschot, zijnde € 221.976 toe te voegen aan de algemene reserve."

Toelichting:

Opnieuw is er in 2014 een aanzienlijk overschot op de WMO gelden. Om deze overschotten niet onbepert op te laten lopen is er door de raad een plafond ingesteld van € 700.000. Vanaf begrotingsjaar 2015 is de WMO opgenomen in de 3Decentralisaties, reden om de WMO-reserve te wijzigen in 3D-reserve. Ook is het plafond vervallen. We spreken nu uiteraard nog over de 'oude' situatie vóór de 3Decentralisaties. Daarmee zijn de oude kaders van de raad nog van toepassing en is het bestemmingsvoorstel vanuit het college niet juist.

Met deze aanpassing van de door het college voorgestelde bestemming sluit gemeente Neder-Betuwe een begrotingsjaar opnieuw met een mooi overschot af.

Ondertekening en naam: Mede ondertekening: Mede ondertekening:

D.A. Waasdorp (SGP)

S.H.R. van Someren (VVD)

W.E.A. van Dijkhuizen (CDA)

BEGROTINGSWIJZIGING

Gemeente Neder-Betuwe

Provincie Gelderland

begrotingsjaar

2015

nr. 4

De raad van de gemeente Neder-Betuwe besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar te wijzigen als volgt:

Programma	Omschrijving programma	LASTEN Bedrag van de		BATEN Bedrag van de		
		nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	
	I. Wijziging van de ramingen van het dienstjaar					
P1	Bestuur en Dienstverlening	49.988				
P2	Openbare Orde en Veiligheid					
P3	Fysieke Leefomgeving	203.981				
P4	Economie	133.272				
P5	Sociaal Domein	26.518				
	Algemene dekkingsmiddelen					
	Mutaties reserves			413.759		
	Saldo van rekening					
	Totalen	413.759	0	413.759	0	
Volnummer	Categorie	Omschrijving	verhoging van het beschikbaar gestelde krediet	verlaging van het beschikbaar gestelde krediet	verhoging van de te verwachten baten	verlaging van de te verwachten baten
		II. Investerings/Balansmutaties				
90001	560040	Bestemming rekeningresultaat 2014			221.976	
90045	560040	Bestemming rekeningresultaat 2014			29.132	
90999	460042	Bestemming rekeningresultaat 2014	664.867			

Toelichting op de begrotingswijziging

Bestemming rekeningsaldo 2014 na vaststelling amendement 15/01853 d.d. 4 juni 2015